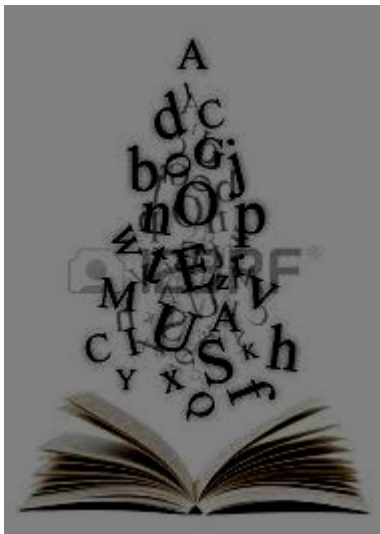

PROGRAMACIÓN LINGUA E LITERATURA CASTELÁ

1º, 2º, 3º, 4º ESO

Educación Secundaria Obligatoria

Curso 2021-2022

IES de Barro

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN	5
1.1 Introducción	5
1.2 Contextualización	7
2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE	9
3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO	17
3.1. Obxectivos xerais da etapa: secundaria obrigatoria	18
3.2. Obxectivos específicos da área de lingua castelá e literatura	21
4. CONTIDOS XERAIS PARA A MATERIA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	23
5. CONCRECIÓN PARA OS ESTÁNDARES AVALIABLES DE: TEMPORALIZACIÓN, OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, COMPETENCIAS CLAVE, INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN, PESO CUALIFICACIÓN, PUNTUACIÓN POR BLOQUES E TEMAS OU UNIDADES DIDÁCTICAS.	26
5.1 Relación dos contidos cós criterios de avaliación, estándares avaliados (básicos e non básicos) e competencias de 1º de ESO.	26
5.2 Secuenciación e planificación para 1º de ESO	69
5.3 Relación dos contidos cós criterios de avaliación, los estándares avaliados (básicos e non básicos) e as competencias de 2º de ESO:	71
5.4. Secuenciación e planificación para 2º de ESO	106
5.5 Relación dos contidos cós estándares avaliados, ó seu grao mínimo, o peso, os elementos transversais, as competencias e a distribución en bloques e temas, para de 3º curso de ESO:	107

5.6. <i>Secuenciación e concreción dos estándares de 3º de ESO en unidades didácticas.</i>	127
5.7 <i>Relación dos contidos cós estándares avaliados, ó seu grao mínimo, o peso, os elementos transversais, as competencias e a distribución en bloques e temas, para de 4º curso de ESO:</i>	133
5.8 <i>Secuenciación e concreción dos estándares de 4º de ESO en unidades didácticas</i>	168
6. CONCRECIÓN METODOLÓXICA	179
7.1 <i>Actividades, metodoloxía e recursos empregados no ensino presencial.</i>	183
8. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO	189
8.1 <i>Características e proceso da avaliación</i>	189
8.2 <i>Instrumentos da avaliación</i>	190
8.3 <i>Propostas de rúbricas e rexistros para a autoavaliación e coavaliación do alumnado</i>	192
<i>Criterios xerais de avaliación e cualificación</i>	209
8.6 <i>Avaliación Inicial</i>	211
8.7 <i>Criterios de cualificación: medidas para a avaliación do alumnado.</i>	213
8.7.1 <i>Avaliación en caso de ensino totalmente presencial.</i>	213
8.7.2 <i>Avaliación en caso forzoso de ensino semipresencial, por cuestións da pandemia.</i>	217
8.8 <i>Avaliación de materias pendentes</i>	218
9.1. <i>Consideracións xerais</i>	219
10. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	227
Medidas aplicadas en 1º da ESO	229
Medidas aplicadas en 2º da ESO	230

Medidas aplicadas en 3º da ESO	230
Medidas aplicadas en 4º da ESO	230
11. CONEXIÓNS COS TEMAS TRANSVERSAIS	231
12. PLAN TIC	233
PLAN TIC (EDIXGAL)	234
Plan TIC para 1º curso da ESO	235
Plan TIC para 2º curso de Eso	235
PLAN TIC PARA 3º E 4º CURSO DA ESO	236
13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	238
14. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS, E DAS PRÁCTICAS DIARIAS EN RELACIÓN ÓS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.	239
15. ACHEGA DO DEPARTAMENTO AO PROXECTO LECTOR DE CENTRO	241
1. <i>Introdución</i>	242
2. <i>Elementos do Proxecto -Lector</i>	243
3. <i>Fomento da lectura na aula</i>	243
4. <i>Proposta deseñada para determinados cursos do nivel Educativo da ESO polo Departamento de Lingua e Literatura Castelá</i>	247
5. <i>Conclusións</i>	259

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

1.1 Introducción

A elaboración do Proxecto Curricular é unha necesidade de capital importancia, pois ten que servir de guía no proceso de ensinanza-aprendizaxe. Para que este proceso remate con resultados satisfactorios, é necesario que se especifiquen previamente os obxectivos e que se planifique dunha forma sistemática e estruturada do proxecto de etapa. Para elo, é necesario atender aos seguintes aspectos: os *contidos* que deben aprender os alumnos, as competencias que deben lograr, o xeito de avalialos e a *metodoloxía* que se vai a aplicar e os *materiais* cos que se conta para conseguir os obxectivos propostos. Ademais destes elementos, tamén se terán en conta as medidas *de atención a la diversidade* do alumnado, a atención ós temas transversais e ó proxecto lector, así como o desenvolvemento das *competencias básicas* e os *criterios de avaliación*, co fin de configurar un Proxecto Curricular que se axuste ás necesidades e a meta educativa que perseguimos para o noso alumnado.

O documento que presentamos a continuación, permite contextualizar a programación de aula e encadrar as actuacións de ampliación, reforzo e adaptación que se estimen oportunas, co obxectivo de garantir a coherencia na práctica docente. Tamén serve a todos aqueles que dalgunha maneira están implicados no proceso de ensinanza-aprendizaxe (dirección, profesorado, pais e nais, alumnado) porque de esta forma serán coñecedores da pedagogía do centro.

Os ambiciosos fins educativos da ESO requiren dunha serie de ferramentas entre as que sobresaee –polo seu carácter instrumental– un uso adecuado da lingua. Así, expresarse correctamente, entender e interpretar textos, xa sexan orais ou escritos, convértese, deste xeito, nun eixo fundamental da etapa, chegando a ser a base dunha das chamadas competencias básicas: a competencia en comunicación lingüística.

A materia de lingua e literatura castelá, inclúe contidos e procedementos que o alumnado debe dominar e sobre os que hai que insistir en diversos cursos, aumentando progresivamente o nivel de dificultade. Exemplo deles son a ortografía, ampliación do léxico, a análise morfolóxica e sintáctica e tamén a capacidade de expresión e o comentario de texto. Así realizaremos en cada curso repazos rápidos do visto anteriormente neses aspectos, para engadir a continuación materia nova e aumentar gradualmente a complexidade dos exercicios. Por iso, nas diferentes programacións algúns deses contidos aparecen repetidos e ampliados, mentres que outros son novos e diferentes. É importante que o alumnado profunde no comentario de texto, iniciado de xeito moi básico en 2º de ESO e que o desenvolva en 3º e 4º. Este feito permitiralle observar, deducir e aplicar os seus coñecementos teóricos a textos e, ó desenvolver a súa capacidade de análise, será unha ferramenta útil, tamén en cursos posteriores, non só para a literatura senón tamén para outras materias.

Unha vez máis, nesta programación agrupamos os contidos en bloques por razóns prácticas. En todo caso o profesor ou profesora poderá impartir parte da materia de varios bloques nunha mesma avaliación se así o considera axeitado. Seguindo ademais coa nosa intención de

fomentar a creatividade literaria no alumnado, procuramos incluír actividades que esperten o interese pola escritura, como concursos literarios de distinto tipo. Outra posibilidade, no caso de grupos moi participativos, é a elaboración de breves escenas teatrais en grupo, ou a lectura dramatizada de obras de teatro, nas que o alumnado aprendería a describir o comportamento, xestos e palabras de distintos personaxes relacionados. Isto podería completarse coa escenificación do elaborado, contando coa axuda de profesores doutras materias, aínda que neste momento esa escenificación só podería darse dentro da aula, mantendo a distancia e sen misturar grupos. Aínda que somos conscientes da dificultade que implica este tipo de exercicios, e de que non son posibles con calquera grupo. Para levalos a cabo, en caso de facelo, daríamos ó alumnado nocións previas sobre técnicas narrativas, descritivas e de escritura teatral. De non ser posible ese proxecto, si levaríamos ó alumnado a ver polo menos unha obra de teatro por curso (agás que o impidan as condicións sanitarias ou de outro tipo.)

Tamén procuraremos incluír actividades que fagan amena a materia e que estean directamente relacionadas coa área de literatura, como a lectura de contos ou poemas en clase, a asistencia (presencial ou telemática) a obras teatrais, e a proxección de películas relacionadas coas épocas ou obras literarias estudadas. Incluímos ademais, como parte da cualificación, a lectura de dúas obras literarias completas, escritas por unha autora ou autor importante, seleccionada polo profesor ou profesora, en función da capacidade xeral do grupo e buscando ademais que posúa calidade literaria.

Este curso contamos con dous grupos de 1º, dous de 2º, un de 3º e un de 4º. Ademais hai un desdobre no ámbito lingüístico de 4º, con sete alumnos e alumnas, que proceden dun PMAR de 3º. Dadas as características do alumnado, e como medidas de atención á diversidade, tomaranse tamén medidas de atención á diversidade con varios:

En 1º veñen polo menos cinco alumnos e alumnas con ACI de primaria, e seis máis que teñen reforzo en lingua castelá. Probablemente haberá que mantelos este curso. Revisaremos, en todo caso, esas necesidades de atención á diversidade, con máis detalle, na avaliación inicial, dado que acaban de chegar ó centro e o profesorado necesita máis tempo para coñecelos.

En 2º contamos cunha alumna que ten mutismo selectivo, varios con ACI, repetidores e algúns que precisan reforzos.

En 3º varios con reforzo por síndrome de asperger, por dificultades de atención, dislexia ou diversos problemas en lectura, comprensión, expresión e gramática.

En 4º contamos tamén con dous alumnos repetidores. Ademais hai un desdobre no ámbito lingüístico para 7 alumnos/as que proceden dun PMAR feito en 3º o curso pasado.

O departamento de lingua e literatura castelá está composto pola profesora Susana Lorenzo. Ademais de Lingua e Literatura castelá en 1º, 2º, 3º e 4º, ocúpase este curso de impartir outras materias, algunhas delas desde hai varios cursos, todas pertencentes ás áreas de letras. Entre elas está a optativa :Cultura Clásica de 3º. Tamén imparte lingua castelá nun 1º a profesora Elena Aznar e un desdobre do ámbito lingüístico para sete alumnos de 4º o profesor Toño Abal.

1.2 Contextualización

Barro é un municipio de pouco máis de 3500 habitantes na actualidade, cunha poboación moi dispersa en pequenas parroquias. O Instituto está situado nunha zona agrícola e gandeira, próxima a unha cidade. Isto ten como consecuencia que parte da poboación traballe no sector terciario nesa cidade e comarca.

No ámbito familiar predominan as familias compostas polo matrimonio e dous fillos e en moitos casos comparten vivenda con avós ou outros familiares. A idade dos pais oscila entre 33 e 45 anos.

No referente ó traballo, en case todas as familias traballa o pai e só nunha terceira parte delas o fai tamén a nai.

O nivel de estudos da gran maioría de pais e nais son os de Primaria, sendo moi poucos os que acadaron o Bacharelato ou Formación Profesional, e só excepcionalmente, estudos universitarios.

A lingua habitual nos fogares é o Galego. O nivel cultural das familias é medio-baixo.

Case que todas elas consideran importante que sexa fluída a relación co Instituto.

Os alumnos /as teñen idades comprendidas entre os 12 e os 17 anos. A oferta educativa do IES restrínxese ós catro cursos de Ensinanza Secundaria Obrigatoria.

Na súa grande maioría consideran que se debería traballar máis en equipo e valorar máis os traballos feitos en grupo. Prefiren como instrumentos de avaliación os traballos da casa, de clase e en equipo, rexeitando os exames e as preguntas en clase.

Soamente a una pequena parte lles agrada o que teñen que estudar. A meirande parte dos alumnos/as do IES considera a xornada lectiva diaria suficiente para aprender e lle dedican pouco tempo na casa polas tardes, agás en época de exames. Unha porcentaxe considerable dos pais non ve demasiado necesario o aporte cultural ós fillos, de aí que poucos acudan ó teatro, danza, a concertos ou museos, e con pouca frecuencia ó cine, pese a ter Pontevedra a menos de 10 km. distancia. O instituto tenta paliar esas carencias mediante a organización de actividades extraescolares.

Entre o alumnado, fala sempre galego un 60%. Somentes un 12% utiliza o castelán sempre. Indistintamente empregan as dúas linguas o 28 %.

O tempo libre é ocupado principalmente en: ver televisión (entre 1 e 2 horas), axudar na casa (entre 1 e 2 horas). Outras ocupacións serían un pouco de lectura, xogos, conexión a redes sociais, actividades deportivas, actividades musicais...

O 80% manifesta dispor dun lugar para estudar (Preferentemente a súa habitación).

O 93% ten dicionarios na casa e o 62 % algunha enciclopedia.

Case todos teñen ordenador pero non sempre con conexión a Internet.

Hai un número considerable que non descubriu o pracer da lectura.

A mala utilización do tempo de ocio e a carencia na variedade de actividades é outra das características negativas que se desprenden das enquisas realizadas.

No referente as aspiracións persoais, ó remata-la ensinanza obrigatoria, aproximadamente as 2/3 partes desexan seguir estudando un ciclo formativo ou facer o bacharelato, por esta orde.

Cren que o Instituto tense que ocupar sa ensinanza da informática, dos problemas sociais (drogas, marxinação...), da educación sexual e da conservación do medio ambiente. En menor medida, traballar a educación para a saúde, a ed. vial e a ed. para a paz.

Valoran de maneira positiva a relación cós compañeiros. Un pouco menos a relación co profesorado. Observamos ademais certos prexuízos en temas como a igualdade de xénero, homosexualidade, escasa conciencia social e nalgúns casos pouca concienciación respecto ó bo trato ós animais ou a educación ambiental. Por iso tentamos traballar estes aspectos como parte dos temas transversais. En xeral non son alumnos conflitivos, aínda que si hai excepcións nese sentido. A maioría opina que o NOF do centro é o adecuado.

Deixamos constancia do consenso obtido polos integrantes do departamento á hora de elaborar a citada programación. Pero non debe esquecerse que o proceso metodolóxico e avaliador soe ser diferente para un rapaz de doce anos e para un de dezaseis, e tamén depende do nivel e tipo de grupo co que se conta. Polo tanto, en relación ós contidos, a secuenciación dos mesmos, a avaliación dos estándares ou a planificación en bloques temáticos ou unidades, este departamento respecta a metodoloxía do profesor ou profesora correspondente, previamente manifestada, e despois comentada nas reunións de departamento, ao tratar os resultados, para facer os axustes necesarios.

LEXISLACIÓN APLICADA

Programación elaborada segundo o Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do bacharelato e do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o mesmo currículo na comunidade autónoma de Galicia.

Orde ECD/65/2015 do 21 de xaneiro pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

O obxectivo básico da ensinanza da Lingua e Literatura na ESO é saber utilizar o idioma con precisión cando falamos, escribimos e lemos.

Os obxectivos xerais son o principal referente á hora de planificar a nosa práctica como docentes. Deberemos traducilos en aprendizaxes que se expresen en termos de capacidades relacionadas en cada un dos obxectivos, buscando, ante todo, o desenvolvemento harmónico do individuo, a través das distintas áreas.

Nesta etapa educativa, os nosos alumnos/as enriquecerán a súa linguaxe oral e escrita nos niveis de comprensión e expresión. O mesmo tempo melloraremos e crearemos neles unha maior sensibilidade cara a Lingua Literaria.

Os contidos reflectidos en cada bloque non se referirán unicamente a conceptos, senón tamén a destrezas, técnicas e estratexias representadas nos estándares. Ó mesmo tempo, fomentaremos valores, e actitudes que contribúan ó desenvolvemento integral de cada alumno/a e a un proxecto de sociedade máis respectuosa.

Ademais, a organización integrada da lingua e literatura, propicia como mínimo o fortalecemento das relacións substantivas que existen entre as distintas materias ou ámbitos curriculares, de modo que por exemplo, desde o ámbito lingüístico se poidan xerar actitudes cidadáns de respecto ás minorías, á igualdade etcétera, ou tamén, xerar estratexias de expresión e comprensión da lingua en textos expositivos.

O desenvolvemento da competencia de comprensión lectora, que inclúe a interpretación de textos continuos e descontínuos, favorece a adquisición das competencias básicas en ciencia, tecnoloxías, e artes. Ademais dun privilexiado instrumento de comunicación, é o medio a través do cal se organiza a experiencia e o pensamento. O seu dominio progresivo vai ligado ao desenvolvemento da abstracción, aos coñecementos teóricos ou prácticos; por outra parte, as actitudes e os valores transmítense e confórmanse tamén, a través da lingua.

A competencia en comunicación lingüística está na base do desenvolvemento de tódalas competencias, pero vemos a continuación un esquema das competencias máis desenvolvidas na nosa programación:

1. Competencia en comunicación lingüística - CCL

Dispoñer de esta competencia supón ter conciencia das convencións sociais, dos valores e aspectos culturais e da versatilidade da linguaxe en función do contexto e a intención comunicativa. Implica a capacidade empática de pórse no lugar doutras persoas; de ler, escoitar, analizar e ter

en conta opinións distintas á propia con sensibilidade e espírito crítico; de expresar – fondo e forma– as propias ideas e emocións, e de aceptar e realizar críticas con espírito construtivo.

Con distinto nivel de dominio e formalización –especialmente na lingua escrita– esta competencia significa, no caso das linguas estranxeiras, pero tamén na castelá e galega, poder comunicarse e, con elo, enriquecer as relacións sociais e desenvolverse en contextos distintos ao propio. Ademais favorece o acceso a diversas fontes de información, comunicación e aprendizaxe.

A competencia en comunicación lingüística (CCL) é o resultado da acción comunicativa dentro das prácticas sociais determinadas, nas que o individuo actúa con outros interlocutores e a través de textos en múltiples modalidades, formatos e soportes. Ademais do seu valor como elemento cognitivo, ten un compoñente sociocultural, artístico e tamén afectivo que debemos traballar.

Precisa da interacción de distintas destrezas, xa que se produce en múltiples modalidades de comunicación e diferentes soportes. Desde a oralidade e a escritura ata as formas máis sofisticadas de comunicación audiovisual ou mediada pola tecnoloxía, o individuo participa dunha complexa rede de posibilidades comunicativas coas que amplía a súa competencia, a súa capacidade de interacción con outros individuos.

Instrumento fundamental para a socialización e aproveitamento da experiencia educativa, por ser unha vía privilexiada de acceso ó coñecemento dentro e fora da escola.

En síntese, o desenvolvemento da competencia lingüística ao final da educación obrigatoria comporta o dominio da lingua oral e escrita en múltiples contextos, no caso da nosa comunidade, o dominio do galego e do castelán, e o uso funcional de, ao menos, una lingua estranxeira.

Aplicamos a nosa materia para obter a citada competencia nos seguintes aspectos:

- A boa comprensión verbal.
- A capacidade de expresión verbal oral, clara e correcta.
- A capacidade de expresión escrita clara e correcta.
- O dominio da mecánica de lectura.
- A capacidade de lectura comprensiva.
- Análise e interpretación reflexiva de textos, moitos deles literarios, atendendo ó contido e á forma, empregando como instrumento fundamental o comentario de texto.
- Desenvolvemento da expresión oral mediante exposicións e debates.
- Desenvolvemento da expresión escrita en exercicios e redaccións. Incluímos tamén os intentos de elaborar textos creativos con intención literaria.

- Comprensión de fenómenos gramaticais.
- Comprensión de tendencias e elementos literarios.
- Adquisición de vocabulario novo.
- Estudo dos mecanismos de funcionamento da lingua, dedución e aplicación das súas normas.
- Conciencia da lingua como entidade viva, que reflexa ás persoas e ás sociedades e que evoluciona co tempo e os cambios sociais.
- Comprensión e interpretación de textos literarios clásicos, en relación ó seu contexto histórico e establecendo comparacións coa nosa sociedade actual.
- Respecto pola diversidade lingüística.
- Uso da lingua como elemento de comprensión en calquera terreo que se relacione coa expresión verbal (cine, teatro, cancións...)
- Uso da lingua como elemento de expresión en calquera actividade relacionada coa materia (interpretación de textos orais e escritos, exercicios gramaticais, redaccións, traballos, exposicións...)

O currículo desta materia, ao ter como meta o ampliar capacidade para interactuar de forma competente mediante a linguaxe nas diferentes esferas da actividade social, contribúe dun modo decisivo ao desenvolvemento de todos os aspectos que conforman a competencia en comunicación lingüística. Ademais, as habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación, aínda que se adquiren desde unha lingua, se transfíren e aplican na aprendizaxe de outras. Esa aprendizaxe contribúe, á súa vez, a acrecentar esta competencia sobre o uso do linguaxe en xeral.

2. Tratamento da información e competencia dixital - CDIX

O tratamento da información e la competencia dixital implican ser una persoa autónoma, eficaz, responsable, crítica e reflexiva ó seleccionar, tratar e utilizar a información e as súas fontes, así como as distintas ferramentas tecnolóxicas; tamén ter unha actitude crítica e reflexiva na valoración da información dispoñible, contrastándoa cando é necesario, e respectar as normas de conduta acordadas socialmente para regular o uso da información e as súas fontes nos distintos soportes.

Aplicamos a nosa materia para obter a citada competencia nos seguintes aspectos:

- Interpretación de táboas, esquemas, fotocopias, imaxes.
- Busca en internet e outros soportes.
- Busca no dicionario e nas gramáticas.
- Lectura e análise de fotocopias e mapas.
- Observación e análise de materiais aportados por elementos audiovisuais (películas, documentais, traballos en power point...)
- Elaboración de esquemas que resuman a información.
- Utilización das distintas ferramentas tecnolóxicas para desenvolver aspectos relacionados coa materia.
- Manter unha actitude crítica e reflexiva ante a información recibida, aprendendo a contrastala e seleccionala.

A materia contribúe ao tratamento da información e competencia dixital ao ter como unha das súas metas, proporcionar coñecementos e destrezas para a busca e selección de información relevante de acordo con diferentes necesidades, así como para a súa utilización na produción de textos orais e escritos propios. A selección de moitas destas informacións requirirá, por exemplo, o uso adecuado de bibliotecas ou a utilización de Internet, a realización guiada destas buscas constituirá un medio para o desenvolvemento da competencia dixital. A elo contribúe tamén o feito de que o currículo inclúa o uso de soportes electrónicos na composición de textos de modo que poidan abordarse máis eficazmente algunhas operacións que interveñen no proceso de escritura (planificación, execución de texto, revisión) e que constitúen un dos contidos básicos desta materia. Tamén poden contribuír ao desenvolvemento desta competencia o uso nesta materia dos novos medios de comunicación dixitais que implican tamén un uso social e colaborador da escritura e dos coñecementos.

3. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía – CMCT

Este tipo de competencia ten unha relación menos directa con esta materia en concreto, pero podemos atopar certa conexión no contexto histórico co que se relacionan os movementos literarios, dado que ó estudalos hai tamén referencias ós avances científicos que se produciron. Por outro lado require o fomento de destrezas para usar máquinas, o que conecta coa competencia dixital e iso exercítase á hora de elaborar traballos sobre a materia en distintos soportes.

Tamén pode percibirse en aspectos como:

- A estudo de obras literarias baseadas en historias que conectan coa ciencia: Frankenstein, O doutor Jeckyll, Izur... Nelas, ademais de reflexións sobre temas científicos, trátanse as conexións entre a ciencia e a ética.
- Obras literarias baseadas en aspectos relacionados co medio ambiente, cos animais, con aspectos biolóxicos que inflúen no comportamento humano.
- Aspectos da ciencia que influíron na sociedade, na filosofía e na literatura dalgúns períodos: herdanza biolóxica, determinismo, condutismo, avances técnicos..

4. Competencia social e cívica - CSC

Esta competencia supón comprender a realidade social na que se vive, afrontar a convivencia e os conflitos empregando o xuízo ético baseado nos valores e prácticas democráticas, e exercer a cidadanía, actuando con criterio propio, contribuíndo á construción da paz e a democracia, e mantendo una actitude construtiva, solidaria e responsable ante o cumprimento dos dereitos e obrigacións cívicas.

A competencia social relaciónase co benestar persoal e colectivo. Implica a capacidade para analizar de xeito crítico os costumes das distintas sociedades, as súas tensións e procesos de cambio. Tamén supón reflexionar sobre os distintos tipos de discriminación, a xustiza, o

multiculturalismo. Implica amosar tolerancia pero tamén capacidade crítica coa inxustiza, negociar sabendo inspirar confianza, amosar diplomacia e xerar empatía. Supón loitar contra os prexuizados, respectar as diferencias e defender os dereitos propios e alleos.

A competencia cívica baséase no coñecemento crítico dos conceptos de democracia, xustiza, igualdade, cidadanía, dereitos humanos e civís, e das leis fundamentais e a valoración dos mesmos. Tamén o respecto ós animais e ó medioambiental. Todo iso inclúe tamén o coñecemento de acontecementos históricos nacionais, europeos e internacionais.

Aplicamos a nosa materia para obter a citada competencia nos seguintes aspectos:

- Cunha reflexión crítica, partindo da literatura, sobre os valores existentes nas distintas épocas.
- Comparando as sociedades antigas coas actuais.
- Coñecendo a importancia da literatura, as lendas e a mitoloxía como elemento de cohesión social e como reflexo da sociedade que as elabora.
- Descubrimento dos mecanismos de control social e creación de consciencias colectivas.
- Eliminación de prexuizados discriminatorios.
- Análise crítico de razoamentos inxustos en diferentes épocas e textos literarios.
- Eliminación de prexuizados economistas, practicistas ou resultantes da ignorancia, que desprezan as humanidades e as artes, entre elas a literatura.
- Reflexión sobre aspectos sociais en debates e textos elaborados polo alumnado.

A aprendizaxe da lingua concibida como desenvolvemento da competencia comunicativa contribúe decisivamente ao desenvolvemento da competencia social e cidadá, entendida como un conxunto de habilidades e destrezas para as relacións, a convivencia, o respecto e o entendemento entre as persoas. Aprender lingua é aprender a comunicarse cos outros, a comprender o que estes transmiten e a aproximarse a outras realidades. Por outra parte, a educación lingüística ten un compoñente estreitamente vinculado con esta competencia: a constatación da variedade dos usos da lingua e a diversidade lingüística e a valoración de todas as linguas como igualmente aptas para desempeñar as funcións de comunicación e de representación. Tamén se contribúe desde a materia a esta competencia na medida en que se analizan os modos mediante os que a linguaxe transmite e sanciona prexuizados e imaxes estereotipadas do mundo, co obxecto de contribuír a erradicación dos usos discriminatorios da linguaxe.

5. Competencia de conciencia e expresións culturais. - CEC

O conxunto de destrezas que configuran esta competencia refírese tanto á habilidade para apreciar e desfrutar coa arte e outras manifestacións culturais, como a aquelas relacionadas co emprego de algúns recursos da expresión artística para realizar creacións propias; implica un coñecemento básico das distintas manifestacións culturais e artísticas, a aplicación de habilidades de pensamento diverxente e de traballo colaborador, una actitude aberta, respectuosa e crítica cara a a diversidade de expresións artísticas e culturais, o desexo e vontade de cultivar a propia capacidade estética e creadora, e un interese por participar na vida cultural e por contribuír á conservación do patrimonio cultural e

artístico, tanto da propia comunidade, como doutras comunidades.

Require de coñecementos que permitan acceder ás distintas manifestacións sobre a herdanza cultural: patrimonio histórico-artístico, literario, filosófico, medioambiental, científico... Incorpora diferentes manifestacións e linguaxes artísticas: literatura, pintura, escultura, fotografía, cine, danza, interpretación, arquitectura... e require o desenvolvemento da imaxinación, o sentido da estética, a sensibilidade e a reflexión artística e humanística.

Aplicamos a nosa materia para obter a citada competencia nos seguintes aspectos:

- Co coñecemento das formas de pensamento e das diversas obras de arte, incidindo na literatura, que se relacionará ademais con elas, tanto da antigüidade como da sociedade actual.
- Desfrute e valoración crítica desas manifestacións artísticas.
- Capacidade para analízalas usando a razón e as emocións.
- Conciencia do seu valor e da necesidade de conservalas.
- Identificación deses elementos artísticos en obras de arte posteriores.
- Desfrute e valoración da lectura, especialmente de obras literarias.
- Conexión da literatura coas demais artes, tentando unha interpretación máis ampla e enriquecedora do feito artístico.
- Elaboración de textos propios con intención estética e literaria, buscando, ademais dunha boa elaboración formal, a expresión de sensacións e emocións.
- Exercicios para desenvolver a creatividade, en sentido amplo, pero centrándose no terreo verbal.
- Demostrando sensibilidade e interese pola literatura

A lectura, interpretación e valoración das obras literarias contribúen de forma relevante ao desenvolvemento dunha *competencia artística e cultural*, entendida como aproximación a un patrimonio literario e a uns temas recorrentes que son expresión de preocupacións esenciais do ser humano. A súa contribución será máis relevante en tanto se relacione o aprecio das manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas, como a música, a pintura ou o cine e se analicen incluíndo unha contextualización histórica e filosófica. Tamén se contribúe a esta competencia procurando que o mundo social da literatura (autores, críticos, acceso a bibliotecas, librerías, catálogos ou a presenza do literario na prensa), adquira sentido para o alumnado.

6. Competencia para aprender a aprender - CAA

Aprender a aprender implica a conciencia, xestión e control das propias capacidades e coñecementos dende un sentimento de competencia e eficacia persoal, e inclúe tanto o pensamento estratéxico, como a capacidade de cooperar, de autoavaliarse, e o manexo eficiente dun conxunto de recursos e técnicas de traballo intelectual, todo o cal desenvólvese a través de experiencias de aprendizaxe conscientes e gratificantes, tanto individuais como colectivas.

Esta competencia inclúe unha serie de destrezas que requiren a reflexión a toma de conciencia dos propios procesos de aprendizaxe. Así, os procesos de coñecemento convértense en obxecto do coñecemento e, ademais, hai que aprender a executalos adecuadamente.

Aprender a aprender inclúe coñecementos sobre os procesos mentais implicados na aprendizaxe (como se aprende). Ademais, esta competencia incorpora o coñecemento que posúe o estudante sobre o seu propio proceso de aprendizaxe que se desenvolve en tres dimensións:

- O coñecemento que ten sobre o que sabe e descoñece, o que é capaz de aprender, o que lle interesa, etcétera.
- O coñecemento da disciplina na que se localiza a tarefa de aprendizaxe e o coñecemento do contido concreto y das demandas da tarefa mesma.
- O coñecemento sobre as distintas estratexias posibles para afrontar a tarefa.
- Respecto ás actitudes e valores, a motivación e a confianza son cruciais para a adquisición de esta competencia. Ambas se potencian desde realistas a corto, medio e longo prazo.

Aplicamos a nosa materia para obter a citada competencia nos seguintes aspectos:

- Interacción constante entre pasado e presente.
- Desenvolvemento da capacidade de comprensión, expresión, razoamento, atención e concentración.
- Desenvolvendo a memoria, coa retención de conceptos e a práctica, con exercicios sobre eles.
- Exercitando a análise e a dedución.
- Elaboración e interpretación de apuntes, táboas, esquemas, resumos...
- Exercitando a capacidade de síntese e a de desenvolvemento verbal.
- Interpretación e redacción de textos.
- Traballo tanto individual como en equipo.
- Capacidade para autoavaliarse.

Aprendese a falar e a escoitar e a ler e escribir, para a interacción comunicativa, pero tamén para adquirir novos coñecementos. A linguaxe, ademais de instrumento de comunicación, é un medio de representación do mundo e está na base do pensamento e do coñecemento. O acceso ao saber e á construción de coñecementos mediante a linguaxe relacionase directamente coa competencia básica de *aprender a aprender*. Ademais, os contidos de reflexión sobre a lingua recollen un conxunto de saberes conceptuais (metalinguaxe gramatical) e estándares (capacidade para analizar, contrastar, ampliar e reducir enunciados mediante o uso consciente de certos mecanismos gramaticais, substituír elementos do enunciado por outros gramaticalmente equivalentes, usar diferentes esquemas sintácticos para expresar unha mesma idea, diagnosticar erros e reparalos, etcétera.) que se adquiren en relación coas actividades de comprensión e composición de textos e que se reutilizan para optimizar a aprendizaxe lingüística, é dicir, para aprender a aprender lingua.

7. Sentido da iniciativa e espírito emprendedor - CSIE

A autonomía e a iniciativa persoal supoñen ser capaz de imaxinar, emprender e avaliar accións ou proxectos individuais ou colectivos con creatividade, confianza, responsabilidade e sentido crítico. Require capacidade de análise, planificación, organización, xestión e toma de decisións. Ademais supón a habilidade para traballar tanto individualmente como en equipo, o pensamento crítico e a resolución de problemas. Implica tamén o autocoñecemento e a predisposición a actuar de maneira creadora e imaxinativa, esforzo e determinación á hora de cumprir obxectivos.

Aplicamos a nosa materia para obter a citada competencia nos seguintes aspectos:

- Fomento da conciencia histórica, e da análise crítica do mundo clásico e do actual.
- Elaboración de hipóteses para explicar fenómenos.
- Busca de elementos clásicos que perduran.
- Expresión da opinión sobre comportamentos doutras sociedades e da propia.
- Exercitando o esforzo e a constancia para realizar o traballo.
- Traballando de xeito individual e en equipo ó facer presentacións, redaccións e comentarios.
- Desenvolvemento da capacidade creadora na invención de textos imaxinativos.
- Demostrando determinación á hora de acadar os obxectivos esixidos.
- Demostrando respecto cara a materia, o profesor e os compañeiros.

Aprender a usar a lingua é tamén aprender a analizar e resolver problemas, trazar plans e emprender procesos de decisión, xa que unha das funcións da linguaxe é regular e orientar a nosa propia actividade. Por elo, a adquisición de habilidades lingüísticas contribúe a progresar na *iniciativa persoal e na regulación da propia actividade con progresiva autonomía*.

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO

O obxectivo básico do ensino da Lingua e Literatura na ESO é saber utilizar o idioma con precisión e creatividade ó falar, escribir e ler.

Os obxectivos xerais son o principal referente á hora de planificar a nosa práctica como docentes. Deberemos traducilos en aprendizaxes que se expresen en termos de capacidades relacionadas en cada un dos obxectivos, buscando, ante todo, o desenvolvemento harmónico do individuo, a través das distintas áreas.

Distribúense os contidos da materia en bloques que logo se concretarán en unidades didácticas. Ó principio de cada unha deles trataremos de motivar ós alumnos/as a través da lectura de textos atractivos e a realización de actividades que estimulen a aprendizaxe.

Os contidos reflectidos en cada bloque non se referirán unicamente a conceptos, senón tamén a destrezas, técnicas e estratexias de aprendizaxe, de acordo ós estándares de aprendizaxe dados. O mesmo tempo, valores, comportamentos e normas que contribúan ó desenvolvemento integral de cada alumno/a e a un proxecto de sociedade máis respectuosa.

O obxectivo fundamental desta etapa é que o alumnado consiga aquelas capacidades indispensables para a plena realización persoal e social, o que hoxe, nunca sociedade da información en continuo cambio, supón modificar e ampliar as tarefas da clase de lingua castelá e literatura máis alá das dirixidas a adquisición do coñecemento gramatical mediante a reflexión sobre textos, fundamentalmente literarios. Neste século temos que aceptar un novo concepto de alfabetización: saber cando e por que se necesita información, onde encontrala, e como avaliala, seleccionala, utilízala e comunicala de maneira ética.

Conseguir os obxectivos nesta área implica, polo tanto, non só a adquisición da capacidade lingüística (comunicar e relacionarse, creación do propio pensamento, entender e respectar a súa cultura e outras culturas) senón tamén o dominio do instrumento esencial de aprendizaxe, que permitirá a adquisición das outras competencias.

Existen tres destrezas nucleares do ámbito lingüístico:

- **Falar e escoitar**, que supón ser competente na expresión e comprensión de mensaxes orais en situacións comunicativas diversas.
- **Ler**, que supón ser competente para comprender e usar textos diferentes con diferentes intencións comunicativas.
- **Escribir**, que supón ser competente para compoñer diferentes tipos de textos e documentos con distintas intencións comunicativas.

Ponse o acento nas competencias para elaborar e intercambiar textos orais e escritos diferenciados e axeitados a situacións comunicativas específicas, que respondan a intencións diversas cun uso correcto da linguaxe. Estas tres habilidades nucleares integrarán os elementos do currículo nos distintos bloques de contido que, aínda que, aparecen como bloques, se conectan entre si e son interdependentes.

3.1. Obxectivos xerais da etapa: secundaria obrigatoria

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, na lingua cooficial da Comunidade Autónoma, textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e estudio da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e as dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes a cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

k) Coñecer o corpo humano e o seu funcionamento, aceptar o propio e das outras persoas, aprender a coidalo, respectar as diferencias, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporal e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer el desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo a súa conservación e mellora.

l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

m) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural e histórico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

n) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para a mantenza da nosa identidade e como medio de expresión e relación persoal.

Resumimos así estes obxectivos xerais nunha táboa, relacionándoos coas competencias clave.

OBXECTIVOS DA ETAPA DA ESO	COMPETENCIAS CLAVE
a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.	CSC
b) Desenrolar e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe medio de desenrolo persoal.	CAA CSC

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.	CSC
d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.	CSC
e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.	CD CAA
f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.	CAA CD CMCT
g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.	CSC CSIEE
h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, na lingua cooficial da Comunidade Autónoma, textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e estudio da literatura.	CCL
i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.	CCL
j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e as dos demais, así como o patrimonio lingüístico, artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes a cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.	CSC CEC
k) Coñecer o corpo humano e o seu funcionamento, aceptar o propio e das outras persoas, aprender a coidalo, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporal e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer el desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo a súa conservación e mellora.	CSC CMCT

l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.	CEC
m) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural e histórico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.	CSC CCL CEC
n) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para a mantenza da nosa identidade.	CCL CEC

3.2. Obxectivos específicos da área de lingua castelá e literatura

A ensinanza da Lingua castelá e Literatura nesta etapa terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social e cultural.
2. Utilizar a lingua para expresarse de forma coherente e adecuada nos diversos contextos da actividade social e cultural, para tomar conciencia dos propios sentimentos e ideas e para controlar a propia conduta.
3. Coñecer a realidade plurilingüe de España e as variedades do castelán e valorar esta diversidade como unha riqueza cultural.
4. Utilizar a lingua oral na actividade social e cultural de forma adecuada ás distintas situacións e funcións, adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación.
5. Empregar as diversas clases de escritos mediante os que se produce a comunicación coas institucións públicas, privadas e da vida laboral.
6. Utilizar a lingua eficazmente na actividade escolar para buscar, seleccionar e procesar información e para redactar textos propios do ámbito académico.
7. Utilizar con progresiva autonomía e espírito crítico os medios de comunicación social e las tecnoloxías da información para obter, interpretar e valorar informacións de diversos tipos e opinións diferentes.
8. Facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo e consolidar hábitos lectores.
9. Comprender textos literarios utilizando coñecementos básicos sobre as convencións de cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e

os recursos estilísticos.

10. Aproximarse ao coñecemento de mostras relevantes do patrimonio literario e valoralo como un modo de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico-culturais.
11. Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e para escribir e falar con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
12. Desenvolver e aplicar os coñecementos sobre morfoloxía, gramática, sintaxe, semántica e ortografía no uso e na reflexión lingüística.
13. Desenvolver e aplicar os coñecementos sobre técnicas literarias, etapas, movementos artísticos, obras, autores e autoras a interpretación de textos e ó enriquecemento cultural e persoal.
14. Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos lingüísticos que supoñen xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.
15. Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos lingüísticos que supoñen xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.

4. CONTIDOS XERAIS PARA A MATERIA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Bloque 1. Falar, escoitar e conversar.

- . Comprensión de noticias de actualidade próximas aos intereses do alumnado procedentes dos medios de comunicación.
- . Exposición de informacións de actualidade tomadas dos medios de comunicación.
- . Narración oral, a partir dun guión preparado previamente, de feitos relacionados coa experiencia, presentada de forma secuenciada e con claridade, incluíndo descrições sinxelas, ideas e valoracións en relación co exposto, con axuda de medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e da comunicación.
- . Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico atendendo especialmente á presentación de tarefas e de instrucións para a súa realización, a breves exposicións orais e a obtención de informacións de documentais tomados dos medios de comunicación.
- . Participación activa en situacións de comunicación propias do ámbito académico, especialmente no pedimento de aclaracións ante unha instrución, en propostas sobre o xeito de organizar as tarefas, na descrición de secuencias sinxelas de actividades realizadas, no intercambio de opinións e na exposición das conclusións.
- . Participación activa en traballos de grupo cooperando e respectando ao resto dos seus compoñentes.
- . Utilización da lingua para tomar conciencia dos coñecementos, das ideas e dos sentimentos propios e para regular a propia conducta.

Bloque 2. Ler e escribir.

- Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado, como instrucións de uso e normas.
- Comprensión de textos dos medios de comunicación, atendendo á estrutura do xornal (seccións e xéneros) e aos elementos paratextuais, con especial atención ás noticias relacionadas coa vida cotiá e coa información de feitos.
- Comprensión de textos do ámbito académico, tendendo especialmente aos de carácter expositivo e explicativo; as instrucións para realizar tarefas; á consulta, en diversos soportes, de dicionarios, de glosarios e doutras fontes de información, como enciclopedias e webs educativas.

- Utilización dirixida da biblioteca do centro e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información e de modelos para a composición escrita.
- Reflexión crítica con respecto á información dispoñible ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación.
- Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado, como cartas e notas.
- Composición de textos propios dos medios de comunicación, especialmente noticias, destinados a un soporte impreso ou dixital.
- Composición, en soporte papel ou dixital, de textos propios de ámbito académico, especialmente resumos, esquemas xerárquicos, mapas conceptuais, exposicións sinxelas, glosarios e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes efectuadas.
- Utilización da composición escrita como fonte de información e de aprendizaxe, como forma de comunicar experiencias, ideas, opinións e coñecementos propios e como forma de regular a conducta.
- Dominio das normas de presentación dos textos escritos tanto en soporte papel como dixital, con respecto ás normas gramaticais, ortográficas e tipográficas.

Bloque 3. Coñecemento da lingua.

- Observación de diferenzas relevantes, contextuais e formais, entre comunicación oral e escrita, e entre os usos coloquiais e formais, especialmente os propios do ámbito escolar.
- Coñecemento xeral da diversidade lingüística e da distribución xeográfica das linguas de España, valorándoa como fonte de enriquecemento persoal e colectivo.
- Coñecemento das modalidades da oración e dos modos do verbo como formas de expresar as intencións dos falantes.
- Identificación e uso das formas lingüísticas de deixé persoal (pronomes persoais, posesivos e terminacións verbais) en textos orais e escritos como cartas e normas.
- Identificación e uso dalgúns conectores textuais, con especial atención aos temporais, explicativos e de orde e dalgúns mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais (pronomes persoais, posesivos e demostrativos) como léxicos (repeticións, sinónimos, elipses).
- Recoñecemento e uso coherente das formas verbais nos textos, con especial atención aos tempos de pretérito na narración.
- Recoñecemento do funcionamento sintáctico de verbos de uso frecuente a partir do seu significado, identificando o suxeito e o predicado, e as súas clases, ademais da comprensión dunha terminoloxía sintáctica básica: oración, suxeito, predicado nominal ou verbal.
- Uso de procedementos para compoñer os enunciados cun estilo cohesionado, especialmente a inserción e narración de expresións con valor explicativo, como a aposición, o adxectivo e a oración de relativo.
- Distinción entre palabras flexivas e non flexivas e recoñecemento das distintas categorías gramaticais e dos mecanismos de formación de palabras (composición e derivación).
- Interpretación das informacións lingüísticas que proporcionan os dicionarios escolares e outras obras de consulta, especialmente sobre clases de palabras, relacións semánticas de léxico (sinonimia, antonimia...) e normativa.

- Uso de dicionario e de correctores ortográficos dos procesadores de textos.
- Coñecemento e uso reflexivo das normas ortográficas.

Bloque 4. Educación literaria.

- Lectura de varias obras adecuadas á idade.
- Recitado de poemas, recoñecendo os elementos básicos do ritmo, a versificación e as figuras semánticas máis relevantes.
- Lectura de relatos breves, incluíndo mitos e lendas de diferentes culturas, recoñecendo os elementos do relato literario e a súa funcionalidade.
- Lectura dramatizada de obras teatrais breves ou de fragmentos recoñecendo os aspectos formais do texto teatral.
- Diferenciación dos grandes xéneros literarios a través das lecturas comentadas.
- Composición de textos de intención literaria utilizando algunhas das aprendizaxes adquiridas nas lecturas dirixidas.
- Utilización dirixida da biblioteca do Centro e de bibliotecas virtuais.
- Desenvolvemento da autonomía lectora e do aprecio pola literatura como fonte de pracer e de coñecemento do mundo. _

4.2. Contidos transversais

Na secuenciación dos contidos trataremos os aspectos educativos que están sempre presentes na nosa práctica docente: A educación moral e cívica (EMC), as novas tecnoloxías (TIC), a educación para a saúde (ES), educación para a paz (EP). Educaremos para a igualdade de sexos (EI), a educación sexual (ESx), a ambiental(MA), os hábitos cooperativos(HC), a educación para o consumo (EC), o espírito emprendedor(EE), e a educación vial (EV). Tamén tentaremos desenvolver a sensibilidade artística no alumnado a través da literatura, conectándoa ademais coas demais artes.

As ensinanzas transversais non serán tratadas de forma illada. Estarán presentes en toda a área, organizando os contidos mencionados anteriormente en torno a un mesmo eixe educativo.

Como prioridades educativas traballaremos a autonomía e a autoafirmación, como valor fundamental para desenrolar no alumno/a un espírito de tolerancia, solidariedade compromiso, aceptación da diversidade, cooperación, diálogo, non discriminación e resolución dialogada dos conflitos.

Traballaremos os temas transversais a través da lectura de textos literarios, o análise de distintas situacións xurdidas neles, diferentes propostas de expresión oral y escrita, actividades de creación artística literaria e da libre expresión de opinións e sentimentos.

5. CONCRECIÓN PARA OS ESTÁNDARES AVALIABLES DE: TEMPORALIZACIÓN, OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, COMPETENCIAS CLAVE, INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN, PESO CUALIFICACIÓN, PUNTUACIÓN POR BLOQUES E TEMAS OU UNIDADES DIDÁCTICAS.

1º DE ESO

5.1 Relación dos contidos cós criterios de avaliación, estándares avaliáveis (básicos e non básicos) e competencias de 1º de ESO.

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis B (Básicos) NB (No básicos)	C Competencias
Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			
<p>Escoitar Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: ámbito persoal, académico/escolar e ámbito social.</p> <p>Comprensión, interpretación y valoración de textos orais en relación coa finalidade que perseguen: textos narrativos, descritivos,</p>	<p>1. Comprender, interpretar e valorar textos orais propios do ámbito persoal, académico/escolar e social.</p> <p>Con este criterio preténdese avaliar que o alumno sexa capaz de reter o sentido global, a idea fundamental e os datos relevantes dun texto oral do seu ámbito persoal, académico e social (normas, anuncios, convocatorias,</p>	1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/académico e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do falante. (B)	CCL CAA
		1.2. Anticipa ideas e infire datos del emisor y del contido del texto analizando fontes de procedencia no verbal. (NB)	CCL CAA
		1.3. Retén información relevante e extrae informacións	CCL CAA

<p>instrutivos, expositivos y textos argumentativos. O diálogo.</p> <p>Observación, reflexión, comprensión e valoración do sentido global de los debates, coloquios y conversacións espontáneas, da intención comunicativa de cada interlocutor e aplicación das normas básicas que os regulan.</p> <p>Falar</p> <p>Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para la producción e avaliación de textos orais.</p> <p>Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais e avaliación progresiva</p> <p>Participación en debates, coloquios e conversacións espontáneas observando e respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.</p>	<p>noticias, instrucións...), inferir información comunicada de forma non verbal e distinguir la información, la opinión o la persuasión segundo o ámbito de uso do texto oral. Tamén se avalía se o alumno é capaz de interpretar e executar correctamente instrucións orais. Finalmente, se avalía a capacidade do alumno para resumir oralmente textos de forma estruturada e cohesionada.</p>	<p>concretas (NB)</p>	
		<p>1.4. Segue e interpreta instrucións orais respectando la xerarquía dada. (B)</p>	<p>CCL CAA</p>
		<p>1.5. Comprende o sentido global de textos publicitarios, informativos e de opinión procedentes de los medios de comunicación, distinguindo la información de la persuasión en la publicidade y la información de la opinión en noticias, reportaxes, etc. identificando las estratexias de énfase e de expansión. (NB)</p>	<p>CCL CAA</p>
		<p>1.6. Resume textos, de forma oral, recollendo as ideas principais e integrándoas, de forma clara, en oracións que se relacionen lóxica e semanticamente. (B)</p>	<p>CCL CAA</p>
	<p>2. Comprender, interpretar y valorar textos orais de diferente tipo.</p> <p>Con este criterio se pretende avaliar que o alumno sexa capaz de entender e reter o sentido global dun texto oral, mediante a comprensión da información relevante (verbal e non verbal) e do tema. Igualmente se avalía que o alumno identifique tanto a intención do texto oral (narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva ou argumentativa). Ademais, o alumno debe ser capaz de resumir de forma coherente e cohesionada o texto e emitir xuízos razoados e</p>	<p>2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva y argumentativa, identificando la información relevante, determinando el tema e recoñecendo a intención comunicativa do falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. (NB)</p>	<p>CCL CAA</p>
		<p>2.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto analizando fontes de procedencia non verbal. (NB)</p>	<p>CCL CAA</p>
		<p>2.3. Retén información relevante y extrae informacións concretas. (NB)</p>	<p>CCL CAA</p>

	valoracións sobre el tema del texto oral. Tamén se avalía que o alumno saiba recorrer ás estratexias á súa disposición para subsanar as lagoas de comprensión dun texto oral.	2.4. Interpreta e valora aspectos concretos do contido e da estrutura de textos narrativos, descritivos, expositivos, argumentativos e instrutivos emitindo xuízos razoados y relacionándoos con conceptos persoais para xustificar un punto de vista particular. (NB)	CCL CAA CSC
		2.5. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos. (demanda axuda, busca información en dicionarios, recorda o contexto no que aparece...) (B)	CCL CD
		2.6. Resume textos narrativos, descritivos, e instrutivos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxica e semanticamente. (NB)	CCL CAA
	3. Comprender o sentido global de textos orais. Con este criterio se pretende avaliar que o alumno sexa capaz de identificar o tema e os datos fundamentais de textos dialogados (planificados o improvisados), e os puntos de vista e as actitudes dos interlocutores no texto oral dialogado. Tamén se avalía que o alumno identifique e poña en práctica as regras de interacción social e verbal dun texto dialogado oral de mediana dificultade.	3.1. escoita, observa e explica o sentido global de debates, coloquios y conversacións espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferencias formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os intercambios comunicativos espontáneos. (NB)	CCL CSC
		3.2. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante en un debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe usada, o contido e o grado de respecto cara as opinións dos demais. (NB)	CCL CSC
		3.3. Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral. (B)	CCL CSC
	4. Valorar a importancia da conversación na vida social practicando actos de fala: contando, describindo, opinando, dialogando..., en	4.1. Intervén e valora a súa participación en actos comunicativos orais	CCL CAA

	<p>situacións comunicativas propias da actividade escolar.</p> <p>Con este criterio se pretende avaliar a capacidade do alumno para valorar a necesidade e a conveniencia da súa participación activa en situacións comunicativas orais de diversos ámbitos (escolar, social, familiar e persoal).</p>		
	<p>5. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente a claridade expositiva, a adecuación, coherencia e cohesión do contido das producións orais propias e alleas, así como os aspectos prosódicos e os elementos non verbais (xestos, movementos, mirada...)</p>	<p>5.1. Coñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso, así como a cohesión dos contidos (NB)</p>	CCL CAA
	<p>Con este criterio se pretende avaliar que o alumno sexa capaz de valorar e aplicar a claridade, a adecuación e a coherencia dos textos orais. Ademais avalíase que empregue correctamente aspectos prosódicos non verbais. Tamén se busca que sexa capaz de identificar e corrixir erros propios e alleos da comunicación oral..</p>	<p>5.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal e da xestión de tempos e emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. (NB)</p>	CCL CD CAA
		<p>5.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación propondo solucións para melloralas (NB)</p>	CCL
	<p>6. Aprender a falar en público en situación formais e informais, de forma individual e en grupo.</p>	<p>6.1. Realiza presentacións orais. (B)</p>	CCL CSC
	<p>Con este criterio se pretende avaliar que o alumno sexa capaz de compoñer e comunicar textos orais seguindo un plan previo no que quede identificada a idea central. Tamén se</p>	<p>6.2. Organiza o contido e elabora guións previos á intervención oral formal seleccionando a idea central e o momento no que vai ser presentada ó seu auditorio, así como as ideas secundarias e tamén exemplos para apoiar o seu desenvolvemento (NB)</p>	CCL CAA

	avalía que o alumno poida expresarse oralmente no ámbito escolar sen necesidade dunha planificación previa. Ademais se pretende que o alumno aumente o seu repertorio léxico e mellore a súa dicción na práctica comunicativa oral. Finalmente se pretende que o alumno sexa capaz de desenvolver o autoaprendizaxe mediante a identificación e corrección de erros propios e alleos da comunicación oral.		
		6.3. Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando similitudes e diferencias entre discursos formais e discursos espontáneos. (NB)	CCL
		6.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. (NB)	CCL CAA
		6.5. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando o seu mensaxe á finalidade da práctica oral. (NB)	CCL
		6.6. Avalía, por medio de guías, as producións propias e alleas mellorando progresivamente as súas prácticas discursivas. (NB)	CCL CSIEE
	7. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversacións espontáneas. Avalía a participación efectiva do alumno en diálogos orais planificados e non planificados no ámbito escolar e o cumprimento das pautas lingüísticas e sociais propias deses actos de fala. Ademais este criterio pretende que o alumno se axuste ó tema da situación comunicativa e que identifique se certas intervencións súas ou alleas non se axustan ás pautas lingüísticas ou sociais aprendidas.	7.1. Participa activamente en debates, coloquios... escolares respectando las regras de interacción, intervención e cortesía que os regulan, manifestando as súas opinións e respectando as opinións dos demais. (B)	CCL CSC
		7.2. Axústase ó tema, no divaga e atende instrucións do moderador en debates e coloquios. (NB)	CCL CAA CSC
		7.3. Avalía as intervencións propias e alleas. (NB)	CCL
		7.4. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversacións orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo , xesticulando axeitadamente, escoitando activamente ós demais e usando fórmulas de saúdo e despedida. (NB)	CCL CSC
	8. Reproducir situacións reais ou imaxinarias de comunicación potenciando o desenvolvemento progresivo das habilidades sociais, a expresión	8.1. Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	CCL CSC CAA

	<p>verbal e non verbal e a representación de realidades, sentimentos e emocións.</p> <p>Con este criterio se pretende avaliar que sexa capaz de repetir e imitar situacións comunicativas orais en las que sexa capaz de aplicar as pautas sociais e as destrezas comunicativas verbais e non verbais que lle permitan comunicar informacións e expresar sentimentos e expresións.</p>	(NB)	
Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			
<p>Ler</p> <p>Coñecemento e uso de técnicas e estratexias necesarias para a comprensión de textos escritos.</p> <p>Lectura, comprensión, interpretación y valoración de textos escritos de ámbito persoal, académico/escolar e ámbito social.</p> <p>Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.</p> <p>Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura organizando razoadamente as ideas e expoñéndoas e respectando as ideas dos demais.</p> <p>Utilización progresivamente autónoma de dicionarios, bibliotecas e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación como fonte de obtención de información.</p>	<p>1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.</p> <p>Con este criterio se avalía que saiba aplicar técnicas de lectura segundo a natureza del texto escrito e que sexa capaz de comprender palabras propias do código elaborado para incorporalas ó seu léxico. Ademais se avalía que poida identificar no texto a idea fundamental, as secundarias e as relacións entre elas, inferindo a información tácita do texto. Tamén se avalía a súa capacidade de aprendizaxe autónoma mediante a análise do proceso de comprensión.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. (NB)	CCL CAA
		1.2. Comprende o significado das palabras propias do nivel formal da lingua incorporándoas ó seu repertorio léxico. (B)	CCL CAA
		1.3. Relaciona a información explícita e implícita do texto poñéndoa en relación co contexto. (NB)	CCL CAA
		1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias comprendendo as relacións que se establecen entre elas. (B)	CCL
		1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou texto que conteña diversos matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a crítica. (NB)	CCL CAA
		1.6. Avalía o seu proceso de comprensión lectora usando	CCL CAA

<p>Escribir.</p> <p>Coñecemento e uso de técnicas e estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.</p> <p>Escritura de textos relacionados co ámbito persoal, académico/escolar e social. Escritura de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.</p> <p>Interese crecente pola composición escrita como fonte de información, aprendizaxe, e xeito de comunicar sentimentos, experiencia e coñecementos.</p>		fichas sinxelas de autoavaliación. (NB)	
	2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos.	2.1. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos escritos propios do ámbito persoal e familiar académico / escolar e ámbitos social (medios de comunicación) identificando a tipoloxía textual seleccionado e a organización do contido, as marcas lingüísticas e o formato usado (NB)	CCL CAA
	Con este criterio se pretende que el alumno sexa capaz de reflexar nun texto escrito o tema, ideas fundamentais e os trazos lingüísticos de textos escritos de diversa intención (narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva, argumentativa e dialogada). Tamén se avalía que comprenda e aplique instrucións escritas en los ámbitos escolar, persoal e social. Ademais, que el alumno comprenda datos aportados nas partes non verbais dos textos escritos.	2.2. Recoñece e expresa o tema e intención comunicativa de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados identificando a tipoloxía textual seleccionada, as marcas lingüísticas e a organización do contido. (NB)	CCL CAA
	1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.	2.3. Localiza informacións explícitas e implícitas nun texto sinxelo relacionándoas entre si e secuenciándoas e deduce informacións ou valoracións implícitas. (NB)	CCL CSIEE
		2.4. Retén información e recoñece a idea principal e as ideas secundarias, comprendendo as relacións entre elas. (B)	CCL CAA
		2.5. Entenden instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá e nos procesos de aprendizaxe. (NB)	CCL CSIEE
		2.6. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas... (NB)	CCL CAA
	3. Manifestar unha actitude crítica ante a lectura de calquera tipo de texto ou obras literarias sinxelas a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de	3.1 Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais, ou globais, dun texto. (NB)	CCL CSC
		3.2. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado	CCL

	<p>acordo ou desacordo respectando en todo momento as opinións dos demais.</p> <p>Con este criterio se pretende que saiba redactar textos nos que presente de forma razoada o seu punto de vista, a súa interpretación sobre aspectos dun texto (literario ou non), respectando os puntos de vista alleos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>dun texto sinxelo</p> <p>(NB)</p>	
		3.3. Respecta as opinións dos demais. (B)	CCL CSC
	<p>4. Seleccionar os coñecementos que se obteñan das bibliotecas ou de calquera outra fonte de información impresa en papel dixital, integrándoos nun proceso de aprendizaxe continuo.</p> <p>Búscase que o alumno desenvolva a súa autonomía no proceso de aprendizaxe consultando fontes de información impresa e dixital, coñecendo as formas de acceso a elas.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	4.1. Utiliza, de forma autónoma, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. (NB)	CCL CAA
		4.2. Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. (B)	CCL CD
		4.3. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais...), así como de bibliotecas dixitais e é capaz de solicitar libros, vídeos... autonomamente. (NB)	CCL CSC CD
	<p>5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.</p> <p>Preténdese que sexa capaz de redactar e revisar os textos que escribe para que as ideas se presenten de forma coherente e con secuencias lingüísticas cohesionadas nas que se respectan as normas ortográficas e gramaticais. Tamén se</p>	5.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos: esquemas, árbores, mapas conceptuais etc. e redacta borradores de escritura. (NB)	CCL CSIEE
		5.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e coherentes, e respectando as normas gramaticais e ortográficas. (B)	CCL CSIEE

	<p>avalia a capacidade de aprendizaxe autónomo mediante a supervisión e corrección de textos propios e alleos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>5.3. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas de contido (ideas, coherencia e estrutura) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática, cohesión e presentación) avaliando a súa propia produción escrita ou a dos seus compañeiros. (NB)</p>	CCL
		<p>5.4. Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita, axustándose ás normas ortográficas e gramaticais que permiten unha comunicación fluída.</p>	CCL CAA
	<p>6. Escribir textos sinxelos en relación co ámbito de uso.</p> <p>Con este criterio se pretende avaliar que, seguindo modelos, el alumno sexa capaz de redactar textos propios dos ámbitos persoal, escolar e familiar con distintas formas de elocución, evitando a monotonía no uso de organizadores textuais. Tamén que se sexa capaz de resumir textos de dificultade media en escritos orixinais nos que a información se presente de forma coherente e cohesionada</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>6.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar/académico e social imitando textos modelo. (B)</p>	CCL CSIEE
		<p>6.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados imitando textos modelo. (NB)</p>	CCL CSIEE
		<p>6.3. Escribe textos argumentativos con diferente organización secuencial, incorporando diferentes tipos de argumento, imitando textos modelo. (NB)</p>	CCL CSIEE
		<p>6.4. Utiliza diferentes e variados organizadores textuais nas exposicións e argumentacións. (NB)</p>	CCL CAA
		<p>6.5. Resume textos sinxelos, xeneralizando termos que teñen trazos en común, globalizando a información e integrándoa en oracións que se relacionen lóxica e semanticamente, evitando parafrasear o texto resumido. (B)</p>	CCL CAA
		<p>6.6. Realiza esquemas e mapas e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. (NB)</p>	CCL CAA CD

	<p>7. Valorar a importancia da escritura como ferramenta de adquisición das aprendizaxes e como estímulo do desenvolvemento persoal.</p> <p>Con este criterio se pretende avaliar que o alumno sexa capaz de reflexar de forma creativa o seu pensamento de forma coherente en textos escritos con partes cohesionadas, empregando un código lingüístico elaborado. Tamén se avalía o intercambio e a valoración de opinións a través do uso adecuado dos medios dixitais.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>7.1. Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento. (NB)</p>	CCL CSIEE
		<p>7.2. Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua incorporándoas ó seu repertorio léxico e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión. (NB)</p>	CCL CAA
		<p>7.3. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a escritura.</p> <p>(NB)</p>	CCL CSC
		<p>7.4. Coñece e utiliza ferramentas das Tecnoloxías da información e a comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos ou escribindo e dando a coñecer os seus propios. (B)</p> <p>7.5. Identifica en textos orais e escritos a presenza dun uso sexista da linguaxe ou de valoracións discriminatorias sobre colectivos ou culturas distintos.</p>	CCL CD CCL CSC
Bloque 3. Coñecemento da lingua			
<p>La palabra.</p> <p>Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adxectivo, determinante, pronome, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección.</p> <p>Recoñecemento, uso e explicación dos</p>	<p>1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos e para a composición e revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos, utilizando a terminoloxía gramatical necesaria para a explicación dos diversos usos da lingua.</p>	<p>1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos utilizando este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. (B)</p>	CCL
		<p>1.2. Recoñece e corrige erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos verbais nas súas producións orais e escritas. (B)</p>	CCL CAA

<p>elementos constitutivos de la palabra. Procedementos para formar palabras.</p> <p>Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais recoñecendo o seu valor social e a necesidade de axustarse a elas para conseguir una comunicación eficaz.</p> <p>Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre o uso da lingua.</p> <p>Las relaciones gramaticais.</p>	<p>Pretende avaliar se o alumno resolve dificultades de comprensión de textos orais e escritos empregando os coñecementos gramaticais e de uso, distinguindo as categorías gramaticais e as súas características flexivas, usando de forma correcta as formas verbais. Tamén se avalía o desenvolvemento da autoaprendizaxe corrixindo erros de concordancia en textos propios e alleos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas. (B)</p>	<p>CCL</p>
<p>Identificación dos sintagmas e recoñecemento do suxeito e do predicado na oración simple.</p> <p>O discurso. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.</p> <p>Recoñecemento, uso e explicación dos diferentes recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. A expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ó emisor e ó receptor nos textos.</p>	<p>2. Recoñecer e analizar a estrutura das palabras pertencentes ás distintas categorías gramaticais, distinguindo as flexivas das non flexivas.</p> <p>Preténdese avaliar que se é capaz de mellorar a produción e comprensión de textos recoñecendo e empregando os elementos morfolóxicos (flexivos e derivativos) e os procedementos de creación léxica (derivación, composición, siglas, acrónimos...).</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>2.1. Recoñece y explica los elementos constitutivos de la palabra: raíz y afixos, aplicando este coñecemento a la mellora de la comprensión de textos escritos e ó enriquecemento do seu vocabulario activo. (B)</p> <p>2.2. Explica os distintos procedementos de formación de palabras, distinguindo as compostas, as derivadas, as siglas e os acrónimos. (B)</p> <p>2.3. Identifica as palabras dun mesmo campo semántico (NB)</p> <p>2.4. Identifica as palabras dunha mesma familia léxica (NB)</p>	<p>CCL</p> <p>CCL</p>
<p>Explicación progresiva da coherencia do discurso tendo en conta as relacións gramaticais e léxicas que se establecen no interior do texto e a súa relación có contexto.</p> <p>As variedades da lingua.</p>	<p>3. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos usos subxectivos.</p> <p>Preténdese avaliar se o alumno distingue valora con sentido crítico e emprega os valores denotativos (significados) e connotativos (sentidos figurados) e se os asocia a actitudes</p>	<p>3.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. (B)</p>	<p>CCL</p>

<p>Coñecemento das orixes históricas da realidade plurilingüe de España e valoración como fonte de enriquecemento persoal e como mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.</p>	<p>obxectivas (por exemplo, información) ou subxectivas (por exemplo, opinión e persuasión) de textos orais e escritos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>3.2. Recoñece e explica a sinonimia e a antonimia. (NB)</p>	<p>CCL</p>
	<p>4. Usar de forma efectiva os dicionarios e Outras fontes de consulta, tanto en papel como en formato dixital para resolver dúbidas en relación ó manexo da lingua e para enriquecer o propio vocabulario. Preténdese avaliar se o alumno soluciona os problemas no emprego adecuado do idioma, desenvolvemento estratexias de autoaprendizaxe, baseadas no manexo de fontes apropiadas de consulta, impresas e dixitais. Tamén a capacidade do alumno para mellorar a súa expresión verbal, oral e escrita, aprendendo novas palabras e empregándoas con propiedade en función do tipo de texto e da intención comunicativa.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>4.1. Utiliza fontes variadas de consulta en formatos diversos para resolver as súas dúbidas sobre o uso da lingua e para ampliar o seu vocabulario. (B)</p>	<p>CCL CD</p>
	<p>5. Observar, e recoñecer os diversos sintagmas nunha oración simple. Pretende avaliar se o alumno é capaz de identificar os distintos tipos de sintagmas dentro da oración simple.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital.</p>	<p>5.1. Identifica os diferentes grupos de palabras no marco da oración simple. (NB)</p>	<p>CCL</p>

	<p>4º) Aprender a aprender.</p>		
	<p>6. Recoñecer, usar e explicar os constituíntes inmediatos da oración simple (suxeito e predicado).</p> <p>Pretende avaliar se o alumnos é capaz de identificar e entender os constituíntes inmediatos da oración simple.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>6.1. Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple diferenciando suxeito e predicado e interpretando a presenza ou ausencia do suxeito como unha marca da actitude, obxectiva ou subxectiva, do emisor. (B)</p>	<p>CCL</p>
		<p>6.2. Transforma oracións activas en pasivas e viceversa, explicando os diferentes papeis semánticos do suxeito: axente, paciente, causa. (NB)</p>	<p>CCL CAA</p>
		<p>6.3. Amplía oracións nun texto usando diferentes grupos de palabras, utilizando os nexos adecuados e creando oracións novas con sentido completo. (NB)</p>	<p>CCL CSIEE</p>
	<p>7. Identificar os marcadores do discurso presentes nos textos recoñecendo a función que realizan na organización do contido do discurso.</p> <p>Pretende avaliar se o alumnos é capaz tanto de identificar e empregar os diversos marcadores do discurso (de adición, de contraste e de explicación) como de comprender o seu papel na estruturación interna do discurso.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>7.1. Recoñece e usa os marcadores do discurso (de adición, contraste e explicación), valorando a súa función na organización do contido do texto. (B)</p>	<p>CCL CAA</p>
	<p>8. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p> <p>Pretende avaliar se o alumnos é capaz de identificar e comprender o carácter obxectivo ou subxectivo dun texto e as modalidades oracionais</p>	<p>8.1. Recoñece a expresión da obxectividade ou subxectividade identificando as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor. (B)</p>	<p>CCL CSC</p>

	<p>que son necesarias para reflexar distintas intencións comunicativas nun texto. Ademais o dominio dos diversos valores estilísticos do verbo (tempo presente con valor de futuro, tempo futuro con valor de mandato, tempo condicional con valor de cortesía).</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>8.2. Identifica e usa en textos orais ou escritos as formas lingüísticas que fan referencia ó emisor e ó receptor, ou audiencia: a persoa gramatical, o uso de pronomes, o suxeito axente ou paciente, as oracións impersoais, etc. (NB)</p>	CCL CSC
		<p>8.3. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. (NB)</p>	CCL
	<p>9. Interpretar de forma adecuada os discursos orais e escritos tendo en conta os elementos lingüísticos, as relacións gramaticais e léxicas, a estrutura e disposición dos contidos en función da intención comunicativa.</p> <p>Pretende avaliar se o alumno é capaz de determinar a estrutura dun texto, oral ou escrito mediante a identificación dos trazos lingüísticos característicos das diferentes estruturas textuais (narración, descrición, explicación e diálogo). Tamén se avalía que o autor sexa capaz de empregar eses coñecementos para a produción e corrección de textos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>9.1. Recoñece a coherencia dun discurso atendendo á intención comunicativa do emisor, identificando a estrutura e disposición de contidos. (NB)</p>	CCL CSC
		<p>9.2. Identifica diferentes estruturas textuais: narración, descrición, exposición e diálogo explicando os mecanismos lingüísticos que as diferencian e aplicando os coñecementos adquiridos na produción e mellora de textos propios e alleos. (B)</p>	CCL CAA
	<p>10. Coñecer a realidade plurilingüe de España (atendendo á distinción entre linguas e dialectos) e à distribución xeográfica dos seus diferentes dominios</p>	<p>10.1. Localiza nun mapa as distintas linguas de España e clasifica os diferentes dominios lingüísticos en linguas e dialectos. (NB)</p>	CCL CD CSC
	<p>Con este criterio se pretende avaliar que el alumno sexa capaz de recoñecer los diferentes</p>	<p>10.2. Recoñece las variedades xeográficas do castelán dentro de España.</p>	CCL CSC

	<p>dominios lingüísticos de España, xustificando a súa consideración como linguas o dialectos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais y cívicas.</p>		
	<p>11. Coñecer, usar e valorar as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de axustarse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.</p> <p>Pretende avaliar se o alumnos é capaz de dominar o perfecto uso das regras de ortografía e consideralas un elemento irrenunciable nas comunicacións eficiente.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>11. 1. Coñece, usa e valora as regras de ortografía: regras xerais de acentuación, acento diacrítico, ortografía das letras (b, v, g, j, h, etc.) e signos de puntuación (coma, punto, dous puntos, punto e coma, puntos suspensivos, e punto e aparte). (B)</p>	CCL
Bloque 4. Educación literaria			
<p>Lectura libre de obras da literatura española e universal e da xuvenil como fonte de pracer de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios e a súa autonomía lectora. Introducción á literatura mediante os textos.</p> <p>Aproximación ós xéneros literarios, ós grandes períodos literarios, ós grandes períodos da Historia da Literatura e ás obras máis representativas da literatura española da</p>	<p>1. Ler obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas ós propios gustos, mostrando interese pola lectura.</p> <p>Este criterio avalía a competencia lectora do alumno a través de la lectura persoal de obras completas (ben versións orixinais, ben adaptacións, ben recreacións modernas) e analiza a súa capacidade tanto para realizar resumos (orais ou escritos) como para expoñer con actitude crítica unha valoración da súa</p>	<p>1.1. Le e comprende cun grado crecente de interese e autonomía, obras literarias próximas ós seus gustos e intereses. (B)</p>	CCL CEC
		<p>1.2. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis lle chamaron a atención e o que a lectura lle aportou como experiencia persoal. (B)</p>	CCL CEC
		<p>1.3. Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pacer pola lectura. (B)</p>	CCL CSIEE

<p>Idade Media ó Século de Ouro a través da lectura e explicación de fragmentos significativos e, no seu caso, textos completos.</p> <p>Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.</p> <p>Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.</p>	<p>experiencia lectora.</p> <p>1º) Comunicación lingüística.</p> <p>4º) Aprender a aprender.</p> <p>7º) Conciencia y expresi3ns culturais.</p>	1.4. Escucha, comprende y analiza textos narrativos con distintas voces narradoras. (NB)	CCL CSC
	<p>2. Favorecer progresivamente a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas 3s propios gustos, contribuíndo á formación da personalidade literaria.</p> <p>Pretende avaliar se o alumnos é capaz de incrementar a súa competencia crítica reflexionando e examinando as conexións entre a literatura e outras manifestacións artísticas de maneira que poida constatar a pervivencia ou cambio de elementos, manifestacións, temas literarios. Tamén a capacidade para comparar e valorar de ma Pretende avaliar se o alumnos é capaz de maneira crítica o tratamento dun mesmo tema nunha obra literaria e en nun medio de comunicación, en épocas e culturas diferentes.</p> <p>1º) Comunicación lingüística.</p> <p>4º) Aprender a aprender.</p> <p>7º) Conciencia y expresi3ns culturais.</p>	2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine...) (NB)	CCL CAA
		2.2. Recoñece e comenta a pervivencia ou evolución de personaxes-tipo, temas e formas 3 longo de diversos períodos histórico/literarios hasta a actualidade. (NB)	CCL CSC
		2.3 Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo t3pico, observando, analizando e explicando os diferentes puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura e valorando e criticando o que le ou ve. (NB)	CCL CSC CAA
	<p>3. Promover progresivamente a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes: música, pintura, cine, etc., como expresión do sentimento humano, analizando e relacionando obras (literarias, musicais, arquitectónicas...), personaxes, temas, etc. de todas as épocas.</p> <p>Pretende avaliar se o alumnos é capaz de</p>	3.1. Fala en clase dos libros e comparte as súas impresións c3s compañeiros. (NB)	CSC CCL
		3.2 Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas, ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma. (NB)	CSC CCL

	<p>poñer en relación as distintas manifestacións culturais (cine, música, etc.) tomando como punto de partida un texto literario.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais.</p>	<p>3.3 Le en voz alta, modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. (B)</p>	<p>CCL</p>
	<p>4. Fomentar o gusto e hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ó coñecemento e como instrumento de ocio e diversión que permite explorar mundos diferentes ós nosos, reais ou imaxinarios.</p> <p>Pretende avaliar se o alumno é capaz de desfrutar da lectura de textos literarios que crean mundo de ficción (verosímiles ou non) e que os valore como ferramentas para coñecer as visións da época e da sociedade en que foron escritas.</p> <p>4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas. 7º) Conciencia e expresións culturais.</p>	<p>3.4. Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións dos demais. (NB)</p> <p>4.1. Le e comprende unha selección de textos literarios sinxelos en versión orixinal ou adaptados e representativos da literatura, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria. (NB)</p>	<p>CEC CCL</p>
	<p>5. Comprender textos literarios sinxelos representativos da literatura recoñecendo neles o tema, a estrutura e a tipoloxía textual e emitir unha valoración persoal sobre eles.</p> <p>Pretende avaliar se o alumnos é capaz de comprender o texto literario, recoñecendo o tema, estrutura e tipo de texto (narración, descrición, etc.).O alumno tamén deberá ser capaz de expresar a súa opinión acerca de textos literarios lidos a través dun xuízo coherente,</p>	<p>5.1. Le e comprende unha selección de textos literarios, identificando o tema, a estrutura e a tipoloxía textual; e redacta valoracións persoais dos textos lidos. (NB)</p> <p>5.2. Recoñece a acción , tempo e el espazo nun texto narrativo. (NB)</p> <p>5.3. Recoñece a medida , rima e ritmo nun poema. (B). 5.4. Coñece os principais elementos que interveñen</p>	<p>CEC CCL</p> <p>CCL</p> <p>CCL</p>

	<p>significativo e completo.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais.</p>	<p>nunha representación teatral. (NB).</p> <p>5.5. Coñece os principais subxéneros dramáticos. Comedia, Traxedia e Drama. (B)</p>	
	<p>6. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p> <p>Pretende avaliar se o alumnos é capaz de crear textos literarios orixinais seguindo modelos, aplicando elementos lingüísticos característicos e presentando as súas propias emocións e puntos de vista.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais.</p>	<p>6.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero con intención lúdica e creativa. (B)</p>	CCL CAA CSIEE
		<p>6.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. (NB)</p>	CCL CSIEE
	<p>7. Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas, para realizar un traballo académico en soporte papel ou dixital sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal e utilizando as tecnoloxías da información.</p> <p>Con este criterio se pretende avaliar a capacidade do alumno para aprender autonomamente, expresando unha análise persoal e crítica de forma coherente, realizando traballos académicos e empregando fontes de consulta impresas e dixitais.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 7º) Conciencia e expresións culturais.</p>	<p>7.1. Aporta nos seus traballos escritos e orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias estudadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia. (NB)</p>	CCL CSIEE
		<p>7.2. Utiliza recursos variados das Tecnoloxías da Información e da Comunicación para a realización dos seus traballos académicos. (B)</p>	CCL CD

Relación dos aspectos curriculares para cada una das nove unidades didácticas programadas e distribución desas unidades por avaliacións, en 1º de ESO.

UNIDADE DIDÁCTICA 1

Semana inicial do curso: toma de contacto, aclaración normas do curso e probas orientativas de lectura, escritura e gramática

Unidade didáctica: 10 sesións (nesas sesións inclúense tamén lecturas comentadas en clase.)

Bloque contido	Criter. Avalic	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSIC SI/N	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos Transvers.	
						Grao Mín. Cons.	Ponderación %	Prob escrit	Prob oral	Ca clas	Rúbr	Trab Grup	Obs. aula		
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.1.	CCL CAA CSC	Comprende o sentido global de textos orais do ámbito persoal, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa	SI	70	9	50				50			EMC
B 1	B 1.3.	LCLB1.3.3.	CCL CAA CSC	Aplica las normas socio- comunicativas: escoita e respecta a quenda de palabra.	SI	100	9							100	EMC
B1.	B.1.4.	LCLB1.4.1.	CCL CSC CSIEE	Intervén e valora a súa participación en actos comunicativos orais	NO	20	4							100	
B1	B.1.6.	LCLB1.6.1.	CCL CSIEE	Realiza presentacións orais persoais e sinxelas	NO	50	9							100	
B1.	B.1.3.	LCLB1.3.1	CAA CCL CSC	Participa en conversacións informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión.	NO	20	4							100	

B2	B2.1.	LCLB2.1.4	CCL	Retén información e recoñece a idea principal e as ideas secundarias.	SI	100	9	100							EP
B2	B2.4	LCLB2.4.1.	CCL CD	Utiliza, de forma autónoma, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos en discursos orais ou escritos.	NO	20	4			100					TIC
B2.	B2.4	LCLB2.4.2.	CCL CD	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos o en versión dixital.	SI	100	9			100					TIC
B2.	B2.5	LCLB2.5.1	CCL CSIEE	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos.	NO	20	4			100					EE
B2.	B2.6	LCLB2.6.1	CCL CAA	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar/académico y social imitando textos modelo.	SI	100	9	60		40					EE
B3.	B3.1	LCLB3.1.1.	CCL CAA	Recoñece e explica o uso dos substantivos nos textos, utilizando este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	SI	100	9	100							
B3.	B3.11	B3.11.1	CCL CAA	Toma conciencia das dificultades ortográficas	NO	30	4			100					
B3.	B3.1	Lclb3.1.2.	CCL CAA	Recoñece e corrige erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos,	SI	60	8			100					
B4.	B4.1	LCLB4.1.1.	CCL CCEC	Le e comprende cun grado crecente de interese e autonomía, obras literarias narrativas próximas ós seus gustos, e intereses, recoñecendo os trazos principais do xénero narrativo	SI	100	9	100							

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos. (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	%	Básico
-----------------	----------------------	-----------------	--------------	--	---	--------

	n					
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.1.	CCL CAA CSC	Comprende o sentido global de textos orais del ámbito persoal, identificando a estrutura e a información relevante .	50	SI
B1.	B.1.3.	LCLB1.4.1.	CCL CSC CSIEE	Intervén en actos comunicativos orais	50	SI
B1	B.1.10.	LCLB1.6.1.	CCL CSIEE	Realiza presentacións orais persoais sinxelas e cortas	50	NON
B1.	B.1.3.	LCLB1.3.1	CAA CCL CSC	Participa en conversacións informais nas que intercambia algunha información e expresa algunha opinión	20	SI
B2	B2.4	LCLB2.4.1.	CCL CD	Utiliza diversas fontes de información , integrando progresivamente los coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	20	NON
B2.	B2.5	LCLB2.5.1	CCL CSIEE	Aplica algunhas técnicas para planificar os seus escritos.	20	NON
B3.	B3.2	B3.11.1	CCL CAA	Toma conciencia das dificultades ortográficas e trata de mellorar a súa ortografía	60	SI
B3.	B3.2	Lclb3.1.2.	CCL CAA	Recoñece e corrixe erros ortográficos da norma estudiada nos seus textos.	60	SI

Aspectos tratados na unidade didáctica 1:

Gramática: As categorías gramaticais. O substantivo: Características, xénero, número, tipos. A formación de substantivos.

Lingua oral: A lectura correcta: pronunciación, volume e ritmo.

Léxico: A utilización do dicionario, en papel e dixital

Ortografía: Os sons e as letras. División en sílabas, ditongos, tritongos e hiatos. Palabras que se escriben con letra maiúscula inicial.

Literatura: Os xéneros literarios.

A descrición. A narración: características e personaxes.

Subxéneros narrativos: conto e novela

UNIDADE DIDÁCTICA 2

Unidade didáctica: 14 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contido	Criter. Avaliac	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSIC SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos Transvers.	
						GMC	Ponder. %	Proba escrit	Prob oral	Cad clas	Rúbr	Trab Grup	Obse aula		
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.1.	CCL CAA CSC	Resume textos e narra viñetas oralmente	SI	100	9			100					
B 1	B1.10.	LCLB1.10.2.	CCL CAA CSC	Aplica las normas socio-comunicativas: escoita e respecta a quenda de palabra.	SI	50	9						100		
B1.	B.1.3.	LCLB1.3.1.	CCL CSC CSIEE	Participa en conversacións informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión.	NO	20	3,2						100		
B1	B1.2	LCLB1.2.1.	CCL CAA	Comprende o sentido global de textos informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da opinión en noticias, reportaxes, etc. identificando as estratexias de énfase e de expansión.	SI	50	9				100				
B2.	B2.2.	LCLB2.2.7.	CAA CCL CSC	Valora o contido dos textos	NO	20	3,2		100						
B2.	B2.2	LCLB2.2.1.	CCL CD	Utiliza, de forma autónoma, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos en s discursos orais ou escritos.	SI	50	9						100	TIC	
B2	B2.2	LCLB2.2.2.	CCL CD	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	SI	100	9			100					TIC

B2.	B2.3	LCLB2.3.1	CCL CSIEE	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos.	NO	10	3,2			100				EE
B2.	B2.4	LCLB2.4.1	CCL	Escribe textos propios do ámbito persoal , familiar, escolar/académico e social imitando textos modelo.	NO	20	3,2	75		25				
B3.	B3.1	LCLB3.1.1.	CCL CAA	Recoñece e explica o uso de adxectivos nos textos, utilizando este coñecemento para corrigir erros de concordancia en textos propios e alleos.	SI	100	9	100						
B3.	B3.1	LCLB3.1.2	CCL CAA	Utiliza os coñecementos gramaticais para mellorar a expresión e comprensión escritas	NO	20	3,2			50			50	
B3.	B3.2	LCLB3.2.1	CCL CAA	Toma conciencia das dificultades ortográficas no uso da letra “b” e utilízaa con corrección en escritos propios.	SI	100	9	100						
B4.	B4.1	Lclb4.1.3	CCL CAA	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	SI	100	9						100	
B4.	B4.1	LCLB4.1.1.	CCL CCEC	Le e comprende con un grado crecente de interese e autonomía obras literarias narrativas próximas os seus gustos e intereses, recoñecendo os trazos principais do xénero narrativo	SI	50	9	100						EMC
B4.	B4.1	LCLB4.1.2	CCL CAA	Escoita, comprende e analiza textos narrativos con distintas voces narradoras	NO	10	3,2	100						

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estándar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	%	Básico
B 1	B1.10.	LCLB1.10.2.	CCL CAA CSC	Escoita e respecta a quenda de palabra.	50	SI
B1.	B.1.3.	LCLB1.3.1.	CCL CSC	Participa en conversacións informais nas que intercambia algunha información e expresa algunha opinión.	20	NO

B1	B1.2	LCLB1.2.1.	CCL CAA	Comprende o sentido global de textos informativos e de opinión sinxelos procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da opinión en noticias, reportaxes, etc.	SI	50
B2.	B2.	LCLB2	CAA CCL CSC	Valora o contido dalgúns textos	20	NO
B2.	B2.2	LCLB2.2.1.	CCL CD	Utiliza diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	50	SI
B2.	B2.3	LCLB2.3.1	CCL CSIEE	Aplica algunhas técnicas para planificar os seus escritos.	10	NO
B2.	B2.4	LCLB2.4.1	CCL	Escribe textos propios sinxelos do ámbito familiar e escolar, imitando textos modelo.	20	NO
B3.	B3.1	LCLB3.1.2	CCL CAA	Utiliza os coñecementos gramaticais adquiridos para ir mellorando progresivamente a expresión e comprensión escritas	20	NO
B4.	B4.1	LCLB4.1.1.	CCL CCEC	Le e comprende gradualmente obras literarias narrativas próximas ós seus gustos e intereses, recoñecendo os trazos principais do xénero narrativo e o tipo de estrutura que presente	50	SI
B4.	B4.1	LCLB4.1.2	CCL CAA	Escoita, comprende e analiza algúns textos narrativos sinxelos con distintas voces narradoras en 1ª y 3ª persoas	50	SI

Aspectos tratados na unidade didáctica 2:

Gramática: O adxectivo calificativo. Tipos de adxectivos: explicativos e especificativos. O grado do adxectivo.

Lingua oral: A lectura en voz alta: soltura e pausas

Léxico: O significado léxico. Palabras monosémicas e polisémicas. A adaptación do significado ó contexto.

Ortografía: A identificación da sílaba tónica. Palabras agudas, llanas ou esdrúxulas. O uso da B

Literatura: As estruturas narrativas: a estrutura clásica, a estrutura circular. Os tipos de narradores

UNIDADE DIDÁCTICA 3

Unidade didáctica: 13 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Avaliac.	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSIC SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos Transvers.	
						Grao mínim consec	Ponderación %	Proba escrit	Prob oral	Cad clas	Rúbr .Aut. eval	Trab Grup	Obs r aula		
B1.	B.1.2	LCLB1.2.1.	CCL CAA	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa ,descriptiva ,instrutiva ,expositiva y argumentativa ,determinando o tema e a intención comunicativa do emisor	SI	50	10							100	EMA
B1.	B.1.6.	LCLB1.6.3	CCL CSC CSIEE	Realiza intervencións non planificadas vendo as diferencias entre o discurso formal e o espontáneo	NO	10	5							100	
B2.	B2.1.	LCLB2.1.6	CCL CSIEE	Avalía o seu proceso de comprensión lectora usando fichas de autoavaliación	NO	30	10				100				EE
B2	B2.4.	LCLB2.4.1	CAA CCL CD	Utiliza de forma autónoma, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos escritos	NO	20	5							100	TIC
B2.	B2.6.	LCLB2.6.4	CCL CAA	Utiliza diferentes e variados organizadores textuais temporais nas narracións	SI	50	5	70		30					EE
B2	B2.6	LCLB2.6.1.	CCL CD	Escribe textos propios de ámbito persoal e familiar, imitando textos modelo	SI	100	10	60		40					
B2.	B2.7	LCLB2.7.4	CCL CSIEE	Coñece e utiliza as TIC	SI	50	10							100	TIC

B3	B3.	LCLB3.1.1	CCLCAA	Recoñece e explica o uso de determinantes en textos, utilizando este coñecemento para corrixir erros de concordancia nos textos.	SI	100	10	100						
B3.	B3.1	LCLB3.1.2.	CCL CAA	Toma conciencia das dificultades ortográficas no uso da letra "v" e a utiliza con corrección nos seus escritos	SI	100	10	100						
B3.	B3.3	LCLB3.3.2	CCL CAA	Recoñece, usa e explica a sinonimia e antonimia	SI	50	5	100						
B3.	B3.4	LCLB3.4.1	CCL CSIEE	Utiliza fontes variadas de consulta en formatos diversos para resolver dúbidas sobre o uso da lingua	SI	50	10						100	
B4.	B4.5	LCLB4.5.2	CCL CAA	Recoñece a acción, o tempo e o espazo nos textos narrativos	SI	50	10	100						

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS : (EP): Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios evaluación	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1.	B.1.2	LCLB1.2.1.	CCL CAA	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa ,descriptiva ,instrutiva ,expositiva e argumentativa , determinando o tema .	SI	50
B1.	B.1.6.	LCLB1.6.3	CCL CSC CSIEE	Realiza intervencións non planificadas vendo algunhas diferencias entre o discurso formal e o espontáneo	NO	10
B2.	B2.1.	LCLB2.1.6	CCL CSIEE	Avalía o seu proceso de comprensión lectora usando fichas sinxelas de autoavaliación	NO	20
B2	B2.4.	LCLB2.4.1	CAA CCL CD	Utiliza de forma autónoma, diversas fontes de información integrando algúns dos coñecementos adquiridos nos seus discursos escritos	NO	20
B2.	B2.6.	LCLB2.6.4	CCL CAA	Utiliza algún organizador textual temporal nas narracións.	NO	20
B3.	B3.3	LCLB3.3.2	CCL CAA	Recoñece e usa a sinonimia e antonimia	SI	50

B3.	B3.4	LCLB3.4.1	CCL CSIEE CD	Utiliza fontes variadas de consulta en formatos diversos para resolver as súas dúbidas sobre o uso da lingua	SI	50
B4.	B4.5	LCLB4.5.2	CCL CAA	Recoñece la acción, el tempo y el espazo nos textos narrativos sinxelos	SI	50

Aspectos tratados na unidade didáctica 3:

Gramática: Os determinantes: tipos.

Lingua oral: A lectura expresiva: a entonación.

A importancia da linguaxe non verbal.

Léxico: palabras sinónimas e antónimas.

Ortografía: O uso da V

Uso de porque, por qué, porqué

Literatura: Os saltos temporais na narración: a analepse.

O diálogo literario: estilo directo e indirecto.

SEGUNDA AVALIACIÓN

UNIDADE DIDÁCTICA 4

Unidade didáctica: 15 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Avaliac.	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos Transvers.	
						GMC	Pondera %	Proba escrit	Prob oral	Cad. clas	Rúbr .	Trab. Grup .	Obs. aula.		
B1	B1.1.	LCLB1.1.3.	CCL CAA	Retén información relevante e extrae informacións concretas	SI	60	7		100						
B1.	B.1.5	LCLB1.5.3	CCL CSIEE	Recoñece os erros da produción oral propia e allea propoñendo solucións para mellorar	NO	30	5							100	

B1.	B.17.	LCLB1.7.4.	CCL CSIEE	Respecta las normas de cortesía que deben dirixir as conversacións orais ,axustándose á quenda de palabra, escoitando activamente ós demais...	SI	70	7							100	
B2.	B2.1	LCLB2.1.1.	CCLCSIEE	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e tipo de texto	SI	100	10							100	
B2.	B2.3	LCLB2.3.2.	CCL CSIEE	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto sinxelo	SI	100	10			100					ES
B2.	B2.5	LCLB2.5.3	CCL CSIEE	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido e a forma, avaliando a súa propia produción escrita e a dos seus compañeiros	NO	30	5							100	
B2.	B2.2	LCLB2.6.1	CCL CSIEE	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar imitando textos modelo.	SI	100	10			100					
B3.	B3.1	LCLB3.1.1.	CCL CAA	Recoñece e explica o uso dos pronomes nos textos, utilizando este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	SI	100	10	100							
B3.	B3.1	LCLB3.1.2.	CCL CAA	Toma conciencia das dificultades ortográficas no uso da letra “h” e utiliza esta letra con corrección nos escritos propios.	SI	100	10	100							
B4.	B4.3	LCLB4.3.3	CCL CAA	Le en voz alta modulando , adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal	SI	70	7		100						TIC
B4.	B4.1	LCLB4.1.1.	CCL CCEC	Le e comprende cun grado crecente de interese e de autonomía textos poéticos próximos ós seus gustos, afeccións e intereses, recoñecendo os trazos principais do xénero lírico	SI	60	10	100	1						EMA
B4.	B4.3	LCLB4.5.3	CCL CAA	Aplica os coñecementos sobre o xénero lírico para analizar a medida, a rima e o ritmo dun poema	SI	60	10	50		50					

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1	B1.1.	LCLB1.1.3.	CCL CAA	Extrae informacións concretas	SI	60
B1.	B.1.5	LCLB1.5.3	CCL CSIEE	Recoñece algúns erros da produción oral propia e allea propoñendo solucións para mellorar	NO	30
B2.	B2.3	LCLB2.3.2.	CCL CSIEE	Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto sinxelo	SI	60
B2.	B2.5	LCLB2.5.3	CCL CSIEE	Revisa o texto para aclarar problemas có contido e a forma .	NO	20
B4.	B4.3	LCLB4.3.3	CCL CAA	Le en voz alta de maneira aceptable	SI	60
B4.	B4.1	LCLB4.1.1.	CCL CCEC	Le e comprende cun grado crecente de interese e de autonomía textos poéticos sinxelos próximos ós seus gustos, afecciones e intereses, recoñecendo algúns trazos principais do xénero lírico	SI	60

3

Aspectos tratados na unidade didáctica 4:

Gramática: Os pronomes. Tipos. Os pronomes persoais

Lingua oral: A linguaxe coloquial e a linguaxe formal. A conversa, e o debate

Léxico: Os cambios semánticos, a adaptación do significado ó contexto. A entrada do dicionario.

Ortografía: Usos do H

Uso de sino, si no.

Literatura: O xénero lírico, características. Prosa e verso. Métrica: medida, rima e principais licencias métricas

UNIDADE DIDÁCTICA 5

Unidade didáctica: 15 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Avaliac.	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos Transvers.	
						GMC	Ponder. %	Proba escrit	Prob oral	Cad. clas	Rúbr	Trab. Grup	Obs aula		
B1.	B.1.2	LCLB1.2.4	CCL CAA CSC	Interpreta e valora aspectos concretos do contido de fotografías propias, relacionándoos con conceptos persoais.	NO	10	6							100	EAM
B1.	B1.4	LCLB1.4.1	CCL CSIEE	Intervén e valora a súa participación en actos comunicativos orais	SI	100	10							100	
B1.	B1.6	LCLB1.6.4	CCL CAA	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais	NO	20	6							100	
B2.	B2.1	LCLB2.1.1	CCL CAA	Pon en práctica diferentes estratexias (ritmo, entoación...) na lectura de poemas	SI	60	6		100						
B2.	B2.6	LCLB2.6.5	CCL CAA	Resume a información dun texto sinxelo e elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto .	SI	60	10	100							
B2.	B2.5	LCLB2.5.2	CCL CSIEE	Escribe unha entrevista, usando o rexistro adecuado e respectando as normas ortográficas e gramaticais	NO	30	6			100					
B3.	B3.1	LCLB3.1.1.	CCL CAA	Recoñece e explica o uso dos verbos nos textos, utilizando este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	SI	100	10	40	60						
B3.	B3.3	LCLB3.3.1.	CCL	Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras, dentro dunha frase	SI	60	6	100							
B3.	B3.	LCLB3.1.2	CCL CAA	Toma conciencia das dificultades ortográficas no uso da letra "G e J "e utiliza esta letra con corrección nos escritos propios.	SI	100	10	100							

B3.	B3.8	LCLB3.8.1.	CCL CAA	Recoñece a expresión da obxectividade e subxectividade en relación coa intención comunicativa do emisor	SI	50	10			100				
B4.	B4.5	LCLB4.5.3.	CCL CAA	Recoñece a medida, a rima e o ritmo dun poema	SI	60	10	70		30				EI
B4.	B4.5	LCLB4.5.4	CCL CAA	Recoñece algúns dos recursos expresivos literarios	SI	60	10	80		20				EMC

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contenidos	Criterios evaluación	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DE LOS ESTÁNDARES EVALUABLES	Básico	%
B1.	B.1.2	LCLB1.2.4	CCL CAA CSC	Interpreta e valora aspectos moi concretos do contido de fotografías propias.	NO	10
B1.	B1.6	LCLB1.6.4	CCL CAA	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas prácticas orais	NO	20
B2.	B2.1	LCLB2.1.1	CCL CAA	Pon en práctica algunhas estratexias en la lectura de poemas.	NO	20
B2.	B2.6.	LCLB2.6.5.	CCL	Resume a información dun texto e elabora a súa propia interpretación sobre o significado do mesmo	SI	50
B2.	B2.5	LCLB2.5.2	CCL CSIEE	Escribe unha entrevista, respectando as normas ortográficas e gramaticais	SI	50
B3.	B3.3	LCLB3.3.1.	CCL	Diferencia los compoñentes denotativos y connotativos en el significado de palabras coñecidas , dentro de una frase	SI	50
B3.	B3.8	LCLB3.8.1.	CCL CAA	Recoñece a expresión da obxectividade e subxectividade en textos sinxelos.	SI	50
B4.	B4.5	LCLB4.5.3.	CCL CAA	Recoñece a medida e a rima dun poema	SI	50
B4.	B4.5	LCLB4.5.4	CCL CAA	Recoñece algúns dos recursos expresivos literarios	SI	50

Aspectos tratados na unidade didáctica 5

Gramática: O verbo: conxugacións, tempo, modo, número, persoa, aspecto. Formas simples e compostas. Verbos regulares. O verbo haber e o verbo ser

Lingua oral: A lectura de textos poéticos

Léxico: A connotación e a denotación

Ortografía: Usos de G e J

Literatura: A linguaxe poética. Principais figuras estilísticas.

UNIDADE DIDÁCTICA 6

Unidade didáctica: 13 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contido	Criter. Avalia	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos Transvers.
						G.m. Cons	Ponderación	Proba escrit	Prob oral	Cad. clas	Rúbr	Trab. Gru	Obs aula	
B1	B.1.1.	LCLB1.1.6.	CCL CAA CSC	Resume textos de forma oral, recollendo as ideas principais	SI	100	10		100					ES
B1	B.1.3.	LCLB1.3.2.	CCL CSC CSIEE	Observa e analiza as intervencións de cada participante nun debate (interacción, intervención , cortesía)	NO	10	7,5						100	EC
B1.	B.1.6.	LCLB1.6.1	CAA CCL CSC	Realiza presentacións orais	SI	50	10						100	TIC
B2.	B2.1.	LCLB2.1.1.	CCL	Retén información e recoñece a idea principal e as ideas secundarias.	SI	100	10	40		60				
B2.	B2.6	LCLB2.6.1.	CCL CAA	Escribe textos propios de ámbito persoal, académico e social, imitando textos modelo	SI	100	10			100				
B2.	B2.5	LCLB2.5.2	CCL	Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade respectando as normas ortográficas e gramaticais.	SI	50	7,5			50			50	
B3.	B3.1	LCLB3.1.1.	CCL CAA	Recoñece e explica o uso dos verbos nos textos, utilizando este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	SI	50	10	100						

B3.	B3.2	LCLB3.2.1	CCL CAA	Toma conciencia das dificultades ortográficas no uso da acentuación e utiliza os acentos con corrección nos escritos propios.	SI	100	10	100							
B3.	B3.2	Lclb.3.2.2	CCL CAA	Explica os distintos procedementos de formación de palabras distinguindo as primitivas, compostas e derivadas.	NO	30	7,5	100							
B4.	B4.1	LCLB4.1.1.	CCL CCEC	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias líricas próximas aos seus gustos, afeccións e intereses, recoñecendo os trazos principais do xénero lírico	SI	100	10							100	EMA
B4.	B4.1	LCLB4.1.2	CCL CAA	Escoita, comprende e analiza textos de subxéneros líricos (Romance y soneto)	NO	40	7,5	100							EP

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS : (EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos. (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1	B.1.3.	LCLB1.3.2.	CCL CSC CSIEE	Observa as intervencións dalgún participante nun debate .	NO	10
B1.	B.1.6.	LCLB1.6.1	CAA CCL CSC	Realiza presentacións orais sinxelas.	SI	50
B2.	B2.5	LCLB2.5.2	CCL	Escribe textos tratando de organizar as ideas con claridade respectando as normas ortográficas .	SI	50
B3.	B3.1	LCLB3.1.1.	CCL CAA	Recoñece o uso dos verbos nos textos, tratando de corrixir erros de concordancia	SI	50
B3.	B3.2	Lclb3.3.2.2	CCL CAA	Coñece os distintos procedementos de formación de palabras (primitivas , compostas e derivadas).	SI	50
B4.	B4.1	LCLB4.1.2	CCL CAA	Escoita, recita e analiza textos líricos (Romance e soneto)	NO	40

Aspectos tratados na unidade didáctica 6:

Gramática: As perífrasis verbais. As voces do verbo: activa e pasiva

Lingua oral: A exposición oral

Léxico: A formación de palabras (lexemas, prefixos e sufixos) Principais prefixos e sufixos gregos e latinos. As palabras compostas.

Ortografía: Reglas básicas de acentuación

Literatura: Subxéneros líricos: romance, soneto, outros.

TERCEIRA AVALIACIÓN

UNIDADE DIDÁCTICA 7

Unidade didáctica: 11 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Avaliac.	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación %						Elementos transversais	
						GMC %	Ponderación	Proba escrita	Proba oral	Cad. clase	Rúbr	Trab. Grup.	Obs aula		
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.6	CCL CAA CSC	Resume textos de forma oral recollendo as ideas principais e integrándoas en oracións.	SI	100	10				100				
B1	B1.3.	LCLB1.3.1	CCL CAA CSC	Escoita, observa e explica o sentido global de debates, identificando a información relevante, determinando o tema, a intención comunicativa e a postura de cada participante.	SI	50	5					40	60	HC	
B2.	B.2.1.	LCLB2.1.4.	CCL	Deduce a idea principal dun texto , recoñece as ideas secundarias e a relación entre ambas.	SI	100	10			60			40	EV	

B2.	B.2.2.	LCLB2.2.1.	CAA CCL	Recoñece e expresa o tema, a intención, os tipos de textos, a organización do contido e o formato utilizado.	SI	50	5			40			60	
B2.	B2.5.	LCLB2.5.2.	CCL	Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e coherentes, respectando las normas	SI	50	10	40		40			20	
B2.	B2.2	LCLB2.2.6	CCL	Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas	SI	50	10	60		30		10		TIC
B2.	B2.4	LCLB2.4.2.	CCL CD	Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital	SI	100	10			50			50	EE
B2.	B2.6	LCLB2.6.6.	CCL CD	Explica por escrito o significado dos elementos visuais que aparecen nos textos.	NO	20	5	20		60			20	
B3.	B3.1.	LCLB3.1.1.	CCL CAA	Recoñece e explica o uso dos adverbios, preposicións e conxuncións, utilizando estes coñecementos para corrixir erros de concordancia nos seus textos.	SI	100	10	80		10		10		
B3.	B3.2.	LCLB3.2.1	CCL CAA	É consciente das dificultades ortográficas no uso dos signos de puntuación (punto, coma)	SI	100	10	80		10		10		
B4.	B4.3.	LCLB4.3.4	CCL CSC	Dramatiza fragmentos literarios breves, desenvolvendo a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando ós demais.	NO	30	5					10	90	
B4.	B4.5	LCLB4.5.1.	CCL CAA	Le e comprende textos dramáticos literarios, recoñecendo neles algunhas características do xénero dramático	SI	100	10	70		20	10			

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS : (EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos. (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1	B1.3.	LCLB1.3.1	CCL CAA CSC	Escoita observa e explica o máis básico dun debate: Tema, posturas de cada un...	SI	50
B2.	B.2.2.	LCLB2.2.1.	CAA CCL	Recoñece e expresa o tema, os tipos de textos e o formato utilizado.	SI	50
B2.	B2.5.	LCLB2.5.2.	CCL	Escribe textos sinxelos, organizando as ideas e respectando las normas.	SI	50
B2.	B2.2	LCLB2.2.6	CCL	Interpreta e entende a información dada en diagramas	SI	50
B2.	B2.6	LCLB2.6.6.	CCL CD	Explica por escrito algúns elementos visuais que aparecen nos textos.	NO	20
B2.	B2.7	LCLB2.7.2.	CCL CSIEE	Utiliza nos seus escritos cada vez máis , palabras propias do nivel formal da lingua, recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario	NO	20
B4.	B4.3	LCLB4.3.4.	CCL CSC	Intenta dramatizar algún pequeno diálogo.	NO	20

Aspectos tratados na unidade didáctica 7:

Gramática: As palabras invariables: adverbios, preposicións, conxuncións e interxeccións

Lingua oral: A entrevista

Léxico: As acepcións das palabras. Os cambios de significado

Ortografía: Os signos de puntuación: o punto e a coma

Literatura: O xénero dramático: características, diálogos e acotacións.

UNIDADE DIDÁCTICA 8

Unidade didáctica: 14 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Avaliac.	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos transversais	
						Grao mínimo consec	Ponderación	Proba escrita	Proa oral	Ca clas	Rúbr	Trab Grup	Obs aula		
B1.	B.1.2.	LCLB1.2.6.	CCL CAA	Resume textos narrativos, descritivos e instrutivos, recollendo as ideas principais	SI	50	4		100						
B1.	B.1.4.	LCLB1.4.1	CCL CSC CSIEE	Intervén e valora a súa participación en actos comunicativos orais	SI	50	10						100	EAM	
B1	B.1.8.	LCLB1.8.1.	CCL CSIEE	Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación	NO	20	4						100		
B2.	B2.1.	LCLB2.1.1.	CAA CCL	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto	SI	100	10						100	EP	
B2.	B2.2.	LCLB2.2.6.	CCL	Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, esquemas...	SI	50	10				100			ES	
B2.	B2.5.	LCLB2.5.4.	CCL CAA	Reescribe textos propios (cartas) aplicando as propostas de mellora, axustándose ás normas ortográficas e gramaticais	SI	50	10	50		40					
B3.	B3.6.	LCLB3.6.1.	CCL CAA	Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple, diferenciando suxeito e predicado e interpretando a presenza ou ausencia do suxeito como unha marca da actitude obxectiva ou subxectiva do emisor	SI	100	10	100							

B3.	B3.8	LCLB3.8.2.	CCL	Identifica e usa en textos orais e escritos a persoa gramatical, o uso de pronomes, o suxeito axente o paciente e as oracións impersonais	SI	50	10	100							
B3.	B3.11.	LCLB3.11.1	CCL CAA	Coñece usa e valora as regras de ortografía signos de puntuación, acentuación, grafías ...)	SI	100	10	100							
B3	B3.2	LCLB3.2.3.	CCL	Identifica as palabras dun mesmo campo semántico	SI	50	4	100							
B4.	B4.3	LCLB4.3.2	CCL CSC	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas, de forma progresivamente autónoma	NO	20	4						100		
B4.	B4.5	LCLB4.5.4.	CCL CSC	Coñece os elementos que interveñen nunha representación teatral.	NO	30	4	100							
B4.	B4.7	LCLB4.7.2.	CCL CAA CD	Utiliza recursos variados das TIC para a realización de traballos académicos	SI	50	10							100	TIC

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS : (EP): Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básic	%
B1.	B.1.2.	LCLB1.2.6.	CCL CAA	Resume textos narrativos, descritivos e instrutivos, sinxelos recollendo as ideas principais	SI	50
B1.	B.1.4.	LCLB1.4.1	CCL CSC CSIEE	Intervén en actos comunicativos orais	SI	50

B1	B.1.8.	LCLB1.8.1.	CCL CSIEE	Dramatiza situacións reais ou imaxinarias de comunicación	NO	20
B2.	B2.2.	LCLB2.2.6.	CCL	Interpreta a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, esquemas...	SI	50
B2.	B2.5.	LCLB2.5.4.	CCL CAA	Reescribe textos propios sinxelos (CARTAS) aplicando as propostas de mellora, axustándose ás normas ortográficas e gramaticais	SI	50
B3.	B3.8	LCLB3.8.2.	CCL	Identifica e usa en textos orais e escritos a persoa gramatical, o uso de pronomes e o suxeito .	SI	50
B3	B3.2	LCLB3.2.3.	CCL	Identifica as palabras usuais dun mesmo campo semántico	SI	50
B4.	B4.3	LCLB4.3.2	CCL CSC	Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma	NO	20
B4.	B4.5.	LCLB4.5.4.	CCL CSC	Coñece os principais elementos que interveñen nunha representación teatral	NO	30

Aspectos tratados na unidade didáctica 8:

Gramática: Enunciado, oración e frase. Clasificación dos enunciados segundo a intención do emisor.

Suxeito e predicado.

Lingua oral: Lectura de teatro dramatizada I

Léxico: Campo semántico. Sema. Hiperónimo, hipónimo.

Ortografía: Os dous puntos. Os puntos suspensivos.

Literatura: O teatro. Representación, escenografía

UNIDADE DIDÁCTICA 9

Unidade didáctica: 13 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Avaliac.	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos transversais
						Grao mínimo consec.	Pond era- ción	Proba escrita	Proba oral	Cad. clase	Rúbr Auto Ava.	Trab. Grup.	Obs aula	
B1.	B.1.1.	LCLB1.2.	CCL CSIEE CSC	Anticipa ideas e infire datos del emisor y do contido, analizando as fontes de procedencia non verbal.	NO	20	7						100	
B1.	B.1.6.	LCLB1.6.5.	CCL CSIEE	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	SI	50	7						100	
B2	B2.2.	LCLB2.2.2.	CCL CAA	Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos propios escritos, identificando a tipoloxía textual utilizada...	SI	50	10			100				EE
B2.	B2.2	LCLB2.2.5	CCL CAA	Entende instrucións escritas de certa complexidade boas para a vida cotiá e nos procesos de aprendizaxe	SI	50	10			50			50	
B2.	B2.2	LCLB2.2.6.	CCL CD CAA	Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, fotografías ,esquemas...	SI	50	10			100				TIC
B2.	B2.6	LCLB2.6.2..	CCL CAA	Escribe textos instrutivos, imitando textos modelo	NO	20	7	100						ES

B2.	B2.7	LCLB2.7.1.	CCL CSIEE	Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o pensamento	NO	20	5			100				
B3.	B3.10	LCLB3.10.1	CCL CAA	Localiza nun mapa as distintas linguas de España e clasifica os diferentes dominios lingüísticos en linguas e dialectos	SI	100	10	100						
B3.	B3.2.	LCLB3.2.4.	CCL CAA	Identifica as familias léxicas	SI	50	7	100						
B3.	B3.11.	LCLB3.11.1	CCL CAA	Coñece, usa e valora os signos dobres de puntuación.	SI	100	10	100						
B4.	B4.5.	LCLB4.5.5	CCL CAA	Coñece os subxéneros dramáticos: Comedia , Traxedia e Drama e as súas características.	SI	100	10	100						ESX
B4	B4.6	LCLB4.6.1	CCL CSIEE	Redacta textos persoais teatrais a partir de modelos dados con intención lúdica e creativa.	NO	20	7					50	50	EE TIC

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS : (EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1.	B.1.1.	LCLB1.2.	CCL CSIEE	Anticipa ideas do emisor e do contido analizando as fontes de procedencia non verbal.	NO	20

B1.	B.1.6.	LCLB16.5.	CCL CSIEE	Pronuncia con corrección e claridade.	NO	10
B2	B2.2.	LCLB2.2.2.	CCL CAA	Recoñece e expresa o tema de textos propios escritos, identificando a tipoloxía textual utilizada...	SI	50
B2.	B2.6	LCLB2.6.2..	CCL CAA	Escribe textos instrutivos sinxelos, imitando textos modelo	NO	20
B2.	B2.7	LCLB2.7.1.	CCL CSIEE	Recoñece que a escritura é un instrumento que lle serve para organizar o pensamento	NO	20
B3	B3.2.	LCLB43.2.4.	CCL CAA	Identifica as palabras dunha familia léxica	NO	20

Aspectos tratados na unidade didáctica 9:

Gramática: Aspectos de sociolingüística: lingua oficial, bilingüismo, diglosia. As linguas de España

Lingua oral: Lectura de teatro dramatizada 2

Léxico: Familia léxica, regular e irregular.

Ortografía: Outros signos de puntuación: comillas, guións...

Uso de haber e de a ver.

Literatura: Subxéneros teatrais: traxedia, comedia.

Textos argumentativos, textos instrutivos

5.2 Secuenciación e planificación para 1º de ESO

Establécese a continuación unha planificación e periodización aproximada da programación para o curso, que pode estar suxeita a modificacións por baixas, festivos ou actividades imprevistas, saídas extraescolares, etc.

Relacionaremos os contidos cós criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe avaliáveis e as competencias clave, o longo de cada unidade didáctica.

Traballaremos dez unidades de traballo secuenciadas do seguinte xeito:

Primeiro trimestre: Unidade de repaso (aprendizaxes non adquiridas no curso anterior) + unidades 1,2 e 3.

Segundo trimestre: 4,5 e 6.

Terceiro trimestre: 7,8 e 9.

A estrutura de cada unidade é a seguinte:

- **Lectura e comprensión**
- **O estudo da Lingua.**
- **O pracer de ler**
- **Educación literaria.**
- **Proxectos:** 1º Trimestre: “O que vexo e o que invento. A descrición e a narración” . Xogos creativos con recursos estilísticos.
2º Trimestre :”Micropoemas e microrrelatos”.
3º Trimestre: “Moito teatro”

A nota de cada proxecto computará un 5% da nota total da avaliación e será incluída no apartado de exercicios: elaboración de textos creativos.

O mesmo tempo, participaremos en proxectos interdisciplinarios que se programen no IES.

Ó comezo do curso facíanse propostas para traballa-la competencia comunicativa fora da aula (asistencia ó teatro, cine, participación en concursos literarios, xogos verbais...) Este curso participaremos só naqueles que, dadas as circunstancias, sexan posibles.

2º DE ESO

5.3 Relación dos contidos cós criterios de avaliación, los estándares avaliados (básicos e non básicos) e as competencias de 2º de ESO:

Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe avaliados (B) Básicos (NB) Non básicos	COMPETENCIAS
Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			
<p>Escoitar</p> <p>Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: ámbito persoal, académico/escolar e ámbito social.</p> <p>. Comprensión,</p> <p>interpretación e valoración de textos orais en relación coa</p>	<p>1. Comprender, interpretar e valorar textos orais propios do ámbito persoal, académico/escolar e social.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de reter o sentido global, a idea fundamental e os datos relevantes dun texto oral do seu ámbito persoal, académico e social (normas, anuncios, convocatorias, noticias, instrucións, inferir información comunicada de forma non verbal e distinguir a información, a opinión ou a persuasión segundo o ámbito de uso do texto oral. Tamén se avalía se o alumno é capaz de interpretar e executar</p>	1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/académico e social, identificando a estrutura, información relevante e a intención comunicativa do falante. (B)	CCL CSC
		1.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto analizando fontes de procedencia non verbal. (NB)	CCL CSIEE
		1.3. Retén información relevante e extrae informacións concretas . (B)	CCL CAA
		1.4. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada. (B)	CCL

<p>finalidade que perseguen: textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e textos argumentativos e dialogados</p> <p>Observación, reflexión, comprensión e valoración do sentido global dos debates, coloquios e conversacións espontáneas, da intención comunicativa de cada interlocutor e aplicación das normas básicas que os regulan.</p> <p>Falar.</p> <p>Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción e avaliación de textos orais.</p> <p>Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais e avaliación progresiva..</p> <p>Participación en debates, coloquios e conversacións espontáneas observando e respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.</p>	<p>correctamente instrucións orais. Finalmente, avalíase a capacidade do alumno para resumir oralmente textos de forma estruturada e cohesionada.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>1.5. Comprende o sentido global de textos publicitarios, informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión en publicidade e a información da opinión en noticias, reportaxes, etc. identificando as estratexias de énfase e de expansión. (NB)</p>	CCL CSC
		<p>1.6. Resume textos, de forma oral, recollendo as ideas principais e integrándoas, de forma clara, en oracións que se relacionen lóxica e semanticamente. (B)</p>	CCL
	<p>2. Comprender, interpretar y valorar textos orais de diferente tipo.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de entender e reter o sentido global dun texto oral, mediante a comprensión da información relevante (verbal e non verbal) e do tema. Igualmente avalíase que o alumno identifique tanto a intención do texto oral (narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva o argumentativa). Ademais, o alumno debe ser capaz de resumir de forma coherente e cohesionada o texto e emitir xuízos razoados e valoracións sobre o tema do texto oral. Tamén se avalía se saber recorrer ás estratexias á súa disposición para corrixir as lagoas de comprensión oral.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do falante asía coma a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral. (NB)</p>	CCL CSC
		<p>2.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia no verbal. (NB)</p>	CCL CSIEE
		<p>2.3. Retén información relevante e extrae informacións concretas. (B)</p>	CCL CAA
		<p>2.4. Interpreta e valora aspectos concretos do contido e da estrutura de textos narrativos, descritivos, expositivos, argumentativos e instrutivos emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais para xustificar un punto de vista particular. (NB)</p>	CCL CSIEE CAA
		<p>2.5. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos. (demanda axuda, busca información en dicionarios, recorda o contexto no que aparece...) (B)</p>	CAA CD CCL
		<p>2.6. Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxica e semanticamente. (B)</p>	CCL CAA

	<p>3. Comprender o sentido global de textos orais.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de identificar o tema e os datos fundamentais de textos dialogados (planificados ou improvisados), e os puntos de vista e as actitudes dos interlocutores no texto oral dialogado. Tamén se identifica e pon en práctica as regras de interacción social e verbal nun texto dialogado oral de dificultade media.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>3.1. escoita, observa e explica o sentido global de debates, coloquios e conversacións espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferencias formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os intercambios comunicativos espontáneos. (NB)</p>	CCL CSC
		<p>3.2. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grado de respecto cara as opinións dos demais. (NB)</p>	CCL CSC
		<p>3.3. Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral. (B)</p>	CCL CSC
	<p>4. Valorar a importancia da conversa na vida social practicando actos de fala: contando, describindo, opinando, dialogando... en situacións comunicativas da actividade escolar.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de valorar a necesidade e conveniencia da súa participación en situacións comunicativas orais de diversos ámbitos (escolar, social, familiar e persoal).</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>4.1. Intervén e valora a súa participación en actos comunicativos orais. (B)</p>	CCL CSIEE
	<p>5. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente a claridade expositiva, a adecuación, coherencia e cohesión do contido das producións orais propias e alleas, así como os aspectos prosódicos e os elementos non verbais (xestos, movementos, mirada...).</p>	<p>5.1. Coñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso, así como a cohesión dos contidos. (NB)</p>	CCL CSIEE
		<p>5.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal e da xestión de tempos e emprego de</p>	CCL CSC

	<p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de aplicar a claridade, adecuación e coherencia ós textos orais. Tamén se emprega aspectos prosódicos non verbais e se identifica e corrixe erros propios e alleos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.</p> <p>(NB)</p> <p>5.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, propoñendo solucións para melloralas.</p> <p>(NB)</p>	<p>CCL CAA</p>
	<p>6. Aprender a falar en público en situacións formais e informais, de forma individual ou en grupo.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de compoñer e comunicar textos orais seguindo un plan previo no que quede identificada a idea central. Tamén se pode expresarse oralmente no ámbito escolar sen necesidade de planificación. Preténdese que aumente o seu repertorio léxico e mellore a súa dicción na práctica comunicativa oral. Finalmente que desenvolva o aprendizaxe mediante a identificación e corrección de erros propios e alleos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>6.1. Realiza presentacións orais. (B)</p> <p>6.2. Organiza o contido e elabora guións previos á intervención oral formal seleccionando a idea central e o momento no que se vai presentar ó auditorio, así como as ideas secundarias e os exemplos que van apoiar o seu desenvolvemento. (B)</p> <p>6.3. Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e diferencias entre discursos formais e discursos espontáneos. (NB)</p> <p>6.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. (NB)</p> <p>6.5. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando o seu mensaxe á finalidade da práctica oral. (NB)</p> <p>6.6. Avalía, por medio de guías, as producións propias e alleas mellorando progresivamente as súas prácticas discursivas. (NB)</p>	<p>CCL CSC CCEC</p> <p>CCL CSIEE</p> <p>CCL CSC</p> <p>CCL</p> <p>CCL CAA</p> <p>CCL CAA</p>
	<p>7. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversacións espontáneas.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de participar en diálogos orais planificados ou non no ámbito escolar e se cumpre as pautas lingüísticas e</p>	<p>7.1. Participa activamente en debates, coloquios... escolares respectando as regras de interacción, intervención e cortesía que os regulan, manifestando as súas opinións e respectando as opinións dos demais. (B)</p> <p>7.2. Axústase ó tema, non divaga e atende ás instrucións do</p>	<p>CCL CAA CSC</p> <p>CCL CAA</p>

	<p>sociais deses actos de fala. Ademais pretende que se axuste ó tema e identifique se as intervencións súas ou doutros interlocutores non se axustan ó tema ou non respectan as normas aprendidas.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>moderador en debates e coloquios (NB)</p>	
		7.3. Avalía as intervencións propias e alleas. (NB)	CCL CAA
		7.4. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversacións orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando de forma adecuada, escoitando activamente ós demais e usando fórmulas de saúdo e despedida. (NB)	CCL CSC
	<p>8. Reproducir situacións reais ou imaxinarias de comunicación potenciando o desenvolvementos progresivo das habilidades sociais, a expresión verbal e non verbal e a representación de realidades, sentimentos e emocións.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de repetir e imitar situacións comunicativas orais nas que logre aplicar pautas sociais e destrezas comunicativas verbais e non verbais para informar e para expresar sentimentos e emocións.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	8.1. Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación. (NB)	CCL CSIEE CSC
Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			
<p>Ler.</p> <p>Coñecemento e uso das técnicas e estratexias necesarias para a comprensión de textos escritos. Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos escritos de ámbito</p>	1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva y crítica de textos.	1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. (NB)	CCL CAA
	Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de	1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua incorporándoas ó seu repertorio léxico. (B)	CCL CAA
	Con este criterio se avalía que o alumno sexa capaz de aplicar técnicas de lectura segundo a natureza do	1.3. Relaciona la información explícita e implícita dun texto poñéndoa en relación có contexto. (NB)	CCL CAA

<p>persoal, académico/escolar e ámbito social.</p> <p>Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos, e textos argumentativos e dialogados. Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura, organizando razoadamente as ideas, expoñéndolas e respectando as ideas dos demais.</p> <p>Utilización progresivamente autónoma dos dicionarios, de bibliotecas e das Tecnoloxías da Información e a Comunicación como fonte de obtención de información.</p> <p>Escribir.</p> <p>Coñecemento e uso das técnicas e estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.</p> <p>Escritura de textos relacionados co ámbito persoal, académico/escolar, ámbito social.</p> <p>Escritura de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos. argumentativos e escritura de textos dialogados. Interese crecente pola composición escrita como fonte</p>	<p>texto escrito e que sexa capaz de comprender as palabras propias do código elaborado para incorporaras ó seu léxico. Ademais se avalía que o alumno sexa capaz de identificar no texto a idea fundamental, as secundarias e as relacións entre elas, ademais inferir la información tácita do texto. Tamén se avalía a súa capacidade de aprendizaxe autónomo mediante a análise do proceso de comprensión.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias comprendendo as relacións que se establecen entre elas. (B)	CCL CAA	
		1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica. (NB)	CCL	
		1.6. Recoñece ós emisores de un texto (NB)	CCL CAA	
		1.7. Avalía o seu proceso de comprensión lectora usando fichas sinxelas de autoavaliación. (B)	CCL CSIEE	
	<p>2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos. Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de reflexar nun texto escrito o tema, as ideas fundamentais (e as súas relacións) e os trazos lingüísticos de textos igualmente escritos de diversa intención (narrativa, descriptiva, instrutiva, expositiva, argumentativa e dialogada). Tamén se avalía que comprenda e aplique instrucións escritas nos ámbitos escolar, persoal e social. Ademais, se pretende que o alumno sexa capaz de comprender datos aportados nas partes non verbais dos textos escritos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	2.1. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos escritos propios do ámbito persoal e familiar académico/escolar e ámbito social (medios de comunicación), identificando a tipoloxía textual seleccionada, a organización do contido, as marcas lingüísticas e o formato utilizado. (NB)	CCL CAA
			2.2. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados identificando a tipoloxía textual seleccionada e a organización do contido. (NB)	CCL CAA
			2.3. Localiza informacións explícitas e implícitas nun texto de mediana dificultade, relacionándoas entre si e secuenciándoas e deduce informacións ou valoracións implícitas. (B)	CCL CSIEE
			2.4. Retén información e recoñece a idea principal e as ideas secundarias comprendendo as relacións entre elas. (NB)	CCL CAA
			2.5. Entende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá e nos procesos de aprendizaxe. (NB)	CCL CSC CAA
			2.6. Interpreta, explica y deduce la información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais,	CCL CD CCEC CMET

de información y aprendizaxe e como forma de comunicar sentimentos, experiencias, coñecementos e emocións.		esquemas...(B)	
	3. Manifestar unha actitude crítica antela lectura de calquera tipo de textos ou obras literarias de dificultade media a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo respectando en todo momento as opinións dos demais. Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de redactar textos nos que presente de forma razoada o seu punto de vista e interpretación sobre aspectos dun texto (literario ou non), respectando os puntos de vista alleos. 1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.	3.1 Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais, ou globais, dun texto. (NB)	CSC CCL
		3.2. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto de mediana dificultade. (NB)	CSC CAA
		3.3. Respecta as opinións dos demais. (B)	CCL CSC
	4. Seleccionar os coñecementos que se obteñan das bibliotecas ou de calquera outra fonte de información impresa en papel ou dixital integrándoos nun proceso de aprendizaxe continuo. Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de desenvolver a súa autonomía no proceso de aprendizaxe mediante a consulta de fontes de información, impresas e dixitais e mediante o coñecemento das formas de acceso a elas. 1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.	4.1. Utiliza, de forma autónoma, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos en discursos orais ou escritos. (NB)	CCL CD CSC CAA
		4.2. Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. (B)	CCL CAA CD
		4.3. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais...), así como de bibliotecas dixitais e é capaz de solicitar libros, vídeos... autonomamente. (NB)	CSC CAA CD
	5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. Este criterio pretende avaliar se o alumno/a pode, a	5.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos: esquemas, árbores, mapas conceptuais etc. e redacta borradores de escritura. (NB)	CCL CAA CSIEE
		5.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as	CCL CAA CSIEE

<p>partir dun plan previo, redactar e revisar os textos que escribe para que as ideas se presenten de forma coherente e con secuencias lingüísticas cohesionadas nas que se respectan as normas ortográficas e gramaticais. Tamén se avalía a capacidade de aprendizaxe autónomo mediante a supervisión e corrección de textos propios e alleos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e coherentes, e respectando as normas ortográficas e gramaticais. (B)</p>	
	<p>5.3. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas de contido (ideas, coherencia e estrutura) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática, cohesión e presentación) avaliando a súa propia produción escrita ou a de seus compañeiros. (NB)</p>	CCL CSIEE
	<p>5.4. Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita e axustándose ás normas ortográficas e gramaticais que permiten unha comunicación fluída. (B)</p>	CCL CSIEE
<p>6. Escribir textos de mediana dificultade en relación co ámbito de uso.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de, seguindo modelos, redactar textos propios dos ámbitos persoal, escolar e familiar con diferentes formas de elocución, evitando a monotonía no uso de organizadores textuais. Tamén se avalía que se sexa capaz de resumir textos de dificultade media en escritos orixinais nos que a información se presenta de forma coherente e cohesionada</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais y cívicas.</p>	<p>6.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar/académico e social imitando textos modelo. (NB)</p>	CCL CSIEE
	<p>6.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados imitando textos modelo. (NB)</p>	CCL CSIEE
	<p>6.3. Escribe textos argumentativos con diferente organización secuencial, incorporando diferentes tipos de argumento e imitando textos modelo. (NB)</p>	CCL CSIEE
	<p>6.4. Utiliza diferentes e variados organizadores textuais nas exposicións e argumentacións. (NB)</p>	CCL CAA
	<p>6.5. Resume textos de dificultade media , globalizando a información e integrándoa en oracións que se relacionen lóxica e semanticamente, evitando parafrasear o texto resumido. (B)</p>	CCL CAA
	<p>6.6. Realiza esquemas e mapas e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. (NB)</p>	CCL CD CSIEE
	<p>7. Valorar a importancia da escritura como ferramenta de adquisición das aprendizaxes e como</p>	<p>7.1. Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento. (NB)</p>

	<p>estímulo do desenvolvemento persoal.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de reflexar de forma creativa o seu pensamento de forma coherente en textos escritos con partes cohesionadas, empregando un código lingüístico elaborado. Tamén se avalía o intercambio e a valoración de opinións a través do uso adecuado dos medios dixitais.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>7.2. Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua incorporándoas ó seu repertorio léxico e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.</p> <p>7.3. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a escritura. (NB)</p> <p>7.4. Coñece e utiliza ferramentas das Tecnoloxías da Información e a Comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos ou escribindo e dando a coñecer os seus propios. (B)</p>	<p>CCL CAA</p> <p>CCL</p> <p>CCL CD CAA</p>
Bloque 3. Coñecemento da lingua			
<p>A palabra.</p> <p>Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adxectivo, determinante, pronome, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección.</p> <p>Recoñecemento, uso e explicación dos elementos constitutivos da palabra. Procedementos para formar palabras.</p> <p>Comprensión e interpretación dos compoñentes de significado das palabras: denotación e connotación. Coñecemento reflexivo de las relaciones</p>	<p>1. Aplicar os coñecementos sobre la lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos e para a composición e revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos, utilizando a terminoloxía gramatical necesaria para a explicación dos diversos usos da lingua.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de resolver dificultades de comprensión de textos orais e escritos empregando os coñecementos gramaticais e de uso, distinguindo as categorías gramaticais e as súas características flexivas, e usando de forma correcta as formas verbais. Tamén se avalía o desenvolvemento da autoaprendizaxe corrixindo erros de concordancia en textos propios e alleos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos usando este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. (B)</p> <p>Recoñece e corrixir erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos verbais nas súas producións orais e escritas. (B)</p> <p>1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas. (B)</p>	<p>CCL CAA</p> <p>CCL CAA-CD-CSIEE</p> <p>CCL CAA</p>

<p>semánticas que se establecen entre las palabras.</p> <p>Observación, reflexión e explicación dos cambios que afectan ó significado das palabras: causas e mecanismos. Metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.</p> <p>Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais recoñecendo o seu valor social e a necesidade de axustarse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.</p>	<p>2. Recoñecer e analizar a estrutura das palabras pertencentes ás distintas categorías gramaticais, distinguindo as flexivas das non flexivas.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de mellorar a produción e comprensión de textos recoñecendo e empregando os elementos morfolóxicos (flexivos e derivativos) e os procedementos de creación léxica (derivación, composición, siglas, acrónimos...).</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>2.1. Recoñece e explica os elementos constitutivos da palabra; raíz e afixos, aplicando este coñecemento á mellora da comprensión de textos escritos e ó enriquecemento do seu vocabulario activo. (B)</p>	CCL CAA
			<p>2.2. Explica os distintos procedementos de formación de palabras, distinguindo as compostas, as derivadas, as siglas e os acrónimos. (B)</p>
<p>Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre o uso da lingua</p> <p>As relacións gramaticais.</p> <p>Recoñecemento, identificación e explicación do uso dos distintos grupos de palabras: grupo nominal, adxectivo, preposicional, verbal e adverbial e das relacións que se establecen entre os elementos que os conforman no marco da oración simple.</p> <p>Recoñecemento, uso e explicación dos elementos constitutivos da oración simple: suxeito e predicado. Oracións</p>	<p>3. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos usos subxectivos.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de valorar con sentido crítico e empregar os valores denotativos (significados) e connotativos (sentidos figurados) e asocialos a actitudes obxectivas (por exemplo, información) ou subxectivas (por exemplo, opinión e persuasión) de textos orais e escritos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>3.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito. (B)</p>	CCL CAA
	<p>4. Comprender e valorar as relacións de igualdade de semellanza e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discurso oral e escrito.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de identificar, explicar, valorar con sentido crítico e empregar as relacións semánticas de sinonimia e</p>	<p>4.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra explicando o uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito. (NB)</p>	CCL CAA CD

<p>impersoais, activas e oracións pasivas.</p> <p>O discurso.</p> <p>Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.</p>	<p>antonimia en textos orais e escritos en textos propios e alleos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>		
<p>Recoñecemento, uso e explicación dos diferentes recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. A expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ó emisor e ó receptor nos textos.</p>	<p>5. Recoñecer os diferentes cambios de significado que afectan á palabra no texto: metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de identificar e analizar as alteracións no significado das palabras mediante os fenómenos semánticos de metonimia, metáfora, tabú e eufemismo en textos orais e escritos. Ademais avalíase o valor social e contextual dos cambios de significado producido polo tabú e eufemismo.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>5.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito. (NB)</p>	<p>CCL CAA</p>
<p>Explicación progresiva da coherencia do discurso tendo en conta as relacións gramaticais e léxicas que se establecen no interior do texto e a súa relación có contexto.</p> <p>As variedades da lingua.</p> <p>Coñecemento das orixes históricas da realidade plurilingüe de España a valoración como fonte de enriquecemento persoal e como mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.</p>	<p>6. Usar de forma efectiva os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en formato dixital para resolver dúbidas en relación ó manexo da lingua e para enriquecer o propio vocabulario.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de solucionar os problemas no emprego adecuado do idioma desenvolvendo estratexias de autoaprendizaxe baseadas no manexo de fontes apropiadas de consulta, impresas e dixitais. Tamén se avalía a capacidade do alumno para mellorar a súa expresión verbal, oral e escrita, aprendendo novas palabras e empregándoas con propiedade en función do tipo de texto e da intención comunicativa.</p> <p>1º) Comunicación lingüística.</p>	<p>5.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan ó significado global das palabras: tabú e eufemismo. (NB)</p> <p>5.3. Recoñece as palabras monosémicas, polisémicas e homónimas. (NB)</p>	<p>CCL CAA</p>
		<p>6.1. Utiliza fontes variadas de consulta en formatos diversos para resolver dúbidas sobre o uso da lingua e para ampliar o seu vocabulario. (B)</p>	<p>CCL CD</p>

	<p>3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>		
	<p>7. Observar, recoñecer explicar os usos dos grupos nominais, adxectivos, verbais, preposicionais e adverbiais dentro do marco da oración simple.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de identificar, de descompoñer en constituíntes e coñecer o funcionamento dos distintos tipos de sintagmas dentro da oración simple. Tamén se avalía que o alumno identifique as funcións sintácticas que rexe o verbo e as empregue de acordo ás normas sintácticas.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>7.1. Afonda na identificación dos diferentes grupos de palabras en frases e textos diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman e explicando o seu funcionamento no marco da oración simple. (B)</p>	CCL CAA
		<p>7.2. Recoñece e explica nos textos o funcionamento sintáctico do verbo a partir do seu significado distinguindo os grupos de palabras que poden funcionar como complementos verbais argumentais e adxuntos. (B)</p>	CCL CAA
	<p>8. Recoñecer, usar e explicar os elementos constitutivos da oración simple.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de identificar e entender os elementos da oración simple, de reelaborar unha oración simple suprimindo ou engadindo complementos oracionais segundo a intención comunicativa e a actitude. Tamén se avalía que sexa capaz de empregar a construción activa ou pasiva en función da información que queira destacar, que sexa capaz aumentar a información que comunica unha oración mediante o engadido de novas unidades oracionais e empregando os conectores adecuados para que o texto sexa coherente e estea cohesionado.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>8.1. Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple diferenciando suxeito e predicado e interpretando a presenza ou ausencia do suxeito como unha marca da actitude, obxectiva ou subxectiva, do emisor. (B)</p>	CCL CAA
		<p>8.2. Transforma oracións activas en pasivas e viceversa, explicando os diferentes papeis semánticos do suxeito: axente, paciente, causa. (B)</p>	CCL CAA
		<p>8.3. Amplía oracións nun texto usando diferentes grupos de palabras, utilizando os nexos adecuados e creando oracións novas con sentido completo. (NB)</p>	CCL CAA CSIEE

	<p>9. Identificar os conectores textuais presentes nos textos recoñecendo a función que realizan na organización do contido do discurso.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de entender e empregar diversos conectores textuais e mecanismos de cohesión textual fónicos (por exemplo, entoación e modalidade oracional), morfolóxicos (por exemplo, concordancias), sintácticos (por exemplo, substitucións adverbiais e pronominais), léxicos e semánticos (por exemplo, repeticións de palabras clave, substitución mediante sinónimos,) e retóricos (por exemplo, paralelismos, anáforas, substitucións mediante metáforas).</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>9.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipses e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), valorando a súa función na organización do contido do texto. (B)</p>	CAA CCL CSIEE
	<p>10. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.</p> <p>Con este criterio se pretende avaliar que o alumno sexa capaz de identificar e comprender o carácter obxectivo ou subxectivo dun texto e as modalidades oracionais que son necesarias para reflexar distintas intencións comunicativas nun texto. Ademais, avalía o dominio dos diversos valores estilísticos do verbo (tempo presente con valor de futuro, tempo futuro con valor de mandato, tempo condicional con valor de cortesía).</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>10.1. Recoñece a expresión da obxectividade ou subxectividade identificando as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor. (B)</p>	CCL CAA
		<p>10.2. Identifica e usa en textos orais ou escritos as formas lingüísticas que fan referencia ó emisor e receptor, ou audiencia: a persoa gramatical, o uso de pronomes, o suxeito axente ou paciente, as oracións impersoais, etc. (B)</p>	CCL CAA
		<p>10.3. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais. (NB)</p>	CCL CAA
	<p>11. Interpretar de forma adecuada os discursos orais e escritos tendo en conta os elementos lingüísticos, as relacións gramaticais e léxicas, a estrutura e</p>	<p>11.1. Recoñece a coherencia dun discurso atendendo a intención comunicativa do emisor, identificando a estrutura e disposición de contidos. (NB)</p>	CCL CAA

	<p>disposición dos contidos en función da intención comunicativa.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de determinar a estrutura dun texto, oral ou escrito mediante a identificación dos trazos lingüísticos característicos das diferentes estruturas textuais (narración, descrición, explicación e diálogo). Tamén se avalía que o autor sexa capaz de empregar eses coñecementos para a produción e corrección de textos.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>	<p>11.2. Identifica diferentes estruturas textuais: narración, descrición, exposición e diálogo, explicando os mecanismos lingüísticos que as diferencian e aplicando os coñecementos adquiridos na produción e mellora de textos propios e alleos. (B)</p>	<p>CCL CSIEE CAA</p>
	<p>12. Coñecer a realidade plurilingüe de España, a distribución xeográfica das diferentes linguas e dialectos e algúns dos seus trazos diferenciais.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de recoñecer as linguas oficiais de España, as súas orixes e os seus trazos lingüísticos diferenciais básicos. Tamén se avalía que o alumno coñeza as variedades diatópicas do español de todo o mundo como manifestacións dunha mesma lingua que non se corresponde cun so país.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 5º) Competencias sociais e cívicas.</p>	<p>12.1. Localiza nun mapa as distintas linguas de España e explica algunha das súas características diferenciais comparando varios textos, recoñecendo as súas orixes históricas e describindo algúns dos seus trazos diferenciais. (NB)</p>	<p>CCL CD CSC</p>
		<p>12.2. Recoñece as variedades xeográficas do castelán dentro e fora de España. (NB)</p>	<p>CSC CCL</p>
	<p>13. Coñecer, usar e valorar as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de axustarse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de dominar o perfecto uso das regras de ortografía e</p>	<p>13.1. Coñece, usa e valora as regras de ortografía: acento gráfico, ortografía das letras e signos de puntuación. (B)</p>	<p>CCL CAA</p>

	<p>consideraralas un elemento irrenunciable nas comunicacións eficientes.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 4º) Aprender a aprender.</p>		
Bloque 4. Educación literaria			
<p>Plan lector.</p> <p>Lectura libre de obras da literatura española e universal e da literatura xuvenil como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento persoal e do mundo para lograr o desenvolvemento dos seu propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía lectora.</p> <p>Introdución á literatura a través dos textos.</p> <p>Aproximación a los xéneros literarios e ós grandes períodos historiográficos e explicación de fragmentos significativos e, no seu caso, textos completos.</p> <p>Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos utilizando as convencións formais do xénero con intención lúdica e creativa.</p>	<p>1. Ler obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas ós propios gustos e afeccións, mostrando interese pola lectura.</p> <p>Este criterio pretende avaliar a competencia lectora do alumno a través de la lectura persoal de obras completas (ben en versións orixinais, ben en adaptacións, ben en recreacións modernas) e que ten o seu reflexo na capacidade do alumno para realizar resumos (orais ou escritos) e para expoñer con actitude crítica os puntos que considere chamativos e o que a lectura lle aportou como experiencia persoal.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais</p>	<p>1.1. Le e comprende cun grado crecente de interese e autonomía obras literarias próximas ós seus gustos, afeccións e intereses. (B)</p> <p>1.2. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis lle chaman a atención e o que a lectura lle aporta como experiencia persoal. (B)</p> <p>1.3. Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura. (NB)</p>	<p>CCL CAA CCEC</p> <p>CCL CCEC</p> <p>CCL CSC CAA CSIEE</p>
	<p>2. Favorecer a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas ós propios gustos e afeccións, contribuíndo á formación da personalidade literaria.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de incrementar a súa competencia crítica reflexionando e examinando as conexións entre a literatura e outras manifestacións artísticas de</p>	<p>2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine...). (NB)</p> <p>2.2. Recoñece e comenta a pervivencia ou evolución de personaxes-tipo, temas e formas ó longo de diversos períodos histórico/literarios ata a actualidade. (NB)</p>	<p>CCL CCEC</p> <p>CCL CCEC</p>

Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.	<p>maneira que poida constatar a pervivencia ou cambio de elementos, manifestacións e temas literarios. Tamén se avalía a capacidade para comparar e valorar de maneira crítica o tratamento dun mesmo tema nunha obra literaria e nun medio de comunicación, e en épocas e culturas diferentes.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais.</p>	2.3 Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os diferentes puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura e valorando e criticando o que le ou ve. (NB)	CCL CCEC CSIEE
	<p>3. Promover progresivamente a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes: música, pintura, cine, etc., como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras (literarias, musicais, arquitectónicas...), personaxes, temas... de todas as épocas.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de expresar a súa análise e interpretación das obras literarias lidas, para recrear fragmentos literarios empregando correctamente os elementos comunicativos verbais e non verbais. Tamén se avalía a capacidade do alumno para valorar e respectar as recreacións dos demais.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais</p>	3.1. Fala en clase dos libros e comparte as súas impresións cós compañeiros. (NB)	CCL CCEC
		3.2 Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas, ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma. (NB)	CCL CSC
		3.3 Le en voz alta, modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. (B)	CCL CSIEE
		3.4. Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións dos demais. (NB)	CCL CSIEE
4. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ó coñecemento e como instrumento de ocio e diversión que permite explorar mundos diferentes ós nosos, reais ou imaxinarios.	4.1. Le e comprende unha selección de textos literarios de dificultade media, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria. (NB)	CCL CCEC	

	<p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de disfrutar da lectura de textos literarios que crean mundos de ficción (verosímiles ou non) e que os valore como ferramentas para coñecer as visións da época e da sociedade en que foron escritas.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais.</p>	<p>4.2. Lee textos literarios e valora neles a capacidade de recreación da realidade e a capacidade imaxinativa de creación de mundos de ficción. (NB)</p>	<p>CCEC CCL CSIEE</p>
	<p>5. Comprender textos literarios de dificultade media, representativos da literatura identificando o tema, estrutura e a tipoloxía textual, resumindo o seu contido e interpretando progresivamente algunhas peculiaridades da linguaxe literaria.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de comprender o texto literario, recoñecendo o tema, estrutura e tipo de texto (narración, descrición, etc.), elaborando un resumo e valorando elementos significativos fundamentais da linguaxe literaria (metáfora, metonimia, símil, anáfora, aliteración...).</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais</p>	<p>5.1. Le e comprende unha selección de textos literarios, identificando o tema, estrutura e a tipoloxía textual, resumindo o seu contido e interpretando algunhas peculiaridades da linguaxe literaria, emitindo xuízos persoais razoados. (NB)</p> <p>5.2. Coñece os subxéneros narrativos e os elementos da narración. (B)</p> <p>5.3. Coñece as distintas clases de estrofas , os subxéneros líricos e fai unha análise métrica dun poema. (B)</p> <p>5.4. . Recoñece os distintos subxéneros dramáticos e xéneros menores</p> <p>5.5. Coñece as características do xénero didáctico-ensaístico. (B)</p> <p>5.6. Coñece someramente a evolución do teatro español da Idade Media e dos Séculos XVI, XVII y XVIII. (B)</p>	<p>CCL CCEC</p> <p>CCL CAA</p> <p>CCL CAA</p> <p>CCL CAA</p> <p>CCL CAA</p> <p>CCL CAA</p> <p>CCL CAA</p>
	<p>6. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<p>6.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero con intención lúdica e creativa. (B)</p>	<p>CCL CAA</p>
	<p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de crear textos literarios orixinais seguindo modelos, aplicando elementos lingüísticos característicos e presentando as súas propias emocións e puntos de</p>	<p>6.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. (NB)</p>	<p>CCL CSIEE</p>

	<p>vista.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 4º) Aprender a aprender. 7º) Conciencia e expresións culturais</p>		
	<p>7. Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas, para realizar un traballo académico en soporte papel ou dixital sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal e utilizando as tecnoloxías da información.</p> <p>Este criterio pretende avaliar se o alumno/a é capaz de aprender autonomamente expresando unha análise persoal e crítica de forma coherente, realizando traballos académicos e empregando fontes de consulta impresas e dixitais.</p> <p>1º) Comunicación lingüística. 3º) Competencia dixital. 7º) Conciencia e expresións culturais.</p>	<p>7.1. Aporta nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias estudadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia (NB)</p>	<p>CCL CSIEE</p>
		<p>7.2. Utiliza recursos variados das Tecnoloxías da Información e a Comunicación para a realización dos seus traballos académicos. (B)</p>	<p>CCL CD</p>

PRIMEIRA AVALIACIÓN

UNIDADE DIDÁCTICA 1

Unidade didáctica: 10 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contido	Criter. Aval,	Identif. do estand. aprendiz.	Competencias clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSIC SI/N	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos transversais
						Grao Mín. Cons e.	Ponderación	Prob a escrita	Prob a oral	Ca clas	Rúb r	Trab Gru p	Obs aula	
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.1	CCL CAA CSC	Comprende o sentido global de textos orais do ámbito persoal, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa-	SI	50	8						100	EAM
B 1	B 1.3.	LCLB1.3.3	CCL CSC	Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates...	SI	50	8						100	EAM
B1.	B.1.4.	LCLB1.4.1	CCL CSC CSIEE	Intervén e valora a súa participación en actos comunicativos orais	SI	50	5						100	
B1	B.1.6.	LCLB1.6.1	CCL CSIEE	Realiza presentacións orais	SI	50	5						100	
B2	B2.1.	LCLB2.1.4	CCL	Deduce a idea principal e as ideas secundarias dun texto comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	SI	100	8				100			ES EP
B2	B2.1	LCLB2.1.6	CCL CAA	Recoñece aos emisores dun texto	NON	10	5	100						
B2	B2.4	LCLB2.4.1	CCL CD	Utiliza, de forma autónoma, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	NON	20	5			100				TIC
B2.	B2.5	LCLB2.5.1	CCL CSIEE	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos.	NON	20	5						100	
B2.	B2.6	LCLB2.6.1	CCL CAA	Escribe textos propios de ámbito persoal e familiar, escolar/académico e social imitando textos modelo.	SI	100	8	60		40				
B3.	B3.1	LCLB3.5.3	CCL CAA	Identifica palabras monosémicas e polisémicas	NON	10	5	100						
B3.	B3.11	B3.7.1.	CCL CAA	Profunda na identificación dos grupos sintácticos en frases e textos, diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman .	SI	100	8	100						
B3.	B3.1	Lclb3.10.1	CCL CAA	Recoñece a expresión da obxectividade ou subxectividade, identificando as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas ,	SI	50	5	100						

				dubitativas e imperativas										
B3	B3.13.	LCLB3.13.1	CCL CAA	Coñece, usa e valora as regras de ortografía do acento gráfico.	SI	50	8	100						
B4.	B4.1	LCLB4.1.1	CCL CCEC CSIEE CCEC	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias líricas próximas aos seus gustos, afeccións e intereses, recoñecendo os trazos principais da linguaxe poética (figuras retóricas)	SI	100	8	100						

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contid.	Criter. Avaliac.	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	%	Básico
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.1.	CCL CAA CSC	Comprende o sentido global de textos orais do ámbito persoal, identificando a estrutura e a información relevante	50	SI
B1.	B.1.4.	LCLB1.4.1.	CCL CSC CSIEE	Intervén en actos comunicativos orais.	50	SI
B1	B.1.6.	LCLB1.6.1.	CCL CSIEE	Realiza presentacións orais persoais sinxelas e curtas,	50	SI
B 1	B 1.3.	LCLB1.3.3.	CCL CSC	Recoñece e asume as regras básicas de intervención e cortesía nos debates	50	SI
B2	B2.1	LCLB2.1.6	CCL CAA	Recoñece aos emisores principais dun texto	10	NON
B2	B2.4	LCLB2.4.1.	CCL CD	Utiliza diversas fontes de información, integrando progresivamente os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	20	NON
B2.	B2.5	LCLB2.5.1	CCL CSIEE	Aplica algunhas técnicas para planificar os seus escritos.	20	NON
B3.	B3.10	Lclb3.10.1.	CCL CAA	Identifica as clases de oracións segundo a actitude do falante: Enunciativas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas.	50	SI
B 3.	B3.11	LCLB3.11.3	CCL	Identifica algúns trazos esenciais dos textos narrativos.	50	SI
B3.	B3.13.	Lclb3.13.1	CCL CAA	Coñece as regras básicas de acentuación.	50	SI

UNIDADE DIDÁCTICA 2

Unidade didáctica: 13 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contido	Crit. Aval.	Identif. do estand. aprendiz.	Competenc. clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSIC SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos transversais
						GMC	Ponderación	Prob a escri t	Prob oral	Ca d clas	Rúb r	Trab Gru p	Obs aula	
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.5.	CCL CAA	Comprende o sentido global de textos informativos, de opinión e descritivos.	NON	20	5				100			EAM
B 1	B1.2.	LCLB1.2.5.	CCL CAA CD	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado	SI	50	10						100	TIC
B1.	B.1.3.	LCLB1.3.1.	CCL CSC CSIEE	Participa en conversacións informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión.	NON	20	5						100	
B2	B2.2	LCLB2.2.2	CCL CAA	Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos narrativos e descritivos	SI	50	10			100				EV
B2.	B2.7.	LCLB2.7.3.	CCI CSIEE	Valora e incorpora unha actitude progresiva ante a escritura.	NON	20	5						100	
B2.	B2.2	LCLB2.2.4.	CCL CAA	Retén información e recoñece a idea principal e as secundarias comprendendo as relacións entre elas.	SI	100	10			100				
B2.	B2.6.	LCLB2.6.2	CCL	Escribe textos descritivos propios do ámbito persoal , familiar, escolar/académico e social imitando textos modelo.	NON	20	5			100				
B3.	B3.7	LCLB3.7.1.	CCL CAA	Profunda na identificación dos sintagmas nominais nas frases e textos. Diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman e explicando o seu funcionamento no marco da oración simple.	SI	50	10	100						
B3.	B3.4.	LCLB3.4.1.	CCL CAA	Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra explicando o seu uso concreto nunha frase oral ou escrita	SI	50	10	100						
B3.	B3.13	LCLB3.13.1	CCL CAA	Toma conciencia das dificultades ortográficas no uso do acento en ditongos, tritongos e hiatos	SI	100	10	100						

B4.	B4.1	Lclb4.1.3	CCL CAA	Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	SI	100	10							100	
B4.	B4.1	LCLB4.1.1.	CCL CCEC	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias líricas próximas aos seus gustos, afeccións e intereses, recoñecendo os distintos tipos de versos, de estrofas e de rimas	SI	50	10	100							

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloqu. Contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	%	Básico
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.5.	CCL CAA	Comprende o sentido global de textos informativos, de opinión e descritivos sinxelos.	NON	20
B 1	B1.2.	LCLB1.2.5.	CCL CAA CD	Utiliza progresivamente algúns instrumentos adecuados para localizar o significado das palabras ou enunciados descoñecidos.	SI	50
B1.	B.1.3.	LCLB1.3.1.	CCL	Participa en conversacións informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión.	NON	20
B2	B2.2	LCLB2.2.2	CCL CAA	Recoñece e expresa o tema de textos narrativos e descritivos.	SI	50
B2.	B2.7.	LCLB2.7.3.	CCI CSIEE	Valora unha actitude progresiva ante a escritura.	NON	20
B2.	B2.6.	LCLB2.6.2	CCL	Escribe textos descritivos sinxelos propios do ámbito persoal , familiar, escolar/académico e social imitando textos modelo.	NON	20
B3.	B3.7	LCLB3.7.1.	CCL CAA	Recoñece os sintagmas nominais nas frases e textos. Diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman e explicando o seu funcionamento no marco da oración simple.	SI	50
B3.	B3.4.	LCLB3.4.1.	CCL CAA	Recoñece os sinónimos e antónimos dunha palabra explicando o seu uso concreto nunha frase oral ou escrita.	SI	50
B4.	B4.1	LCLB4.1.1.	CCL CCEC	Le obras literarias líricas próximas aos seus gustos, afeccións e intereses, recoñecendo algúns tipos de versos e as clases de rima.	SI	50

UNIDADE DIDÁCTICA 3

Unidade didáctica: 13 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contid	Criter. Aval	Identif. do estand. aprendiz.	Compet.. clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSIC SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación					Elementos transversais	
						Grao mínim consec	Ponderación	Prob a escrit	Prob oral	Cad clas	Rúb r	Trab Grup		Obs aula
B1.	B.1.2	LCLB1.2.3.	CCL CAA	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	SI	50	10						100	EAM
B1.	B.1.6.	LCLB1.3.1.	CCL CSC	Escoita, observa e explica o sentido global de debates, coloquios e conversacións espontáneas, determinando o tema, a intención comunicativa e a postura de cada participante..	NON	20	6,7						100	
B 1.	B.1.7.	LCLB17.1.	CCL CAA CSC	Participa activamente en debates, coloquios escolares. Respectando as regras de interacción, intervención e cortesía que os regulan, manifestando as súas opinións e respectando as dos demais.	SI	100	10				100			EAM
B2.	B2.1.	LCLB2.1.3.	CCL CAA	Relaciona a información explícita e implícita dun texto, poñéndoa en relación cun contexto.	SI	50	10	50		50				
B2	B2.2.	LCLB2.2.4.	CAA CCL	Retén información e recoñece a idea principal e as secundarias, comprendendo as relacións entre elas.	SI	100	10			100				
B2.	B2.3.	LCLB2.3.1.	CCL CSC	Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	NON	10	6,7	50		50				
B3.	B3.2.	LCLB3.2.3	CCL CAA	Identifica palabras dun mesmo campo semántico e dunha mesma familia léxica.	SI	50	10	100						
B3..	B3.7.	LCLB3.7.1	CCL CAA	Profunda na identificación dos sintagmas adxectivos e adverbiais nas frases e textos. Diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman e explicando o seu funcionamento no marco da oración simple.	SI	50	10	100						

B3.	B3.13.	LCLB3.13.1.	CCL CAA	Coñece, usa e valora as regras de ortografía no referente ao uso de táchelas diacríticas.	SI	100	10	100						
B4	B4.5.	LCLB4.5.3.	CCLCAA	Recoñece os subxéneros líricos, as principais estrofas e analiza os poemas.	SI	50	10	100						
B4.	B4.7.	LCLB4.7.2..	CCL CAA	Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e a comunicación. para a realización dos seus traballos académicos	NON	50	6,7			100				TIC

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloqu. contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1.	B.1.2	LCLB1.2.3	CCL CAA	Retén a información máis relevante e extrae algunhas informacións concretas	SI	50
B1.	B.1.6.	LCLB1.3.1	CCL CSC	Escoita, observa e trata de explicar o tema e a intención nos debates e coloquios, identificando a postura dalgúns participantes	NON	20
B2.	B2.1.	LCLB2.1.3	CCL CAA	Relaciona a información dun texto, tratando de relacionala co contexto.	SI	50
B2.	B2.3.	LCLB2.3.1	CCL CSC	Trata de identificar e expresar as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos dun texto sinxelo.	NON	10
B3.	B3.2.	LCLB3.2.3	CCL CAA	Identifica algunhas palabras dun mesmo campo semántico, diferenciándoas das palabras que forman unha mesma familia léxica.	SI	50
B3..	B3.7.	LCLB3.7.1	CCL CAA	Identifica os sintagmas adxectivos e adverbiais nas frases .	SI	50
B4	B4.5.	LCLB4.5.3	CCLCAA	Recoñece os principais subxéneros líricos, algunhas estrofas, medindo e analizando a súa rima.	SI	50

SEGUNDA AVALIACIÓN

UNIDADE DIDÁCTICA 4

Unidade didáctica: 12 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Aval.	Identif. do estand. aprendiz.	Competen. clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos transversais	
						GMC	Pondera	Prob a escrit	Prob oral	Cad . clas	.Rúb	Trab . Grup.	Obs aula .		
B1	B1.1.	LCLB1.1.5.	CCL CSC	Comprende o sentido global de textos publicitarios, informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade e a información da opinión en noticias, reportaxes, etc. identificando as estratexias de énfase e de expansión.	NON	20	6,7		100						EAM
B1	B1.2	LCLB1.2.5.	CCL CAA CD	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos. (demanda axuda, busca información en dicionarios, lembra o contexto no que aparece.	SI	100	10						100		TIC
B1.	B.17.	LCLB1.7.3.	CCL	Avalía as intervencións propias e alleas.	SI	100	10		100						
B2.	B2.1	LCLB2.2.1.	CCLCAA	Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos escritos propios do ámbito persoal e familiar académico/escolar e ámbito social (medios de comunicación), identificando a tipoloxía textual seleccionada, a organización do contido, as marcas lingüísticas e o formato utilizado.	NON	20	6,7			100					
B2	B2.2	LCLB2.2.3.	CCL CSIEE	Localiza informacións explícitas e implícitas nun texto de mediana dificultade, relacionándoas entre si e secuenciándoas e deduce informacións ou valoracións implícitas.	SI	50	10			100					
B2.	B2.5	LCLB2.5.3	CCL CSIEE	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido e a forma, avaliando a súa propia produción escrita e a dos seus compañeiros	NON	20	6,7	100							EE
B2.	B2.7.	LCLB2.7.4.	CCL CAA CD	Coñece e utiliza ferramentas das Tecnoloxías da Información e a Comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos ou escribindo e dando a coñecer os	NON	50	6,7							100	TIC

				seus propios.										
B3.	B3.1	LCLB3.1.3.	CCL CAA	Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas e recoñece o sintagma verbal.	SI	100	10	100						
B3.	B3.5	LCLB3.5.3.	CCL CAA	Recoñece as palabras monosémicas, polisémicas e homónimas,	NON	10	6,7	100						
B3.	B3.13	LCLB3.13.1	CCL CAA	Coñece, usa e valora os signos de puntuación.	SI	100	10	100						
B4.	B4.4	LCLB4.4.1.	CCL CEC	Le e comprende unha selección de textos literarios de dificultade media, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	SI	50	6,7						100	
B4.	B4.5.	LCLB4.5.2.	CCL CAA	Coñece os subxéneros narrativos e os elementos da narración	SI	50	10	100						

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos. (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloqu. contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1	B1.1.	LCLB1.1.5	CCL CSC	Comprende o sentido global de textos publicitarios e informativos procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade e a información da opinión en noticias, reportaxes, etc.	NO	20
B1.	B.17.	LCLB1.7.3	CCL	Avalía as intervencións propias.	NO	10
B2.	B2.1	LCLB2.2.1	CCLCAA	Recoñece e expresa o tema de textos escritos propios do ámbito persoal e familiar académico/escolar e ámbito social (medios de comunicación), identificando a tipoloxía textual seleccionada e a organización do contido.	NO	20
B2	B2.2	LCLB2.2.3	CCL CSIEE	Localiza informacións explícitas e implícitas nun texto de escasa dificultade, relacionándoas entre si .	SI	10
B2.	B2.5	LCLB2.5.3	CCL CSIEE	Revisa o texto para aclarar problemas co contido e a forma, avaliando a súa propia produción escrita.	NO	20
B3.	B3.5	LCLB3.5.3	CCL CAA	Recoñece palabras homónimas.	NO	10
B4.	B4.4	LCLB4.4.1	CCL CEC	Le e comprende unha selección de textos literarios de dificultade baixa , seleccionados e representativos da literatura, identificando o tema e resumindo o seu contido	SI	20

UNIDADE DIDÁCTICA 5

Unidade didáctica: 11 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criterio Aval.	Identif. do estand. aprendiz.	Competencia	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos transversais	
						GMC	Ponderación	Proba escrita	Probal oral	Cad. clas.	Rúbr.	Trab. Grupos	Obs. aula		
B1.	B.1.1	LCLB1.1.4	CCL	Resume textos, de forma oral, recollendo as ideas principais e integrándoas, de forma clara, en oracións que se relacionen lóxica e semanticamente	SI	50	10							100	
B1.	B1.1	LCLB1.1.6.	CCL	Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.	SI	100	10							100	ES
B1.	B1.3	LCLB1.3.3.	CCL CSC	Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións do moderador en debates e coloquios.	SI	100	10							100	EAM
B1	B1.7.	LCLB1.7.2.	CCL CAA	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto	NON	40	6							100	
B2.	B2.1	LCLB2.1.1.	CCL CAA	Respecta as opinións dos demais	SI	40	6							100	
B2.	B2.3	LCLB2.3.3.	CCL CSC	Escrebe textos instrutivos imitando textos modelo.	SI	100	10							100	
B2.	B2.6	LCLB2.6.2..	CCL CSIEE	Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.	SI	50	6				100				EE
B3.	B3.3	LCLB3.3.1.	CCL CAA	Recoñece e explica nos textos o funcionamento sintáctico do verbo a partir do seu significado distinguindo entre os predicados verbal e nominal.	SI	50	6	100							
B3.	B3.7	LCLB3.7.2	CCL CAA	Coñece, usa e valora as regras de ortografía: acento gráfico, ortografía das letras c/z, q/k.	SI	100	10	100							
B3.	B3.13	LCLB3.13.1	CCL CAA	Recoñece diferentes tipos de novelas e o que supuxo Cervantes na literatura.	NO	50	6	100							
B4.	B4.5	LCLB4.5.2.	CCL CAA	Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	SI	50	10	100							
B4.	B4.4.	LCLB4.4.2.	CCE CSIEE	Le textos literarios e valora neles a capacidade de recreación da realidade e a capacidade imaxinativa de creación de mundos de ficción.	SI	50	10				100				

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

.Bloque. contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1.	B.1.1	LCLB1.1.4	CCL	Segue e interpreta instrucións orais sinxelas..	SI	50
B1	B1.7.	LCLB1.7.2.	CCL CAA	Trata de cingirse ao tema e segue as instrucións do moderador en debates e coloquios.	NO	20
B2.	B2.6	LCLB2.6.2..	CCL CSIEE	Escribe textos instrutivos sinxelos, imitando textos modelo	NON	20
B3.	B3.3	LCLB3.3.1.	CCL CAA	Diferencia algúns compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase	SI	50
B4.	B4.5	LCLB4.5.2.	CCL CAA	Recoñece a Cervantes e á súa obra cume : El ingenioso hidalgo D. Quijote de la Mancha	NON	50
B4.	B4.4.	LCLB4.4.2.	CCE CSIEE	Le textos literarios sinxelos e adaptados , valorando neles a capacidade de recreación da realidade e a imaxinación do autor.	SI	50

UNIDADE DIDÁCTICA 6

Unidade didáctica: 10 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contido	Criter Aval.	Identif. do estand. aprendiz.	Competen. clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Elementos transversais
						G.m. Cons	Ponderación	Prob a escri t	Prob oral	Ca d.cl as	Rúb r	Trab .Gru	Obs aula.	
B1	B.1.2.	LCLB1.2.6.	CCL CAA	Resume textos expositivos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxica e semanticamente.	SI	50	10				100			
B1.	B.1.4.	LCLB1.4.1.	CAA CSIEE	Intervén e valora a súa participación en actos comunicativos orais.	SI	50	10						100	
B1.	B1.6.	LCLB1.6.2.	CCL CSIEE	Organiza o contido e elabora guións previos á intervención oral formal seleccionando a idea central e o momento no que vai ser presentada ao seu auditorio, así como as ideas secundarias e exemplos que van apoiar o seu desenvolvemento.	SI	50	10						100	EE
B2.	B2.1.	LCLB2.1.4.	CCL CAA	Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	SI	100	10	60		40				EMA
B2.	B2.1	LCLB2.1.7.	CCL CSIEE	Avalía o seu proceso de comprensión lectora usando fichas sinxelas de autoavaliación.	NON	20	2			100				
B2.	B2.2	LCLB2.2.2	CCL CAA	Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos expositivos, identificando a organización do contido .	NON	20	5	100						EE
B2.	B2.4	LCLB2.4.3.	CCL CAA CD	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais), así como de bibliotecas dixitais e é capaz de solicitar libros, vídeos? autonomamente	NON	20	3						100	TIC

B2.	B2.6.	LCLB2.6.2.	CCL CSIEE	Escribe textos expositivos, imitando textos modelo.	NON	20	5			100				
B3.	B3.5	LCLB3.5.2.	CCL CAA	Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo	NON	40	5	100						
B3.	B3.7	LCLB3.7.2	CCL CAA	Recoñece e explica nos textos o funcionamento sintáctico do verbo a partir do seu significado distinguindo os grupos de palabras que poden funcionar como complementos verbais e os diferentes complementos do verbo.	SI	60	10	100						
B3.	B3.13	LCLB3.13.1	CCL CAA	Coñece, usa e valora as regras de ortografía das letras E/LL.	SI	100	10	100						
B4.	B4.5.	LCLB4.5.2..	CCL CAA	Coñece os subxéneros narrativos e os elementos da narración.	SI	100	10	100						
B4.	B4.5	LCLB4.5.1.	CCL CEC	Le e comprende unha selección de textos literarios, identificando o tema, a estrutura e a tipoloxía textual, resumindo o seu contido e interpretando algunhas peculiaridades da linguaxe literaria, emitindo xuízos persoais razoados.	SI	50	10			100				

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos. (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Competencias	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básico	%
B1	B.1.2.	LCLB1.2.1	CCL CSC	Comprende o sentido global de textos orais sinxelos de intención expositiva , identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do falante, así como a súa estrutura.	NO	20
B1	B.1.2.	LCLB1.2.6	CCL CAA	Resume textos expositivos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións .	SI	50
B1.	B.1.4.	LCLB1.4.1	CAA CSIEE	Intervén en actos comunicativos orais.	SI	50
B1.	B1.6.	LCLB1.6.2	CCL CSIEE	Organiza o contido e elabora guións previos á intervención oral formal .	NON	20
B2	B2.1.	LCLB2.1.7	CCL CSIEE	Fai fichas sinxelas de avaliación da súa comprensión lectora.	NON	20
B2.	B2.2	LCLB2.2.2	CCL CAA	Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos expositivos, identificando a organización do contido.	NON	20
B2.	B2.4	LCLB2.4.3	CCL CAA CD	Coñece o fundamental e mínimo necesario do funcionamento de bibliotecas (escolares, locais?) e é capaz de solicitar libros, vídeos, autonomamente.	NON	20

B2.	B2.6.	LCLB2.6.2	CCL CSIEE	Escribe textos sinxelos expositivos, imitando textos modelo.	NON	20
B3.	B3.5	LCLB3.5.2	CCL CAA	Recoñece algunhas palabras tabú e os seus eufemismos.	NON	10
B3.	B3.7	LCLB3.7.2	CCL CAA	Recoñece as clases de predicados, o atributo e os complementos do verbo (directo, indirecto, circunstanciais, axente)	SI	60
B4.	B4.5	LCLB4.5.1	CCL CEC	Le e comprende unha selección de textos literarios sinxelos, identificando o tema, a estrutura e a tipoloxía textual, resumindo o seu contido e emitindo algún xuízo persoal	SI	50

TERCEIRA AVALIACIÓN

UNIDADE DIDÁCTICA 7

Unidade didáctica: 9 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Avaliac.	Identif. do estand. aprendiz.	Competenc. clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación %						Elementos transversais	
						GMC %	Ponderación	Proba escrita	Proba oral	Cad. clase	Rúbr Auto aval.	Trab. Grup.	Obs aula.		
B1	B1.2.	LCLB1.2.3	CCL CAA	Retén información relevante e extrae informacións concretas	SI	50	10		100						
B1.	B.1.2.	LCLB1.2.4.	CCLC SIEE CAA	Recoñece os distintos subxéneros dramáticos e xéneros menores.	NO	10	6		100						
B1	B1.5.	LCLB1.5.3	CCL CAA	Interpreta e valora aspectos concretos do contido e da estrutura de textos argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais para xustificar un punto de vista particular.	NO	20	6				100				HC
B2.	B.2.1.	LCLB2.1.2.	CCL CAA	Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, propoñendo solucións para melloralas.	SI	50	10			100					
B2.	B2.5.	LCLB2.5.1.	CCLCAA CSIEE	Comprende o significado das palabras propias do nivel formal da lingua incorporándoas ao seu repertorio	NO	20	6			100					

				léxico.											
B2.	B2.6	LCLB2.6.3.	CCL CSIEE	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos: esquemas, árbores, mapas conceptuais etc. e redacta borradores de escritura.	NO	20	6	100							EE
B3.	B3.2	LCLB3.2.1.	CCL CAA	Escribe textos argumentativos con diferente organización secuencial, incorporando diferentes tipos de argumentos e imitando textos modelo.	SI	100	10	100							
B3.	B3.8.	LCLB3.8.1.	CCL CAA	Recoñece e explica os elementos constitutivos da palabra: raíz e afixos, aplicando este coñecemento á mellora da comprensión de textos escritos e ao enriquecemento do seu vocabulario activo.	SI	100	10	100							
B3.	B3.8.	LCLB3.8.2	CCL CAA	Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple diferenciando suxeito e predicado e interpretando a presenza ou ausencia do suxeito como unha marca da actitude, obxectiva ou subxectiva, do emisor.	SI	50	10	100							
B3.	B3.13.	LCLB3.13.1	CCL CAA	Transforma oracións activas en pasivas e viceversa, explicando os diferentes papeis semánticos do suxeito: axente, paciente, causa. (B)	SI	100	10	100							
B4.	B4.3.	LCLB4.3.4	CCL CSC CSIEE	Coñece, usa e valora as regras de ortografía: acento gráfico, ortografía das letra G e J.	SI	50	5							100	
B4.	B4.5	LCLB4.5.4.	CCL CAA	Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións dúas demais.	SI	100	9	100							
B4.	B4.5	LCLB4.5.4.	CCL CAA	Recoñece vos distintos subxéneros dramáticos e xéneros menores.	SI	100	9	100							

UNIDADE DIDÁCTICA 8

Unidade didáctica: 10 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter Aval.	Identif. do estand. aprendiz.	Competen	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						Element. transversais
						Grao mínimo consec	Ponderación	Proba escrita	Proa oral	Calas	Rúbr.	Trab. Grupos	Obs aula	
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.5.	CCL CSC	Comprende o sentido global de textos de opinión, procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da opinión, en noticias, reportaxes, etc.	NO	20	5,6						100	ES
B1.	B.1.2.	LCLB1.2.5.	CCL CAA CD	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos. (demanda axuda, busca información en dicionarios, lembra o contexto no que aparece.	SI	100	12						100	EE
B2.	B2.2.	LCLB2.2.1.	CCL CAA	Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos de ámbito social (medios de comunicación), identificando a tipoloxía textual seleccionada, a organización do contido, as marcas lingüísticas e o formato utilizado.	NO	20	5,6			100				EMC
B2.	B2.2.	LCLB2.2.5.	CCL CAA CSC	Entende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá e nos procesos de aprendizaxe	NO	20	5,6		100					
B2	B2.5.	LCLB2.5.2.	CCL CSIEE CAA	Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e coherentes, e respectando as normas gramaticais e ortográficas	SI	100	12	100						
B3.	B3.2	LCLB3.2.1..	CCL CAA	Recoñece e explica os elementos constitutivos da palabra: raíz e afixos, aplicando este coñecemento á mellora da comprensión de textos escritos e ao enriquecemento do seu vocabulario activo.	SI	50	12	100						
B3.	B3.8.	LCLB3.8.1	CCL CAA	Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple diferenciando suxeito e	SI	100	12	100						

				predicado e interpretando a presenza ou ausencia do suxeito como unha marca da actitude, obxectiva ou subxectiva, do emisor.										
B3	B3.10	LCLB3.10.3.	CCL CAA	Recoñece a expresión da obxectividade ou subxectividade identificando as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor,	SI	50	12	100						
B3.	B3.13.	LCLB3.13.1	CCL CAA	Coñece, usa e valora as regras de ortografía das letras GU, GÚ.	SI	100	12	100						
B.4.	B4.5.	LCLB4.5.6.	CCL CAA	Coñece someramente a evolución do teatro español da Idade media e dos séculos XVI ,XVII e XVIII.	NO	20	5,6	100						
B4.	B4.3	LCLB4.3.4.	CCL CSCSIEE E	Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións dos demais.	NO	20	5,6						100	

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos (EC): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloque contidos	Criterios avaliación	Ident. Estandar	Compete n.	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES AVALIABLES	Básic	%
B1.	B.1.1.	LCLB1.1.5.	CCL CSC	Comprende o sentido global de textos publicitarios sinxelos procedentes de medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade e a información da opinión en noticias, reportaxes, etc.	NO	20
B2.	B2.2.	LCLB2.2.1.	CCL CAA	Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos de ámbito social (medios de comunicación).	NO	20
B2.	B2.2.	LCLB2.2.5.	CCL CAA CSC	Entende instrucións escritas de pouca complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá e nos procesos de aprendizaxe	NO	20
B2.	B2.5.	LCLB2.5.3.	CCL CAA	Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación) avaliando a súa propia produción escrita..	SI	50
B3.	B3.2	LCLB3.2.1..	CCL CAA	Recoñece e explica algúns dos elementos constitutivos da palabra: raíz e afixos, tratando de aplicar estes coñecementos aos seus escritos	SI	50
B3.	B3.8	LCLB3.8.2.	CCL CAA	Transforma sinxelas oracións activas en pasivas e viceversa.	SI	50
B3	B3.10	LCLB3.10.3.	CCL CAA	Clasifica as oracións simples segundo a actitude do emisor.	SI	50
B4.	B4.3	LCLB4.3.4.	CCL CSC CSIEE	Dramatiza fragmentos literarios, respectando as producións dos demais.	NO	20

B4	B4.5.	LCLB4.5.6.	CCL CAA	Distingue as distintas etapas do teatro español desde a Idade media ata o século XVII.	NO	20
----	-------	------------	---------	--	----	----

UNIDADE DIDÁCTICA 9

Unidade didáctica: 10 sesións (que inclúen ademais lecturas comentadas)

Bloque contidos	Criter. Avaliac.	Identif. do estand. aprendiz.	Competenc. clave	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	BÁSICO SI/NO	Criterios de cualificación		Instrumentos de avaliación						
						Grao mínimo consec.	Ponderación	Proba escrita	Proba oral	Cad. clase	Rúbri-ca	Trab. Grup.	Obs aula	
B1.	B.1.1	LCLB1.1.5.	CCL CAA	Comprende o sentido global de textos publicitarios, procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade	NO	20	6						100	EC
B1.	B.1.6.	LCLB1.6.5.	CCL CSIEE	Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	SI	50	10		100					
B2	B.2.1.	LCLB2.1.1.	CAA CCL	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	SI	100	12		100					
B2	B2.2.	LCLB2.2.6.	CCL CAA	Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas...	SI	50	12	100						ES
B2.	B2.7	LCLB2.7.4.	CCL CAA CD	Coñece e utiliza ferramentas das Tecnoloxías da Información e a Comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.	NO	50	7				100			
B3.	B3.1	LCLB3.1.2.	CCL CAA CD CSIEE	Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos verbais nas súas producións orais e escritas.	SI	100	12	100						
B3.	B3.2.	LCLB3.2.2	CCL CAA	Explica os distintos procedementos de formación de palabras compostas	SI	50	12	100						
B3.	B3.12.	LCLB3.12.1	CCL CSC CD	Localiza nun mapa as distintas linguas	SI	100	12	100						

				de España e explica algunha das súas características diferenciais comparando varios textos, recoñecendo as súas orixes históricas e describindo algúns dos seus trazos diferenciais										
B3.	B3.13.	LCLB3.13.1.	CCL CAA	Utiliza correctamente ha, a , ah e ai, hai, aí.	SI	100	12	100						
B4	B4.4	LCLB4.4.2.	CCL CSIEE CEC	Le textos literarios dramáticos e valora neles a capacidade de recreación da realidade e a capacidade imaxinativa de creación de mundos de ficción	SI	50	5						100	

NOMENCLATURA TRANSVERSAIS :(EP):Ed. Paz. (EMC): Ed moral e cívica. (ES): Ed. Saúde. (EI): Ed. Igualdade. (ESX): Ed. Sexual. (EAM): Ed. Ambiental. (HC): Hábitos cooperativos(ED): Ed. Consumo. (EE): Espírito emprendedor. (EV): Ed. Vial. (TIC): Tecn. Inform. y comunic.

Bloqu. contenido s	Criterios evaluación	Ident. Estandar	Competencias	GRADO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DE LOS ESTÁNDARES EVALUABLES	Básico	%
B1.	B.1.1	LCLB1.1.5.	CCL CAA	Comprende o sentido global de textos publicitarios sinxelos, procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade.	NO	20
B1.	B.1.6.	LCLB1.6.5.	CCL CSIEE	Pronuncia cada vez con mellor corrección e claridade.	SI	50
B2	B2.2.	LCLB2.2.6.	CCL CAA	Interpreta a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas non moi complicados	SI	50
B3.	B3.2.	LCLB3.2.2	CCL CAA	Coñece como se forman as palabras compostas.	SI	50
B4	B4.4	LCLB4.4.2.	CCL CSIEE CEC	Le textos literarios dramáticos sinxelos e toma conciencia da capacidade que teñen de recrear da realidade	SI	50

5.4. *Secuenciación e planificación para 2º de ESO*

Establécese a continuación unha planificación e periodización aproximada da programación para o curso, que pode estar a modificacións por baixas, festivos ou actividades imprevistas, saídas extraescolares, etc.

Relacionaremos os estándares de aprendizaxe coas competencias clave que se van a traballar o longo de cada unidades didáctica.

Traballaremos con nove unidades de traballo secuenciadas do seguinte xeito:

Primeiro trimestre: Unidade didáctica de repaso de aspectos do curso anterior + 1,2 e 3.

Segundo trimestre: 4,5 e 6.

Terceiro trimestre: 7,8 e 9.

A estrutura de cada unidade é a seguinte:

Lectura e comprensión

O estudo da Lingua.

O pracer de ler

Educación literaria.

Proxectos.- 1º Trimestre: " Pintores de palabras" (xogos con recursos estilísticos)
2º Trimestre: " Microrrelatos e micropoemas"
3º Trimestre: " Narrativa e teatro".

A nota de cada proxecto computará un 5% da nota total da avaliación e será incluída no apartado de exercicios: creación de textos literarios.

O mesmo tempo, participaremos en proxectos interdisciplinarios que se programen no IES.

Ó comezo do curso faranse propostas para traballa-la competencia comunicativa fora da aula (asistencia ó teatro, cine, participación en concursos literarios, xogos verbais...) Dadas as circunstancias, só aqueles que sexan posibles.

5.5 Relación dos contidos cós estándares avaliábeis, ó seu grao mínimo, o peso, os elementos transversais, as competencias e a distribución en bloques e temas, para de 3º curso de ESO:

3º DE ESO

1ª AVALIACIÓN

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe Básico (B) Non básico (NB)	Comp clave	Grao mínimo consecución	Peso cual.	Puntuac por bloques	Procedementos avaliación e baremo	Elementos transversais	Bloque e Tema Peso cual.
h. m	B1.1.Compreensión, interpretación e valoración de textos orais en distintos ámbitos de uso.	B1.1.Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais propios de diversos ámbitos.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.1. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal. (NB) 	CCL	Saca conclusións de xestos e tonos moi evidentes. 50%	2%	10%	Observación de intervencións orais Rúbrica 100%	- Expresión oral e escrita. - Ed moral e cívica.	BLOQUE 1 LINGUA ORAL TEMA 1 PESO CUALIFIC. 10%
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.1.2. Comprende o sentido global de textos publicitarios, informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade e a información da opinión en noticias, reportaxes, etcétera., identificando as estratexias de énfase e de expansión. (B) 	CSC CCL	Comprende o sentido global de textos sinxelos de diverso tipo. 50%	5%		Observación de intervencións orais Rúbrica 100%	-Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos -E para o consumidor	
			LCLB1.1.3. Resume textos, de forma oral, recollendo as ideas principais e integrándoas con claridade en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente. (B)	CCL	Identifica en textos orais sinxelos as ideas principais 70%	3%		Observación de intervencións orais en clase. Rúbrica 100%	- Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de	

								sexos -E para o consumidor	
h m	B1.2.Compreensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	B1.2.Comprender e interpretar textos orais de distintos tipos.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.1. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal. (NB) 	CCL	Anticipa ideas partindo de xestos evidentes. 50%	1%	25%	Observación de intervencións orais en clase e respostas orais a preguntas. Rúbrica 100%	- E. moral e cívica.
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.2.2. Interpreta e valora aspectos concretos do contido e da estrutura de textos narrativos, descritivos, expositivos, argumentativos e instrutivos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular. (B) 	CCL	Analiza de xeito básico a estrutura e os principais trazos de textos de distintos xéneros 70%	3%		Respostas orais en clase. Rúbrica 100%	- Expresión oral e escrita. -E para a paz -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos -E para o consumidor
b h	B2.1.Coñecemento e dominio progresivo dos aspectos importantes para a lectura comprensiva e a análise de textos:	B2 1.Coñecer os principais elementos que permiten unha lectura efectiva e comprensiva. ▪	<ul style="list-style-type: none"> LC2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto. (B) (Domina a velocidade, ritmo, soltura e entoación, e identifica elementos que facilitan a comprensión en profundidade do contido.) 	CCL	Identifica os elementos que permiten unha lectura comprensiva.: sabe entoar, pronunciar e ler con soltura. 70%	3%	25%	Observación da lectura de textos, en clase, en voz alta. Rúbrica. 100%	- Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica.
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.1.2. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica. (B) 	CCL	Logra identificar en textos sinxelos, presuposicións, implicacións e a importancia dos detalles para comprendelos. 70%	3%		Lectura de textos en clase con preguntas sobre o contido, formuladas polo profesor/a 100%	-Comprensión lectora - Expresión oral e escrita
									BLOQUE 2 LECTURA E COMPENS. DE TEXTOS TEMA 2 PESO CUALIFIC. 25%

			LCL B2.1.LCLB2.1.3. Avalía o seu proceso de comprensión de lectura usando fichas sinxelas de autoavaliación. (NB)	CCA CCL	Avalía a súa capacidade de comprensión textual. 50%	1%		Lectura das fichas contestadas polo alumno/a 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica.	
h j	B2.2Aplicación dos métodos de lectura correcta e axeitada a cada texto. Interpretación axeitada do contido de diversos tipos de textos: descritivos, narrativos...	B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.2.1. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos escritos propios do ámbito persoal e familiar, educativo ou escolar, e social (medios de comunicación), identificando a tipoloxía textual seleccionada, a organización do contido, as marcas lingüísticas e o formato utilizado. (NB) 	CCL	Identifica os elementos que dan coherencia e cohesión a un texto. Analiza as características de textos de diversas tipoloxías e soporte 70%	2%		Lectura de textos en clase con preguntas formuladas polo profesor/a sobre a coherencia e cohesión dos mesmos. 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos -E para o consumidor	
			LCLB2.2.2. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados identificando a tipoloxía textual seleccionada, as marcas lingüísticas e a organización do contido. (B)	CEC CCL	Identifica en textos a idea central e as secundarias en diversos tipos de textos e distingue os principais trazos 100%	3%		- Corrección de exercicios escritos nos que se comentan textos de diversos tipos. 30% - Proba escrita que inclúe análise de textos literarios. 70%	-Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	

c h	B2.3. Desenvolvemento progresivo da capacidade reflexiva e crítica ante a lectura .	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Manifestar unha actitude crítica ante a lectura de calquera tipo de textos a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando en todo momento as opinións das demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.3.1. Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. (NB) 	CCL	Analiza de xeito crítico textos sinxelos.. 50%	1%		- Observación da capacidade crítica do alumno/a ante textos dados, en respostas orais . 50%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica	BLOQUE 2 TEMA 2
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.3.2. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. (B) 	CCL	Establece unha interpretación propia argumentada de textos simples. 100%	5%		Observación da capacidade analítica e crítica do alumno/a ante textos dados, tanto en respostas orais. como escritas. 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica	
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.3.3. Respecta as opinións das demais persoas. (B) 	CSC	Respecta as opinións alleas aínda que sexa capaz de cuestionalas. 100%	2%		Exercicios orais. 50%	-Ed moral e cívica	
b h	B3.1. Recoñecemento , uso e aplicación das categorías gramaticais. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, e valoración da súa necesidade na comunicación	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos, utilizando a terminoloxía gramatical necesaria para a explicación dos usos da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos. (B) 	CCL	Diferencia as principais categorías gramaticais en textos e os seus subtipos. 80%	12%		- Exercicios escritos en clase. 30%	-Expresión oral e escrita	BLOQUE 3
			<ul style="list-style-type: none"> CLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas 	CCL	Acentúa e puntúa correctamente palabras e textos sinxelos, aplicando as normas xerais e a acentuación diacrítica. 100%	10%		- Exercicios de acentuación en palabras, frases, textos, e traballos entregados.	- Expresión oral e escrita	

			súas producións orais, escritas e audiovisuais. (B) ▪ (Ortografía: acentuación e puntuación)		70%		25%	30%		<u>LENGUA</u>	
									- Preguntas de acentuación en exames. 70%		<u>TEMA 3</u>
											PESO CUALIFIC.
H	B3.2. Recoñecemento e uso dos constituíntes da palabra e dos seus procesos de formación	▪ B3.2. Recoñecer e analizar a estrutura das palabras pertencentes ás diversas categorías gramaticais, distinguindo as flexivas das non flexivas.	LCLB3.2.1. Recoñece e explica os elementos constitutivos da palabra (raíz e afixos), e aplica este coñecemento á mellora da comprensión de textos escritos e ao enriquecemento do seu vocabulario activo. (B)	CCL	Diferencia lexemas, morfemas e neles prefixos e sufixos. Aplicar á explicación do significado das palabras. 50%	2%	25%	30%	- Expresión oral e escrita	25 %	
			▪ LCLB3.2.2. Explica os procedementos de formación de palabras, distinguindo as compostas, as derivadas, as siglas e os acrónimos. (NB)	CCL	Distingue palabras simples, compostas e derivadas. Tamén siglas e acrónimos 50%	1%			- Exercicios escritos en clase. 30%		
									- Proba escrita 70%		
h j n c	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal.	▪ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás súas afeccións, amosando interese pola lectura.	▪ LCLB4.1.1. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal. (B)	CCL	-Le unha obra literaria completa (contos, novela, poesía) e responde a preguntas orais e escritas sinxelas sobre ela. 70%	15%	40%	100%	- Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para o lecer -E sensibilidade artística	<u>BLOQUE 4</u> <u>LITERAT.</u>	
				CCEC CCL	- Adopta unha actitude crítica				- Proba escrita con	- Comprensión lectora	<u>TEMA 4</u>

h j n c	B4.2. Comprensión de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil usadas como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal.	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Favorecer a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás propias afeccións, contribuíndo á formación da personalidade literaria. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura. (B) 		e selectiva con respecto ó que le, buscando a calidade. 50%	2%		preguntas teóricas e comentario de texto literario 100%	-Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para o lecer -E sensibilidade artística	BLOQUE 4 LITERAT. TEMA 4 PESO CUALIFIC. 40%
h j n c	B4.3 Relación entre a literatura e o resto das artes. Estudo contextualizado (histórico e cultural) das obras literarias a partir dos movementos ós que pertencen.	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etcétera.), como expresión do sentimento humano, analizando e relacionando obras literarias, musicais e arquitectónicas, e personaxes, temas. de todas as épocas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.3.1. Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve. (B) 	CSC CCL	-Sabe establecer relacións básicas entre a literatura e as demais artes e percibe as influencias entre elas. -Analiza as artes a partir do seu contexto histórico. 50%	2%		-Respostas orais en clase 30% - Proba escrita 70%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos -E para o consumidor	
h j n c	B4.4 Desenvolvemento do gusto pola lectura como fonte de pracer que permite o coñecemento de diversos mundos e autoconocemento	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. (NB) 	CSC CSIEE	-Valora a lectura como elemento de formación, de disfrute artístico, impulso da creatividade e de lecer. 60%	1%		-Observación das intervencións orais. 100%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para o lecer -E sensibilidade artística	
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.2. Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polo alumnado, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma. (NB) 	CCEC	-Realiza traballo en grupo e de investigación para profundar na comprensión de lecturas. 50%	1%		-Exposición oral de traballos en equipo sobre fragmentos ou obras literarias concretas. 100%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Ed audiovisual	
h j n	B4.5. Coñecemento das	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Coñecer as principais ferramentas literarias para o estudo de textos. Comprender textos 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.5.1. Le e comprende unha selección de textos literarios, 	CCL CCEC	-Identifica ás principais características sociais e artísticas da Idade Media.	10%		- Respostas orais en clase sobre textos dados.	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz	

C	<p>principais ferramentas e conceptos literarios para aplicalos na análise máis profunda de textos.</p> <p>- Coñecemento, análise e comprensión do contexto e das características propias da literatura medieval. Autores e obras.</p>	<p>literarios representativos da literatura da Idade Media, recoñecendo a intención do/da autor/a, relacionando o seu contido e a súa forma</p> <ul style="list-style-type: none"> cos contextos socioculturais e literarios da época, identificando o tema, recoñecendo a evolución dalgúns tópicos e formas literarias, e expresando esa relación con xuízos persoais razoados. 	<p>en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura da Idade Media, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria. Fai comentarios literarios deles en profundidade, aplicando os coñecementos teóricos. (B)</p>		<p>-Coñece os principais movementos literarios, autores e obras e comenta de xeito razoado fragmentos dados desas obras.</p> <p>60%</p>		<p>30%</p> <p>- Proba escrita con preguntas teóricas e comentario de textos medievais.</p> <p>70%</p>	<p>-E saúde, sexual -E para igualdade de sexos -E sensibilidade artística.</p>	<p>BLOQUE 4</p> <p>LITERAT.</p> <p>TEMA 4</p>
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.5.2. Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados. (B) 	<p>CCL CCEC</p>	<p>-Analiza e comenta obras literarias medievais sinxelas, empregando coñecementos teóricos e deducións persoais razoadas.</p> <p>60%</p>	<p>5%</p>	<p>30%</p> <p>-Respostas orais en clase sobre textos dados.</p> <p>70%</p> <p>- Proba escrita con preguntas teóricas e comentario de textos medievais.</p>	<p>-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos -E sensibilidade artística</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.7.3. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a escritura. (B) 	<p>CCEC</p>	<p>- Valora e produce textos creativos, expresivos e estéticos de intención literaria.</p> <p>100%</p>	<p>5%</p>	<p>100%</p> <p>- Produción de textos escritos con intencionalidade literaria (participación en concursos literarios)</p>	<p>-Comprensión lectora - Expresión escrita -E moral e cívica -E sensibilidade artística</p>	

2ª AVALIACIÓN

Obx	Contidos	Craterios de avaliación	Estándares aprendizaxe Básico (B) Non básico (NB)	Comp clave	Grao mínimo consecución	Peso cualific	Puntuac por bloques	Procedementos avaliación e baremo	Elementos transversais	Bloque e Tema
h m	B1.3. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais. - É importante a atención á entoación e xestualidade	1.3. escoitar de xeito activo, comprender o sentido global de textos orais.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.3.1. escoita, observa e explica o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información salientable, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os intercambios comunicativos espontáneos. (B) 	CCL CSC	-Entende o sentido global de textos orais sinxelos e a intención comunicativa dos participantes - Diferencia a linguaxe formal da espontánea e aprende aplicalas en cada situación 70%	2%	10%	- Observación directa das súas intervencións orais. Rúbrica 100%	- Expresión oral - Ed moral e cívica.	BLOQUE 1 LINGUA ORAL TEMA 5 PESO CUALIFIC. 10%
h m	B1.4 Participación en debates coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción que regulan estas prácticas orais.	B1.4. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente a claridade expositiva, adecuación, coherencia e cohesión do contido de producións orais propias e alleas, aspectos prosódicos e elementos non verbais.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.1. Coñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. (B) 	CCL CD	-Elabora intervencións orais claras, adecuadas, coherentes e cohesionadas, a un nivel sinxelo. 70%	2%		- Respostas orais en clase 50%	- Expresión oral - Ed moral e cívica.	
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal, da xestión de tempos e do emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. (B) 	CCL CD	-Aplica a entoación, xestualidade e imaxes nas súas intervencións orais, 50%	2%		- Observación en intervencións orais de clase. 50%	- Expresión oral. - Ed moral e cívica.	
G h	B1.5. Coñecemento e dominio progresivo de elementos específicos dos discursos orais: - Entoación, volume	B1.5 Aprender a falar en público en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	LCLB1.5.2. Organiza o contido e elabora guiños previos á intervención oral formal, seleccionando a idea central e o momento en que vai ser presentada ao seu auditorio, así como as ideas secundarias e os exemplos que van apoiar o seu desenvolvemento. (NB)	CCL	-Elabora guiños sinxelos das súas intervencións orais. 20%	0.5%		- Observación intervencións orais. Rúbrica 50%	- Expresión oral. - Ed moral e cívica.	

			<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. (B) 	CCL	- Amplía o seu vocabulario con palabras formais. 50%	1%	10%	50%	- Observación intervencions orais	- Expresión oral. - Ed moral e cívica.	
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. (B) 	CCL	- Pronuncia correctamente. - Emprega a entoación axeitada. 60%	2%		100%	- Observación de intervencions orais. Rúbrica	- Expresión oral.	
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.5.5. Avalía, por medio de guías, as producións propias e alleas, mellorando progresivamente as súas prácticas discursivas (NB) 	CAA	- Avalía as súas propias intervencions orais 20%	0.5%		100%	- Fichas escritas	- Expresión oral. - Ed moral e cívica.	
h	B2.4. Uso da biblioteca escolar e das tecnoloxías da comunicación como fontes de información previas á redacción de certos textos.	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.1. Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. (B) 	CD	- Utiliza a biblioteca, dicionarios e fontes dixitais para a elaboración dos seus textos. 50%	3%	15%	- Revisión de intervencions orais e escritas 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica	<u>BLOQUE 2</u> LECTURA E COMPRES. DE TEXTOS <u>TEMA 6</u> PESO CUALIFIC. 15%	
g h	B2.5. Coñecemento das técnicas e o proceso de redacción de textos: obtención de datos, planificación, redacción e revisión do texto.	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.1. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas e estrutura) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación), e avalía a súa propia produción escrita ou a dos seus compañeiros e das súas compañeiras. (B) 	CCL	- Manexa correctamente unha ortografía sinxela así como a acentuación e puntuación tanto en textos propios como alleos. Revisa e reescribe os textos. 60%	7%		- Exercicios escritos 30%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita		
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.2 Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita e axustándose ás normas ortográficas e gramaticais que permiten a comunicación fluída. (B) 	CCL	- Elabora borradores dos seus propios escritos, corrigindo cuestións ortográficas, gramaticais e estéticas 50%	5%		- Proba escrita 70%	- Corrección de textos redactados 100%		- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - E sensibilidade artística
h	B3.3. Identificación e explicación de sintagmas e das relacións que	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Observar, recoñecer e explicar os usos dos grupos nominais, adxectivos, verbais, 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.3.1. Identifica os grupos de palabras en frases e textos, diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman, e 	CCL	Identifica e analiza frases e sintagmas de dificultade media.	10%		- Análise de sintagmas por escrito en clase. 30%	- Expresión oral e escrita		

	establecen na oración simple.	preposicionais e adverbiais dentro do marco da oración simple.	explica o seu funcionamento no marco da oración simple. (B)		70%			- Preguntas de exame sobre análise de sintagmas. 70%		
			LCLB3.3.2. Recoñece e explica nos textos o funcionamento sintáctico do verbo a partir do seu significado, distinguindo os grupos de palabras que poden funcionar como complementos verbais argumentais e adxuntos. (B)	CCL	Recoñece as principais funcións sintácticas dos sintagmas dentro de oracións sinxelas. 70%	10%	35%	- Identificación de funcións sintácticas en exercicios de clase. 30% - Preguntas sobre funcións sintácticas en proba escrita 70%	- Expresión oral e escrita	
h	B3.4. Identificación e uso dos constituintes da oración simple: suxeito, predicado, oracións impersonais, activas e pasivas	■ B 3.4. Recoñecer, usar e explicar os elementos constitutivos da oración simple.	-LCLB3.4.1. Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple, diferenciando suxeito e predicado e interpretando a presenza ou a ausencia do suxeito como unha marca da actitude, obxectiva ou subxectiva, do emisor. (B)	CCL	- Identifica en oracións simples: SUXEITO, PREDICADO e os seus tipos 100%.	4%		- Exercicios escritos. 30% - Proba escrita de lingua 70%	- Expresión oral e escrita	LINGUA TEMA 7 PESO CUALIFIC. 35%
			■ CLB3.4.2. Transforma oracións activas en pasivas e viceversa, e explica os papeis semánticos do suxeito (axente, paciente) (B)	CCL	- Diferencia na práctica, oracións activas e pasivas e os seus correspondentes suxeitos. 100%	2%		- Exercicios escritos. 30% - Proba escrita de lingua 70%	- Expresión oral e escrita	
			■ LCLB3.4.3. Amplía oracións nun texto usando diferentes grupos de palabras, utilizando os nexos adecuados e creando oracións novas con sentido completo. (NB)	CCL	- Incorpora en oracións simples novos sintagmas cos nexos axeitados. 60%	2%		- Exercicios escritos. 30% - Proba escrita de lingua. 70%	- Expresión oral e escrita	
h	B3.8. Explicación da coherencia e a cohesión dos textos a partir das relacións	■ B 3.8. Coñecer a realidade plurilingüe de España.	■ LCLB3.8.1. Localiza nun mapa as linguas de España e explica algunha das súas características diferenciais, comparando varios textos, recoñece as súas orixes históricas e describe	CSC CCL	- Recoñece, sitúa e valora as distintas linguas de España. Emprega castelán e galego nos seus traballos e análises.	2%		- Exercicios escritos. 40% Identificación en	Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica	

	gramaticais, léxicas e do contexto.		algúns dos seus trazos diferenciais. (NB)		Amosa respecto pola variedade lingüística. 00%		Mapas 60%		BLOQUE 3 LINGUA TEMA 7
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.8.2. Recoñece as variedades xeográficas do castelán dentro e fóra de España. (NB) 	CSC CCL	- Identifica diversas variantes do castelán e sinala trazos moi significativos. 30%	1%	- Observación de exercicios orais e escritos 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica	
i l	B3.9. Coñecemento e valoración da orixe e realidade plurilingüe de España, e da súa riqueza histórica e cultural.	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.9.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. (B) 	CCL CAA CD	- Participa en proxectos culturais usando diversas linguas. - Desenvolve as súas competencias lingüísticas como persoa plurilingüe, empregando as diversas linguas con corrección e sen prexuízos 100%	2%	- Exercicios relacionados con proxectos culturais en diversas linguas Participación no xornal escolar. 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica -Comunicación audiovisual. -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos -E para o consumidor	
i l	B3.10. Participación en proxectos nos que se utilicen varias linguas e elementos transversais, evitando estereotipos	B3.10 Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.10.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras. (B) 	CCA CCL	- Identifica en textos e traballos sinxelos, os elementos do proceso de comunicación e os principais conceptos de sociolingüística. Usa os coñecementos lingüísticos para a produción de textos en diversas linguas. 100%	2%	- Exercicios comparativos de linguas. 20% -Corrección de proxectos elaborados polo alumnado en varios formatos e diversas linguas. Xornal escolar, concursos literarios 80%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Ed moral e cívica -Comunicación audiovisual.	
h	B4.1. Lectura libre	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Valora algunha das 	CCL	-Le unha obra literaria		- Lectura dunha obra	- Comprensión lectora	

j n c	e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal.	obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás súas afeccións, amosando interese pola lectura.	obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal. (B)		completa (contos, novela, poesía) e responde a preguntas orais e escritas sinxelas sobre ela. 70%	15%	40%	literaria completa (contos, novela, poesía) e probas con preguntas escritas sobre ela. 100%	-Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para o lecer -E sensibilidade artística	BLOQUE 4 LITERATURA	
h j n c	B4.2.Comprensión de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil usadas como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal.	▪ B4.2. Favorecer a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás propias afeccións, contribuíndo á formación da personalidade literaria.	▪ LCLB4.2.1.Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura. (B)	CCEC	- Adopta unha actitude crítica e selectiva con respecto ó que le, buscando a calidade. 50%	5%		- Proba escrita con teoría e comentario de texto. 100%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para o lecer -E sensibilidade artística	TEMA 8 BLOQUE 4 LITERATURA	
h j n c	B4.5. Coñecemento das principais ferramentas e conceptos literarios para aplicarlos na análise máis profunda de textos. Coñecemento, análise e comprensión do contexto e das características propias da literatura renacentista Autores e obras.	▪ B4.5. Coñecer as principais ferramentas literarias para o estudo de textos. Comprender textos literarios representativos da literatura do Renacemento, recoñecendo a intención do/da autor/a, relacionando o seu contido e a súa forma cos contextos socioculturais e literarios da época, identificando o tema, recoñecendo a evolución dalgúns tópicos e formas literarias, e expresando esa relación con xuízos persoais razoados.	▪ LCLB4.5.1. Le e comprende unha selección de textos literarios, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura do Renacemento, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria. Fai comentarios literarios deles en profundidade, aplicando os coñecementos teóricos. (B)	CCLC CCEC	-Identifica ás principais características sociais e artísticas do Renacemento. -Coñece os principais movementos literarios, autores e obras e comenta de xeito razoado fragmentos dados desas obras. 60%	10%		- Respostas orais en clase sobre textos dados. 20%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos -E sensibilidade artística.	TEMA 8 PESO CUALIFIC. 35%	
			▪ LCLB4.5.2. Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados. (B)	CCEC	-Analiza e comenta obras literarias medievais sinxelas, empregando coñecementos teóricos e deducións persoais razoadas. 60%	10%		-Respostas orais en clase sobre textos dados. 20%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos -E sensibilidade artística		
									- Proba escrita con preguntas teóricas e comentario de textos renacentistas 80%		
									- Proba escrita con preguntas teóricas e comentario de textos medievais. 80%		

3ª AVALIACIÓN

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe	Comp clave	Grao mínimo consecución	Peso Cualif.	Puntuac por bloques	Procedementos avaliación	Elementos transversais	Bloque e Tema
adg	B1.6. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción e cortesía: (Debe respectar turnos, mantér o volume axeitado, usar unha linguaxe respectuosa e rebatir con argumentos fundados as opinións alleas respectando interlocutor.)	B1.6 Participa e valora a intervención en debates, coloquios e conversas.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.6.1.Participa activamente en debates e coloquios escolares respectando as regras de interacción, intervención e cortesía que os regulan, manifestando as súas opinións e respectando as opinións das demais persoas. (B) 	CCL CSC	- Participa en debates e conversas, respectando as normas básicas de intervención e cortesía e argumentando as súas opinións. 50%	8%	10%	- Intervencións orais en clase e participacións en debates´ Rúbrica 100%	-Expresión oral. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E ambiental .E para igualdade de sexos	BLOQUE 1
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB1.6.2. Avalia as intervencións propias e alleas. (NB) 	CCL CSC	- Avalia de xeito crítico as intervencións en debates. 20%	2%		- Observación das súas opinións verbalizadas. 100%	-Expresión oral. -E moral e cívica	LINGUA ORAL TEMA 9 PESO CUALIFIC. 10%
gh	B2.5.Coñecemento das técnicas e o proceso de redacción de textos: obtención de datos, planificación, redacción e revisión do texto.	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.5.1. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas e estrutura) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación), e avalía a súa propia produción escrita ou a dos seus compañeiros e das súas compañeiras. (B) 	CCL	-Manexa correctamente unha ortografía sinxela así como a acentuación e puntuación tanto en textos propios como alleos. Revisa e reescribe os textos. 60%	2%	20%	- Exercicios escritos 30% - Proba escrita 70%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	BLOQUE 2 LECTURA E COMPRES DE TEXTOS
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.2 Reescribe textos propios e alleos apicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita e axustándose ás normas ortográficas e gramaticais que 	CCL	- Elabora borradores dos seus propios escritos, corrixindo cuestións ortográficas, gramaticais e estéticas	2%		-Corrección de textos redactados 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita -E sensibilidade artística	TEMA 10

			permiten a comunicación fluída. (B)						
a d g	B2.6 Producción de textos escritos e audiovisuais de distinto tipo	B2.6 Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.6.1. Escribe textos argumentativos con diferente organización secuencial, incorporando diversos tipos de argumento, imitando textos modelo. (NB) 	CCL	- Escribe textos argumentativos sinxelos. 30%	1%	20%	- Corrección de textos en probas escritas 100%	-Expresión escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E ambiental .E para igualdade de sexos
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.6.2. Utiliza variados organizadores textuais nas exposicións e nas argumentacións. (B) 	CCL CCA	- Na redacción de textos argumentativos amosa claridade e organiza a información 60%	2%		- Exercicios de clase 30% - Preguntas en probas escritas. 70%	-Expresión escrita. -E moral e cívica
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.6.3. Resume textos xeneralizando termos que teñen trazos en común, globalizando a información e integrándoa en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente, evitando parafrasear o texto resumido.(B) 	CCL CCA	- Resume e explica textos dunha dificultade media evitando parafrasealos. 60%	3%		- Preguntas en probas escritas. 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita
g h i l	B2.7. Valoración da lectura e da escritura como fonte de aprendizaxe, expresión de ideas e sentimentos, creatividade e pracer.	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Valorar a importancia da escritura como ferramenta de adquisición das aprendizaxes e como estímulo do desenvolvemento persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> CLB2.7.1. Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento. (B) 	CMCCT	- Valora e produce textos sinxelos que lle permiten organizar o seu pensamento. 50%	2%	20%	- Textos escritos 30% - Proba escrita 70%	- Comprensión lectora - Expresión escrita -E moral e cívica -E sensibilidade artística
			CLB2.7.2. Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión (B)	CCL	- Pode diferenciar e escribir textos sinxelos usando un rexistro formal e un rexistro informal 50%	2%		- Textos escritos de distintos tipos. 30% - Preguntas en proba escrita 70%	-Comprensión lectora - Expresión escrita -E moral e cívica -E sensibilidade artística
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.7.3. Valora e incorpora 	CCEC	- Valora e produce textos			- Textos escritos con	
								BLOQUE 2	
								LECTURA E COMPRES. DE TEXTOS	
								TEMA 10	
								PESO CUALIFIC.	
								20%	

			progresivamente unha actitude creativa ante a escritura. (B)		creativos, expresivos e estéticos de intención literaria. 60%	5%		intencionalidade literaria (participación en concursos literarios) 100%	-Comprensión lectora - Expresión escrita -E moral e cívica -E sensibilidade artística	
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.7.4. Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios. (B) 	CD CSC	- Usa a tecnoloxía na produción de textos 30%	1%		- Textos escritos 100%	-Comprensión lectora - Expresión oral e escrita -E moral e cívica -Comunicación audiovisual. -Tecnoloxías da información e da comunicación. -E sensibilidade artística	
h	B3.3. Identificación e explicación de sintagmas e das relacións que establecen na oración simple.	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Observar, recoñecer e explicar os usos dos grupos nominais, adxectivos, verbais, preposicionais e adverbiais dentro do marco da oración simple. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.3.1. Identifica os grupos de palabras en frases e textos, diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman, e explica o seu funcionamento no marco da oración simple. (B) 	CCL	Identifica e analiza frases e sintagmas de dificultade media. 60%	2%	3 puntos	- Análise de sintagmas por escrito en clase. 30%	- Expresión oral e escrita	<u>BLOQUE 3</u> LINGUA <u>TEMA 11</u> PESO CUALIFIC. 30%
			LCLB3.3.2. Recoñece e explica nos textos o funcionamento sintáctico do verbo a partir do seu significado, distinguindo os grupos de palabras que poden funcionar como complementos verbais argumentais e adxuntos. (B)	CCL	Recoñece as principais funcións sintácticas dos sintagmas dentro de oracións sinxelas. 70%	10%		- Identificación de funcións sintácticas en exercicios de clase. 30%	- Expresión oral e escrita	
h	B3.4. Identificación e uso dos constituíntes da oración simple:	<ul style="list-style-type: none"> B 3.4. Recoñecer, usar e explicar os elementos constitutivos da oración simple. 	-LCLB3.4.1. Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple, diferenciando suxeito	CCL	- Identifica en oracións simples: SUXEITO, PREDICADO e os seus tipos.			- Exercicios escritos. 20%	- Expresión oral e escrita	

	suxeito, predicado, oracións impersonais, activas e pasivas	■	e predicado e interpretando a presenza ou a ausencia do suxeito como unha marca da actitude, obxectiva ou subxectiva, do emisor. (B)		- Analiza oracións simples. 60%	10%	30%	- Proba escrita de lingua 80%		BLOQUE 3 LINGUA TEMA 11
a	B3.5. Recoñecemento, uso e explicación dos elementos constitutivos da oración simple.	B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	■ LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), valorando a súa función na organización do contido do texto. (B)	CCL	-Coñece e utiliza os elementos básicos da gramática textual para dar coherencia e cohesión ós seus textos. 50%	2%		- Estudo e corrección de textos elaborados polo alumnado. 20%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	
a	B3.6. Recoñecemento e uso de conectores textuais e mecanismos de referencia interna.	B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	■ LCLB3.6.1. Identifica e usa en textos orais ou escritos as formas lingüísticas que fan referencia ao emisor e ao receptor ou á audiencia (persoa gramatical, uso de pronomes, suxeito axente ou paciente, oracións impersonais, etc.). (B)	CCL	- Identifica en textos sinxelos elementos do emisor e do receptor: persoas gramaticais, pronomes, tipos de suxeito e oracións impersonais. 50%	2%		- Exercicios escritos 30%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	
a	B3.7. Explicación e uso dos elementos modalizadores (persoa que fala ou escribe) Expresión da obxectividade ou da subxectividade verbal.	■ B3.7. Interpretar adecuadamente os discursos orais e escritos tendo en conta os elementos lingüísticos, as relacións gramaticais e léxicas, a estrutura e a disposición dos contidos en función da intención comunicativa	■ LCLB3.7.1. Recoñece a coherencia dun discurso atendendo á intención comunicativa do emisor, identificando a estrutura e a disposición de contidos. (NB)	CCL	- Recoñece en textos sinxelos os mecanismos que lles dan coherencia. Fai presuposicións e implicacións correctas. - Analiza a estruturación dos contidos. 50%	1%		- Exercicios de análise e redacción de textos 30%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	
			LCLB3.7.2. Identifica estruturas textuais (narración, descrición, explicación e diálogo), explica os mecanismos lingüísticos que as diferencian e aplica os coñecementos	CCL CCEC	- Identifica as características básicas dos diferentes tipos de textos: narración, descrición e diálogo. 50%	3%		Exercicios de análise e redacción de textos 30%	-Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	

			adquiridos na produción e na mellora de textos propios e alleos. (B)		- Utiliza correctamente esas características na elaboración de textos propios, pertencentes ás diversas tipoloxías. 50%			literatura. 70%		
h j n c	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal.	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás súas afeccións, amosando interese pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal. (B) 	CCL CCEC	-Le unha obra literaria completa (contos, novela, poesía) e responde a preguntas orais e escritas sinxelas sobre ela. 70%	15%	40%	- Lectura dunha obra literaria completa (contos, novela ou poesía) e proba con preguntas escritas sobre ela. Preguntas sobre ela nunha proba escrita 100%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para o lecer -E sensibilidade artística	BLOQUE 4 LITERATURA TEMA 12 PESO CUALIFIC. 40%
h j n c	B4.3. Relación entre a literatura e o resto das artes. Estudo contextualizado (histórico e cultural) das obras literarias a partir dos movementos ós que pertencen.	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, como expresión do sentimento humano, analizando e relacionando obras literarias, musicais e arquitectónicas, e personaxes, temas, de todas as épocas. 	LCLB4.3.1. Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve. (B)	CCL CCEC	- Establece relacións básicas entre a literatura e o resto das artes e aprende a valorar esas conexións para estudalas e desfrutaras dun xeito máis profundo. 50%	2%		- Observación das intervencións orais nas que o alumno/a establece relacións entre as obras literarias, as artes plásticas, películas, teatro, música... propostas polo profesor/a. 30% - Preguntas en proba escrita 70%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para o lecer -E sensibilidade artística	
	B4.4. Desenvolvemento do gusto pola lectura como fonte de pracer que permite o coñecemento de diversos mundos e o autoconñecemento	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.4.2. Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polo alumnado, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma. (NB) 	CSC CCEC CSIEE	-Elabora en grupo traballos sobre lecturas 20%	1%	-Traballo en grupo con intervencións orais. 50% - Proba escrita 50%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para o lecer -E sensibilidade artística		

		reais ou imaxinarios.							
h j n c	B4.5. Coñecemento das principais ferramentas e conceptos literarios para aplicalos na análise máis profunda de textos. - Coñecemento, análise e comprensión do contexto e das características propias da literatura barroca. Autores e obras.	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Coñecer as principais ferramentas literarias para o estudo de textos. Comprender textos literarios representativos da <u>literatura do Barroco</u> recoñecendo a intención do/da autor/a, relacionando o seu contido e a súa forma cos contextos socioculturais e literarios da época, identificando o tema, recoñecendo a evolución dalgúns tópicos e formas literarias, e expresando esa relación con xuízos persoais razoados. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.5.1. Le e comprende unha selección de textos literarios, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura do <u>Barroco</u>, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria. Fai comentarios literarios deles en profundidade, aplicando os coñecementos teóricos. (B) 	CCL CCEC	<ul style="list-style-type: none"> -Identifica ás principais características sociais e artísticas do Barroco. -Coñece os principais movementos literarios, autores e obras e comenta de xeito razoado fragmentos dados desas obras. 	7%	40%	<ul style="list-style-type: none"> - Respostas orais en clase sobre textos dados. 20% - Proba escrita con preguntas teóricas e comentario de textos barrocos. 80% 	<ul style="list-style-type: none"> -Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos -E sensibilidade artística.
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.5.2. Expressa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados. (B) 	CCEC CCL	<ul style="list-style-type: none"> -Analiza e comenta obras literarias barrocas, empregando coñecementos teóricos e deducións persoais razoadas. 	7%		<ul style="list-style-type: none"> -Respostas orais en clase sobre textos dados. 30% - Proba escrita con preguntas teóricas e comentario de textos barrocos. 70% 	<ul style="list-style-type: none"> -Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos -E sensibilidade artística
h l n	B.4.6. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> CLB4.6.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. (B) 	CAA CCL CCEC	<ul style="list-style-type: none"> - Redacta textos creativos sinxelos con intención literaria, e estética, expresando os seus propios sentimentos. 100% 	3%	40%	<ul style="list-style-type: none"> - Redacción de textos literarios para a participación en concursos. 100% 	<ul style="list-style-type: none"> -Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos -E sensibilidade artística
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.6.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. (B) 	CAA CCL CCEC	<ul style="list-style-type: none"> - Redacta textos creativos sinxelos con intención literaria, e estética, expresando os seus propios sentimentos. 100% 	2%		<ul style="list-style-type: none"> - Redacción de textos literarios para a participación en concurso. 100% 	<ul style="list-style-type: none"> -Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos

e	B.4.7.Coñecemento das ferramentas literarias básicas e dos medios dixitais para a elaboración de traballos de contidos literarios.	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas, para realizar un traballo educativo en soporte impreso ou dixital sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información. 	LCLB4.7.1. Achega nos seus traballos escritos e orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre obras literarias estudadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia. (B)	CSIEE CCL	Analiza detalladamente textos literarios 60%	2%		- Intervencións orais respondendo a preguntas en clase. 20%	-E sensibilidade artística -Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E sensibilidade artística
			LCLB4.7.2. Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos. (B)	CD	Emprega de xeito sinxelo recursos tecnolóxicos 30%	1%		- Proba escrita 80%	- Participación nun xornal dixital 100%

COMPETENCIAS

CCL Comunicación lingüística.
 CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
 CD Competencia dixital.
 CAA Competencia aprender a aprender.
 CSC Competencias sociais e cívicas.
 CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
 CCEC Conciencia e expresións culturais.

TEMAS TRANSVERSAIS

CL Comprensión lectora.
 EOE Expresión oral e escrita.
 CA Comunicación audiovisual.
 EA: Educación ambiental
 ESA: Educación da sensibilidade artística
 EMC Educación moral e cívica.
 EP: Educación para a paz.
 EIS: Educación para a igualdade de sexos
 ESS Educación da saúde e da sexualidade
 EL: Educación para o lecer
 ESV Educación e seguridade viaria.

Tamén incluiremos a participación en proxectos que se contabilizarán cun 5% da nota no apartado de creación literaria.

Proxectos: 1º Trimestre: “Os xogos verbais. Recursos estilísticos” .
 2º Trimestre :”Micropoemas e microrrelatos”.
 3º Trimestre: “Narrativa e teatro”

5.6. Secuenciación e concreción dos estándares de 3º de ESO en unidades didácticas.

Esta secuenciación pode na práctica ter alteracións por excursións, actividades engadidas que xurdan, ou necesidade de repaso de aspectos que supoñan dificultade para un grupo determinado de alumnos/as. Ademais, a materia completarase con lecturas, exercicios, comentarios de texto, traballos e busca de información que se realizarán ó longo de todo o curso. Engadiremos a lectura de textos literarios actuais, destinados, non tanto o estudo como ó desfrute da lectura e á súa exercitación. Tamén se incluírán fragmentos filmicos e se é posible a asistencia a unha obra de teatro.

1ª AVALIACIÓN		
UNIDADE DIDÁCTICA	ESTÁNDARES	BLOQUE
<p style="text-align: center;">UNIDADE 1 (2 sesións)</p> <p>1. A linguaxe oral: ferramentas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pronunciación • Ritmo de lectura • Tipos de entoación. • Métodos para atraer o interese do oínte. 	<p>1. LCLB1.1.1, 1.1.2, 1.1.3</p>	<p style="text-align: center;">1. LINGUA ORAL</p>
<p style="text-align: center;">UNIDADE 2 (4 sesións)</p> <p>1. Lectura comprensiva e análise de textos I (ferramentas, tema, idea central, partes, resumo)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tema, idea central e ideas secundarias. • A división en partes. • Resumo e o esquema. 	<p>LCLB 2.1,1.2.2, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.1, 2.2.2, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3</p>	<p style="text-align: center;">2. LER E ESCRIBIR (Comprensión lectora e expresión escrita)</p>

<ul style="list-style-type: none"> • A importancia dos pequenos detalles informativos. • Elementos de teoría da comunicación e gramática textual. 		
<p style="text-align: center;">UNIDADE 3 (12 sesións)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ortografía: a acentuación. • Os conceptos de sílaba, hiato, ditongo e tritongo. • A sílaba tónica. Regras xerais de acentuación. • Acento gráfico en ditongos e tritongos. • Acento gráfico en palabras compostas. • Acento diacrítico. • Compoñentes da palabra. • Estudio das principais categorías gramaticais: determinantes, pronome, substantivo, adxectivo, adverbio, preposicións e conxuncións. • Tipos de sintagmas. • Suxeito e predicado. Tipos 	<p>LCLB 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2</p>	<p style="text-align: center;">3. LINGUA (Ortografía, e morfosintaxe)</p>
<p style="text-align: center;">UNIDADE 4 (18 sesións)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Principais recursos estilísticos. • Xéneros literarios. • A literatura da Idade Media: contexto histórico, características, movementos, autores e obras. • Introducción ó comentario de texto literario (textos medievais) • Explicacións e actividades relativas ó libro de lectura correspondente a esta avaliación. 	<p>LCLB 4.1.1, 4.2.1, 4.3.1, 4.4.1, 4.4.2 4.5.1, 4.5.2</p>	<p style="text-align: center;">4. LITERATURA</p>

--	--	--

2ª AVALIACIÓN

UNIDADE DIDÁCTICA	ESTÁNDARES	BLOQUE
<p style="text-align: center;">UNIDADE 5 (4 sesións)</p> <ul style="list-style-type: none"> • A linguaxe oral: as conversas, a linguaxe coloquial. • As intervencións formais: os debates • Normas dos debates • A exposición oral • A adecuación ó discurso, diversas tipoloxías textuais	<p>LCLB1.3.1, 1.4.1, 1.4.2, 1.5.2, 1.5.3, 1.5.4, 1.5.5</p>	<p style="text-align: center;">1. LINGUA ORAL</p>
<p style="text-align: center;">UNIDADE 6 (6 sesións)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A dedución na comprensión textual<ul style="list-style-type: none"> • Presuposicións e implicacións • A intertextualidade. • A aplicación dos coñecementos ó texto. • Lectura comprensiva e análise de textos l:coherencia, cohesión • Textos obxectivos e subxectivos • A tipoloxía textual: textos descritivos, narrativos, argumentativos e dialogados, características. • Os textos literarios: a creatividade e a estética.	<p>LCLB 2.4.1, 2.5.1, 2.5.2</p>	<p style="text-align: center;">2. LER E ESCRIBIR (Comprensión lectora e expresión escrita)</p>

<p style="text-align: center;">UNIDADE 7 (11 sesións)</p> <p>1. Ortografía: os signos de puntuación</p> <ul style="list-style-type: none"> • O punto, o punto e coma, a coma • Os dous puntos, os puntos suspensivos. • Guións, parénteses, raias e cominllas. • O Verbo • As perífrases verbais. • Tipos de suxeito e tipos de predicado. • Oracións activas e pasivas. • Os complementos verbais. • Ampliación do vocabulario. 	<p>LCLB3.3.1, 3.3.2, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.8.1, 3.8.2, 3.9.1, 3.10.1</p>	<p style="text-align: center;">3. LINGUA (Ortografía, léxico, e morfosintaxe)</p>
<p style="text-align: center;">UNIDADE 8 (12 sesións)</p> <p>1. Principais aspectos de métrica.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A literatura do Renacemento. • Contexto histórico e cultural: O humanismo. • Características, movementos, autores e obras. • Afondamento no comentario de texto (textos de poesía e prosa do Renacemento) • Explicacións e actividades relativas ó libro de lectura correspondente a esta avaliación. • Elaboración de textos creativos con intención literaria. 	<p>LCLB 4.1.1, 4.2.1, 4.5.1, 4.5.2</p>	<p style="text-align: center;">4. LITERATURA</p>

3ª AVALIACIÓN

UNIDADE DIDÁCTICA	ESTÁNDARES	BLOQUE
<p style="text-align: center;">UNIDADE 9 (3 sesións)</p> <p>A lectura dramatizada de textos literarios:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A lectura de poesía • A lectura de narrativa • A lectura de textos teatrais	<p>LCLB 1.6.1, 1.6.2</p>	<p style="text-align: center;">1. LINGUA ORAL</p>
<p style="text-align: center;">UNIDADE 10 (3 sesións)</p> <p>1. Lectura comprensiva e análise de textos de distintos tipos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de textos de distintos tipos. • Aspectos da coherencia II • A progresión textual e a ausencia de contradicións. • Elementos que cohesionan o texto:<ul style="list-style-type: none"> • O uso de sinónimos. • Repetición e avance da información • Conectores oracionais e textuais • Elementos deícticos	<p>LCLB2.5.1, 2.5.2, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3 2.7.1, 2.7.2, 2.7.3, 2.7.4</p>	<p style="text-align: center;">2. LER E ESCRIBIR (Comprensión lectora e expresión escrita)</p>

<p style="text-align: center;">UNIDADE 11 (10 sesións)</p> <p>1. Ortografía: as maiúsculas, as grafías. Normas básicas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • O b e o v. • O h, o x • O g e o j • O l l e y • Terminacións en -ción, -cción • Afianzamento da análise de complementos verbais • Análise morfosintáctica da oración simple. • Introducción á oración composta • Aspectos básicos de semántica: • campo semántico e familia léxica • polisemia, homonimia, sinonimia, antonimia. • Cambios semánticos: tabú, eufemismo, metáfora, metonimia • Aspectos básicos de sociolingüística 	<p>LCLB3.3.1, 3.3.2, 3.4.1, 3.5.1, 3.6.1, 3.7.1, 3.7.2, 3.7.3, 3.7.4</p>	<p style="text-align: center;">3. LINGUA (Ortografía, morfosintaxe e semántica)</p>
<p style="text-align: center;">UNIDADE 12 (13 sesións)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aspectos de técnica narrativa. • Elementos dos textos teatrais • A literatura do barroco: prosa e teatro: contexto histórico, características, movementos, autores e obras. • Estudo esquemático da poesía barroca. • Comentario de texto cun maior nivel de dificultade (textos de narrativa, teatro e poesía do Barroco) • Explicacións e actividades sobre o libro de lectura. • Elaboración de textos creativos con intención literaria II 	<p>LCLB4.3.1, 4.4.2, 4.5.1, 4.5.2, 4.6.1, 4.6.2, 4.7.1, 4.7.2</p>	<p style="text-align: center;">4. LITERATURA</p>

5.7 Relación dos contidos cós estándares avaliados, ó seu grao mínimo, o peso, os elementos transversais, as competencias e a distribución en bloques e temas, para de 4º curso de ESO:

4º DE ESO

1ª AVALIACIÓN

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe Básicos(B) Non básicos (NB)	Comp clave	Grao mínimo consecución	Trimestre no que se traballa			1ª av. Peso cual.	Puntuac por bloques	Procedementos e instrumentos de avaliación	Elementos transversais	Bloque e Tema Peso cual.		
						1º	2º	3º							
h. m	B1.1.Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en distintos ámbitos de uso.	B1.1Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais propios de diversos ámbitos. LCLB1.1.1 - Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante. (B)	CCL	CCL	Comprende o sentido global de textos orais sinxelos de diverso tipo. 60%	X	X	X	5%		- Observación de intervencións orais. 70%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos -E para o consumidor - Educación para o lecer	UNIDADE 1 Comprensión da lingua oral		
					• LCLB1.1.2 - Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal. (NB)	CCL	Saca conclusións de xestos e tons moi evidentes. 30%	X			X			X	-Observación de intervencións orais 100%
					• LCLB1.1.3 - Retén información relevante e extrae informacións concretas. (B)	CCL	Diferencia o relevante do accesorio en textos orais sinxelos	X			X			X	-Observación de intervencións orais. 50%

					50%					10%	- Redacción de resumos e resposta a preguntas tras escoitar textos orais 50%		
			LCLB1.1.4 - Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto. (B)	CCL	Identifica en textos orais sinxelos as ideas principais e sabe resumilos. 60%	X	X	X			Observación de intervencións orais en clase. 100%		
			LCLB1.1.5 - Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de énfase e expansión. (B)	CSC	Diferencia información de opinión en textos orais variados 50%	X	X		3%		Observación de intervencións orais en clase. 100%		
			LCLB1.1.6 - Segue e interpreta instrucións orais. (B)	CCL	Segue instrucións orais básicas. 70%	X	X	X	2%		- Observación sistemática. 100%		
g h l	B2.1 Coñecemento e dominio progresivo de técnicas e estratexias de comprensión escrita.	B2.1. Aplicar diferentes estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos	LCLB2.1.1 - Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto. (B)	CCL	Comprende textos escritos cun nivel medio de dificultade, e corrixe os seus erros de interpretación. 60%	X	X	X			Comentario de textos 20% - Observación e corrección de exercicios. 10% - Proba escrita 70%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita. - E moral e cívica - Comunicación audiovisual - E para a paz - E saúde, sexual - E para igualdade de sexos	UNIDADE 2

<p>B2.2, Lectura comprensiva, interpretación e valoración de textos escritos dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.</p> <p>B2.3 Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados</p>	<p>▪ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos escritos en diferentes formatos e formatos</p>	<p>LCLB2.1.2 - Localiza, relaciona e secuenciamos as informacións explícitas dos textos. (NB)</p>	CSC	Localiza informacións concretas en textos de nivel medio. 30%	X	X	X	10%	20%	- Comentario de textos 20%	- Proba escrita 80%	-E para o consumidor	<p>Comprensión de textos e expresión escrita</p> <p>BLOQUE 2</p> <p>LER E ESCRIBIR</p>	
		<p>LCLB2.1.3 - Infírese a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacións entre elas. (B)</p>	CCMCC _T	Diferencia a idea principal e as secundarias en textos de nivel medio. 70%							- Comentario de textos 20%			- Proba escrita 80%
		<p>-LCLB2.1.4 - Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste. (B)</p>	CCL	Explica detalladamente o significado global e parcial de textos de nivel de dificultade medio. 60%	X	X	X				- Comentario de textos 20%			- Proba escrita 80%
		<p>LCLB2.1.5 - Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el. (B)</p>	CCL	Fai hipóteses simples tras conectar un texto co seu contexto 50%	X	X	X				-Comentario de textos 20%			-Proba escrita 80%
		<p>LCLB2.1.6 - Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión. (NB)</p>	CAA	Busca termos e amplía o seu léxico, incorporando a partir de textos, palabras de nivel culto. 50%	X	X	X			2%	- Observación e corrección de exercicios 20%			- Proba escrita 80%
		<p>LCLB2.2.1 - Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de</p>	CCL	Diferencia tema, ideas principais, estrutura, e recoñece as características básicas dos textos, en base ás súas diferentes tipoloxías textuais.	X	X	X		- Comentario de textos 20%	- Observación e corrección de exercicios 10%				

			relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etcétera.), a organización do contido e o formato utilizado. (B)		60%				3%		- Proba escrita 70%		UNIDADE 2
g h l	B2.4. Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura.	B2.3. Manifestar unha actitude crítica ante a lectura de calquera tipo de textos ou obras literarias a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando sempre as opinións dos demais.	LCLB2.3.1 - Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. (NB)	CCL	Manifesta acordo ou desacordo con aspectos expresados en textos sinxelos 30%	X	X	X	5%	20%	- Comentario de texto 100%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos	Comprensión de textos 1 BLOQUE 2 LER E ESCRIBIR
			-LCLB2.3.2 - Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. (B)	CCL CAA	Elabora interpretacións propias e argumentadas de textos de nivel medio. 60%	X	X	X			- Comentario de textos 20% - Resposta a preguntas 10% - Proba escrita 70%		
			LCLB2.3.3 - Respecta as opinións das demais persoas. (B)	CSC	Respecta as opinións alleas. 100%	X	X	X			- Observación en clase 100%		
a h	B3.1. Observación, reflexión e explicación dos valores expresivos e do uso das categorías gramaticais, con especial atención ao adxectivo, aos tipos de determinantes e aos pronomes.	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Recoñecer e explicar os valores expresivos que adquiren determinadas categorías gramaticais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen, con especial atención a adxectivos, determinantes e pronomes. 	LCLB3.1.1. Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen. (NB)	CCL	Identifica as categorías gramaticais e os seus valores expresivos en textos. 30%	X	X		2%	30%	- Observación exercicios gramaticais 20% - Proba escrita 80%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	UNIDADE 3 - Categorías gramaticais
	B3.2. Observación, reflexión e explicación dos valores expresivos e do uso das	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Recoñecer e explicar os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto 	LCLB3.2.1. Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen. (NB)	CCL	Recoñece os distintos valores dos tempos verbais en textos sinxelos dados. 30%	X	X				2%	- Observación e corrección de exercicios gramaticais 20% - Proba escrita 80%	

dixital sobre a normativa e o uso non normativo das palabras, e interpretación das informacións lingüísticas que proporcionan os dicionarios da lingua (gramaticais, semánticas, rexistro e uso).	formato dixital, para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e para progresar na aprendizaxe autónoma.	correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma. (B)		sinxelo de dificultade. 50%				2%			audiovisual	
B3.6. Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos constitutivos.	B3.6. Explicar e describir os trazos que determinan os límites oracionais para recoñecer a estrutura das oracións compostas.	LCLB3.6.1 - Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións. (B)	CCL	- Diferencia oracións simples e compostas. - Transforma simples en compostas de xeito correcto, evitando repeticións. 70%	X	X	X	10%	- Observación e corrección de exercicios sintácticos 20% - Proba escrita 80%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita		UNIDADE 3 - Categorías gramaticais - Morfosintaxe
		LCLB3.6.2 - Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela. (B)	CMCCT	- Identifica o núcleo do predicado nas oracións. - Identifica o suxeito e os complementos verbais en oracións. 80%	X	X	X		- Observación e corrección de exercicios sintácticos 20% - Proba escrita 80%		BLOQUE 3 COÑECER A LINGUA	
		-LCLB3.6.3 - Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración. (B)	CCL	- Distingue, en oracións sinxelas, tipos de subordinadas (substantivas, adxectivas e adverbiais) - Constrúe subordinadas substantivas, adxectivas e adverbiais a partir das palabras correspondentes. 70%	X	X	X		- Observación e corrección de exercicios sintácticos 20% - Proba escrita 80%			

			LCLB3.6.4 - Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica. (NB)	CCL	Analiza sintacticamente oracións compostas dun nivel sinxelo. 60%	X	X	X			- Observación e corrección de exercicios sintácticos 20% - Proba escrita 80%		
	B3.7. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas na escritura para obter unha comunicación eficiente.	B3.7. Aplicar os coñecementos sobre a lingua para resolver problemas de comprensión e expresión de textos orais e escritos e para a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	-LCLB3.7.1 - Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente. (B)	CCL	-Coñece e aplica as normas gramaticais básicas en exercicios dados e nos seus propios textos Coñece e aplica as normas ortográficas básicas (acentuación, puntuación e grafías) en exercicios dados e nos seus propios textos. 60%	X	X	X	5%		- Observación e corrección de exercicios ortográficos 20% - Observación e corrección de textos 20% - Proba escrita 60%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	
h l n c	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal e coñecemento do mundo, para desenvolver os seus propios intereses literarios e a súa autonomía de lectura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCLB4.1.1 - Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións. (B) 	CCL	Le e resume unha obra literaria completa (contos, novela, poesía) e responde a preguntas orais e escritas sinxelas sobre ela. 70%	X	X	X	15%	3.5	Lectura dunha obra literaria completa (novela, selección de contos ou poemas). - Cuestionario escrito sobre ela. 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita. - Ed. moral e cívica - Ed. para o lecer - Ed. sensibilidade artística - Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos.	UNIDADE 4 - A literatura dos séculos XVII a XIX
			LCLB4.1.2 - Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal. (B)	CCEC	Valora, resume e saca conclusións propias sobre obras literarias. 50%	X	X	X			- Lectura de textos literarios 10% - Comentario de texto. 20% - Proba escrita 70%		
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCLB4.1.3 - Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura. (B) 	CSIEE	Adopta unha actitude crítica e selectiva con respecto ó que lé, buscando a calidade literaria, estética e o pracer pola lectura. 50%	X	X	X			- Observación sistemática. 100%		
				CCL	-Establece relacións					3.5	- Observación e	- Comprensión lectora	UNIDADE 4 - A literatura dos séculos XVII a XIX

h l n c	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal e coñecemento do mundo, para desenvolver os seus propios intereses literarios e a súa autonomía de lectura	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes. 	<p>LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine...) (B)</p>		básicas entre a literatura e o resto das artes, como xeito de ampliar a súa comprensión e disfrute.	X	X	X	puntos 40%	corrección de exercicios. 50%	-Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística - Ed. para a paz	- Comentario e a redacción de textos literarios I		
			<p>LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade. (B)</p>	CCEC	- Identifica de xeito básico a presenza de personaxes e temas literarios, repetidos ó longo da historia. -Percibe o xeito en que se manteñen ou evolucionan	X	X	X		3%	- Comentarios de texto 20% - Proba escrita 80%		- Ed. para a igualdade de sexos. - Comunicación audiovisual	BLOQUE 4 LITERAT.
			<p>LCLB4.2.3 - Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.(NB)</p>	CSC	- Establece relacións básicas entre os tópicos e temas presentes na literatura e nos medios de comunicación. - Analiza de xeito crítico eses tópicos.	X	X	X			- Comentarios de texto 50% - Observación e corrección de exercicios 50%			
h l n c	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal e coñecemento do mundo, para desenvolver os seus propios intereses literarios e a súa	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios. 	<p>LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. (NB)</p>	CCL	- Elabora opinións sinxelas sobre as lecturas. 40%	X	X	X	puntos 3%	- Observación sistemática de intervencións orais 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual	- A literatura dos séculos XVII a XIX - Comentario e a redacción de textos literarios I		
			<p>LCLB4.3.2 - Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma. (NB)</p>	CSC CSIEE	- Traballa en equipo aspectos básicos das lecturas, asumindo a súa correspondente responsabilidade no traballo conxunto. 30%	X					- Observación sistemática do traballo en grupo sobre temas literarios 50% - Exposicións orais en clase 50%		- Ed. para a sensibilidade artística -E para a paz -E saúde, sexual -E para igualdade de sexos - Educación para o lecer	UNIDADE 4
			<p>LCLB4.3.3 - Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.</p>	CCL	- Le en voz alta, coa pronunciación, pausas e entoación axeitadas, potenciando a expresividade.	X	X				- Observación das intervencións orais: lectura dramatizada. Rúbrica 100%			

	seleccionado e con intención lúdica e creativa.		-LCLB4.5.2 - Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos (B).	CAA	- Valora a escritura como elemento para espertar e expresar sentimentos. 100%	X	X	X			- Entrega e corrección dun texto literario persoal. 100%	- Educación para o lecer	
--	---	--	--	-----	---	---	---	---	--	--	--	--------------------------	--

2ª AVALIACIÓN

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe Básicos(B) Non básicos (NB)	Comp clave	Grao mínimo consecución	Avaliac. na que se traballa			Peso cualific na 2ª Av	Puntuac por bloques	Procedementos e instrumentos de avaliación	Elementos transversais	Bloque e Tema
						1ª	2ª	3ª					
h	B1.3. Observación e comprensión do sentido global de debates, coloquios, entrevistas e conversas espontáneas, da intención comunicativa de cada interlocutor/a e aplicación das normas básicas que regulan a comunicación.	1.3 comprender o sentido global e a intención de textos orais.	LCLB1.3.1. Escolta, observa e explica o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información salientable, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os intercambios comunicativos espontáneos.(B)	CSC	-Entende o sentido global de textos orais sinxelos e a intención comunicativa dos participantes - Diferencia a linguaxe formal da espontánea e aprende aplicalas en cada situación		X	X	5%	10%	- Observación de intervencións orais (debate) 40% - Respostas a preguntas. 60%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos -E para o consumidor - Educación para o lecer	BLOQUE 1 LINGUA UNIDADE 5 Comprensión da lingua oral II
			LCLB1.3.2 - Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas. (B)	CCL	- Diferencia as características básicas da lingua coloquial.		X	X			- Observación de intervencións orais. 50% - Exercicios de clase 50%		
			LCLB1.3.3 - Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas. (NB)	CCL	- Analiza a adaptación das intervencións propias e alleas á linguaxe conversacional, en debates e coloquios espontáneos.		X	X			- Observación de intervencións orais. 100%		
			• LCLB1.3.4 - Identifica o propósito, a tese e os	CCL	- Entende e valora de xeito crítico os argumentos e intencións		X	X			- Observación de intervencións orais. 70%		

g h l	interpretación e valoración de textos escritos dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	tes e formatos													
			LCLB2.1.5 - Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el. (B)	CCL	Fai hipóteses simples tras conectar un texto co seu contexto	X	X	X				-Comentarios de texto 30%	- Proba escrita 70%		
			LCLB2.1.6 - Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión. (NB)	CAA	Busca termos e amplía o seu léxico, incorporando a partir de textos, palabras de nivel culto.	X	X	X				- Observación e corrección de exercicios 30%	- Proba escrita 70%		
			LCLB2.2.1 - Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etcétera.), a organización do contido e o formato utilizado. (B)	CCL	Diferencia tema, ideas principais, estrutura, e recoñece as características básicas dos textos, en base ás súas diferentes tipoloxías textuais.	X	X	X				- Comentarios de texto e exercicios 30%	- Proba escrita 70%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos	
			LCLB2.2.2 - Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica). (B)	CSC	- Diferencia entre distintos tipos de textos informativos e de opinión, propios dos xornais. -Identifica as súas características básicas.		X		5%			- Observación e corrección de exercicios. 100%		-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos	
	-LC	LB2.2.3 - Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto	CCL	- Entende textos publicitarios. -Explica, relacionando os seus elementos verbais e		X			-Observación e corrección de exercicios 100%		.E para igualdade de sexos - Ed. para o consumidor				

B2.4 Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura	B2.3 Manifestar unha actitude crítica ante a lectura de calquera tipo de texto ou obras literarias a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando sempre as opinións dos demais.	publicitario procedente dos medios de comunicación. (NB)		non verbais, a súa mensaxe e intención										
		LCLB2.2.4 - Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónas entre si e co contexto, secuenciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas. (B)	CCL	- Elabora a partir de textos de dificultade media, presuposicións, implicacións, deducións e valoracións.		X							-Comentario de texto 30% - Observación e corrección de exercicios.10% - Proba escrita 70%	
		LCLB2.2.5 - Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global. (B)	CCL	- Entende o sentido concreto de expresións e fragmentos dun texto, tendo en conta o seu sentido global		X							- Comentarios de texto 30% - Proba escrita 70%	
		LCLB2.2.6 - Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etcétera (NB)	CAA CMCCT	- Interpreta de xeito básico, gráficos, esquemas e fotografías dadas.		X				1%			- Observación e corrección de exercicios. 100%	
		LCLB2.3.1 - Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. (NB)	CCL	Manifesta acordo ou desacordo con aspectos expresados en textos sinxelos	X	X	X						- Comentario de texto 30% - Probas escritas 70%	
B2.3 Manifestar unha actitude crítica ante a lectura de calquera tipo de texto ou obras literarias a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando sempre as opinións dos demais.	-LCLB2.3.2 - Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. (B)	CCL CAA	Elabora interpretacións propias e argumentadas de textos de nivel medio.	X	X	X		3%			-Comentario de texto 20% - Observación e corrección de exercicios 10% - Proba escrita 70%	Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos		
	LCLB2.3.3 - Respecta as opinións das demais persoas. (B)	CCL	Respecta as opinións alleas.	X	X	X					- Observación e corrección de exercicios 100%			

BLOQUE 2

LER E
ESCRIBIR

g h l	B2.5 Utilización progresivamente autónoma das bibliotecas e das tecnoloxías da información e comunicación para a obtención de información.	<ul style="list-style-type: none"> B2.4 Seleccionar os coñecementos das bibliotecas ou calquera outra fonte de información integrándoas nunha aprendizaxe continua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB2.4.1 - Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. (NB) 	CCL	- Utiliza, de xeito básico, diversas fontes de información e coñecementos adquiridos, na elaboración de discursos.		X	X	2%		-Observación e corrección de exercicios e textos 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Comunicación audiovisual	BLOQUE 2 LER E ESCRIBIR
			LCLB2.4.2 - Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etcétera. (B)	CCL CD	-Manexa dicionarios e materiais de consulta para a corrección dos seus textos.		X	X			-Observación e corrección de exercicios e textos 100%		
			LCLB2.4.3 - Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etcétera.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etcétera (NB)	CCL CAA	- Coñece e aplica o funcionamento de distintos tipos de bibliotecas.		X	X			- Observación e corrección de exercicios e textos 100%		
g h l	<p>B2.6. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión.</p> <p>B2.7. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados</p>	B2.5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	LCLB2.5.2 - Redacta borradores de escritura. (NB)	CCL CAA	- Redacta e corrixe borradores de escritura antes da presentación dos seus textos.		X	X	4%		- Observación e corrección de textos entregados 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual - Ed. para a sensibilidade artística	BLOQUE 2 LER E ESCRIBIR
			LCLB2.5.3 - Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas. (B)	CCL	- Escribe diferentes tipos de textos dun nivel medio, respectando a coherencia, a cohesión, a ortografía e buscando a estética.		X	X			- Observación e corrección de textos. 30% - Proba escrita 70%		
			LCLB2.7.3. Valora e incorpora progresivamente unha actitude	CCEC	- Valora e incorpora a creatividade e a sensibilidade artística nos		X	X			- Observación de textos literarios entregados	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita.	

			creativa ante a lectura e a escritura. (B)		seus escritos.						100%	-E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos - Ed. para o lecer	
h	B3.1. Observación, reflexión e explicación dos valores expresivos e do uso das categorías gramaticais, con especial atención ao adxectivo, aos tipos de determinantes e aos pronomes.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores expresivos que adquiren determinadas categorías gramaticais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen, con especial atención a adxectivos, determinantes e pronomes.	LCLB3.1.1. Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen. (B)	CCL	Identifica as categorías gramaticais e os seus valores expresivos en textos.	X	X			5%	- Observación e corrección de exercicios 20% - Proba escrita 80%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	BLOQUE 3 LINGUA UNIDADE 7
h	B3.2. Observación, reflexión e explicación dos valores expresivos e do uso das formas verbais en textos con diferente intención comunicativa.	▪ B3.2. Recoñecer e explicar os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	LCLB3.2.1. Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen. (NB)	CCL	Recoñece os distintos valores dos tempos verbais en textos sinxelos dados.	X	X			25%	- Observación e corrección de exercicios 20% - Proba escrita 80%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita	Morfosintaxe II
h	B3.5. Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre a normativa e o uso non normativo das palabras, e	B3.5. Usar correcta e eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en formato dixital, para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e para progresar	LCLB3.5.1 - Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma. (B)	CD	Sabe utilizar o dicionario e as fontes dixitais para resolver dúbidas lingüísticas cun nivel sinxelo de dificultade.	X	X	X		2%	- Observación e corrección de exercicios 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Comunicación audiovisual	

	interpretación das informacións lingüísticas que proporcionan os dicionarios da lingua (gramaticais, semánticas, rexistro e uso).	na aprendizaxe autónoma.											
h	B3.6. Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos constitutivos.	B3.6. Explicar e describir os trazos que determinan os límites oracionais para recoñecer a estrutura das oracións compostas.	LCLB3.6.1 - Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións. (B)	CCL	- Diferencia oracións simples e compostas. - Transforma simples en compostas de xeito correcto, evitando repeticións.	X	X	X	10%	- Observación e corrección de exercicios 20% - Proba escrita 80%	- Comprensión lectora - Expresión oral e escrita		
			LCLB3.6.2 - Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela. (B)	CMCCT	- Identifica o núcleo do predicado nas oracións. - Identifica o suxeito e os complementos verbais en oracións.	X	X	X		- Observación e corrección de exercicios 20% - Proba escrita 80%			
			-LCLB3.6.3 - Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración. (B)	CCL	- Distingue, en oracións sinxelas, tipos de subordinadas (substantivas, adxectivas e adverbais) - Constrúe subordinadas substantivas, adxectivas e adverbais a partir das palabras correspondentes.	X	X	X		- Observación e corrección de exercicios 20% - Proba escrita 80%			
			• CLB3.6.4 - Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica. (NB)	CCL	- Analiza sintacticamente oracións compostas dun nivel sinxelo	X	X	X		- Observación e corrección de exercicios 20% - Proba escrita 80%			

b h	B3.7. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas na escritura para obter unha comunicación eficiente.	B3.7. Aplicar os coñecementos sobre a lingua para resolver problemas de comprensión e expresión de textos orais e escritos e para a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	-LCLB3.7.1 - Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente. (B)	CCL	Coñece e aplica as normas gramaticais básicas en exercicios dados e nos seus propios textos	X	X	X	5%	-Observación e corrección de exercicios e textos. 40% - Proba escrita 60%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita.
b g h	B3.8. Observación, reflexión, explicación e uso dos trazos característicos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, con especial atención aos discursos expositivos e argumentativos.	B3.8. Identificar e explicar as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás estruturas expositivas e argumentativas, para utilizalas nas súas producións orais e escritas.	LCLB3.8.1. Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilizaas nas propias producións orais e escritas. (NB)	CCL	-Identifica os distintos xéneros textuais e recoñece as súas características básicas en textos dados.		X		3%	-Observación e corrección de exercicios e textos. 30% - Proba escrita 70%	-- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz .E para igualdade de sexos - Educación para o lecer
			LCLB3.8.2. Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etcétera). (NB)	CSC CCL	- Diferencia en distintos contextos lingüísticos o tema, propósito, destinatario e xénero.		X			-Observación e corrección de exercicios e textos.30% - Proba escrita 70%	
			LCLB3.8.3. Describe os trazos lingüísticos máis sobresalientes de textos expositivos e argumentativos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen. (NB)	CCL	-Identifica os principais trazos do xénero expositivo e argumentativo en textos dados.		X			- Observación e corrección de exercicios e textos. 50% - Proba escrita 50%	
			LCLB3.8.4. Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilizaos nas producións propias. (B)	CCL	- Recoñece en textos os principais elementos que amosan subxectividade. - Crea producións propias subxectivas.		X			- Proba escrita 50% - Entrega dun texto propio con intención literaria 50%	
h		▪ ▪ B4.1. Ler fragmentos	▪ LCLB4.1.1 - Le e comprende	CCL	- Le, resume unha obra				- Lectura dunha obra	- Comprensión lectora	

I n C	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal e coñecemento do mundo, para desenvolver os seus propios intereses literarios e a súa autonomía de lectura	ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil.	cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións. (B)		literaria completa (contos, novela, poesía) e responde a preguntas orais e escritas sinxelas sobre ela.	X	X	X	15%	35%	literaria completa (novela, selección de contos ou poemas.)	-Expresión oral e escrita.	BLOQUE 4 LITERAT. UNIDADE 8 - A literatura dos séculos XVII a XIX - Comentario e a redacción de textos literarios II
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.2 - Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal. (B) 	CCEC	- Valora, resume e saca conclusións propias sobre obras literarias.	X	X	X			- Cuestionario escrito sobre ela 100%	- Ed. moral e cívica - Ed. para o lecer - Ed. sensibilidade artística	
			LCLB4.1.3 - Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura. (B)	CSIEE	- Adopta unha actitude crítica e selectiva con respecto ó que lé, buscando a calidade literaria, estética e o pracer pola lectura.	X	X	X			- Lectura de textos literarios e comentario de texto 20%	- Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos.	
h l n C	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal e coñecemento do mundo, para desenvolver os seus propios intereses literarios e a súa autonomía de lecrura	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etcétera). (B) 	CCL	-Establece relacións básicas entre a literatura e o resto das artes, como xeito de ampliar a súa comprensión e disfrute.	X	X	X	4%	35%	- Observación de comentarios de texto. 100%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita.	BLOQUE 4 LITERAT.
			<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade (B) 	CECC	- Identifica de xeito básico a presenza de personaxes e temas literarios, repetidos ó longo da historia. -Percibe o xeito en que se manteñen ou evolucionan.	X	X	X			- Comentarios de texto 20%	- Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos. - Comunicación audiovisual	
			LCLB4.2.3 - Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando,	CSC	- Establece relacións básicas entre os tópicos e temas presentes na literatura e nos medios de comunicación.	X	X	X			- Proba escrita 80%		
											- Observación e corrección de exercicios 100%		

			analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve. (B)		- Analiza de xeito crítico eses tópicos.								
h l n c	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal e coñecemento do mundo, para desenvolver os seus propios intereses literarios e a súa autonomía de lectura	B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	LCLB4.3.1 - Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. (NB)	CCL	- Elabora opinións sinxelas sobre as lecturas.	X	X	X	4%	35%	- Observación sistemática 100%	- Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística - Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos. - Comunicación audiovisual	
			LCLB4.3.2 - Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma. (NB)	CSC	- Traballa en equipo aspectos básicos das lecturas, asumindo a súa correspondente responsabilidade no traballo conxunto.	X	X				- Observación sistemática do traballo en grupo sobre temas literarios. 100%		
			LCLB4.3.3 - Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. (B)	CSIEE	- Le en voz alta, coa pronunciación, pausas e entoación axeitadas, potenciando a expresividade.	X	X	X			- Observación das intervencións orais: lectura dramatizada. Rúbrica 100%		
h l n c	B4.2. Aproximación ás obras máis representativas da literatura española desde o século XVIII aos nosos días a través da lectura e a explicación de fragmentos significativos e, de ser o caso, obras completas. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etcétera.	B4.4. Comprender textos literarios representativos desde o século XVIII aos nosos días, recoñecendo a intención do/da autor/a, o tema e os trazos propios do xénero ao que pertence, e relacionando o seu contido co contexto sociocultural e literario da época, ou doutras épocas, e expresando a relación con xuízos persoais razoados.	LCLB4.4.1. Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria. (B)	CCL	- Le e comprende en profundidade textos literarios do século XIX e XX (incluídos) - Identifica neles características da época, movemento literario, autor/a e o estilo, interpretando a linguaxe literaria.	X	X	X	14%	35%	- Comentario de texto 20% - Observación e corrección de exercicios. 10% - Proba escrita 70%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística - Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos.	
			LCLB4.4.2. Expressa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados. (B)	CAA	-Identifica ás principais características sociais, culturais e artísticas da poesía barroca, a literatura do sec.XIX e XX -Coñece os principais movementos literarios, autores e obras desas épocas, comenta de xeito	X	X	X			- Comentario de texto e observación de exercicios 20% - Proba escrita. 80%		

					razoado fragmentos dados desas obras, identificando o tema, explicando o contido, analizando o estilo e atopando trazos literarios.								
h L n	B4.3. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos do século XX, utilizando as convencións formais do xénero seleccionado e con intención lúdica e creativa.	B4.5. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	LCLB4.5.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa. (B)	CCL	-Redacta textos creativos, axustándose ó xénero que se lle pide, fomentando a imaxinación, expresividade e calidade estética.	X	X	X	5%			- Entrega e corrección dun texto literario persoal. 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística
			LCLB4.5.2 - Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos, (B)	CAA	- Valora a escritura como elemento para espertar e expresar sentimentos.	X	X	X				- Entrega e corrección dun texto literario persoal. 100%	- Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos.

3ª AVALIACIÓN

Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares aprendizaxe Básicos(B) Non básicos (NB)	Comp clave	Grao mínimo consecución	Avaliac. na que se trabal			Peso Cualif. Na 3ª Av.	Puntuac por bloques	Procedementos e instrumentos de avaliación	Elementos transversais	Bloque e Tema
						1ª	2ª	3ª					
a c d h	B1.6.Coñecement o, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público e dos instrumentos de autoavaliación en prácticas orais formais ou informais.	B1.6. Aprender a falar en público, en situacións formais ou informais, de xeito individual ou en grupo.	LCLB1.6.1 - Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais. (NB)	CD	- Realiza presentacións individuais e en grupo, tras unha previa información, e elaboración do discurso, usando ademais outros elementos ilustrativos.			X	5%	15%	- Observacións do traballo en grupo e de intervencións orais en clase mediante presentacións planificadas 100%	-Expresión oral. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E ambiental .E para igualdade de sexos - Comunicación audiovisual.	BLOQUE 1 LINGUA ORAL TEMA 9 Comprensión da lingua oral III
			LCLB1.6.2 - Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos. (B)	CCL	- Realiza intervencións non planificadas e sinxelas, adaptándose ó contexto de discurso formal ou coloquial, segundo o caso.		X	X			- Observación de intervencións orais non planificadas 100%	-Expresión oral. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E ambiental .E para igualdade de sexos	
			LCLB1.6.3 - Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. (B)	CCL	- Amplía o seu vocabulario con termos do nivel formal e culto.	X	X	X			- Observación de intervencións orais (análise do léxico que emprega) 100%	-- Comprensión lectora. - Expresión oral	
			LCLB1.6.4 - Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral. (B)	CCL	- Pronuncia con claridade e usa a entoación axeitada nas súas intervencións.						- Observación de intervencións orais e Lectura en voz alta, dramatizada. Rúbrica 100%	- Expresión oral	
			LCLB1.6.5 - Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, ect.,	CAA	-Resume oralmente as intervencións doutras persoas, presentando de	X	X	X			- Observación dos resúmenes que elabora 100%	- Expresión oral.	

			recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lxicamente e semanticamente. (B)		xeito claro, e con soltura, as ideas principais expostas.				2%			
			LCLB1.6.6 - Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etcétera). (B)	CCL	- Aplica os coñecementos gramaticais e semánticos ás súas intervencións orais, evitando incoherencias, problemas de cohesión, falla de claridade, pobreza léxica e repeticións.	X	X	X	3%		- Observación das súas intervencións orais 100%	- Comprensión lectora - Expresión oral
a c d h	B1.7 Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas de cortesía da comunicación oral que regulan as conversas espontáneas e outras prácticas discursivas orais propias dos medios de comunicación. Debate.	B1.7. Coñecer, comparar, usar e valorar as normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas, e nas prácticas discursivas orais propias dos medios de comunicación.	LCLB1.7.1 - Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral. (B)	CCL	-Respecta as normas básicas de cortesía na comunicación oral		X	X	3%	15%	- Observación das súas intervencións orais 100%	- Expresión oral - E. Moral e cívica
			LCLB1.7.2 - Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido. (NB)	CCL	- Analiza de xeito crítico debates dos medios de comunicación cun nivel de dificultade medio.			X			- Observación das súas intervencións orais 80%	-Expresión oral. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E ambiental .E para igualdade de sexos
			LCLB1.7.3 - Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria. (B)	CSC	- Participa en debates escolares respectando as regras de cortesía e intervención e evitando a linguaxe discriminatoria.		X	X			- Observación das súas intervencións orais en debates. 100%	-Expresión oral. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual -E ambiental .E para igualdade de sexos
g h	B2.1Coñecemento e dominio	B2.1. Aplicar diferentes estratexias de lectura comprensiva e crítica de	LCLB2.1.1 - Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da	CCL	Comprende textos escritos cun nivel medio de dificultade, e corrixe os seus erros de	X	X	X			- Comentario de texto 20% - Proba escrita 80%	Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica

BLOQUE 1
LINGUA ORAL

1	progresivo de técnicas e estratexias de comprensión escrita.	textos	súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto. (B)		interpretación				5%	20%		-Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos	BLOQUE 2 LER E ESCRIBIR UNIDADE 10 Comprensión de textos e expresión escrita III	
	B2.2, Lectura comprensiva, interpretación e valoración de textos escritos dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.		<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos escritos en diferentes soportes e formatos 	LCLB2.1.2 - Localiza, relaciona e secuencias as informacións explícitas dos textos. (B)	CCL	Localiza informacións concretas en textos de nivel medio.	X	X			X	- Comentario de texto 20% - Proba escrita 80%		Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos
	B2.3 Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados			LCLB2.1.3 - Infere a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacións entre elas. (B)	CMCCT	Diferencia a idea principal e as secundarias en textos de nivel medio.	X	X			X	- Comentario de texto 20% - Proba escrita 80%		
				LCLB2.1.4 - Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste. (B)	CCL	Explica detalladamente o significado global e parcial de textos de nivel de dificultade medio	X	X			X	- Comentario de texto 20% - Proba escrita 80%		
				LCLB2.1.5 - Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el. (B)	CCL	Fai hipóteses simples tras conectar un texto co seu contexto	X	X			X	- Comentario de texto 20% - Proba escrita 80%		
				LCLB2.1.6 - Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con	CAA	Busca termos e amplía o seu léxico, incorporando a partir de textos, palabras de nivel culto.	X	X			X	-Observación e corrección de exercicios 30% - Proba escrita 70%		

			exactitude e precisión. (B)											
	B2.4 Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura	B2.3 Manifestar unha actitude crítica ante a lectura de calquera tipo de texto ou obras literarias a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando sempre as opinións dos demais.	LCLB2.3.1 - Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. (NB)	CCL	Manifesta acordo ou desacordo con aspectos expresados en textos sinxelos	X	X	X	2%		-Comentario de textos e resposta a preguntas 100%	Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -Comunicación audiovisual -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos		
			LCLB2.3.2 - Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. (B)	CCL CAA	Elabora interpretacións propias e argumentadas de textos de nivel medio.	X	X	X		- Comentario de textos 20% - Proba escrita 80%				
			LCLB2.3.3 - Respecta as opinións das demais persoas. (B)	CCL	Respecta as opinións alleas.	X	X	X		- Observación en clase. 100%				
g h l	B2.6. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión.	B2.5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	LCLB2.5.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etcétera.). (NB)	CCL	Elabora esquemas e mapas conceptuais sinxelos antes de redactar certos escritos.			X	5%		- Observación e corrección en clase 100%	- Comprensión lectora - Comunicación audiovisual -Expresión oral e escrita	BLOQUE 2 LER E ESCRIBIR	
	B2.7. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.		LCLB2.5.2. Redacta borradores de escritura. (B)	CCL CAA	Redacta e corrixe borradores previos ós seus escritos.		X	X		-Observación e corrección en clase 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita.			
			LCLB2.5.3. Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas. (B)	CCL	Escribe diferentes tipos de textos dun nivel medio, respectando a coherencia, a cohesión, a ortografía e buscando a estética.		X	X		- Observación e corrección de textos. 40% - Proba escrita 60%	-E moral e cívica -Comunicación audiovisual - Ed. para a sensibilidade artística			
			LCLB2.5.4. Revisa o texto en	CCL	Revisa o texto para corrixir erros importantes					-Observación e corrección de textos.				

			varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etcétera) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación). (B)	CAA	de contido (coherencia, estrutura) e forma (gramática e ortografía)		X	X			30%		
			LCLB2.5.5. Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as. (NB)	CAA	Avalía escritos propios e alleos		X	X			- Observación en clase. 100%		
			LCLB2.5.6. Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita. (NB)	CCL	Corrixe textos propios e alleos.		X	X			- Observación e corrección de textos. 40%		
g h l	B2.8. Producción de textos escritos e audiovisuais propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	B2.6. Escribir textos en relación co ámbito de uso.	LCLB2.6.1. Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral. (B)	CCL	Redacta con claridade e corrección textos variados	X	X	X	5%		- Observación e corrección de textos 30%.	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E saúde, sexual .E para igualdade de sexos -Ed. da sensibilidade artística - Ed. para o lecer	BLOQUE 2 LER E ESCRIBIR
			LCLB2.6.2. Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada. (B)	CCL	Redacta con corrección textos pertencentes a diferentes tipoloxías textuais.	X	X	X			- Observación e corrección de textos. 30%		
			LCLB2.6.3. Utiliza variados organizadores textuais nos seus	CCL	Emprega conectores e organizadores nos seus textos.	X	X	X			-Observación e corrección de textos. 30%		

			LCLB2.7.3. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura. (B)	CCEC	creatividade e a sensibilidade artística nos seus escritos.		X	X			con intención literaria (conto, poema...) 100%		
			LCLB2.7.4. Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios. (NB)	CD	Emprega a tecnoloxía da información e comunicación para valorar e redactar textos.			X			- Observación en clase. Xornal escolar 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica - Comunicación audiovisual	
b e h	B3.5. Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre a normativa e o uso non normativo das palabras, e interpretación das informacións lingüísticas que proporcionan os dicionarios da lingua (gramaticais, semánticas, rexistro e uso).	B3.5. Usar correcta e eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en formato dixital, para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LCLB3.5.1 - Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma. (B)	CD	Sabe utilizar o dicionario e as fontes dixitais para resolver dúbidas lingüísticas cun nivel sinxelo de dificultade.	X	X	X	1%		-Observación e corrección de exercicios. Xornal escolar 100%	Comprensión lectora - Expresión oral e escrita - Comunicación audiovisual	BLOQUE 3 LINGUA
h	B3.6. Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos	B3.6. Explicar e describir os trazos que determinan os límites oracionais para recoñecer a estrutura das oracións compostas.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.6.1 - Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións. (B) 	CCL	<ul style="list-style-type: none"> - Diferencia oracións simples e compostas. -Transforma simples en compostas de xeito correcto, evitando repeticións. 	X	X	X	25%		<ul style="list-style-type: none"> -Observación e corrección de exercicios. 20% - Proba escrita. 80% 	<ul style="list-style-type: none"> - Comprensión lectora - Expresión oral e escrita 	TEMA 11 BLOQUE 3 LINGUA
			LCLB3.6.2 - Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela. (B)	CMCCT	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica o núcleo do predicado, o suxeito e os complementos verbais en oracións. - Analiza morfosintacticamente 	X	X	X	10%		<ul style="list-style-type: none"> -Observación e corrección de exercicios. 20% - Proba escrita. 80% 		UNIDADE 11

	pronominais) como léxicos (elipses e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos).		condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que dan cohesión a un texto. (B)		oración subordinadas adverbiais de acordo con eses conectores.						exercicios e textos. 30%		
a b h	B3.10. Coñecemento dos rexistros e dos factores que inciden no uso da lingua en distintos ámbitos sociais, e valoración da importancia de utilizar o rexistro adecuado segundo as condicións da situación comunicativa.	B3.10. Recoñecer e utilizar os rexistros lingüísticos en función dos ámbitos sociais, valorando a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada momento.	LCLB3.10.1. Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social. (B)	CCL	Diferencia textos de niveis coloquiais, formais e menciona os seus trazos básicos.			X	3%		-Observación e corrección de exercicios e textos. 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. - Ed moral e cívica	
			LCLB3.10.2. Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplica nos seus discursos orais e escritos. (B)	CSC	- Valora e aplica o rexistro axeitado nas súas intervencións e redaccións					- Observación e corrección de exercicios e textos.50%	- Proba escrita 50%		
i l	B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas...) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	<ul style="list-style-type: none"> B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas,...) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCLB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro...) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. (B) 	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> - Evita prexuízos con respecto ás diferentes linguas, e aspectos culturais e sociais. - Emprega a súa competencia en varias linguas para elaborar diferentes tipos de textos. 			X	3%	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento de autores e análise de textos de outras linguas. 25% - Comparación entre galego e castelán para analizar semellanzas e diferenzas. 25% - Entrega de un texto literario en galego 50% 	<ul style="list-style-type: none"> -Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz -E para igualdade de sexos 		
g h	B3.12. Identificación e	B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de	LCLB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de	CAA	- Emprega de xeito básico os coñecementos		X	X			- Coñecemento de autores e análise de	-Comprensión	

	progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.(B)		que posúe dunhas linguas, para mellorar a súa comprensión e producións noutras.						textos de outras linguas. 25% - Comparación entre galego e castelán para analizar semellanzas e diferenzas. 25% - Entrega de un texto literario en galego 50%	lectora -Expresión oral e escrita. -E moral e cívica -E para a paz .E para igualdade de sexos	
h l n c	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal.	B4.1. Favorecer a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil.	<ul style="list-style-type: none"> LCLB4.1.1. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal. (B) 	CCL CCEC	-Le e valora unha obra literaria obrigatoria completa (contos, novela, poesía) resume o contido e responde a preguntas orais e escritas sinxelas sobre ela.	X	X	X	15%	40%	- Lectura dunha obra literaria completa (novela, selección de contos ou poemas.) E cuestionario escrito sobre ela. 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística -Ed. Iguald. sexos	BLOQUE 4 <u>LITERATURA</u>
			LCLB4.1.2. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal. (B)		Valora, resume e saca conclusións propias sobre obras literarias.	X	X	X			- Comentario de texto. 20% - Observación sistemática. 10% - Proba escrita 70%		
			LCLB4.1.3. Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como finalidade o pracer pola lectura. (B)		Adopta unha actitude crítica e selectiva con respecto ó que lé, buscando a calidade literaria, estética e o pracer pola lectura	X	X	X					
h l n	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura	B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das	LCLB4.2.1 - Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación existente	CCL	-Establece relacións básicas entre a literatura e o resto das artes, como xeito de ampliar a	X	X	X			-Comentarios de texto 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita.	BLOQUE 4 <u>LITERATURA</u>

c	española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal e coñecemento do mundo, para desenvolver os seus propios intereses literarios e a súa autonomía de lecura	artes.	entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etcétera.). (B)		súa comprensión e disfrute.				2%		-Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística - Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos. - Comunicación audiovisual	UNIDADE 12 - A literatura dos séculos XVII a XIX - Comentario e a redacción de textos literarios III	
			LCLB4.2.2 - Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade. (B)	CECC	- Identifica de xeito básico a presenza de personaxes e temas literarios, repetidos ó longo da historia. -Percibe o xeito en que se manteñen ou evolucionan.	X	X	X					- Comentarios de texto. 20% - Observación e corrección de exercicios. 10% - Proba escrita. 70%
			LCLB4.2.3 - Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve. (B)	CSC	- Establece relacións básicas entre os tópicos e temas presentes na literatura e nos medios de comunicación. - Analiza de xeito crítico eses tópicos.	X	X	X					-Comentarios de texto. 60% - Observación e corrección de exercicios. 40%
h l n c	B4.1. Lectura libre e autónoma de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, coñecemento do mundo e enriquecemento persoal e coñecemento do mundo, para desenvolver os seus propios intereses	B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. (NB)	CCL	- Elabora opinións sinxelas sobre as lecturas.	X	X	X	3%		-Observación das intervencións orais. 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística - Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos.	
			LCLB4.3.3. Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal. (B)	CCL	-Le en voz alta, coa pronunciación, pausas e entoación axeitadas, potenciando a expresividade.	X	X	X					-Observación das intervencións orais: lectura dramatizada. Rúbrica 100%
			LCLB4.3.4. Dramatiza fragmentos literarios breves	CCEC	- Utiliza a entoación, o volume, as pausas e a xestualidade para dar								- Observación de lecturas.dramatizadas en clase. 100%

												BLOQUE 4	
												LITERATURA	
												UNIDADE 12	
	literarios e a súa autonomía de lectura		desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas. (B)		expresividade á lectura dramatizada de textos teatrais.				X				
h l n c	B4.2. Aproximación ás obras máis representativas da literatura española desde o século XVIII aos nosos días a través da lectura e a explicación de fragmentos significativos e, de ser o caso, obras completas. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etcétera	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Comprender textos literarios representativos desde o século XVIII aos nosos días, recoñecendo a intención do/da autor/a, o tema e os trazos propios do xénero ao que pertence, e relacionando o seu contido co contexto sociocultural e literario da época, ou doutras épocas, e expresando a relación con xuízos persoais razoados. 	LCLB4.4.1. Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria. (B)	CCL	<ul style="list-style-type: none"> - Le e comprende en profundidade textos literarios do século XX - Identifica neles características da época, o movemento literario, o autor/a e o estilo, interpretando a linguaxe literaria. 	X	X	X	15%		<ul style="list-style-type: none"> - Comentario de texto. 20% - Observación e corrección de exercicios. 10% - Proba escrita 70% 	<ul style="list-style-type: none"> -Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística - Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos. 	
			LCLB4.4.2. Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados. (B)	CAA	<ul style="list-style-type: none"> -Identifica ás principais características sociais, culturais e artísticas da literatura do século XX -Coñece os principais movementos literarios, autores e obras desas épocas, e comenta de xeito razoado fragmentos dados desas obras, identificando o tema, explicando o contido, analizando o estilo e atopando trazos literarios. 	X	X	X					
h l n	B4.3. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos do século XX, utilizando as convencións	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa. 	LCLB4.5.1 - Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa. (B)	CCL	<ul style="list-style-type: none"> -Redacta textos creativos, axustándose ó xénero que se lle pide, fomentando a imaxinación, expresividade e calidade estética. 		X	X	5%		<ul style="list-style-type: none"> - Entrega e corrección dun texto literario persoal. 100% 	<ul style="list-style-type: none"> -Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística - Ed. para a paz - Ed. para a 	
					<ul style="list-style-type: none"> - Valora a escritura como 								

	formais do xénero seleccionado e con intención lúdica e creativa.		LCLB4.5.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos. (B)	CAA	elemento para espertar e expresar sentimentos.			X			-Entrega e corrección dun texto literario persoal. 100%	igualdade de sexos.
e	B4.4. Consulta de fontes de información variadas para a realización de traballos e a cita adecuada destas.	B4.6. Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas para realizar un traballo educativo en soporte impreso ou dixital sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información.	LCLB4.6.1. Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura. (NB)	CCL CD	- Elabora un traballo sinxelo sobre un tema literario do curso, consultando fontes de información variadas.			X			- Observación do traballo e exposición en clase. 100%	-Comprensión lectora -Expresión oral e escrita. -Ed. moral e cívica -Ed. para o lecer -Ed. sensibilidade artística
			LCLB4.6.2. Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia. (NB)	CCL CSIEE	Redacta, de xeito coherente e cohesionado, conclusións propias sobre textos e obras literarias.			X			- Observación de intervencións orais e comentarios de texto. 30% - Proba escrita. 70%	- Ed. para a paz - Ed. para a igualdade de sexos. - Comunicación audiovisual
			LCLB4.6.3. Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos. (NB)	CD	Emprega recursos da tecnoloxía e da comunicación na elaboración de certos exercicios.			X			- Observación exercicios e xornal escolar. 100%	

COMPETENCIAS

CCL Comunicación lingüística.
 CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
 CD Competencia dixital.
 CAA Competencia aprender a aprender.
 CSC Competencias sociais e cívicas.
 CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
 CCEC Conciencia e expresións culturais.

TEMAS TRANSVERSAIS

CL Comprensión lectora.
 EOE Expresión oral e escrita.
 CA Comunicación audiovisual.
 EA: Educación ambiental
 ESA: Educación da sensibilidade artística
 EMC Educación moral e cívica.
 EP: Educación para a paz.
 EIS: Educación para a igualdade de sexos
 ESS Educación da saúde e da sexualidade
 EL: Educación para o lecer

Tamén incluiremos a participación en proxectos que se contabilizarán cun 5% da nota no apartado de exercicios: creación literaria.

Proxectos: 1º Trimestre: “Os xogos verbais. Recursos estilísticos” .
 2º Trimestre :”Micropoemas e microrrelatos”.

5. 8 Secuenciación e concreción dos estándares de 4º de ESO en unidades didácticas

1ª AVALIACIÓN

<p>UNIDADE 1 BLOQUE 1: LINGUA ORAL (2 sesións)</p> <p>Comprensión e desenvolvemento da lingua oral I</p>	<p>Estándares traballados</p>
<p>Pronunciación, volume e ritmo. Tipos de entoación.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Métodos para atraer o interese do oínte. • Métodos para persuadir. • A importancia da linguaxe non verbal: xestualidade. 	<p>LCLB 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6</p>
<p>UNIDADE 2: BLOQUE 2: LER E ESCRIBIR (4 sesións)</p> <p>Comprensión de textos e expresión escrita I</p>	<p>Estándares traballados</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A análise de textos: tema, idea central, partes. • O resumo e o esquema. • Os rexistros lingüísticos: coloquial, formal, culto • A linguaxe literaria. • Principais ferramentas literarias: os recursos estilísticos. 	<p>LCLB 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3</p>

<ul style="list-style-type: none"> • A métrica • A expresión escrita adaptada ós diversos contextos. • A expresión escrita obxectiva e subxectiva 	
--	--

<p>UNIDADE 3: BLOQUE 3: LINGUA (13 sesións)</p> <p>Ortografía, semántica e morfosintaxe I</p>	<p>Estándares traballados</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sílaba, sílaba tónica, acento gráfico. • Hiato, ditongo e tritongos • Regras xerais de acentuación. • Acento gráfico en ditongos e tritongos. • Acento diacrítico. • Acentuación de palabras compostas • Lexemas e morfemas • Tipos de morfemas. Prefixos e sufixos • Palabras simples, compostas, derivadas e parasintéticas • A construción de palabras mediante composición e derivación • As categorías gramaticais • Suxeito e predicado. Complementos verbais • A oración simple • A oración compostas • Coordinación e subordinación • Tipos de coordinadas 	<p>LCLB 3.1.1, 3.2.1, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.4.2, 3.5.1, 3.6.1, 3.6.2, 3.6.3, 3.6.4 , 3.7.1</p>

<p>UNIDADE 4: BLOQUE 4: LITERATURA (17 sesións)</p> <p>Literatura I</p>	<p>Estándares traballados</p>
<ul style="list-style-type: none"> • O comentario de textos literarios • A escritura creativa: micropoemas • Explicacións e actividades sobre o libro de lectura correspondente a esta avaliación. • Contexto histórico social do Barroco. • A poesía do século XVII: Góngora, Quevedo; Lope, Sor Juana Inés de la Cruz, Shakespeare • Características históricas do século XVIII. • Arte e literatura no século XVIII: o neoclasicismo. • Jovellanos, Cadalso, Feijoo, Moratín. • O marco histórico do século XIX • A literatura do século XIX: O Romanticismo. • A literatura romántica española: Larra, Espronceda, Bécquer, Zorrilla. • O Romanticismo europeo e americano: George Sand, Goethe, Byron, Mary Shelley, Edgar Allan Poe 	<p>LCLB 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3</p> <p>LCLB 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.4.1, 4.4.2, 4.5.1, 4.5.2</p>

2ª AVALIACIÓN

<p>UNIDADE 5 BLOQUE 1: LINGUA ORAL (3 sesións)</p> <p>Comprensión e desenvolvemento da lingua oral II</p>	<p>Estándares traballados</p>
<p>Características dos diversos tipos de intervencións orais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • as intervencións coloquiais e improvisadas: a conversa. • As intervencións planificadas: o debate, a exposición, o discurso • A argumentación • As normas das intervencións orais: • normas nos debates • normas nas exposicións e nos discursos. 	<p>LCLB 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4, 1.3.5, 1.4.1, 1.4.2, 1.5.1</p>

<p>UNIDADE 6 BLOQUE 2: LER E ESCRIBIR (4 sesións)</p> <p>Comprensión de textos e expresión escrita II</p>	<p>Estándares traballados</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A dedución na comprensión textual (presuposicións e implicacións) • A intertextualidade. • A aplicación dos coñecementos ó texto. • A tipoloxía textual: textos descritivos, narrativos, argumentativos e dialogados. • Aspectos da coherencia: a progresión textual e a ausencia de contradicións. 	<p>LCLB 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.5, 2.2.6, 2.3.1, 2.3.2, 2.2.2, 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3, 2.5.2, 2.5.3, 2.7.3</p>

- Os textos expositivos e argumentativos

<p>UNIDADE 8: BLOQUE 4: LITERATURA (13 sesións)</p> <p>Literatura II</p>	<p>Estándares traballados</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Comentario de texto literario II. • A escritura creativa II: microrrelatos. • Explicacións e actividades relativas ó libro de lectura correspondente a esta avaliación . • Características xerais do Realismo. A novela realista en Europa. • Principais autores realistas: Flaubert, Maupassant, Dickens, Dostoievski, Tolstoi, Gogol... • Realismo en España: Galdós e Clarín. • Trazos específicos do Naturalismo. • Diferencias entre Realismo e Naturalismo. • Naturalismo europeo: Zola. • Autores próximos ó Naturalismo en España: Emilia Pardo Bazán, V. Blasco- Ibáñez. • Características e temas. • Os simbolistas franceses: os poetas malditos. • A influencia do simbolismo na literatura posterior. 	<p>LCLB 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3</p> <p>LCLB 4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.4.1, 4.4.2, 4.5.1,4.5.2</p>

3ª AVALIACIÓN

<p>UNIDADE 9 BLOQUE 1: LINGUA ORAL (2 sesións)</p> <p>Comprensión e desenvolvemento da lingua oral III</p>	<p>Estándares traballados</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Os aspectos emocionais e estéticos na oralidade. • A entoación, o ritmo, a velocidade, o volume na lectura. • A literatura oral. • A lectura dramatizada. Características. • Lectura dramatizada de poemas • Lectura dramatizada de relatos • Lectura dramatizada de textos teatrais. 	<p>LCLB 1.6.1, 1.6.2, 1.6.3, 1.6.4, 1.6.5, 1.6.6, 1.7.1, 1.7.2, 1.7.3</p>
<p>UNIDADE 10 BLOQUE 2: LER E ESCRIBIR (3 sesións)</p> <p>Comprensión de textos e expresión escrita III</p>	<p>Estándares traballados</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A narración: definición e estrutura. • Compoñentes do texto narrativo • Narrador: tipos de narradores. • A análise do tempo. Linealidade e anacronías. • O espazo. • Os personaxes. • A descrición: definición e características. • A descrición de persoas, física e psicolóxica. • A descrición de lugares e paisaxes. • A descrición realista, fantástica, idealizante ou satírica. 	<p>LCLB2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3, 2.5.1, 1.5.2, 2.5.3, 2.5.4, 2.5.5, 2.5.6, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3, 2.6.4, 2.5.5, 2.6.6, 2.7.1, 2.7.2, 2.7.3, 2.7.4</p>

<ul style="list-style-type: none"> • As subordinadas adverbiais. • As subordinadas adverbiais de lugar, de tempo e de modo. • As comparativas • Causais e consecutivas. • Condicionais. • Concesivas. • Finais. • Subordinadas adverbiais de participio. • Subordinadas adverbiais de xerundio. 	
--	--

<p>UNIDADE 12: BLOQUE 4: LITERATURA (14 sesións)</p> <p>Literatura III</p>	<p>Estándares traballados</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Comentario de textos literario III • Escritura creativa: o relato. • Explicacións e actividades relativas ó libro de lectura correspondente a esta avaliación . • A literatura do século XX • Marco histórico do século XX: Europa e España • Principais correntes culturais e filosóficas do século XX. • Movementos literarios do século XX. • Modernismo: Características e influencias literarias. • Simbolismo e Parnasianismo (Charles Baudelaire) • Temas modernistas. Métrica e estilo. Rubén Darío • A Xeración do 98: ideoloxía, temática, estilo. <ul style="list-style-type: none"> - Visión resumida dos autores integrantes. - Análise de Valle Inclán e Antonio Machado. 	<p>_LCLB2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3</p> <p>LCLB4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.4.1 4.4.2, 4.5.1,4.5.2</p>

- Os principais movementos de vangarda. Os -ismos
- A Xeración do 27. Aspectos xerais. Tradición e innovación.
- Resumo dos principais autores.
  - Federico García Lorca.
  - Os símbolos lorquianos.
  - Rasgos de estilo dos seus poemas: tradición e surrealismo.
  - A súa poesía.

- Os grandes renovadores teatrais da primeira metade de século:

Valle- Inclán: trazos do seu teatro.

- As farsas e as comedias bárbaras.
- O esperpento. Luces de Bohemia.

Federico García Lorca: trazos teatrais.

- *Fases do seu teatro.*
- *Os símbolos lorquianos.*
- *Trazos estilísticos.*
- A muller no teatro de Lorca.
- La casa de Bernarda Alba. Bodas de sangre.

- A narrativa:

- A literatura de posguerra (1939- 1950). Camilo José Cela
- Realismo social (1950 – 1960) Miguel Delibes
- Realismo crítico e experimental (1960 –1975) Tiempo de silencio
- Desde o 75 ata os nosos días. Muñoz Molina.

- A poesía

- Poesía arraigada e desarraigada. Dámaso Alonso
- Poesía existencial e poesía social. Blas de Otero. Gabriel Celaya

-Poesía humanizada. Ángel González.

-Poesía experimental. Os novísimos.

- O teatro

- O teatro dos anos 40 e 50

-Teatro de humor e do absurdo: Miguel Mihura.

-Teatro existencial e social: Alfonso Sastre e Buero Vallejo.

-O teatro experimental (a partires dos 60)

- A LITERATURA HISPANOAMERICANA (visión resumida)

-A poesía hispanoamericana: Neruda, Benedetti.

-A narrativa hispanoamericana: boom, realismo máxico,

-García Márquez, Cortázar, Rulfo, Benedetti, Quiroga, Borges.

6. CONCRECIÓN METODOLÓGICA

A organización do currículo en bloques e a secuencia destes non indican xerarquía nas aprendizaxes dentro da aula, ben ao contrario, estas deben ser abordadas desde enfoques comunicativos e, na medida do posible, globalizadores e interdisciplinarios, que teñan en conta a transversalidade da aprendizaxe baseada en competencias. Así mesmo, nas decisións metodolóxicas deben terse en conta a atención á diversidade e a consideración dos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo que posibiliten a resolución conxunta das tarefas, e potencien a inclusión do alumnado

Toda intervención educativa terá en conta os coñecementos previos dos alumnos e o seu interese por saber e aprender; so así, conseguiranse aprendizaxes funcionais, grazas ós que poderán traducir os contidos á súa propia linguaxe, utilízalos noutras áreas e aproveitar o aprendido para seguir aprendendo: en definitiva, adquirir as competencias básicas necesarias para completar esta etapa. Para desenvolver as competencias clave, a metodoloxía docente concretarase a través dos distintos tipos de actividades e das diferentes maneiras de presentar os contidos en cada unidade didáctica. Consideramos que estes medios son o mellor elemento para espertar o interese sobre un tema, motivar, contextualizar un contido e transferir a súa aprendizaxe a outros ámbitos.

As metodoloxías empregadas serán globalizadoras, participativas, cooperativas e, no posible, lúdicas, fomentando nos alumnos/as a exploración, o descubrimento, a creatividade e , sobre todo, a valoración da súas propias posibilidades.

A **aprendizaxe cooperativa** é, máis ca un método, unha forma de entender a ensinanza, un enfoque global sobre ela. Neste enfoque, algunhas das tarefas que se programan na aula contemplan a cooperación como requisito indispensable para realizalas. Sen os compañeiros/as non se poden levar a cabo satisfactoriamente. No traballo cooperativo cada membro do grupo ten as súas tarefas e responsabilidades ben definidas, pero o asunto clave de esta estratexia é que o éxito do grupo depende de que todos aprendan. A cooperación entre iguais, nestes casos, crea un espazo de interacción beneficioso. **Dadas as condicións deste curso, o alumnado non pode xuntarse fisicamente para traballar, alterando a distancia de seguridade que establece o protocolo**, pero si pode cooperar a través de Edixgal e da aula virtual mediante foros, mensaxes, ou simplemente, facendo exposicións orais en común na aula, intervindo en voz alta en debates, respondendo a preguntas feitas pola profesora e completando ou comentando, respetuosamente, respostas de compañeiros...

Os métodos utilizados deben enfocarse á posibilitar tamén a realización de tarefas que o alumnado deba resolver facendo uso axeitado dos distintos tipos de coñecementos, destrezas, actitudes e valores. **O traballo por proxectos** resulta relevante para a aprendizaxe por competencias pois permite aplicar a contextos da vida real ou verosímiles as aprendizaxes realizadas, e motiva para aprender máis, ao xerar nos nenos e nenas a curiosidade e a necesidade de adquirir novos coñecementos, destrezas, actitudes e valores na resolución do proxecto. O traballo por proxectos pretende que os alumnos/as asuman unha maior responsabilidade da súa aprendizaxe poñendo en xogo as súas habilidades e coñecementos a

través do desenvolvemento de proxectos reais. Os escolares, ó longo do proceso aprenden a mirar o seu arredor, a facerse preguntas, a criticar, a comprometerse e a colaborar. Este enfoque metodolóxico axuda a poñer en funcionamento estratexias cognitivas complexas tales como planificar, consultar, deliberar, concluír, informar, etc.; e desenvolve coñecementos e competencias como o pensamento crítico e diverxente —relacionado coa creatividade, a busca de solucións a problemas reais, a xestión de informacións diversas, a cooperación e a participación. No traballo por proxectos cobran especial relevancia os aspectos non puramente intelectuais da tarefa: o desenrolo afectivo, a capacidade de compromiso, a responsabilidade, o criterio autónomo, as relacións humanas e persoais para a construción conxunta dos aprendizaxes, o esforzo compartido, a implicación emotiva e a motivación intrínseca, entre outros. Por este motivo incluiremos tamén a participación nun proxecto ó longo do curso. Participarán por tanto nun proxecto, centrado na creación literaria (elaboración de microrrelatos, micropoemas...) e conectado con outras materias, como lingua e literatura galega.

Incluimos ademais o **traballo individual**, fundamental para responsabilizar tamén ó alumnado das súas propias tarefas e desenvolver a súa autonomía. Có traballo individual tamén desenvolverá a capacidade de esforzo persoal, a súa habilidade para a resolución de problemas, sen delegar por sistema nos demais, e a necesidade de asumir as consecuencias das propias decisións.

Os métodos de ensinanza estarán en función do que pretendamos conseguir en cada caso e en cada momento, polo que primeiramente, observaremos e analizaremos o que queremos e, seguidamente, empregaremos o método máis adecuado para acadar eses obxectivos.

O que deberá respectar calquera metodoloxía utilizada serán os procesos individuais de aprendizaxe e a incidencia nos procesos cognitivos e afectivos de todo tipo de aprendizaxes.

Cada alumno/a posúe unhas peculiaridades que o diferencian do resto do grupo. Non todos aprenden ó mesmo ritmo ou teñen os mesmos intereses e capacidades. Por iso, a pesares das dificultades que elo implica, propoñemos:

- Actividades educativas para todo o grupo, á vez que estratexias que atendan ás diferencias individuais do alumnado.
- Actividades e situacións de ensinanza e aprendizaxe variadas e flexibles, para que acceda o maior número de alumnos/as, e posibiliten diferentes puntos de vista e tipos de axuda.
- Referencias a aprendizaxes xa contemplados para posibilitar o repaso e a fixeza dós contidos que poidan requirir un maior grado de dificultade para algúns alumnos/as.
- Actividades que propoñan solucións abertas e flexibles, potenciando a individualidade e que nos permitan avaliar a cada suxeito segundo as súas capacidades e esforzo.
- As actividades non serán sempre unha mera transmisión de información. Partirán das experiencias, coñecementos previos e datos da realidade á que teñan acceso os educandos, facilitando un aprendizaxe no que poidan comprobar a utilidade do aprendido e fomentar o interese por novos coñecementos.
- O papel do profesor deberá ser fundamentalmente de guía e mediador.

- Prestaremos unha especial atención ó equilibrio persoal e problemas afectivos dos alumnos/as, considerando as peculiaridades persoais e ritmos de aprendizaxe,
- Daremos prioridade á creación de ambientes de traballo distendidos que propicien a interacción alumno-alumno, alumno-profesor, para a elaboración de conclusións e reflexións persoais.
- A metodoloxía aplicada a cada actividade estará tamén en función do tipo de agrupamento. Sendo en este caso grupo-clase, no modelo de interacción profesor-alumno/a, iremos combinando una ensinanza por niveles, con una ensinanza masiva, dependendo do nivel de dificultade da actividade, o dos niveis de progresión individual dentro do grupo.
- Presentar información nova, sorprendente, incongruente as veces, e confrontar cós coñecementos previos do alumno/a.
- Propoñer ó alumno/a problemas que haxa que resolver.
- Variar os elementos da tarefa para mante-la atención.
- Relacionar o contido da instrución por medio de un uso da linguaxe e dunha selección de exemplos familiares ós alumnos, coas súas experiencias, cós seus coñecementos previos e cós seus valores.
- Mostra- la meta para a que poida ser relevante aprender o que se presenta como o contido dá instrución, a ser posible mediante exemplos.

O expresado anteriormente traducirase na aula desenrolando as nove unidades didácticas , de acordo co seguinte esquema de traballo:

- Introducción á unidade de traballo a fin de motivar ós alumnos/as.
- Análise dos coñecementos previos dós alumnos/as.
- Exposición de contidos e desenrolo da unidade.
- Traballo individual dos alumnos/as desenrolando as actividades propostas.
- Traballo en pequenos grupos para fomentar o traballo cooperativo.
- Variedade de instrumentos didácticos.
- Técnicas lingüísticas e literarias para comprender textos, buscar e tratar información en diferentes contextos e facer un uso apropiado das novas tecnoloxías.

As metodoloxías empregadas serán globalizadoras, participantes e, no posible lúdicas, fomentando nos alumnos/as a exploración, o descubrimento, a creatividade e , sobre todo, a valoración da súas propias posibilidades.

Por outra banda os métodos de ensinanza estarán en función do que pretendamos conseguir en cada caso e en cada momento. Polo que primeiramente, observaremos e analizaremos o que queremos e, seguidamente, empregaremos o método máis adecuado para acadar eses

obxectivos. O que deberá respectar calquera metodoloxía utilizada serán os procesos individuais de aprendizaxe e a incidencia nos procesos cognitivos e afectivos de todo tipo de aprendizaxes.

Cada alumno/a posúe unhas peculiaridades que o diferencian do resto do grupo. Non todos aprenden ó mesmo ritmo ou teñen os mesmos intereses e capacidades. Por iso, a pesares das dificultades que elo implica, propoñemos:

- Actividades educativas para todo o grupo, á vez que estratexias que atendan ás diferencias individuais do alumnado.
- Actividades e situacións de ensinanza e aprendizaxe variadas e flexibles, para que acceda o maior número de alumnos/as, e posibiliten diferentes puntos de vista e tipos de axuda.
- Referencias a aprendizaxes xa contemplados para posibilitar o repaso e a fixeza dós contidos que poidan requirir un maior grado de dificultade para algúns alumnos/as.
- Actividades que propoñan solucións abertas e flexibles, potenciando a individualidade e que nos permitan avaliar a cada suxeito segundo as súas capacidades e esforzo.
- As actividades non serán sempre unha mera transmisión de información. Partirán das experiencias, coñecementos previos e datos da realidade á que teñan acceso os educandos, facilitando un aprendizaxe no que poidan comprobar a utilidade do aprendido e fomenta-lo interese por novos coñecementos.
- papel do profesor deberá ser fundamentalmente de guía e mediador.
- Prestaremos unha especial atención ó equilibrio persoal e problemas afectivos dos alumnos/as, considerando as peculiaridades persoais e ritmos de aprendizaxe,
- Daremos prioridade á creación de ambientes de traballo distendidos que propicien a interacción alumno-alumno, alumno-profesor, para la elaboración de conclusións e reflexións persoais.
- A metodoloxía aplicada a cada actividade estará tamén en función do tipo de agrupamento. Sendo en este caso grupo-clase, no modelo de interacción profesor-alumno/a, iremos combinando una ensinanza por niveles, con una ensinanza masiva, dependendo do nivel de dificultade da actividade, o dos niveis de progresión individual dentro do grupo.
- Presentar información nova, sorprendente, incongruente as veces, e confrontar cós coñecementos previos do alumno/a.
- Propoñer ó alumno/a problemas que haxa que resolver.
- Variar os elementos da tarefa para mantela atención.
- Relacionar o contido da instrución por medio de un uso da linguaxe e dunha selección de exemplos familiares ós alumnos, coas súas experiencias, cós seus coñecementos previos e cós seus valores.
- Lecturas de obras literarias para fomentar a comprensión lingüística, a reflexión, a imaxinación e a sensibilidade artística.
- Mostrar a meta para a que poida ser relevante aprender o que se presenta como o contido da instrución, a ser posible mediante exemplos.

7. ACTIVIDADES, MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

7.1 Actividades, metodoloxía e recursos empregados no ensino presencial.

Con respecto ós materiais e recursos empregados, deben sinalarse:

Para 1º e 2º de ESO:

- O libro do alumno: Lengua castellana y Literatura 1º e 2º . Editex (prestado ó alumnado por parte do centro)
- Introduciremos o libro dixital en 1º curso, participando no programa Edixgal.
- Presentación de esquemas conceptuais ou visións panorámicas, co xeito de relacionar ós diferentes contidos entre si. Tamén aportacións audiovisuais: cine, teatro filmado, cancións...
- Informacións complementarias nas marxes das páxinas correspondentes como aclaración ou información suplementaria, ben para manter o interese dos alumnos e alumnas máis avantaxados, para insistir sobre determinados aspectos específicos, ou ben para facilitar a comprensión, asimilación ou maior facilidade de asimilación de determinados conceptos.
- Proposta coherente, rica e variada de imaxes, ilustracións, prensa, cadros e gráficos que nos axudarán nas nosas intencións educativas. **Uso das TIC.**
- Propostas de diversos tratamentos didácticos: realización de resumos, esquemas, sínteses, redaccións, debates, traballos de simulación, etc., que nos axudan a que os alumnos/as poidan captar o coñecemento de diversas formas.
- Emprego da aula virtual Edixgal para o visionado de arquivos e entrega de tarefas.
- Posible utilización de sistemas de videoconferencias e videoclases.

- Obras literarias completas, como lecturas obrigatorias, para a súa lectura e análise por parte do alumnado:

Para 1º de ESO:

- Manolito Gafotas. ----- Elvira Lindo
- El principito ----- Antoine de Saint- Exupery
- El devorador de hombres. ----- Horacio Quiroga
- Relatos de monstruos, Relatos de fantasmas ---- Varios autores

Para 2º de ESO:

- Un viejo que leía novelas de amor --- Luis Sepúlveda
- Selección de cuentos ---- Óscar Wilde
- El fantasma de Canterville, El crimen de sir Arthur Neville. --- Óscar Wilde

Algún dos libros de lectura obrigatorios, de 1º ou 2º de ESO, podería ser cambiado, por decisión da profesora, se fora necesario, para adaptarse á dispoñibilidade de tempo, ou ó nivel de comprensión lectora do alumnado.

Para 3º e 4º de ESO:

Presentación de esquemas conceptuais ou visións panorámicas, coa fin de relacionar ós diferentes contidos entre si.

- Informacións complementarias nos marxes das páxinas correspondentes como aclaración ou información suplementaria, ben para manter o interese dos alumnos e alumnas máis avantaxados, para insistir sobre determinados aspectos específicos, ou ben para facilitar a comprensión, asimilación ou maior facilidade de asimilación de determinados conceptos.
- Proposta coherente, rico e variado de imaxes ilustracións, prensa, cadros e gráficos que nos axudarán nas nosas intencións educativas.
- Propostas de diversos tratamentos didácticos: realización de resumos, esquemas, sínteses, redaccións, debates, traballos de simulación, etcétera., que nos axudan a que os alumnos e alumnas poidan captar o coñecemento de diversas formas.
- Libro de texto, será unha ferramenta máis, xunto coas xa mencionadas, para algúns temas.

- Libro de texto para 3º de ESO: Lengua Castellana y literatura 3º ESO. Editorial Edebé
- O libro de texto escollido para 4º: Lengua Castellana y literatura 4º ESO Edit. Casals.
- Presentacións por ordenador.
- Vídeos ilustrativos e fragmentos de películas.
- Emprego da aula virtual Edixgal para o visionado de arquivos e entrega de tarefas.
- Posible utilización de sistemas de videoconferencias e videoclases
- Obras literarias completas para a súa lectura obrigatoria e análise por parte do alumnado:

Para 3º de ESO:

- La llamada de lo salvaje ----- Jack London
- El bosque animado --- Wenceslao Fernández Flórez
- De ratones y hombres --- Steinbeck

-Selección de contos de varios autores e autoras feita pola profesora, en base á súa calidade literaria.

- Para 4º de ESO:

- Crónica de una muerte anunciada. - Gabriel García Márquez.
- Selección de contos - Edgar Alan Poe
- Bodas de sangre / La casa de Bernarda Alba - Federico García Lorca
- Selección de poemas de varios autores e autoras, feita pola profesora.

Algún dos libros de lectura obrigatorios, de 3º ou 4º de ESO, podería ser cambiado, por decisión da profesora, se fora necesario, para adaptarse á dispoñibilidade de tempo, ou ó nivel de comprensión lectora do alumnado.

7.2 Actividades, metodoloxía e recursos en caso de ensino que combine fases presenciais e non presenciais.

Ademais das actividades e recursos mencionadas no apartado anterior, aplicables no ensino presencial, programamos outros telemáticos e non presenciais.

PARA 1º E 2º DE ESO

<p>ACTIVIDADES</p> <p>Buscarán a autoaprendizaxe e o pensamento crítico.</p> <p>Tamén se incluírán actividades de tipo creativo.</p> <p>Implicarán ademais o uso das TIC</p>	<p>Redacción e envío, mediante Edixgal, de documentos con resumos explicativos, previos á solicitude de actividades.</p> <p>Elaboración e corrección de follas de tarefas e exercicios, de lingua e literatura, por parte da profesora, baseadas no que se está dando e centradas nos estándares básicos. Esas follas serán subidas con prazos de entrega, a Edixgal para que o alumnado as conteste.</p> <p>Tamén serán enviadas por correo electrónico, a alumnos concretos, que en momentos puntuais planteen problemas de conexión, ata que estos se solucionen.</p> <p>Indicación, por medio de Edixgal e do correo electrónico, de certas fotocopias e páxinas do libro de texto que o alumnado deba repasar (material que teña na súa casa)</p> <p>Deseño, solicitude e corrección de exercicios creativos por parte da profesora: elaboración dun microrrelato, dun micropoema, de greguerías e de exemplos inventados de distintos recursos estilísticos.</p> <p>Envío de pequenos textos literarios para lectura comprensiva, con preguntas sobre o contido, elaboradas e corrixiadas pola profesora.</p>
--	---

	<p>Exercicios para traballar as habilidades de manexo na aula virtual Edixgal e conexión a videoconferencias explicativas sobre a materia.</p>
<p>METODOLOXÍA (Alumnado con conectividade e sen conectividade)</p>	<p>O alumnado recibe o repaso e as explicacións pertinentes, por escrito, de como facer os exercicios solicitados e de aspectos que poideran plantexarlles algunha dificultade. Isto faise a través de Edixgal e do correo electrónico.</p> <p>O alumnado fai as tarefas solicitadas e envíaas mediante Edixgal (ou por correo electrónico se ten algún problema concreto.)</p> <p>Indícaselles follas do libro de texto e fotocopias que poden repasar e que están no seu poder en casa.</p> <p>Contestanse as súas dúbidas a través de mensaxes por Edixgal e por correo electrónico.</p> <p>Tamén, a través de Abalar, do teléfono ou do correo electrónico, se contestan as dúbidas puntuais que poden plantexar algúns pais e nais.</p> <p>Acordarase un horario de clases virtuais mediante videoconferencias, en caso de confinamento temporal por motivos de corentena.</p> <p>Establécese contacto habitual cos titores, co equipo directivo e co resto do profesorado mediante grupos de WhatsApp e videoclaustros, para informar e recibir información sobre o alumnado.</p> <p>(Os poucos casos que se detecten con problemas de conexión, terán tamén opción a acceder a información e tarefas a través do móbil, ata que lles sexan facilitados medios para conectarse.)</p>

MATERIAIS E RECURSOS	<p>Fotocopias e libro de texto en papel, facilitados ó alumnado durante as etapas presenciais, Libros de lectura facilitados nas fases presenciais.</p> <p>Enlaces de páxinas e vídeos subidos á aula virtual.</p> <p>Arquivos e exercicios subidos pola profesora a Edixgal.</p> <p>Edixgal para a información, mensaxes, recollida de documentos e tarefas do alumnado.</p> <p>Abalar móbil para conexión con país, nais e alumnos.</p> <p>Correo electrónico para a información, mensaxes, recollida de documentos e tarefas do alumnado (no caso de que teña algún problema temporal con Edixgal.)</p> <p>A través do teléfono do centro, para situacións moi concretas, nas que non sexa posible conectar con outros medios.</p> <p>WhatsApp e correo electrónico, para notificacións e conversas laboráis co profesorado.</p> <p>Webex e Jitsi para videoclases e videoclaustros.</p>

8. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

8.1 Características e proceso da avaliación

A avaliación será o noso instrumento de comprobación e de orientación, pero tamén de realimentación, en canto nos permite redefinir obxectivos e estratexias, é dicir, reprogramar. Será continua, formativa, interna e procesual, na que se articulen as peculiaridades do alumnado coas directrices esenciais do sistema. Consideramos que o proceso avaliador non debe efectuarse só ó final dun período educativo, senón ó rematar cada fase, e durante estas para, ademais de diagnosticar o punto de partida, orientar en cada momento o aprendizaxe e adaptar contidos e actividades ás características peculiares dos escolares.

Son catro os obxectivos esenciais de todo proceso avaliador no ámbito educativo:

- Adecuar as actividades pedagóxicas ás características de cada educando. É esencial coñecer o punto do que debe partir a acción docente: [Avaliación inicial](#).
- Determinar o desenvolvemento e adecuación das actividades educativas, adaptándoas ás necesidades concretas do alumnado, e detectar o grado de regulación ou asimilación dos elementos curriculares, para orientar o proceso: [Avaliación procesual](#).
- Medir a consecución dos rendementos e o grado de éxito ou fracaso do proceso: [Avaliación final](#).
- Detectar os fallos ou modificacións que se deben recoller nas actas do Departamento, reflexar na memoria final de curso e aplicar á programación do curso seguinte: [Autoavaliación da programación](#)

Deberán ser avaliados:

- Os obxectivos, tanto de Etapa como de Area. A súa consecución progresiva permite redefinilos ou profundar en aspectos non adquiridos.
- Os contidos, sobre os que se deben exercer reformulacións e adaptacións, en función da súa propia natureza e da consecución dos obxectivos. En cada Area son obxecto de avaliación os diferentes estándares de aprendizaxe.
- O nivel de consecución das competencias clave.
- As actividades ou formas externas que facilitan o aprendizaxe, mediante as que potenciamos as capacidades dos escolares.
- Os métodos ou procedementos empregados no proceso de ensinanza-aprendizaxe, e o sistema empregado na aula.

8.2 Instrumentos da avaliación

Consideramos que para realizar unha adecuada intervención educativa, é necesario propoñer unha avaliación ampla e aberta á realidade das tarefas de aula e das características do alumnado, con especial atención ó tratamento da diversidade.

Os instrumentos de avaliación defínense como aqueles documentos ou rexistros utilizados polo profesorado para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumnado. De esta forma a avaliación debe apoiarse na recollida de información. Por elo é necesario que o equipo de profesores determine as características esenciais dos procedementos de avaliación; entre elas subliñamos as seguintes:

- Ser moi variados, de modo que permitan avaliar os distintos tipos de capacidades e contidos curriculares e contrastar datos da avaliación dos mesmos aprendizaxes obtidos a través dos distintos instrumentos que posúen.
-
- Poder ser aplicados, algúns deles, tanto polo profesor como polos alumnos/as en situacións de autoavaliación e de coavaliación.
- Dar información concreta do que se pretende avaliar, sen introducir variables que distorsionen os datos que se obteñan coa súa aplicación.
- Utilizar distintos códigos (verbais, sexan orais ou escritos, gráficos, numéricos, audiovisuais, etcétera) cando se trate de probas dirixidas ó alumnado, de modo que se adecúen ás distintas aptitudes y que o código non mediatice o contido que se pretende avaliar.
- Ser aplicables en situacións máis ou menos estruturadas da actividade escolar.
- Permitir avaliar a transferencia dos aprendizaxes a contextos distintos de aqueles nós que se adquiriron, comprobando así a súa funcionalidade e a adquisición das competencias básicas.

A continuación enumeramos algúns dos procedementos e instrumentos que se poden empregar para avaliar o proceso de aprendizaxe:

Observación sistemática

- Observación directa do traballo na aula, biblioteca, etc...
- Revisión dos exercicios de clase.
- Rexistro anecdótico persoal para cada un dos alumnos/as .
- Rúbricas
- Probas escritas de autoavaliación e coavaliación

Analiza-las producións dos alumnos/as

- Resumos.
- Actividades en clase (problemas, exercicios, respostas a preguntas, etc.).
- Producións escritas (textos creativos, comentarios de texto)

Avaliar as exposicións orais dos alumnos/as

- Debates
- Lecturas en voz alta (no caso de textos literarios, lecturas dramatizadas.)
- Exposicións de temas, en grupo o individualmente, ou participación oral respondendo a preguntas sobre temas tratados en clase.

Realizar probas escritas específicas

- Obxectivas (probas escritas ou exames) que incluírán:
  - Respostas abertas (comentarios de texto, preguntas para desenvolver)
  - Resolución de exercicios
  - Preguntas pechadas

Mecanismos de recuperación

O feito de tratarse dunha avaliación procesual, en 1º e 2º de ESO o profesorado opta por realizar unha avaliación progresiva das capacidades do alumnado, como se indica nos criterios de avaliación, onde se valorará o seu desenvolvemento progresivo, de xeito que unha mellora nas competencias clave do alumno/a ó longo do curso, será o criterio a seguir para obter á superación da materia, sempre e cando, ó final do curso, chegue á consecución dos estándares mínimos avaliábeis. Haberá exames de recuperación, en datas comunicadas polo profesorado, con antelación suficiente, e tamén a avaliación extraordinaria estipulada, para aqueles que non aproben antes a materia.

En 3º e 4º de ESO, ademais dunha análise da evolución progresiva das capacidades do alumnado e da súa mellora nas competencias clave e consecución dos estándares de aprendizaxe, a profesora dará a opción de probas de recuperación, tras a primeira e segunda avaliación, e a avaliación extraordinaria estipulada, para aqueles que non aproben antes a materia.

8.3 Propostas de rúbricas e rexistros para a autoavaliación e coavaliación do alumnado

O profesorado presentará ó alumnado só aquelas que considere oportunas e adaptadas para cada curso e grupo no que imparte clase.

AUTOAVALIACIÓN DE COMPRENSIÓN DE TEXTOS					
Alumno/a:	Nivel de consecución			¿Qué poderías mellorar?	¿Cómo poderías facelo?
	Casi sempre	As veces	Nunca		
Tento comprender todas as palabras do texto. Se algunha e nova busco o seu significado,					
Resumo o argumento en poucas liñas recollendo ó esencial.					
Identifico e expreso sinteticamente l as ideas principais e as secundarias.					
Comprendo o sentido global do texto e respondo correctamente preguntas sobre el					
Comprendo e explico o texto de xeito detallado					
Atopo conexión ou exemplos clarificadores sobre algún contido do texto					
Relaciono o texto có momento histórico-social no que foi escrito.					
Identifico técnicas literarias, recursos estilísticos e métrica.					
Utilizo o dicionario por iniciativa propia para os textos de clase.					
Busco información para ampliar aspectos e afondar					

COAVALIACIÓN DAS NORMAS ORTOGRÁFICAS

Alumno/-a avaliado/-a:

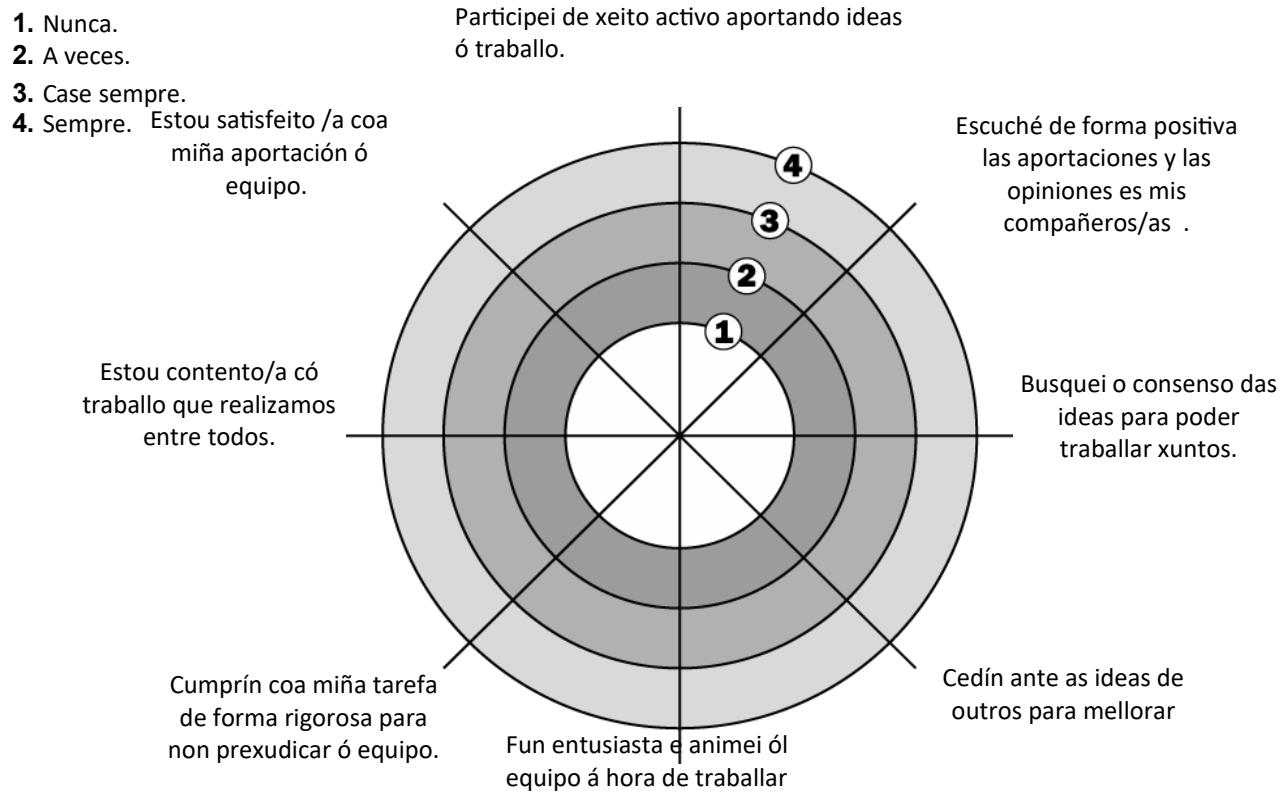
Alumno/-a avaliador/-a: .....

Indica en que grao aplica as normas ortográficas o teu compañeiro/a

	DOMINA A NORMA			Plan para corrixir as deficiencias
	Sempre	As veces	Nunca	
Regras de acentuación				
Uso de b e v				
Emprego da h				
Acento diacrítico				
Uso de s/x				
Uso de maiúsculas				
Signos de puntuación				
Grupos consonánticos ct e cc				
Outras				

DIANA PARA A AUTOAVALIACIÓN DO TRABALLO COOPERATIVO

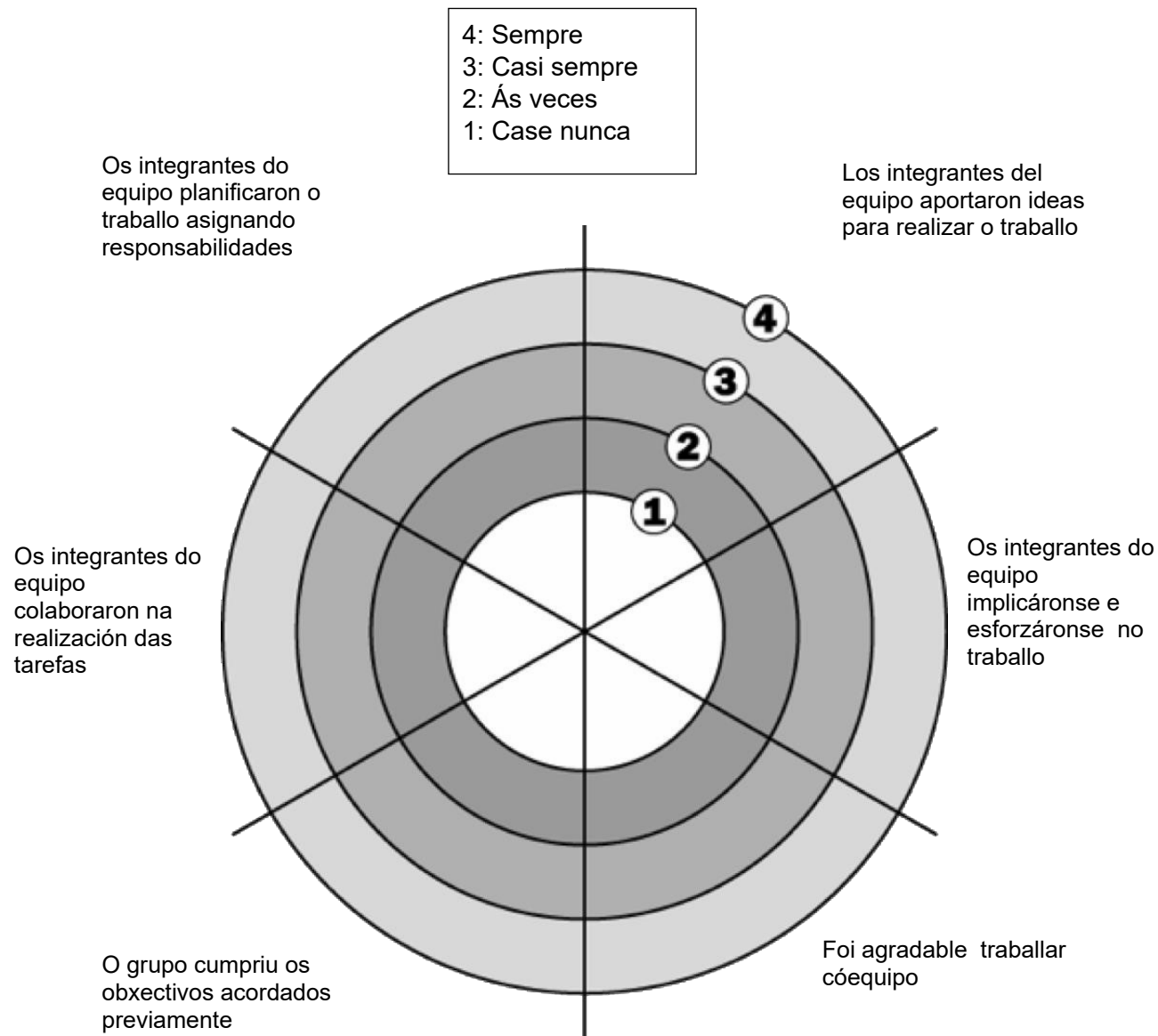
Le con atención cada un dos textos que aparecen arredor da diana e marca cunha cruz as interseccións correspondentes de acordo con estes indicadores de logro.

Une as cruces que poñas e obterás un polígono. Canto maior sexa a área do polígono, máis alta será a puntuación.

¿En cales dos puntos detallados na diana poderías mellorar? Indica como.

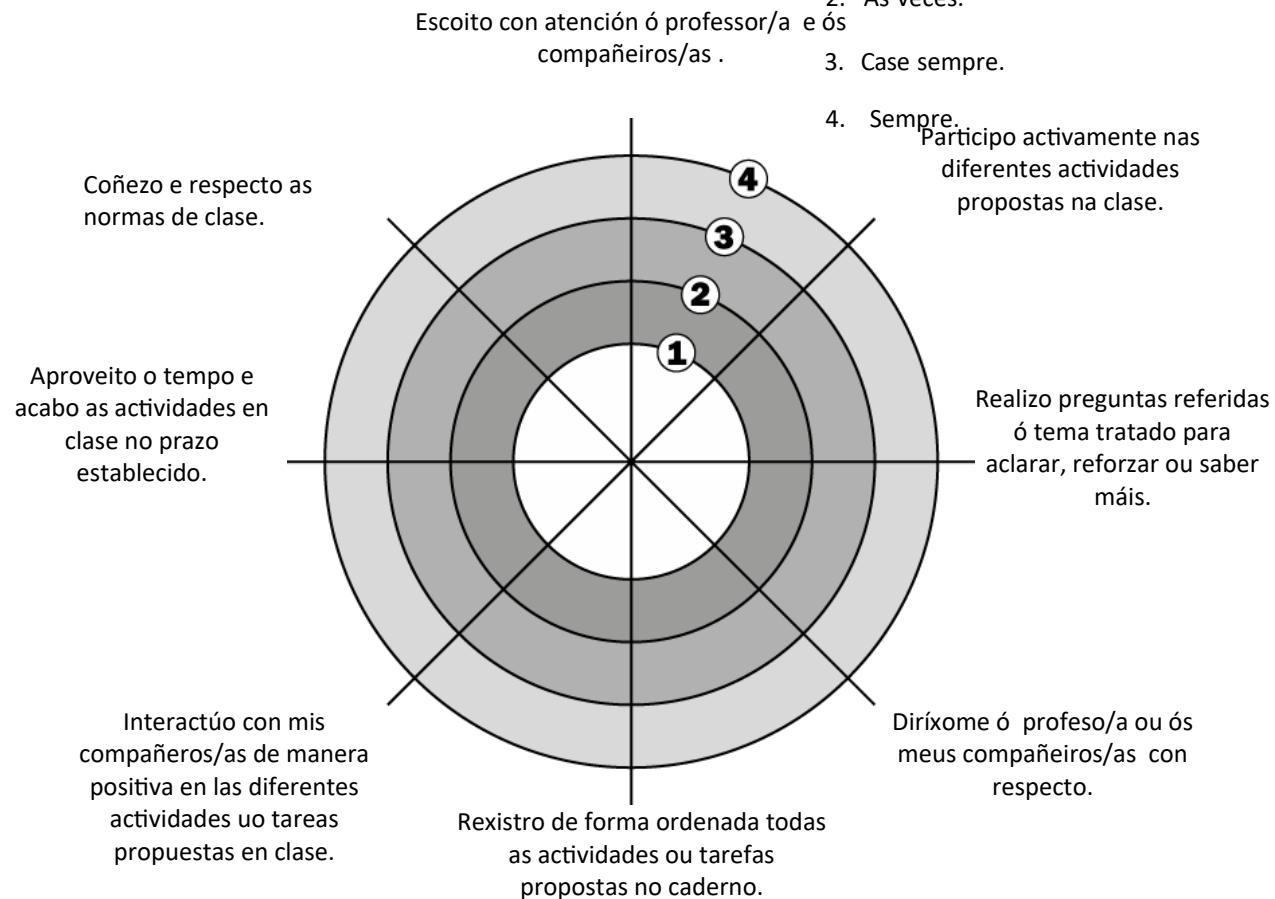
DIANA DE COAVALIACIÓN DO TRABALLO EN EQUIPO

DIANA PARA A AUTOAVALIACIÓN DO TRABALLO E O ESFORZO NA CLASE

Le con atención cada un dos textos que aparecen arredor da diana e marca cunha cruz as interseccións correspondentes, segundo o criterio que aparece neses puntos. Une as cruces, canto maior sexa o polígono, maior será a puntuación. Indica en que puntos poderías mellorar e como.

1. Nunca.
2. Ás veces.
3. Case sempre.
4. Sempre.

ESCALA DE AUTOAVALIACIÓN DE PROXECTOS

Escoge una opción: 1 *Insatisfactorio*, 2 *Suficiente*, 3 *Bastante satisfactorio*, 4 *Moi satisfactorio*

Intereseime sempre por avanzar de xeito ordenado segundo ás indicacións dadas.	1	2	3	4
Lin/mirei con atención os textos e vídeos das diferentes actividades e participei nas reflexións	1	2	3	4
Conseguín comprender a información, localizar exemplos e extraer os trazos dos vídeos	1	2	3	4
Atendín, apliquei ou resolvín as actividades con acerto. Cubrín os cadros e fichas	1	2	3	4
Atendín ás listas, modelos e guías que se ofreceron na secuencia	1	2	3	4
Corresponsabiliceime na planificación e revisión do guión.	1	2	3	4
Fun quen de mellorar a locución e a linguaxe.	1	2	3	4
Participei activa e coordinadamente en el ensaio e na gravación	1	2	3	4
Fixen valoracións con criterio nos ensaios dos demais.	1	2	3	4
Intentei superar as dificultades revisando as tarefas, buscando alternativas...	1	2	3	4
Comuniqueilles ós compañeiros/as as miñas ideas e aportacións de boas maneiras	1	2	3	4
Colaborei cós demais sempre dentro das miñas posibilidades	1	2	3	4
Intercambiamos reflexións e propostas no grupo	1	2	3	4
Mantivemos un ambiente de traballo adecuado	1	2	3	4

REXISTRO DE AUTOAVALIACIÓN DE ACTITUDES

Nome:	Curso:	Data:	
	Sempre	A maioría das veces 2	Poucas veces
Organicei o meu tempo			
Fun responsable e organicei as miñas tarefas.			
Aprendín os contidos e as técnicas da unidade			
Mostrei interese e esforzo en aceptar e corrixir os meus erros			
Cooperei e fun respectuoso nas tarefas realizadas en grupo			
Tomei medidas para mellora a miña aprendizaxe			
Resultado global (suma puntuación ÷ 6) = <input style="width: 80px; height: 20px;" type="text"/>			
Resultado inferior a 2		A túa actitude debe mellorar	
Resultado igual a 2		A túa actitude pode mellorar	

AUTOAVALIACIÓN DE COMPETENCIAS

Son capaz de...	Sempre 3	Ás veces 2	Nunca 1
Recoñecer as diferentes clases de palabras?			
Identificar en textos diversos unha estrutura persuasivo-argumentativa?			
Usar o punto, a coma e o punto e coma para cohesionar un texto?			
Comprender e producir textos orais e escritos?			
Encontrar información de forma autónoma?			
Seleccionar información a partir de diversas fontes?			
Traballar en equipo?			
Respectar as opinión do compañeiros/as?			

8.4 Proposta de rúbricas e rexistros para a avaliación do alumnado

Presentamos algunhas das rúbricas posibles para a avaliación dos estándares de aprendizaxe das unidades didácticas. O profesorado empregará só aquelas que considere oportunas, e vexa máis adaptadas a cada curso e grupo no que imparte clase. Tamén pode, ó longo do curso, substituílas e idear outros sistemas para rexistrar a información.

RÚBRICA TEMA : LINGUA E LITERATURA CASTELÁ CURSO: E.S.O. GRUPO :

ESTÁNDARES AVALIABLES																			
MAYOR INDIC. DE LOGRO																			
INSTRUMENTOS AVALIAC.																			
COMPETENCIAS																			
ALUMNO/A																			

INDICADORES DE LOGRO	ESTÁNDARES BÁSICOS	ESTÁNDARES NON BÁSICOS	
	4	2	
3	1,5		NOTABLEMENTE CONSEGUIDO
2	1		CONSEGUIDO
1,5	0,5		POUCO CONSEGUIDO (EN PROCESO)
1	0		NON CONSEGUIDO

ESCALA DE OBSERVACIÓN DO CADERNO OU DAS ACTIVIDADES DE CLASE

	SI			AS VECES			NON	PROPOSTAS DE MELLORA
	1	2	3	1	2	3		
Nome, curso e data na que das actividades								
Índica o tema, nº de exercicio e onde atopalo								
Respecta as marxes e distribúe ben o espazo								
Orde e limpeza								
Coida a ortografía.								
Fixo correccións cando foi necesario.								
Está completo, con todas as actividades								

REXISTRO DE ANÁLISE DOS TEXTOS

Alumno/a	Identifica os elementos distintivos do texto	Responde ás preguntas de análise de forma	Xustifica as respostas desde a teoría traballada	Describe as características dos distintos tipos de textos	Atopa exemplos no texto das características do tipo de texto	Argumenta de maneira lóxica as respostas con ideas propias	Establece relacións coa época ou situación na que se desenvolve o texto
Moi conseguido : 4	Conseguído: 3	Pouco conseguido: 2	Non conseguido:1				

REXISTRO DE AVALIACIÓN DOS CONCEPTOS GRAMATICAIS

Alumno/a: ..... Moi conseguido.....4 Conseguido.....3 Pouco conseguido....2 Non conseguido.... 1 Conseguido: C No conseguido: NC	Coñece o termo	Sabe cal é a súa función na lingua	Pode explicar o que é, o seu uso e poñer exemplos	Identifica o elemento da lingua en calquera contexto	Utiliza este elemento con corrección cando escribe	Utiliza este elemento con corrección cando fala	Propostas de mellora
Os fonemas							
As palabras							
O substantivo.							
O adxectivo							
Os determinantes							
O pronome persoal							
Outros pronomes							
O verbo							
O adverbio							
A preposición							
A conxunción							
Verbos regulares							
Verbos irregulares							
As frases ou sintagmas							
A oración							
Suxeito e predicado							
Os complementos							
As modalidades oracionais							

REXISTRO DE AVALIACIÓN DOS COMENTARIOS SOBRE LECTURAS

	Sempre 4	Casi siempre 3	A veces 2	Nunca 1
Presta atención á lectura.				
Responde correctamente ás preguntas de comprensión.				
Nas actividades de expresión oral fai referencias explícitas ó texto sobre o que se traballou				
Identifica o contexto e as implicacións do texto lido.				
Aporta ideas propias e orixinais na redacción das respostas ou dos textos libres.				
Escribe reflexións ou producións sobre o tema do texto, con corrección ortográfica.				
Analiza o texto con criterio propio e argumentación lóxica.				
Relaciona os contidos do texto con situación ou temas próximos á experiencia propia ou de outros ámbitos				

REXISTRO DE AVALIACIÓN DE COLOQUIOS

ALUMNO/A	Expresión oral (CCL)	Auto- co-rrección (CCAA)	Escoita activa (CCL)	Argumentación (CCEC)	Intervención (CSC)	Participación (CSIEE)	FINAL

INDICADORES DE LOGRO. **Moi ben: 4 Ben: 3 Regular :2 Mal :1**

REGISTRO DE AVALIACIÓN DE DEBATES									
ALUMNO/A	Traballo previo (Contidos) (CAA)	Preparación del tema (Fontes) (CD)	Expresión oral (CCL)	Auto-corrección (CAA)	Escoita activa (CCL)	Argumentación (CCEC)	Intervención (CSC)	Participación (CSIEE)	FINAL

RÚBRICA DE AVALIACIÓN DE TEXTOS ESCRITOS				
	4	3	2	1
PRESENTACIÓN	Enténdese claramente a letra. Limpo, ordenado, sen borróns e con marxes adecuadas.	Enténdese ben, aspecto xeral de limpeza. Garda case sempre as marxes	Enténdese case todo pero hai borróns.	Non se entende ou o aspecto e pouco limpo
ELABORACIÓN	Hai planificación previa, está ben estruturado e cunha conclusión clara.	Algunha planificación pero ten algunha deficiencia. Está bastante ben estruturado e con conclusión clara.	Sen preparación previa. Fallos na estrutura ou conclusión non moi clara	Sen planificación, fallos importantes de estrutura e a conclusión non é clara.
CLARIDADE, COHERENCIA E COHESIÓN	Redacción clara e coherente. Ben cohesionado. Enténdese todo.	Ideas claras pero pouca precisión ao transmitilas.	Hai algunhas ideas confusas e non se entende ben o que quere dicir.	Falta de claridade na redacción e na exposición de ideas. Ideas inconexas.
VOCABULARIO	É preciso. Riqueza semántica no tema tratado.	Correcto e preciso pero pouco abundante. Uso forzado dalgunhas palabras.	Pouco rico ou pouco específico para o tema.	Vocabulario moi pobre e con erros
ORTOGRAFÍA	Sen erros ortográficos	5 erros ortográficos como máximo	Entre 5 e 10 erros ortográficos	Máis de 10 erros ortográficos

RÚBRICA DE AVALIACIÓN DE EXPOSICIÓNS ORAIS

	4	3	2	1
CONTIDOS	Contidos relevantes, exemplos, conexións coa vida ou outras materias	Contidos relevantes pero sen exemplos e sen transferencia	Contidos pobres pero coherentes e relacionados co tema	Contidos moi escasos ou non se entenden.
VOCABULARIO	Riqueza léxica e corrección normativa	Adecuado para o tema pero con algún erro nas palabras	Básico pero úsao de forma correcta.	Pobre e non describe con exactitude o tema tratado.
EXPRESIÓN	Construcións gramaticais complexas. Sempre mantén a concordancia gramatical.	Construcións gramaticais simples pero correctas. Algún erro, incluso de concordancia	Construcións gramaticais pobres e con moitos erros	Construcións gramaticais erróneas.
ESTRUTURA	Discurso ben estruturado e sen deixar nada importante	Estrutura clara pero deixa algún punto sen tratar.	Hai estrutura pero só a segue ao 50%	Non hai estrutura e non segue unha orde lóxica.
EMPREGO DA LINGUA	Emprega os coñecementos lingüísticos de maneira natural no seu discurso. Fala todo o tempo en lingua galega con corrección. Exprésase con fluidez.	Non emprega todos os coñecementos lingüísticos nin sempre os introduce de xeito natural. Fala sempre en galego. Exprésase con fluidez.	Suponlle un esforzo empregar os coñecementos traballados. Utiliza palabras en castelán. Pouca fluidez.	Emprega poucos coñecementos lingüísticos dos traballados no curso ou en cursos anteriores.

RÚBRICA DE APRENDIZAXES DE LITERATURA

	4	3	2	1
Movimentos literarios, autores/as e obras	<p>Coñece con profundidade os distintos autores e autoras, e describe as súas características literarias.</p> <p>Coñece os datos relevantes da biografía e enlázaos coa obra.</p> <p>Identifica e describe as principais obras do autor ou autora.</p> <p>Enmarca o autor/-a no movemento ou tempo correcto e analiza o impacto sobre a obra.</p>	<p>Coñece os datos biográficos, as obras e as características da obra.</p> <p>Enlaza estas características con aspectos da biografía, pero falta argumentación sobre as afirmacións que fai ou non é completa.</p>	<p>Coñece a maior parte dos datos sobre a biografía, obra e movemento ao que pertencen os autores e autoras, pero non relaciona estes aspectos ou faino esporadicamente.</p>	<p>Confunde ou descoñece a información necesaria sobre o autor ou autora, obras ou movemento ao que pertence.</p>
Contexto sociocultural	<p>Describe con profundidade o contexto sociocultural do autor/- a ou do movemento literario.</p> <p>Correlaciona, con argumentación propia, o impacto do contexto coas características do movemento ou do autor/-a.</p>	<p>Describe o contexto sociocultural do autor/- a ou do movemento.</p> <p>Relaciona ambos contidos, pero a argumentación é escasa ou non reflicte reflexión propia.</p>	<p>Describe e coñece o contexto sociocultural, pero non o relaciona co autor/-a ou co movemento.</p>	<p>Non coñece ou confunde aspectos relevantes do contexto sociocultural.</p>
Obras literarias	<p>Coñece as obras literarias traballadas, investiga sobre elas ou proporciona algunha máis.</p> <p>Describe as características de maneira razoada e enmarca a obra no contexto persoal e sociocultural do</p>	<p>Coñece as obras traballadas. Describe as súas características e enmarca a obra no contexto do autor/-a.</p>	<p>Coñece a maior parte (en torno ao 80%) das obras traballadas.</p> <p>Describe algunha característica, pero non relaciona sempre a obra co autor/-a.</p>	<p>Confunde ou descoñece as obras traballadas ou non coñece as súas características.</p>

Reflexión persoal	<p>Na descrición das obras literarias realiza interpretacións persoais derivadas dunha reflexión crítica sobre as mesmas.</p> <p>Relaciona a literatura coa súa vida e atopa exemplos ou conexións vitais para argumentar as súas ideas.</p>	<p>Realiza contribucións persoais ao falar das obras literarias, pero a argumentación é escasa.</p> <p>Establece conexións coa vida persoal ou co contexto social no que se desenvolve.</p>	<p>Realiza algunha contribución persoal, pero pouco argumentada ou razoada.</p> <p>Non transfire a obra literaria ao contexto real.</p>	<p>Ten dificultades para elaborar interpretacións ou contribucións persoais sobre as obras literarias.</p>
-------------------	--	---	---	--

RÚBRICA PARA AVALIAR O TRATAMENTO DA DIVERSIDADE			
TRATAMENTO DA DIVERSIDADE INDIVIDUAL		MEDIDAS PARA A DIVERSIDADE	PROPOSTAS DE MELLORA
DIVERSIDADE NA COMPRENSIÓN	Non ten ningunha dificultade para entender os contidos	Seleccionar contidos cun grao maior de dificultade.	
	Entende os contidos, pero, en ocasións, resúltanlle difíciles.	Seleccionar contidos significativos de acordo á súa realidade.	
	Ten dificultades para entender os contidos.	Seleccionar contidos mínimos e expoñelos simplificando a linguaxe a a información gráfica.	
DIVERSIDADE DE CAPACITACIÓN	Non ten dificultades (alumnos e alumnas de altas capacidades).	Potenciar estas a través de actividades que lle permitan poner en xogo as súas capacidades.	
	Ten pequenas dificultades.	Propoñer tarefas de dificultad e progresiva, de acordo ás capacidades que se vaian adquirindo.	

E D E S E N V O L V I M E N T O	Ten dificultades.	Seleccionar aquellas tareas de acordo ás capacidades do alumnado, que permitan alcanzar os contidos mínimos esixidos.	
MOTIVACIÓN	Mostra un grande interese e motivación.	Seguir potenciando esta motivación e interese.	
	O seu interese e motivación non destacan.	Fomentar o interese e a motivación con actividades e tarefas variadas.	
	Non ten interese nin motivación.	Fomentar el interes y la motivación con actividades e tareas más procedimentales y próximas a su realidad.	
DIVERSIDADE EN RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS	Encontra solucións aos problemas que se formulan en todas as situacións.	Seguir fomentando esta capacidade.	
	Encontra solucións aos problemas que se formulan nalgunhas situacións.	Propoñer problemas cada vez con maior grao de dificultade.	
	Ten dificultades para resolver problemas nas situacións que se propoñen.	Propoñer problemas de acordo ás súas capacidades para ir desenvolvéndoas.	
DIVERSIDADE NA COMUNICACIÓN	Exprésase de forma oral e escrita con claridade e corrección.	Propoñer tarefas que sigan perfeccionando a expresión oral e a escrita.	
	Ten algunha dificultade para expresarse de forma oral e escrita.	Propoñer algunhas tarefas e debates nos que o alumnado teña que utilizar a expresión oral e escrita para melloralas.	
	Ten dificultades para expresarse de forma oral e escrita.	Propoñer actividades con nivel necesario para que o alumnado adquira ás ferramentas necesarias que lle permitan mellorar	

Crterios xerais de avaliación e cualificación

Mantéñense en primeiro lugar, os seguintes criterios de avaliación que constitúen un compendio dos recollidos no currículo oficial da materia, criterios que figuran detallados na táboa presentada nesta mesma programación, e que resumimos a continuación:

- Captar a intención comunicativa e a idea xeral e secundaria dos textos orais social e academicamente próximos ó alumnado; identificar a información relevante en textos audiovisuais; e seguir instrucións para a realización autónoma das tarefas de aprendizaxe.
- Comprender a intención comunicativa e captar a relación entre a idea xeral e as secundarias de textos escritos próximos á experiencia do alumnado e seguir instrucións de certa extensión para elaborar deducións.
- Narrar, expoñer, resumir, explicar e comentar, en soporte papel e dixital, usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade e cohesión, respectando as normas gramaticais e ortográficas, e valorando a importancia de planificar e revisar o texto.
- Realizar exposicións orais sinxelas sobre temas próximos ó contorno do alumnado, claras e estruturadas, coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC.
- Expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade do alumnado; recoñecer a estrutura e os elementos de xénero, valorar o uso da linguaxe e o punto de vista do autor. Diferenciar contido literal e sentido da obra. Utilizar os coñecementos literarios na comprensión dos textos.
- Identificar en textos orais e escritos a presenza dun uso sexista da linguaxe ou de valoracións discriminatorias sobre colectivos ou culturas distintos.
- Aplicar os coñecementos literarios na comprensión e valoración de fragmentos, atendendo ao xénero, aos temas e motivos da tradición, á caracterización dos subxéneros, a versificación e a funcionalidade dos recursos retóricos máis relevantes.
- Compoñer textos en soporte papel ou dixital, tomando como modelo textos literarios ou realizar transformacións neses textos.
- Aplicar os coñecementos sobre lingua e as normas de uso lingüístico.
- Analizar, desde unha perspectiva morfosintáctica, oracións simples e compostas.
- Explicar, identificar e exemplificar os principais conceptos e elementos semánticos.

- Coñecer unha terminoloxía lingüística básica nas actividades.
- Valorar a realización de tarefas encargadas para traballar fora do horario escolar, como deberes encargados para realizar na casa, na biblioteca, en aulas anexas como a aula de informática ou de audiovisuais, traballos para entregar , fichas de ortografía, exposición de traballos, colaboracións para o blog, redaccións, traballos con prensa e publicidade...
- Extraer as ideas principais e os datos relevantes de presentacións dunha certa extensión ou de conferencias non moi extensas e identificar o propósito, a teses e os argumentos de declaracións ou de debates públicos en medios de comunicación ou no marco escolar.
- Identificar e contrastar o propósito en textos escritos do ámbito público e dos medios de comunicación; comprender instrucións que regulan a vida social e procesos de aprendizaxe complexos; inferir o tema xeral e temas secundarios; distinguir como se organiza a información; contrastar explicacións e argumentos e xulgar a eficacia dos procedementos lingüísticos usados.
- Expoñer, explicar, argumentar, resumir e comentar, en soporte papel ou dixital, usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando os enunciados en secuencias lineais cohexionadas, respectando as normas gramaticais e ortográficas e valorando a importancia de planificar e revisar o texto.
- Realizar presentacións orais claras e ben estruturadas sobre temas relacionados coa actividade académica ou a actualidade social, política ou cultural que admitan diferentes puntos de vista e diversas actitudes ante eles coa axuda de medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e a comunicación.
- Expoñer unha opinión ben argumentada sobre a lectura persoal de relatos de certa extensión e novelas dende o século XVII ata a actualidade; avaliar a estrutura e o uso dos elementos do xénero, o uso da linguaxe, o punto de vista e o oficio do autor; relacionar o sentido da obra co seu contexto e coa propia experiencia.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión, análise e valoración de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente as innovacións dos xéneros e das formas (na versificación e na linguaxe) na literatura antiga e contemporánea.
- Aplicar os coñecementos literarios adquiridos no comentario de textos literarios dados, con certo detalle e profundidade, tanto desde a perspectiva do contido como da forma.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos e para a composición e revisión autónoma dos textos.
- Coñecer e usar a terminoloxía lingüística adecuada na reflexión sobre o uso.

Tamén incluímos:

- A consecución dos obxectivos xerais de etapa e de área sinalados na programación, que recollen os obxectivos marcados pola Xunta de Galicia.
-
- A asimilación dos contidos recollidos polo currículo, anteriormente expostos, o desenvolvemento das competencias sinaladas e a superación dos estándares co seu correspondente grao mínimo de consecución.

8.6 Avaliación Inicial

Propoñemos, como avaliación inicial, certas probas para comprobar o nivel das competencias, os estándares superados e os coñecementos do alumnado que chega a cada curso da ESO. Isto servirá para detectar os acertos e dificultades, e adoptar as medidas necesarias para tentar superalas (repaso, repetición de explicacións, elaboración de exercicios para insistir en certos aspectos, revisión e ralentización á hora da secuenciación de unidades didácticas...) Os resultados poranse en común cós das outras materias nunha reunión do profesorado fixada por acordo a principios de outubro.

Avaliación inicial para 1º e 2º de ESO

Setembro : Dúas sesións

A Avaliación inicial para 1º e 2º de ESO consistirá nunha serie de probas orais e escritas, previo exame dos informes sobre o grao de consecución das competencias clave ó final do curso anterior. Nas probas avaliaranse a Expresión oral, a Expresión escrita, a Comprensión lectora, o Vocabulario, a Ortografía, os coñecementos de Gramática e literatura, o pracer pola lectura. As probas de 2º, aínda que na súa maior parte traten os mesmos aspectos, terán un grao de dificultade un pouco maior que as de primeiro.

Unha vez examinada toda a documentación e probas realizadas a cada un dos alumnos/as, na sesión de avaliación inicial, adoptaranse as medidas adecuadas en cada caso: Reforzos e adaptacións curriculares (se procede)

Avaliación inicial para 3º e 4º de ESO

Setembro : Dúas sesións

Propoñemos como avaliación inicial un par de probas para comprobar as competencias e os coñecementos que trae o alumnado chegado a 3º e 4º de ESO:

- **A primeira proba** consistirá nun texto literario de nivel medio.

O alumno/a terá que lelo e voz alta. Iso permitirá coñecer a súa capacidade lectora, a súa mecánica de lectura: soltura, entoación, pausas, ritmo...

A continuación terá que elaborar un comentario de texto: interpretalo, identificando o tema, idea central e ideas secundarias. Pediráselle que o explique detalladamente e que aplique os seus coñecementos previos sobre recursos estilísticos e técnicas literarias (narrador, personaxes, espazo, tempo) que nos cursos do primeiro ciclo debería ter adquirido de xeito básico. Tamén deberá responder a preguntas formuladas sobre o contido e ser capaz de facer un resumo. Todo isto servirá para observar o seu nivel de comprensión lectora, a súa capacidade de expresión verbal, o seu xeito de redactar (cohesionado, coherente, creativo...) o seu dominio léxico e a súa ortografía.

Poderían incluírse nesas preguntas algunhas para coñecer o seu nivel de creatividade, pedíndolle que invente a partir dalgúns recursos estilísticos, que imaxine un final ou continuación do texto, e que elabore xuízos críticos sobre o que acaba de ler.

- **A segunda proba** centrarase en cuestións de morfoloxía e sintaxe. A partir do texto, deberá identificar categorías gramaticais, analizar sintagmas, identificar complementos verbais e analizar sintacticamente dúas oracións seleccionadas. Para o alumnado que chega a 3º, a análise limitarase a oracións simples sinxelas. O alumnado que pasa a 4º analizará oracións simples cun grao de dificultade algo maior e diferenciará oracións simples de compostas. Tamén, os de ambos cursos, deben responder a preguntas sobre sinónimos e antónimos que se poidan buscar, conectores textuais, aspectos de coherencia e cohesión, e sobre normas gramaticais básicas.

Unha vez examinada toda a documentación e probas realizadas a cada un dos alumnos/as, na sesión de avaliación inicial, adoptaranse as medidas adecuadas en cada caso: reforzos, se procede. Nalgún caso concreto de dúbida con algún alumno/a, e dada xa a existencia de desdobres, e dun PMAR para atender á diversidade, as medidas de reforzo individual poderían pospoñerse ata pasada a 1ª Avaliación, para ver a evolución real dese alumno/a.

8.7 Criterios de cualificación: medidas para a avaliación do alumnado.

8.7.1 Avaliación en caso de ensino totalmente presencial.

PARA 1º E 2º

A información da avaliación farase en tres partes ó longo do curso, coincidindo coas avaliacións oficiais. Haberá ademais unha avaliación final

En cada avaliación haberá exames ou probas escritas, que combinarán aspectos de lingua e literatura, elaborados de acordo cos estándares correspondentes, exames que contarán un 70% da nota. O outro 30% da nota será avaliado mediante exercicios, tanto orais como escritos, feitos en clase e en casa, contarán tamén na nota, probas sobre lecturas e a participación nun proxecto, coa entrega dun traballo proposto polo profesor ou profesora. Os exercicios, traballos, lecturas e o texto literario formarán parte da nota pero non substituirán ós exames ou probas escritas. Así, a distribución será a seguinte:

PROBAS ESCRITAS QUE COMBINAN ASPECTOS DE LINGUA E LITERATURA	LIBRO DE LECTURA OBRIGATORIA	EXERCICIOS ESCRITOS, ORAIS, DIXITAIS, TRABALLOS...	TEXTOS CREATIVOS (PROXECTO)
70%	15%	10%	5%

Condicións necesarias para superar cada unha das tres avaliacións (1ª, 2ª e 3ª), nos cursos 1º e 2º

A nota total, contando exames, exercicios escritos, orais, lecturas, traballos e proxectos (textos creativos) terá que ser igual ou superior a 5.

-Teranse en conta, ademais a corrección dos exercicios, o esforzo amosado polo alumno/a e a entrega ou realización dentro do prazo solicitado. Isto valerá tanto para os exercicios e traballos feitos en clase como para os que deberán facer na casa.

-Os alumnos e alumnas que non superen a materia nas tres avaliacións, terán, ó longo do curso, a posibilidade dun exame de recuperación delas. Para aprobalo, deberán obter unha nota igual ou superior a 5.

A avaliación final:

-A nota da avaliación final será a media das tres avaliacións. Para facer esa media, as tres avaliacións deberán ter unha nota igual ou superior a 5. Polo tanto, o aprobado esixirá as tres avaliacións aprobadas cunha nota igual ou superior a 5.

- O alumnado que non aprobase unha ou varias avaliacións, ou ó que a media delas non lle dea unha nota igual ou superior a 5, deberá

recuperalas, cos exames correspondentes, antes da avaliación final, para poder aprobala. Os exames, centrarase nos estándares básicos do curso, de lingua e de literatura, traballados en cada avaliación, valorados sobre 10 puntos, e o aprobado, esixirá obter unha cualificación igual ou superior a 5.

PARA 3º E 4º

A información da avaliación farase en tres partes ó longo do curso, coincidindo coas avaliacións oficiais. Haberá ademais unha avaliación final

En cada avaliación haberá como mínimo dous exames ou probas escritas, centrados en aspectos de lingua e aspectos de literatura, elaborados de acordo cos estándares correspondentes, exames que contarán un 70% da nota.

O outro 30% da nota será avaliado a partir de varias cousas: unha proba sobre o libro de lectura de cada trimestre (15%), exercicios, tanto orais como escritos (10%), e a participación nun proxecto ou traballo centrado na elaboración de textos creativos (5%). A distribución será a seguinte:

- PROBAS ESCRITAS CENTRADAS NOS ESTÁNDARES DE LINGUA E NOS ESTÁNDARES DE LITERATURA	- EXERCICIOS PRESENCIAIS - COMENTARIOS DE TEXTO - INTERVENCIÓNS ORAIS - TRABALLOS - EXERCICIOS TELEMÁTICOS	LIBRO DE LECTURA Específica para LCLB4.1.1 3º e 4º Na mesma proba avalíanse máis estándares de lingua e literatura (comprensión e expresión escrita)	TEXTO CREATIVO (PROXECTO) Estándar LCLB.2.7.3 para 3º de ESO Estándares: LCLB4.5.1 e LCLB4.5.2 para 4º de ESO
70%	10%	15%	5%

(Queremos aclarar que, a diferenza do que quizais suceda noutras materias, nesta, hai estándares que poden secuenciarse e moitos outros que son dificilmente individualizables á hora de ser avaliados. Así por exemplo, cando avaliamos a comprensión e expresión escrita do alumnado con respecto a textos literarios, temos en conta a súa habilidade de análise literario, a súa aplicación á practica de aspectos teóricos e a súa capacidade de redacción, pero tamén entran na avaliación aspectos relacionados coa ortografía, o léxico e a gramática que necesita empregar nesa redacción, e que son estándares de lingua. Do mesmo xeito, en certas preguntas teóricas sobre cuestións de lingua, estamos

avaliando tamén a capacidade para redactar con claridade, a expresividade e o sentido da estética, aspectos que conectan coa literatura. O mesmo sucede coa lingua oral: a expresión oral é avaliada mediante exercicios orais, pero a comprensión oral tamén se avalía de xeito escrito, por exemplo, cada vez que o profesorado lle pide ó alumnado unha explicación ou resumo escrito do que explicou oralmente. En moitos aspectos esta é unha materia de aprendizaxe progresivo, pero si podemos secuenciar outros relacionados coa gramática, a morfosintaxe e a historia da literatura. Por iso falamos de probos centradas en estándares de lingua e centradas en estándares de literatura, pero non empregamos na designación unha categoría absoluta.)

En 1º e 2º de ESO hai nos programas un pequeno peso da historia da literatura. Si se mantén certo contacto con textos clásicos, para lograr un achegamento progresivo, e unha comprensión básica, que levará a unha análise máis profunda en 3º e 4º. Isto é así porque se considera que a esas idades o alumnado de 1º e 2º non ten suficiente madurez para afrontar a literatura dun xeito rigoroso. Hai, iso si, un estudo de ferramentas literarias (xéneros, recursos estilísticos e métrica) un contacto con textos literarios, para traballar a tipoloxía textual (narración, descrición, diálogo) para iniciarse no comentario de textos (tema, idea, central, explicación do contido...) e desenvolver o pracer da lectura. Por esta razón, as probas escritas nestes dous primeiros cursos combinan aspectos lingüísticos e literarios e o seu peso na nota conta un 70%.

En 3º e 4º, a madurez do alumnado é maior. Iso permítelle enfrontarse xa á historia da literatura (que xa aparece incluída nos programas oficiais), xa conta con ferramentas literarias aprendidas nos primeiros cursos, nas que seguimos afondando, e unha base de comentario de texto. Por iso, e por esa madurez maior do alumnado de 3º e 4º, aínda que sempre van estar interrelacionados certos estándares, como xa explicamos, si podemos facer probas escritas máis centradas na literatura (con maior peso dos estándares de literatura) ou na lingua (máis peso dos de lingua), segundo o caso, que sumarán un 70% da nota. Tamén formará parte da nota, nestes dous cursos, a lectura de obras literarias completas.

Condicións necesarias para superar cada avaliación nos cursos 3º e 4º, (1ª, 2ª e 3ª)

- A) A nota total obterase de acordo coas porcentaxes xa establecidas: os exames (70%), a análise do libro de lectura (15%), máis a nota obtida en exercicios (10%) entrega de textos creativos (5%). O alumnado non poderá centrarse só na parte lingüística ou na parte literaria de materia, deixando de estudar a outra. Debe atender ás dúas que están intimamente relacionadas.
- B) Para lograr o aprobado, a nota, resultante desa porcentaxe, obtida polo alumno ou alumna, deberá ser igual ou superior a 5.

No caso de que o alumno/a supere, con 5 ou máis de 5, as probas escritas centradas nun tipo de estándares (ex. só as de lingua ou só as de literatura), e ó longo do curso, suspenda as outras con notas baixas, estará deixando de lado a metade da materia. Por este motivo, non se fará media dos exames, se nun obtén nota inferior a 4. Nese caso, o profesor/a poderá telo en conta e permitirlle que se presente a unha recuperación só coa parte suspensa (centrada na lingua ou na literatura). O obxectivo é que aborde a materia dun xeito global e non se adique só á lingua ou só á literatura, sacando unha nota mellor nunha e deixando de lado a outra, en función das súas preferencias.

- Os exercicios, traballos, lecturas e o texto literario formarán parte da nota pero non substituirán ós exames ou probas escritas.

-Terase en conta, ademais a corrección dos exercicios, o esforzo amosado polo alumno/a e a entrega ou realización dentro do prazo solicitado. Isto valerá tanto para os exercicios e traballos feitos en clase como para os que deberán facer na casa.

-Os alumnos e alumnas que suspendan unha ou varias avaliacións, terán, no curso, a posibilidade de exames para recuperalas. Eses exames incluírán aspectos dados de lingua e de literatura. Para aprobalos, deberán obter unha nota igual ou superior a 5.

A avaliación final:

-A nota da avaliación final será a media das tres avaliacións. Para facer esa media, as tres avaliacións deberán ter unha nota igual ou superior a 5. Polo tanto, o aprobado esixirá as tres avaliacións aprobadas cunha nota igual ou superior a 5.

- O alumnado que non aprobase unha ou varias avaliacións, ou ó que a media delas non lle dea una nota igual ou superior a 5, deberá recuperalas, cos exames correspondentes, antes da avaliación final, para poder aprobala. Os exames, centrarase nos estándares básicos do curso, de lingua e de literatura, traballados en cada avaliación, valorados sobre 10 puntos, e o aprobado, esixirá obter unha cualificación igual ou superior a 5.

Entendemos ademais como abandono da materia, para os catro cursos:

O feito de non facer reiteradamente os exercicios e traballos solicitados, xunto coa constante falta de atención en clase, o non presentarse de xeito repetido, e non xustificado oficialmente ós exames, ou a entrega destes sen responder correctamente a ningunha pregunta. Tamén o feito de non asistir a clase de xeito reiterado e non xustificado oficialmente. Isto será comunicado ós pais directamente ou a través do titor/a. No caso de producirse este tipo de abandono, as consecuencias e medidas do departamento estarán en relación coa normativa elaborada ó respecto no NOF do centro.

8.7.2 Avaliación en caso forzoso de ensino semipresencial, por cuestións da pandemia.

No caso de que, por motivos sanitarios, sexa inevitable combinar no curso periodos presenciais, con outros non presenciais de certa lonxitude (confinamentos colectivos), reconfiguraremos o método de avaliación. Así, teremos en conta os seguintes aspectos:

- As probas, exames e exercicios realizados nas fases presenciais, valoraranse na nota nunha porcentaxe maior que os exercicios e probas entregados telemáticamente. Isto será así porque nas presenciais é evidente a autoría do alumno ou alumna, xa que non ofrece dúbidas ó respecto, e o estudante enfróntase a elas só cos seus propios medios. A porcentaxe, por tanto será:

Exames e probas entregados nas fases presenciais:	70% da nota da avaliación
Exercicios entregados nas fases presenciais:	10% da nota da avaliación
Probas e exercicios entregados en fases de confinamento e non presenciais:	20% da nota da avaliación.

Tendo en conta estas porcentaxes, o alumnado deberá obter unha nota igual ou superior a 5 para conseguir o aprobado.

- No caso de que algunha avaliación tivese que facerse íntegramente de xeito non presencial (ou non dese tempo a obter nela exames e exercicios presenciais) a nota desa avaliación correspondería á valoración dos exercicios e probas entregados telemáticamente. Se o resultado fose inferior a 5, o alumno ou alumna deberá recuperala posteriormente de xeito presencial, cun exame, sempre que non o impidan motivos de confinamento.

- Para aprobar na avaliación final, o alumno ou alumna terá que recuperar cada avaliación suspensa mediante exames presenciais posteriores, sempre que sexa posible, nos que deberá obter unha nota igual ou superior a 5.

-Só no caso de que durante o curso, unha avaliación completa tivese que ser íntegramente telemática, e non houboese posibilidade de recuperación, para a nota final, a contabilización sería:

Aval. presencial	40%,
Avaliación presencial	40%,
Avaliación non presencial	20%.

Tendo en conta estas porcentaxes, o alumno ou alumna deberá acadar unha nota igual ou superior a 5 para aprobar na avaliación final.

- O feito de que un alumno ou alumna non entregue nada, de xeito inxustificado, nunha avaliación forzosamente telemática, será considerado abandono desa avaliación e, se non hai posibilidade dunha posterior recuperación presencial, poderá ser motivo de suspenso na avaliación final.

8.8 Avaliación de materias pendentes

Contémplase para a avaliación da Lingua e literatura pendente de cursos anteriores, un proceso de recuperación da materia mediante dous mecanismos combinados:

- A realización e entrega obrigatoria por parte do alumno, do total dun conxunto de fichas e actividades que versan sobre os estándares básicos traballados no curso do que se ten a materia pendente, no seu grado mínimo de superación establecido. As actividades deberán ser realizadas correctamente e entregadas ó profesor/a. Ese material será entregado en tandas, en cada avaliación, de xeito que o profesor/a poida avaliar xeito continuo. Aportarán a nota que se dará en cada avaliación e suporán o 40% da nota final. Eses exercicios, para que aporten a nota correspondente, deberán ser entregados de acordo cos métodos, e dentro dos prazos establecidos polo profesor/a. O outro 60% da nota procederá da obtida nunha proba escrita, como mínimo, baseada nos estándares básicos do curso que ten pendente, e puntuada sobre un máximo de 10 puntos. **Para aprobar a materia pendente na avaliación final**, a nota, tendo en conta as porcentaxes citadas de exercicios e proba escrita, deberá ser igual ou superior a 5.
- No caso de non superar a materia coa porcentaxe citada, o alumno ou alumna deberá presentarse a un exame, feito antes da avaliación final, que contará o 100% da nota. Ese exame será unha proba escrita e presencial valorada en 10 puntos. Esta proba, deberá responder ós contidos e os estándares do curso correspondente, no seu grado básico, e incluírá aspectos de lingua e literatura. Para aprobar, deberá obter nela unha cualificación igual ou superior a 5

9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

9.1. Consideracións xerais

Os obxectivos que pretendemos ó avaliar a práctica docente son, entre outros, os seguintes:

1. Axustar a práctica docente as peculiaridades do grupo a cada alumno/a.
2. Comparar a planificación curricular có desenvolvemento da mesma.
3. Detectar as dificultades e os problemas na práctica docente
4. Favorecer a reflexión individual e colectiva.
5. Mellorar as redes de comunicación e coordinación interna.
6. Lograr a regularidade e calidade da relación cos pais o titores legais.

Na avaliación da práctica docente teremos en conta:

1. A motivación do profesor/a cara a aprendizaxe do alumnado
2. A planificación da programación
3. A estrutura do proceso de ensino-aprendizaxe
4. Seguimento e avaliación do proceso

MOTIVACIÓN POR PARTE DO PROFESOR CARA A APRENDIZAXE DO ALUMNADO

INDICADORES DE LOGRO	Valoración (de 1 a 4)	PROPOSTAS DE MELLORA
Motivación inicial dos alumnos/as		
1. Presento ó principio de cada tema un plan de traballo, explicando a súa finalidade. Resumo verbalmente nuns minutos a sesión anterior para conseguir que o alumno/a lembre e continuar a partir dela.		
2. Comento a importancia do tema para as competencias e formación do alumno.		
3. Deseño situacións introdutorias previas ó tema que se vai a tratar (fotocopias, diálogos, lecturas...)		
4. Relaciono os temas da área/materia con acontecementos da actualidade, de diversas épocas, distintas artes ou doutras literaturas.		

Motivación no proceso

5. Manteño o interese do alumnado partindo das súas experiencias, cunha linguaxe clara e adaptada, e relaciono dentro do posible os		
---	--	--

contidos e actividades cos seus intereses e coñecementos previos.		
6. Fomento a participación dos alumnos con diálogos, comentarios e argumentos no proceso de ensinanza.		

Presentación dos contidos

7. Reflexiono ata que punto os contidos son accesibles para o alumno/a		
8. Estruturo e organizo os contidos dando unha visión xeral de cada tema (guións, introducións, mapas conceptuais, esquemas...) e resumindo a información durante as explicacións. Traballo os estándares correspondentes.		
9. Aporto textos e exemplos relacionados cos temas estudados, e lecturas, de calidade literaria, atractivas para o alumnado, que fomentan o interese pola literatura.		

2) PLANIFICACIÓN DE LA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

INDICADORES DE LOGRO	Valoración (de 1 a 4)	PROPOSTAS DE MELLORA
----------------------	--------------------------	----------------------

Compoñentes da Programación didáctica

10. Teño establecido que cada programación didáctica está estruturada por bloques ou por Unidades Didácticas .		
--	--	--

11. Deseño a unidade didáctica baseándome nas competencias clave que deben de adquirir os alumnos /as, e nos estándares que debe superar.		
12. Selecciono e secuencio os contidos e estándares de xeito adecuado ó grupo de alumnos, tendo en conta o estipulado na lei.		
14. Análizo e deseño dentro da programación didáctica as competencias clave necesarias para a área ou materia		
15. Planifico a miña actividade educativa de forma coordinada co resto do profesorado da materia. Inclúo colaboracións e conexións con outras áreas, temas transversais e actividades extraescolares.		
16. Establezo, de modo explícito, os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación e autoavaliación que permiten facer o seguimento do progreso dos alumnos e comprobar o grao no que alcanzan as aprendizaxes.		
17. Programo estratexias e actividades en función dos obxectivos, estándares, competencias clave e características do alumnado.		

3.) ESTRUCTURA DO PROCESO DE ENSINO-APRENDIZAXE

INDICADORES DE LOGRO	Valoración (de 1 a 4)	PROPOSTAS DE MELLORA
Actividades no proceso		
18. Propoño os meus alumnos/as actividades variadas (de introdución, de motivación, de desenvolvemento, de síntese, de		

recapitulación, e de avaliación) para adquirir os obxectivos previstos.		
19. Facilito a adquisición de novos contidos a través das diversas metodoloxías (lección maxistral, traballo cooperativo, traballo individual, lecturas)		

Estrutura na aula

20. Distribúo o tempo adecuadamente: (tempo de exposición actividades e lecturas)		
21. Utilizo recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos, técnicas de aprender a aprender...), tanto para a presentación dos contidos como para a práctica dos alumnos.		

Cohesión no proceso

22. Comprobo de diferentes modos, que os alumnos entenden a tarefa que teñen que realizar: facendo preguntas, facendo que verbalicen o proceso, corrixindo exercicios...		
23. Facilito estratexias de aprendizaxe: como solicitar axuda, como buscar fontes de información, pasos para resolver cuestións, problemas, dou ánimos e aseguro a participación de todos....		

4) SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN.

INDICADORES DE LOGRO	Valoración (de 1 a 4)	PROPOSTAS DE MELLORA
Seguimento del proceso de ensino-aprendizaxe:		
24. Reviso e corrijo frecuentemente os contidos, actividades propostas dentro e fora da aula, adecuación dos tempos e materiais utilizados.		
25. Proporciono información ó alumno sobre a execución das tarefas e como pode melloralas e, favorezo procesos de autoavaliación .		
26. No caso de obxectivos insuficientemente alcanzados propoño novas explicacións ou actividades que faciliten a súa adquisición		
27. No caso de obxectivos suficientemente alcanzados, nun corto espazo de tempo, propoño novas actividades que faciliten un maior grao de adquisición.		

--

INDICADORES DE LOGRO	Valoración (de 1 a 4)	PROPOSTAS DE MELLORA
----------------------	--------------------------	----------------------

Crterios de avaliación

28. Aplico os criterios de avaliación de acordo coas orientacións da Concreción Curricular		
--	--	--

39. Utilizo criterios de avaliación que atendan ós diferentes estándares, competencias e contidos.		
--	--	--

Instrumentos de avaliación

30. Corrijo e explico os traballos, actividades dos alumnos , exames, dou pautas para a mellora das súas aprendizaxes.		
31. Uso diferentes instrumentos de avaliación (probas orais e/o escritas, observación directa...) para coñecer o seu rendemento académico.		
32. Utilizo os resultados da avaliación para modificar os procedementos didácticos que realizo e mellorar a miña intervención docente.		

10. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

AVALIACIÓN DA DIVERSIDADE

A atención á diversidade debe estar presente en todo o proceso de aprendizaxe. O profesorado partirá dunha detección dos coñecementos previos, tanto consolidando os correctos como corrixindo os trabucados. Terá que detectar os distintos ritmos de aprendizaxe do alumnado e tentar, no posible, adaptarse a el, elaborando distintos tipos de actividade con diferentes grados de dificultade. Son importantes tamén as sesións de repaso, para afianzar coñecementos e a aclaración das dúbidas que poidan xurdir no alumnado.

Haberá tamén unha análise das causas que levan a parte do alumnado a ter dificultades coa materia, e un intento de poñer solución a isto, dentro do posible. Tamén haberá detección e repaso, tras cada avaliación, deses aspectos nos que os alumnos/as mostrasen máis dificultade, contidos e estándares que deban quedar claros e acadados para poder seguir avanzando. Incluiremos tamén exames que posibiliten a recuperación de avaliacións suspensas.

Como xa especificamos no apartado da avaliación, as medidas para o alumnado coa materia pendente serán exercicios que o profesorado lle facilitará, relativos ós contidos do curso que ten pendente. Neles avaliaranse tanto os coñecementos como as competencias mínimos que debe acadar nese curso. Estes exercicios, que deberá entregar feitos nos prazos marcados polo profesor/a, contarán un 40% da nota. O outro 60% da nota procederá da cualificación obtida no exame oficial de pendentes.

Un dos obxectivos principais para ofrecer unha ensinanza de calidade é coñecer a propia realidade dos alumnos/as, o seu entorno e as súas propias capacidades, aspiracións e intereses. Neste apartado do Proxecto Curricular o equipo de profesores do Centro reflexionará sobre as características máis relevantes dos seus alumnos, deducindo cales son as súas necesidades formativas e valorará o tipo de atención que vaia a ofrecer, tendo en conta os recursos humanos e materiais de que dispoñen.

Ademais, este ano participaremos nun curso de educación responsable, que inclúe sesións de formación do profesorado e aplicación práctica no centro. Con el tentaremos fomentar a integración e boa relación do alumnado, a xestión das súas emocións, a resolución de conflitos derivados da convivencia e o tratamento de temas asociados a valores éticos necesarios.

Algunhas das cuestións que se poden ter en conta nesta análise son:

En relación coas características dos alumnos:

- Historial académico dos alumnos.
- Entorno social, cultural e familiar.
- Seus intereses e motivacións.
- Dificultades máis frecuentes no grupo, alumnos con dificultades específicas.
- Aspectos educativos que convirá priorizar.

En relación con la organización de los recursos humanos:

- Profesores especialistas dispoñibles.
- Horario de dedicación.
- Outros profesionais, internos ou externos, que poidan colaborar.

En relación coa organización dos recursos materiais:

- Requisitos mínimos de espazos e instalacións.
- Recursos materiais do centro e do entorno que poden resultar útiles para o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

A atención á diversidade, dende o punto de vista metodolóxico, debe estar presente en todo o proceso de aprendizaxe e levar ó profesorado a:

- Detectar os coñecementos previos dos alumnos ó comezar cada unidade. Os alumnos/as os que se lle detecte unha lagoa nos seus coñecementos, débeselles propoñer unha ensinanza compensatoria, na que desempeñará un papel importante o traballo en situacións concretas.
- Identificar os distintos ritmos de aprendizaxe dos alumnos/as e establecer as adaptacións correspondentes.
- Intentar que a comprensión do alumno/a de cada contido sexa suficiente para unha adecuada aplicación e para enlazar cós contidos que se relacionan có mesmo.

A resposta educativa á diversidade, entendemos que ten como eixo fundamental o principio da individualización da ensinanza. O tratamento e a atención á diversidade realizámola pedagoxicamente desde a proposta didáctica dos tipos de actividades. Consideramos que o elemento do currículo que mellor materializa este tratamento é o correspondente ós distintos tipos de actividades. Considerámolas necesarias para espertar motivacións e intereses, constituíndo un medio excelente na nosa intervención didáctica mediante as correspondentes estratexias de aprendizaxe que propomos. Distinguiremos os seguintes tipos:

a) Iniciais ou diagnósticas, imprescindibles para determinar os coñecementos previos do alumno e da alumna. Son esenciais para establecer a ponte didáctica entre o que coñecen e o que queremos que saiban, dominen e sexan capaces de aplicar, para alcanzar un aprendizaxe

significativo e funcional. Realizaremos probas a principio de curso, na semana do 19 ó 23 de setembro. Haberá unha reunión de todo o profesorado a principios de outubro para a avaliación inicial do alumnado dos catro cursos.

b) Actividades de reforzo inmediato, concretan e relacionan os diversos contidos. Consolidan os coñecementos básicos que pretendemos alcancen nosos alumnos e alumnas, manexando reiteradamente os conceptos e utilizando as definicións operativas dos mesmos. A súa vez, contextualizan os diversos contidos en situacións moi variadas. Presentan o fío de cada contido.

c) Actividades finais, que avalían de forma diagnóstica e sumativa os coñecementos que pretendemos que acaden. Tamén serven para atender á diversidade do alumnado e os seus ritmos de aprendizaxe, dentro das distintas pautas posibles nun grupo-clase, e de acordo cos coñecementos e o desenrolo psicoevolutivo do alumnado de esta etapa educativa. Propoñémolas ó final de cada unidade didáctica.

d) Desdobres ou repetición de curso: establécese a creación de desdobres nesta materia para aqueles alumnos que mostren dificultades, co asesoramento e aprobación do departamento de Orientación. Mantense a programación para o este grupo, centrándose nos contidos e estándares no grao mínimo e reforzando cuestións básicas en detrimento de contidos máis secundarios ou xerais. Este curso contamos tamén en 3º con alumnos que repiten curso.

e) Desdobre no ámbito lingüístico, en 4º de ESO, con sete alumnos/as

O Centro establecerá ademais **unha aula de atención educativa e convivencia**, para atender ao alumnado que, pola súa conducta inadecuada ou actitude displicente, impida o normal desenvolvemento do traballo do seu grupo clase. Nela, este alumnado, baixo a responsabilidade do profesorado de garda en dita aula, realizará tarefas específicas correspondentes ás aprendizaxes básicas do curso do que proceda. Correspóndelle ao profesorado que remita alumnado a esa aula, establecer as tarefas mencionadas.

Medidas aplicadas en 1º da ESO

Vanse facer dos grupos de alumnos /as respectivamente, coa fin de levar a cabo unha ensinanza máis personalizada, adaptada ás características de cada educando.

Unha vez realizada a avaliación inicial, faranse reforzos a aqueles alumnos/as que o precisen e, se fai falla e algún reúne os requisitos, as adaptacións curriculares oportunas. Por informes obtidos xa do colexio de primaria, hai varios alumnos e alumnas que precisan ACI e outros reforzos. O número exacto establecerase tras a avaliación inicial, cando o profesorado teña tempo suficiente para coñecelos mellor. Consensuaranse e aplicaranse medidas concretas, se algún alumno/a ten un problema específico que se poida atenuar ou resolver. Tamén se levarán a cabo ACIS en alumnos concretos.

Medidas aplicadas en 2º da ESO

Teremos dous grupos de 17 alumnos e alumnas.

Unha vez realizada a avaliación inicial, faranse reforzos a aqueles alumnos/as que o precisen. De entrada, polo que sabemos do curso anterior, teremos probablemente un mínimo de catro alumnos con ACI, e outros con reforzos por diversos motivos (problemas de atención, mutismo selectivo, diabetes, dificultades de lectura...) Consensuaranse e aplicaranse medidas concretas, para os problemas específicos que se poidan atenuar ou resolver.

Medidas aplicadas en 3º da ESO

No caso de 3º este curso haberá un grupo , con desdobre en matemáticas académicas e matemáticas aplicadas. Inclúe alumnos repetidores.

En canto a cuestións metodolóxicas aplicadas á atención á diversidade:

Como xa dixemos, sumarán nota: as lecturas obrigatorias de obras completas, intervencións orais, a presentación de exercicios creativos con intención literaria, exercicios de diverso tipo, e os comentarios e traballos solicitados ó longo do curso.

Tamén a repetición de curso é unha medida de atención á diversidade para certos casos. Esperamos que esa medida lles posibilite mellorar con respecto ó curso anterior, dado que a maior parte da materia xa lles resulta coñecida.

Incluiremos así mesmo abundantes explicacións e exercicios de repaso (de feito na 1ª avaliación, no primeiro mes, haberá un repaso de cuestións gramaticais, así como un repaso de técnicas literarias para afondar no comentario de texto, que traballa a comprensión lectora, a expresión escrita e os coñecementos literarios.) Posibilitaremos ademais que o alumnado pregunte á profesora as súas dúbidas naqueles aspectos que lle resulten máis difíciles.

Aplicaremos medidas de reforzo a aqueles alumnos que o necesiten. Sabemos que os hai coñecelos do curso anterior. Citaremos estes casos na avaliación inicial.

Medidas aplicadas en 4º da ESO

Neste curso hai un grupo de referencia, e un desdobre no ámbito lingüístico con sete alumnos e alumnas que o curso pasado cursaban un PMAR. É un curso que vai ofrecer dificultades porque combina alumnado cun bo rendemento académico con algúns alumnos que non amosaron demasiado esforzo, entre eles dous repetidores.

Por estas razóns, incluiremos, para todos, abundantes explicacións e exercicios de repaso de cuestións estudadas en 3º de ESO, sen abandonar por iso os estándares oficiais de 4º, necesarios para titular. De feito na 1ª avaliación, haberá un repaso detallado da oración simple, correspondente a 3º, para poder seguir explicando a composta, así como un repaso de técnicas literarias para profundar no comentario de texto, que traballa a comprensión lectora, a expresión escrita e os coñecementos literarios. Ademais repasaremos cuestións ortográficas e gramaticais que pertencen a cursos anteriores. Posibilitaremos ademais que o alumnado pregunte á profesora as súas dúbidas naqueles aspectos que lle resulten máis difíciles.

Valoraremos e aplicaremos, ó alumnado que as precise, medidas de reforzo específicas como en cursos anteriores, entre elas, maior tempo para a realización de exercicios, maior tempo para a realización de exames, revisión persoal de exercicios, repaso de moitos aspectos dados e cursos anteriores e e explicacións personalizadas en determinados momentos da clase.

Tamén haberá, para todos os que suspendan, opcións a facer exames de recuperación durante o curso.

Ademais faremos exercicios e probas específicos para o alumnado coa materia pendente, que será avaliado tal e como se consigna xa no apartado adicado á avaliación.

A lei contempla que podería aparecer algún alumno/a coa materia pendente, que xa marchou da ESO, pero tenta recuperala. Para iso deberá superar o exame oficial, na convocatoria correspondente, baseado nos estándares mínimos expostos, cunha nota igual ou superior a 5.

11. CONEXIÓNS COS TEMAS TRANSVERSAIS

Conectamos cos temas transversais deseñando presentacións e proxeccións de curtametraxes, documentais e vídeos contra a violencia machista, contra o maltrato animal, contra o racismo, a homofobia, a desigualdade social e económica, o día internacional da muller, actividades de concienciación sobre a paz, dereitos humanos, respecto ó ecosistema, igualdade, tolerancia ... Tamén desenvolvendo a sensibilidade artística, principalmente a través da literatura, pero conectando tamén có cine, a música, a danza, o teatro e as artes plásticas.

A parte lingüística permite reflexións sobre o uso na sociedade da linguaxe sexista, homófoba, os tabús, eufemismos...

Ademais das actividades extraescolares específicas (presentacións, conferencias, carteis informativos, vídeos...) os textos literarios e os contidos da materia de literatura son especialmente apropiados para tratar os temas transversais dada a variedade de temas ós que está aberta e

nos que pode basearse.

A literatura medieval, e a dos séculos XVI e XVII conecta co tema do sexismo en numerosas ocasións: o acceso das mulleres o mundo da literatura como escritoras, a situación da muller nestes séculos: matrimonios de conveniencia, dobre moral social no caso do adulterio, a escasa formación e independencia económica que obtiñan, o concepto machista da honra que tiñan no teatro barroco...

A literatura dos séculos XIX e XX conecta co tema do sexismo en numerosas ocasións: o acceso das mulleres o mundo da literatura como escritoras, a situación da muller no século XIX: matrimonios de conveniencia, dobre moral social no caso do adulterio, reflectida en importantes novelas realistas, a escasa formación e independencia económica que obtiñan...

Tamén en poesía e teatro hai importantes autores que trataron o tema da muller e a súa opresión por parte da sociedade, como o caso de Federico García Lorca. A homofobia e a liberdade sexual, son temas que se tratan na literatura do século XX, coa presenza de autores homosexuais importantes e das súas obras: Lorca, Cernuda...

Tamén a liberdade e as diferencias de clase social (literatura realista, naturalista, poesía social) a violencia e os dereitos humanos (literatura de guerra e posguerra, exilio, represión, literatura hispanoamericana.)

E lembramos que os textos lidos en clase, contos e poemas, tanto os do programa oficial como os engadidos para fomentar a lectura, poden tratar calquera tema que nos leve a reflexións éticas, dado que é unha materia moi apropiada para desenvolver o espírito crítico no alumnado. Tanto as lecturas seleccionadas para clase como os libros de lectura obrigatoria permiten conectar con temas transversais a través de reflexións sobre: a solidariedade e a empatía cara os demais (ex. El principito) a violencia e os prexuízos machistas (Crónica de una muerte anunciada, Bodas de sangre y La casa de Bernarda Alba) a liberdade e os conflitos sociais (Cien años de soledad) o multiculturalismo, o respecto ós animais e a ecoloxía (Un viejo que leía novelas de amor, La llamada de lo salvaje.) Ademais, contamos como cada ano, coa asistencia a unha obra de teatro que frecuentemente trata temas relacionados cos elementos transversais e permite traballalos despois mediante explicacións debates, intervencións orais, cuestionarios e traballos. (Aínda que este curso, por motivos sanitarios, posiblemente non se poida facer esa saída ó teatro.)

12. PLAN TIC

A sociedade da información é o novo paradigma no que as sociedades avanzadas están inmersas dende o último cuarto do século XX en xeral, e desde os primeiros anos deste século XXI en particular. Este desenvolvemento tecnolóxico afecta de forma importante á economía, á sanidade, á cultura, ao comercio, ó ocio e de maneira especial á educación e o coñecemento.

O impacto das tecnoloxías da información e da comunicación é de tal envergadura que as persoas, os colectivos e as nacións que non dispoñan destes recursos tecnolóxicos, ou non podan acceder a eles, veranse relegados do cambio que marcan os novos procesos de desenvolvemento, quedándose a marxe dos fluxos dese avance global. Ademais aqueles individuos que non logren adquirir as capacidades básicas para poder utilizar as novas tecnoloxías quedarán limitados na nova era da información.

Para evitar esta exclusión existen varias estratexias posibles, sendo a educación e a formación dúas das principais vías para lograr o desenvolvemento cohesionado da sociedade da información.

Os procesos educativos convértense, polo tanto, nun mecanismo básico a través do cal poder formar á poboación dentro do novo marco que caracteriza a sociedade actual. Unha sociedade formada e informada no campo das novas tecnoloxías será un dos requisitos indispensables para poder implementar o cambio estrutural, económico, cultural e social que impón o desenvolvemento tecnolóxico ligado á sociedade da información.

Co obxecto de fomentar a sociedade da información no entorno educativo, desde as administracións autonómicas e xeral do Estado desenvólense diferentes programas dirixidos a favorecer a utilización das Tecnoloxías da Información e da Comunicación –TIC– como unha ferramenta importante do proceso educativo e das redes como vehículo de comunicación, entendemento e cooperación entre los participantes no proceso educativo. Entre as iniciativas postas en marcha, o Goberno desenvolve desde o año 2005 o programa Internet na aula, dirixido a reforzar e complementar as políticas de fomento do desenvolvemento non discriminatorio da sociedade do coñecemento no entorno educativo, buscando a suma de esforzos, a cohesión territorial e favorecer que se compartan iniciativas entre todas as Comunidades Autónomas participantes.

Internet na aula implica a participación nos centros educativos e nas aulas de actuacións de formación, dinamización e apoio dirixidos especialmente aos alumnos, así como a posta a disposición de aplicacións e contidos de utilidade para outros integrantes da comunidade educativa. É tamén obxecto de Internet na aula levar a cabo estudos dirixidos a obter unha imaxe do estado da implantación das TIC no sistema educativo español, tanto desde o punto de vista da infraestrutura, como do uso que de esta se realiza nos centros, e dos contidos e factores formativos que lle afectan. Pero ademais convén fomentar o uso responsable do mundo dixital, desenvolvendo o espírito crítico do alumnado con respecto á súa utilización. Esa educación, ademais de exercitar ó alumnado no seu emprego, debe tentar que evite os riscos, que saiba interpretar e cuestionar a información á que accede, que non perda a súa capacidade de concentración nin caia en lecturas superficiais, e que afronte as TIC como ferramentas moi útiles, pero sen caer en actitudes de dependencia.

PLAN TIC (EDIXGAL)

A sociedade da información é o novo paradigma no que as sociedades avanzadas están inmersas dende o último cuarto do século XX en xeral, e desde os primeiros anos deste século XXI en particular. Este desenvolvemento tecnolóxico afecta de forma importante á economía, á sanidade, á cultura, ao comercio, ó ocio e de maneira especial á educación e o coñecemento.

O impacto das tecnoloxías da información e da comunicación é de tal envergadura que as persoas, os colectivos e as nacións que non dispoñan destes recursos tecnolóxicos, ou non podan acceder a eles, veranse relegados do cambio que marcan os novos procesos de desenvolvemento, quedándose a marxe dos fluxos dese avance global. Aqueles individuos que non logren adquirir as capacidades básicas para poder utilizar as novas tecnoloxías quedarán excluídos na nova era da información.

Para evitar esta exclusión existen varias estratexias posibles, sendo a educación e a formación dúas das principais vías para lograr o desarrollo cohesionado da sociedade da información.

Os procesos educativos convértense, polo tanto, nun mecanismo básico a través do cal poder formar á poboación dentro do novo marco que caracteriza a sociedade actual. Unha sociedade formada e informada no campo das novas tecnoloxías será un dos requisitos indispensables para poder implementar o cambio estrutural, económico, cultural e social que impón o desenvolvemento tecnolóxico ligado á sociedade da información.

Co obxecto de fomentar a sociedade da información no entorno educativo, desde as administracións autonómicas e xeral do Estado desenvólense diferentes programas dirixidos a favorecer a utilización das Tecnoloxías da Información e da Comunicación –TIC– como unha ferramenta importante do proceso educativo e das redes como vehículo de comunicación, entendemento e cooperación entre los participantes no proceso educativo. Entre as iniciativas postas en marcha, o Goberno desenvolve desde o ano 2005 o programa Internet na aula, dirixido a reforzar e complementar as políticas de fomento do desenvolvemento non discriminatorio da sociedade do coñecemento no entorno educativo, buscando a suma de esforzos, a cohesión territorial e favorecer que se compartan iniciativas entre todas as Comunidades Autónomas participantes.

Internet na aula implica a participación nos centros educativos e nas aulas de actuacións de formación, dinamización e apoio dirixidos especialmente aos alumnos, así como a posta a disposición de aplicacións e contidos de utilidade para outros integrantes da comunidade educativa. É tamén obxecto de Internet na aula levar a cabo estudos dirixidos a obter unha imaxe do estado da implantación das TIC no sistema educativo español, tanto desde o punto de vista da infraestrutura, como do uso que desta se realiza nos centros, e dos factores formativos que lle afectan.

No presente curso ,acolléndonos ó programa da EDIXGAL, introduciremos o libro de texto dixital da nosa área no 2º curso da ESO.

Plan TIC para 1º curso da ESO

Respecto ó tratamento e a introdución das novas tecnoloxías no desenvolvemento da programación para 1º de ESO, están programadas as seguintes actividades para o presente curso

- Continuar có **libro de texto dixital** no programa Edixgal.
- Uso de ordenadores na realización de actividades programadas nas unidades didácticas.
- Proxección dalgunha obra de teatro en vídeo
- Proxección dalgunha película baseada nunha obra literaria.
- Uso de dicionarios virtuais. (RAE...)
- Traballar cun procesador de textos e cós correctores ortográficos.
- Coñecer e usar buscadores de información en internet
- A prensa en Internet
- Resolución de webquest de lingua castelá.
- Gravación, edición e Proxección dunha sesión de recitado de poemas en vídeo (Proxecto interdisciplinar)
- Utilización da aula virtual Edixgal para consulta de mensaxes, arquivos e realización e envío de tarefas.
- Uso de Jitsi e Cisco Webex para videoclases.

Plan TIC para 2º curso de Eso

Respecto ó tratamento e a introdución das novas tecnoloxías no desenvolvemento da programación para 2º de ESO, están programadas as seguintes actividades para o presente curso:

- Introducción do **libro de texto dixital**, ó acollernos ó programa Edixgal.
- Uso de ordenadores na realización de actividades programadas nas unidades didácticas.

- Proxección dalgunha obra de teatro en vídeo.
- Proxección dalgunha película baseada nunha obra literaria.
- Uso de dicionarios virtuais. (RAE...)
- Traballar cun procesador de textos e cos correctores ortográficos.
- Coñecer e usa buscadores de información en internet
- Resolución de webquest de lingua castelá.
- Realizar actividades programadas para taboeiros dixitais e ordenadores.
- Utilización da aula virtual Edixgal para consulta de mensaxes, arquivos e realización e envío de tarefas.
- Uso de Jitsi e Cisco Webex para videoclases.

PLANT TIC AULA VIRTUAL

PLAN TIC PARA 3º E 4º CURSO DA ESO

Respecto ó tratamento e a introdución das novas tecnoloxías no desenvolvemento da programación para 3º e 4º de ESO, están programadas as actividades que figuran a continuación, para o presente curso:

Incluímos nos métodos de traballo a tecnoloxía e as súas fontes de información. O alumnado empregará a informática para a elaboración de traballos e resolución de exercicios. Tamén a usamos para deseñar programacións, apuntes e exercicios, así mesmo na elaboración de textos informativos ou creativos, na busca de información para traballos, o uso de dicionarios dixitais... Isto esixe coñecementos básicos sobre a navegación por Internet e o procesador de textos, que, se ben son parte específica da materia de informática, tamén se traballan de xeito básico nas demais materias, como parte da competencia dixital.

- Por outro lado, recorreremos á tecnoloxía para a proxección de presentacións, vídeos, curtametraxes e fragmentos de películas relacionadas coa materia e cós temas transversais.
- O alumnado asiste ademais a unha conferencia anual sobre os riscos de Internet para aprender a preservar a seguridade na rede con respecto ós seus datos, á participación en redes sociais... e a adoptar un uso responsable e crítico destes medios.
- A relación coa prensa e a publicidade a través dos medios dixitais tamén conecta coa tecnoloxía, e permite estudar tipoloxías textuais.

- Permite ademais a proxección de debates, contacto con noticias de actualidade, e o acceso a información sobre datas importantes para a materia (o Nobel de literatura, o día do libro, o premio Cervantes e o Nacional de literatura...)
- Tamén a tecnoloxía conecta coa música e permite a audición de poemas musicados, cancións de cantautores, a asistencia, desde a aula, a recitado de poemas por actores coñecidos ou polos propios autores/as e a visión de teatro filmado.
- É interesante a proxección de curtametraxes, como punto de partida para estudos moi básicos sobre guión cinematográfico, e tamén para seguir e participar nun concurso de microrrelatos que presenta unha cadea de radio, concurso do que se publican cada semana os microrrelatos seleccionados e o microrrelato vencedor. Este concurso serve como modelo para motivar ó alumnado na elaboración dos seus propios microrrelatos e posibilita a súa participación nel se así o desexa.
- Ademais hai unha utilización da prensa, ás veces en formato dixital, para traballos concretos.
- E especialmente a participación por parte do alumnado, previas sesións informativas en clase sobre a prensa, nun xornal dixital no que, ademais de traballar as ferramentas dixitais e a maquetación, exercitará a busca, selección e interpretación da información, a ampliación do vocabulario, a comprensión textual, a reflexión e a expresión escrita.
- Utilización da aula virtual Moodle para consulta de mensaxes, arquivos e realización e envío de tarefas.
- Utilización de Edixgal para a visualización, realización e envío de tarefas.
- Uso de Jitsi e Cisco Webex para videoclases.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

(Parte destas actividades, programadas habitualmente, non poderán levarse a cabo durante a pandemia por motivos sanitarios. En concreto aquelas que implican saídas extraescolares ou xogos nos que o alumnado tería que xuntarse, romper a distancia de seguridade ou manter algún tipo de contacto físico. No caso de charlas ou visionado de curtas, películas... non se farán para todo o alumnado xunto, senón dentro do grupo.)

Incluimos a participación en concursos literarios organizados polo centro e o concello. En concreto, participamos nun concurso de microrrelatos organizado xunto con outros catro institutos da provincia e coordinado polo departamento de dinamización lingüística. Para mellorar a calidade dos relatos presentados polo alumnado, a profesora dedica dúas sesións de clase a explicarlles as principais normas de elaboración de microrrelatos así como á lectura de microrrelatos famosos de autores e autoras consagrados. Estes úsanse como elementos de reflexión, axudan á análise de texto, a desenvolver o pracer pola lectura de calidade e serven como exemplos para as posteriores composicións literarias do alumnado.

Do mesmo xeito, eses institutos organizan un concurso de micropoemas nos que o departamento tamén se encarga de explicar xeitos de compoñelos, ler exemplos de calidade, recoller e seleccionar aqueles que aporta o alumnado.

En varios anos que levamos participando neses concursos, o alumnado ten obtido premios literarios, en máis dunha ocasión o primeiro premio (entre os cinco institutos participantes) dentro da súa categoría.

Participamos ademais nun concurso literario de relatos organizado polo concello cada ano, recollendo, seleccionando os textos presentados polo alumnado, e formando parte do xurado.

Engadimos a asistencia anual a unha obra de teatro para todo o alumnado de 1º, 2º, 3º e 4º. A obra elixida depende da oferta que haxa nese curso, normalmente da oferta que fai o Concello de Pontevedra. A obra trata temas de interese, e ten calidade literaria e de interpretación.

Forma parte destas actividades a proxección de películas baseadas ou directamente relacionadas coa literatura. Películas comentadas e analizadas logo en clase.

Incluimos a asistencia a conferencias impartidas por representantes do mundo das letras: escritores, xornalistas (que falan de medios de comunicación) obradoiros ou sesión de información sobre guión ou técnicas cinematográficas... Nalgunha ocasión tamén procuramos a asistencia a exposicións en función das ofertas que temos cada curso. Tamén en colaboración có profesorado doutras materias, a participación na elaboración de curtametraxes ou a asistencia a concertos, espectáculos de danza ou museos.

O departamento colabora ademais co departamento de actividades extraescolares na elaboración de xogos que tratan temas mitolóxicos, concursos culturais baseados en preguntas, probas artísticas.

14. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS, E DAS PRÁCTICAS DIARIAS EN RELACIÓN ÓS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

As programacións son documentos que planifican o que se vai desenvolver ó longo do curso, pero á vez, están suxeitas a revisións en función das circunstancias, e do grupo, que varían dun ano a outro. Así, debemos ter en conta os resultados, poñendo como referencia, tanto o curso anterior, como os obtidos en cada avaliación do presente curso.

Para a súa revisión, teremos en conta en primeiro lugar os resultados do curso anterior.

Observamos que a porcentaxe de alumnado que non promocionou, tendo en conta as convocatorias de xuño e setembro, non foi demasiado alta. En todo caso sempre compre buscar, dentro do posible, xeitos de revisión e mellora.

Para iso contamos coas reunións do departamento que permiten tratar cuestións como as seguintes:

- Detección dos aspectos que implican maior dificultade para o alumnado, e que son susceptibles de repaso, exercicios de reforzo e busca de métodos alternativos para a seu tratamento.
- Información sobre a comprensión das lecturas obrigatorias seleccionadas, e, se o profesorado o considera interesante, a posibilidade de engadir novos libros e lecturas, ou de variar algún.
- Busca de novos textos ilustrativos sobre o dado en clase. O profesorado comentará aquelas lecturas que coñeceu en cursos, na vida cotiá, nas súas conversas con profesores doutros centros, a través dos medios de comunicación...
- Busca e utilización de novos vídeos e fragmentos de películas relacionadas directamente coa materia, e nas que ademais se poderán traballar os temas transversais. Isto inclúe tamén o deseño de xogos, e a asistencia anual ó teatro.

-Tras cada avaliación faremos unha reunión para valorar os resultados obtidos, comentar as causas e buscar solucións, dentro do posible. Para iso, tentaremos a revisión das explicacións, o repaso de aspectos tratados, e o deseño de exercicios de reforzo.

-Tamén ó longo do curso, haberá opción a probas de recuperación de avaliacións suspensas, e da materia pendente.

- O profesorado deseñará actividades que axuden á comprensión de aqueles aspectos importantes que supoñan máis dificultades, e tentará incluír outras, de intención motivadora, para propiciar unha actitude positiva e mellorar, dentro do posible, a atención e o interese por parte do alumnado.

- Tamén revisará os indicadores de logro da práctica docente, que figuran nesta mesma programación, para comprobar os que vai cumprindo, e aqueles que son mellorables.

- Informarase ós pais dos resultados mediante os boletíns de avaliacións, de xeito xeral, e de xeito particular, no caso de alumnos/as que amosen dificultades, falta de asistencia, ou non presenten, de xeito reiterado, os traballos e actividades solicitadas. Isto poderá facerse directamente ou a través do titor/a do grupo ó que pertence o alumno/a.

15. ACHEGA DO DEPARTAMENTO AO PROXECTO LECTOR DE CENTRO

(Común a todas as programacións de lingua e literatura castelá, aínda que con actividades específicas para cada curso)

Dpto. Lingua e Literatura Castelá

«Ahora que tanto se habla de calidad de la enseñanza y se perfilan nuevas líneas programáticas, sería bueno que los responsables de fijarlas comprendieran que el arte de leer no es un capítulo más de la educación y, menos aún, de la enseñanza, sino la base de ambas. Que la escuela –y vuelvo a Salinas– debe practicar "la enseñanza de la lectura como un centro de actividad total del espíritu, en cuya práctica se movilizan y adiestran las cualidades de la inteligencia, de la sensibilidad; se enseña a discernir de valores morales y estéticos; en resumen, se educa al niño por todos los lados"».

1. Introducción

Se recoñecemos que gran parte do fracaso escolar procede da deficiente comprensión lectora dos alumnos, é necesario, ó noso xuízo, para impulsar a práctica da lectura nun IES, crear a figura dunha *Coordinación de Lecturas*, unha actividade docente importante. Esa coordinación implica por suposto acordos co profesorado e flexibilidade á hora de elixir, cambiar ou incorporar textos.

Desde esta perspectiva, as funcións recollidas nesta *Coordinación docente para o Fomento da Lectura nos Centros* serían as seguintes:

Realizar en primeiro lugar, unha análise das necesidades formativas dos docentes nesta materia, así como estudar medidas para mellorar o equipamento da biblioteca do centro.

1. Asesorar e informar ao profesorado dos materiais curriculares e libros que reflexionen sobre o valor da lectura.
2. Contactar cos alumnos co fin de motivalos, redactar listados cos libros dispoñibles, convencelos de que lerán conforme ós seus gustos e as súas posibilidades de comprensión lectora.
3. Coordinar as lecturas dos departamentos, así como sistematizar os libros por avaliacións e niveles educativos.
4. Propoñer documentos para a xestión educativa da lectura, entre os que é interesante o Caderno de Lectura, unha especie de diario persoal que o alumnado pode incorporar ó seu material.
5. Crear unha base de datos cos títulos e as súas respectivas guías didácticas.
6. Adquirir os libros necesarios para aumentar os fondos da biblioteca, unha vez consultados outros membros da comunidade educativa.
7. Converter a Biblioteca nun lugar vivo, nun Punto de Información Lectora (PIL) e nunha Aula de Lectura, para o que é imprescindible elaborar un horario de apertura que abrangue boa parte da xornada escolar.
8. Por a disposición do profesorado recursos informáticos e páxinas electrónicas para o fácil desenvolvemento da lectura no aula.
9. Escoitar e incorporar as propostas do profesorado relacionadas coa lectura e a escritura (actividades lectivas e extraescolares)

2. Elementos do Proxecto -Lector

Pretendemos demostrar que un Plan Lector ordenado, inmerso na programación e sistematizado dende 1º a 4º de Secundaria, pode axudar á creación do hábito da lectura. Para cada curso académico, dispoñemos de varios libros por alumno, libros que son o resultado de experimentar con máis dun centenar de títulos, nun lento proceso de valoración e selección no que se implique dun modo afectivo e efectivo ao alumnado.

Para que un plan lector non obedeza só ao interese ou personalidade de determinados profesores, convén que ese plan lector estea recollido na programación do Departamento, referendado pola Comisión de Coordinación Pedagóxica e recollido posteriormente no PEC do IES como un sinal de identidade propia dun determinado centro educativo.

O desenvolvemento dun *Plan Lector* afecta non só á programación de «lecturas aptas para xoves», senón que require dunha intervención máis ampla: un Plan Global de Lecturas debe considerarse como unha actividade clave ao servizo da formación integral do alumnado, xa que a través da habilidade lingüística da lectura poden lograrse con máis eficacia as competencias que actualmente recolle a lei.

O *Plan Global de Lecturas* abarcaría tamén un conxunto de actividades que se realizarán a marxe da materia de Lingua Castelá e Literatura, tal e como se recolle nos cadros posteriores. O desenvolvemento harmónico das seguintes actuacións pretende contribuír a aumentar o nivel lector do alumnado, así como a mellorar distintas competencias.

As actividades que afectan especificamente ó departamento de lingua e literatura castelá (lectura de textos literarios en clase, de obras completas, asistencia ó teatro, visión de películas relacionadas coa literatura, creación de textos con intención literaria, participación en concursos literarios, elaboración de xogos relacionados coa lectura, inclusión de elementos e estudos mitolóxicos, conexión entre literatura e as demais artes...) xa se levan a cabo dende hai anos nos distintos cursos.

3. Fomento da lectura na aula

As actividades que xurdan da lectura dun libro é algo moitas veces imprevisible, depende da labor do mediador docente, da súa capacidade e do seu entusiasmo, pero tamén da cooperación dos alumnos. A actitude será sempre escoitar o pertinente de cada obra, o esencial do seu mundo narrativo. Así o libro transformase nunha porta aberta á *creatividade*.

Desde o noso Plan Lector, inténtanse promover aquelas actividades que convertan o libro e a lectura en «protagonistas educativos». Moitas destas actividades exceden a dispoñibilidade horaria contemplada nas programacións de aula, pero referímonos a elas como un conxunto de posibilidades que enriquecen a formación dos alumnos.

a) WEB. Materiais

Na páxina electrónica www.educarm.es (web temática «Ler en la ESO») pódese consultar o listado de libros interesantes para estar dispoñibles nunha biblioteca, así como unhas 140 guías didácticas de lectura, diversos enlaces sobre o fomento da lectura e da Literatura Xuvenil en Secundaria. Trataríase de utilizar os recursos informáticos na Aula de Lectura. Á marxe da existencia desta páxina electrónica, debe ser un reto a formación en cada IES dunha páxina web relacionada coa lectura.

b) Titoría. Comprensión lectora

O deseño dunha nova programación que inclúa esta actividade non cabe dúbida de que é unha novidade importante no panorama educativo. Un acordo, referendado por un claustro ou CCP, de organizar un *Plan Global de Propostas* nun IES estará en sintonía coas novas propostas de proporcionar a debida atención educativa ao alumnado. Trazamos, pois, un plan lector para os alumnos se ben non aspiramos a que lean só libros moi elaborados, senón tamén obras que conteñan *valores literarios sen renunciar aos valores éticos*. Trátase, en calquera caso, dunha lectura formativa que busca fomentar a comprensibilidade.

Como complemento aos contidos específicos recollidos na programación do Departamento de Lingua Castelá, establecemos un plan lector baseado sobre todo na mellora da lectura comprensiva. Prográmanse tres libros, un por avaliación e curso (nalgún caso un deles pode ser substituído por lecturas de relatos ou grupos de poemas), que se han de ler na aula cunha periodicidade quincenal, na hora de titoría. Tamén haberá minutos de lectura en cada clase da semana, xa sexa de textos traballados no programa de literatura coma de obras literarias que non figuran nel. Pode traballarse a lectura en voz alta, ler contos ou fragmentos que se consideren convenientes, en función sempre da competencia lectora dos alumnos dun determinado grupo.

c) Lectura formativa

O máis novo é a *metodoloxía* levada a cabo, consiste na práctica duns minutos de lectura silenciosa. A partires dela realizaranse as seguintes actividades:

Diario e razoamento persoal. Durante o proceso lector, os alumnos anotarán ao final do caderno as palabras que descoñezan, así como as citas textuais que consideren oportunas. Tamén poden facer observacións persoais sobre os textos lidos ou algún resume a petición do profesorado. Estas actividades tamén poden facerse de viva voz, como un método para xerar debate entre o alumnado. Tamén pode o profesor ou profesora formular preguntas sobre o contido e aspectos literarios que o alumnado contestará oralmente.

Actividades de expresión escrita. Destinarase un apartado, no caderno, ou en follas independentes, para a escritura de cuestións creativas que

poidan proporse a partir da lectura de cada libro ou texto. Tamén poden usarse textos como modelo ou esbozar os trazos dun determinado xénero literario para que o alumnado escriba a partir deles as súas propias composicións creativas e literarias.

d) Aula de Lectura. Plans lectores

O noso obxectivo é que o profesorado de Castelá utilice a Biblioteca como Aula de Lectura, onde hai un conxunto de libros que están ordenados por ciclos e temas.

Son algúns destes, os libros que forman parte do noso *Plan Individual de Lectura*. Estes libros están catalogados segundo o sistema, están colocados nos armarios, e a súa ubicación na Biblioteca facilita a súa organización dual, entendida como lugar de traballo e acceso ás fontes de información, pero tamén e sobre todo como espazo onde se practica a lectura. De este modo, convertemos a lectura nunha actividade temporalizada nas programacións de aula e convenientemente avaliada. Tamén pode o profesorado seleccionar un determinado libro, do que existen varios exemplares na biblioteca, para que todo o alumnado dun curso poida lelo e traballar con el.

d) Préstamo e Biografía Lectora

Ao marxe do noso Plan, é obxectivo prioritario favorecer no recreo o préstamo de libros.

Por último, hai que deixar claro que convén destinar unha partida nos presupostos (achegas do IES, da AMPA e outras institucións públicas e privadas, así como doazóns) para a adquisición de libros, e tamén para a contratación de especialistas e a realización de cantas actividades axuden ao fomento da lectura no ámbito educativo de Secundaria.

e) Afianzamento do hábito lector

Modestamente, creemos saber por que é tan difícil afianzar o hábito lector nos nosos estudantes: a meirande parte das intervencións de animación á lectura son actividades illadas, pegadas unha ao lado da outra sen buscar a continuidade nin a coherencia. Ao mesmo tempo, nas aulas séguense empregando métodos inadecuados en torno á lectura nos que o mestre non sempre logra espertar as motivacións internas dos nenos e reparte café para todos; xunto coas lecturas comúns, é interesante facilitar tamén as eleccións persoais de libros

En moitas aulas iniciase a técnica lectora esquecendo que as aprendizaxes han de ser significativas e comprensivas, entre outras cosas para que resulten amenas para o neno. Dáse pouca oportunidade e tempo para a lectura libre, espontánea, informal e gratuíta (sen pedir nada a cambio: resume, ficha de lectura...).

A nosa proposta consiste en deseñar un Proxecto de Lectura no que estean contemplados: a mecánica lectora, a velocidade, a

entoación/ritmo, a lectura comprensiva, a lectura como instrumento de aprendizaxe, a lectura expresiva, a lectura lúdica, a lectura creativa, a lectura reflexiva e analítica...

Cada tipoloxía lectora levará a súa planificación específica, cos seus obxectivos, materiais e recursos, estratexias e metodoloxías, capacidades para desenvolver, adaptacións segundo a diversidade, instrumentos e procesos de avaliación, etcétera.

Este Proxecto estará deseñado con continuidade, buscando a coherencia desde os primeiros niveis da escolaridade ata o último (a lectura non é un «problema dos pequenos»; afecta e debe traballarse de xeito planificado, tanto na Educación Infantil como en Primaria, en Secundaria e en Bacharelato). En cada etapa da escolaridade haberá que facer máis fincapé en determinados aspectos específicos.

Por exemplo, se en Educación Infantil se reflexiona sobre os requisitos lectores, as habilidades lectoras (neurolóxicas, lingüísticas, intelectuais, emocionais, sociais), os métodos de introdución na lectura, a lectura de imaxes...

En Primaria haberá que definir o proceso psicofisiolóxico do acto lector, o deseño e posta en práctica de estratexias de comprensión lectora, as habilidades perceptivas para desenvolver...

En Secundaria, o noso espazo de actuación, se ben debe perfeccionar estratexias xa adquiridas en primaria (mecánica lectora, entoación...) ten que traballar máis a lectura comprensiva: de investigación, as técnicas de estudo baseadas no acto lector reflexivo, a lectura selectiva, as estratexias metacognitivas de comprensión, a análise literaria...

De nada serve que deseñemos un Programa de Promoción Lectora –con actividades impactantes e atractivas– se o resto da experiencia lectora na aula, as outras facetas do acto lector que teñen lugar no traballo diario, son desmotivadoras, aburridas, nada espontáneas e pouco respectuosas cos intereses, niveis madurativos e evolución persoal de cada lector.

Sinalamos a continuación unha serie de consideracións xerais que non debemos esquecer á hora de planificar un Proxecto de Lectura:

O Proxecto tentará estar integrado no Proxecto Curricular, buscando o consenso do profesorado e procurando certa flexibilidade introducindo, mediante acordos, cos cambios que se consideren oportunos.

1. Será posto en práctica por todo o equipo docente correspondente aos profesores do Departamento de Lingua e Literatura castelá.
2. Promoverase a formación continua do profesorado en temas de lectura e creación literaria.
3. Favorecerase e valorarase a creación literaria espontánea e creativa dos rapaces. Na medida en que escriban e se sintan valorados polos seus compañeiros e por os seus adultos significativos (mestres e pais), sentirán maiores desexos de ler as producións dos demais, tanto as dos seus iguais como, nun momento posterior, as de autores descoñecidos.

4. O alumnado debe implicarse no deseño do Proxecto.
5. Será prioritario o coñecemento da súa psicoloxía, preocupacións e gustos.
6. Implicarase aos outros axentes da educación lectora (pais, bibliotecarios...), definindo claramente as funcións e responsabilidades de cada un.
7. Crearase un clima e unha cultura lectora en todo o centro (nas actitudes, os comentarios, as campañas, as ambientacións, etcétera.)
8. Traballarase ao redor da biblioteca escolar e as bibliotecas de aula. Para elo concibirase a biblioteca escolar como un centro de documentación, información e recursos e un eixo sobre o que xirará todo o desenvolvemento do proceso curricular.
9. Teranse en conta as diferencias (capacidades, actitudes, intereses...) entre os alumnos.
10. Lectura e escritura entenderanse e planifícanse como dous procesos independentes, pero paralelos e complementarios.
11. Aproveitaranse os Medios de Comunicación de Masas e as Tecnoloxías Avanzadas da Información integrándoas no Proxecto de Lectura como ferramentas importantes.
12. Realizarase un traballo multidisciplinario coordinado.
13. En todo momento favoreceranse a investigación, a reflexión, o respecto e o estímulo.
14. Intégranse no Proxecto de Lectura as linguaxes non verbais.
15. Estableceranse conexións entre a literatura e o resto das artes buscando puntos comúns e trazos específicos básicos de cada unha.
16. Deseñarase un programa de sensibilización artística, ensinando aos estudantes a interpretar e «ler» as ilustracións dos libros, tanto de Literatura Infantil e Xuvenil como os documentais.
17. Todo o proceso estará envolvido nunha dinámica de autoavaliación na que se analizarán tanto as didácticas como as actitudes e motivacións mostradas por alumnos e profesores, a idoneidade dos materiais e recursos, a temporalización, etcétera

4. Proposta deseñada para determinados cursos do nivel Educativo da ESO polo Departamento de Lingua e Literatura Castelá

Proposta para 1º ESO

- Lectura pública de textos elementais, insistindo en aspectos coma a pronunciación clara e detida e os signos de puntuación.
- Lectura comprensiva, atendendo á coherencia e cohesión do texto, mediante o emprego e recoñecemento de conectores discursivos.
- Lectura compartida en público de textos narrativos, teatrais e poéticos, para aplicarlle a posteriori actividades vinculadas co argumento, o tema, os personaxes, o espazo e o tempo.
- Lectura diaria na clase (10 minutos) de aspectos varios da materia.
- Unha sesión semanal de 15 minutos para a lectura **en voz alta** dos libros de Elvira Lindo; “**Pobre Manolito**” e “**Mejor Manolo**”-
- Lecturas obrigatorias: El principito e El devorador de hombres
- Actos de **recitado o de dramatización** de poemas, contos...
- **Diario de lecturas**: Un documento de memoria lectora individual, donde el alumno /a anota unas breves pinceladas del libro leído y que podrá guardar como recuerdo de sus lecturas juveniles.
- Participaremos activamente no PLAN LECTOR do Centro.
- Faremos actividades na biblioteca do Programa de formación de usuario, animación á lectura e proxectos documentais

Proposta para 2º ESO

- Lectura pública de textos elementais, insistindo en aspectos coma a pronunciación clara e detida e os signos de puntuación.
  - Lectura comprensiva, atendendo á coherencia e cohesión do texto, mediante o emprego e recoñecemento de conectores discursivos.
  - Lectura compartida en público de textos narrativos, para aplicarlle posteriormente actividades vinculadas co argumento, o tema, os personaxes, o espazo e o tempo.
  - Lectura compartida de textos poéticos, sobre os que se aplicarán posteriormente técnicas sobre o recoñecemento de recursos literarios (metáforas, hipérboles, etc.)
  - Lectura pública de textos poéticos creados polo alumno, como imitación ou vinculados con outros poemas de autor tratados na clase.
- Lectura compartida de textos teatrais, onde os alumnos interpretarán os diálogos dos personaxes mediante a dramatización.
- Estudio dos rexistros vulgar e coloquial, xergas e trazos dialectais a través de diversos tipos de textos que serán lidos na aula.
  - Lectura e análise de textos xornalísticos sobre determinados temas de actualidade extraídos da prensa: inmigración, violencia, etc.
  - Lectura diaria na clase (10 minutos) de aspectos varios da materia. Tamén lectura de contos e poemas.

- **Diario de lecturas:** Un documento de memoria lectora individual, donde el alumno /a anota unas breves pinceladas del libro leído y que podrá guardar como recuerdo de sus lecturas juveniles
- Media sesión semanal de 15 minutos de lectura **en voz alta** das seguintes obras: El bosque animado e Un viejo que leía novelas de amor.
- Participaremos activamente no PLAN LECTOR do Centro.
- Faremos actividades na biblioteca do Programa de formación de usuario, animación á lectura e proxectos documentais

Proposta para 3º ESO

Dado que partimos da materia de literatura, as actividades propostas, que vimos desenvolvendo hai anos, céntranse na selección, lectura e valoración de textos literarios e tamén na relación da literatura con outras artes e materias. Tentamos fomentar tamén a sensibilidade e a escritura creativa. Os nosos obxectivos son os seguintes:

descubrimento da literatura como fonte de pracer, de aprendizaxe, expresión, sensibilización e xeito de vivir novas experiencias.

A ruptura cos tópicos e prexuízos adoptados polo alumnado con respecto á lectura e ós autores e autoras de calidade (algúns parten da idea de que son aburridos ou difíciles.)

- A apertura de miras cara diversas tendencias, épocas, estilos... enfrontándoos con aqueles mundos literarios próximos ás súas experiencias pero tamén con aqueles que lles resultan distantes e novos.
- A sensibilización, tanto estética como emocional, do alumnado mediante textos.
- Descubrimento e valoración dos diferentes xéneros literarios (lírica, narrativa e teatro) eliminando, unha vez máis, os prexuízos que os estudantes teñen sobre eles (non queren, inicialmente, ler poesía, xulgan o teatro sen coñecelo...)
- A análise, cada vez máis profunda, de textos. Esta permitirá desenvolver progresivamente a capacidade de observación, de reflexión (máis aló da simple extracción dunha idea xeral) e a relación e aplicación dos coñecementos adquiridos para aprender a deducir.
- interese pola creación de textos literarios propios que busquen, non só a corrección gramatical ou ortográfica, senón a creatividade, a expresión de emocións e a beleza.
- A relación da literatura con outras materias (historia, filosofía, mitoloxía...) e artes (cine, música, artes plásticas) aprendendo a superar a idea das humanidades como compartimentos estanco, e a entender o feito literario dun xeito máis amplo e menos conservador.
- Por todo isto, pensamos que as actividades de lectura e proxección, dadas as características da nosa área, non deben limitarse a “obras para adolescentes” que chamen a súa atención en base ó coñecido razoamento “o importante é que lean.” Nunha materia como literatura debemos esixir a calidade literaria nas lecturas seleccionadas. A motivación do alumnado non é incompatible coa boa literatura, cousa que xa temos comprobado. Renunciar á calidade en aras dunha suposta captación, levaría a un progresivo empobrecemento, a facer ós

estudantes menos sensibles, pouco reflexivos, e máis pechados e incapaces de probar cousas novas. Sabemos que combinar atracción e calidade, á súa idade, esixe por parte do profesorado un enorme esforzo de lectura e posterior selección dentro dos grandes autores e autoras do mundo literario. Somos conscientes de que debemos loitar cunha resistencia inicial ó texto escrito, nun mundo dominado polo inmediato, a imaxe e a frivolidade.

- Isto non propicia a reflexión nin a imaxinación, tan necesarias na literatura. Aprendemos a empregar a imaxe, de calidade, como ferramenta e apoio para a nosa área. Pero tamén temos comprobado ó longo dos anos que tanto esforzo, superada a resistencia inicial, da bo resultado coa maioría do alumnado, ata o punto de que este acaba valorando e solicitando algunhas das actividades das que desconfiaba nun principio.
- A Proposta para 3º ESO inclúe a Lectura de contos seleccionados pola profesora. A periodicidade é un conto por semana, durante todo o curso. Pode abarcar entre 10 e 20 min. da clase, dependendo da súa extensión o criterio prioritario na selección de contos é a calidade literaria, aínda que tamén se teña moi en conta o interese que poidan espertar no alumnado. Buscamos por tanto contos escritos por grandes autores e autoras da literatura, tanto clásicos como actuais, de recoñecido prestixio, de literatura española e hispanoamericana, pero tamén doutras literaturas, sen restrición de nacionalidades. Procuramos que teñan, con eses textos, acceso a experiencias e mundos diferentes ós seus e que perciban todo tipo de emocións (tenrura, melancolía, terror, tristeza, humor, desconcerto...) Tentamos que os textos estean próximos ó seu nivel de comprensión, pero que tamén lles esixan un relativo esforzo de dedución. Coidamos que temos que propoñerlles retos intelectuais, alcanzables, pero non simplistas, para lograr que as súas mentes se desenvolvan.
- Entre eses autores mencionamos só algúns exemplos dos moitos que utilizamos: Horacio Quiroga, Mario Benedetti, Julio Cortázar, Susana Tamaro, Quim Monzó, Edgar Allan Poe, Fernando Iwasaki, Katherine Mansfield, Xosé L. Méndez Ferrín, Nadine Gordimer, Guy de Maupassant, Juan Rulfo...
- Metodoloxía: A profesora le o conto en voz alta, tentando xogar coa entoación e o ritmo de lectura para acentuar as sensacións no alumnado e demostrarlle que a habilidade lectora inflúe no interese espertado e no pracer obtido. Os estudantes seguen a lectura ó mesmo tempo, nun exemplar que se lles reparte previamente. Non se lles esixe ningún traballo sobre o conto, basta coa súa comprensión. O motivo é que, nesta actividade concreta, aspiramos simplemente a que sintan o pracer da lectura, abran a súa mente, experimenten sensacións e rompan cos seus prexuízos. Creemos que neste caso, esixirlles un traballo por cada conto contribuiría a que os afrontasen como unha obriga e non un pracer, e a que lles atribúsen un fin utilitario.
- Lectura, nas clases de literatura, de poemas e fragmentos de obras literarias que forman parte do programa.
- Comentario de texto detallado deses poemas e fragmentos. A periodicidade non é fixa. Tentamos ler polo menos algún fragmento, ou varios poemas de cada autor ou autora estudado, en relación á época literaria que tratamos en cada momento. Neste caso si esiximos do alumnado un esforzo de análise e comentario de texto, aplicando nel a capacidade de observación e dedución persoal (que aumenta coa práctica) os coñecementos adquiridos sobre a época, o movemento literario e o autor estudado e aqueles relacionados coa técnica literaria

(recursos estilísticos, métrica, tipos de narradores, análise temporal, estrutura...)

- A función destas actividades é a utilización da lóxica, a sensibilidade e a capacidade de observación para a análise literaria. Tamén buscan aplicar na práctica os coñecementos teóricos e superar a idea conservadora e anticuada da literatura como simple memorización de datos ou como a extracción reducionista dunha idea xeral sobre o contido do texto.
- Proxección de películas ou fragmentos directamente relacionadas coa etapa literaria que os alumnos están estudando ou con algunha obra concreta, representativa desa etapa.
- Periodización: unha película en cada avaliación, de dúas a tres sesións de clase. As películas propostas para 3º de ESO son:
  - El nombre de la rosa (relacionada coa literatura medieval.)
  - La Celestina (relacionada coa literatura renacentista.)
  - Romeo + Julieta (relacionada coa literatura barroca.)

Poderá engadirse ó longo do curso algunha nova que descubramos ou que apareza neste ano, e teña especial relevancia para a materia por estar claramente relacionada con ela

Actividade complementaria: resposta a cuestionarios relacionados coa película ou elaboración dalgún traballo que teña que ver co tema ou obra tratado nela.

- Somos conscientes de que a lectura en xeral e a literatura en particular se enfrontan a unha época difícil, dominada pola imaxe, pola satisfacción inmediata e pouco reflexiva. Aínda así, cremos que desconectar a literatura das outras artes, así como tamén da filosofía, da mitoloxía e do contexto histórico no que xorde é un erro, e un sistema empobrecedor de ensino, que non encaixa cunha mentalidade humanista. Por iso decidimos contar coa imaxe como ferramenta e aliada para a nosa materia. E dentro do posible seleccionar películas de calidade, que poidan entender e desfrutar, pois coidamos que o bo cine tamén é unha arte e un elemento de aprendizaxe. Non se trata de proxectar películas porque si. Falamos de estudar unha época e movemento literario (Idade Media, Renacemento, Barroco, Romanticismo...) e de ler fragmentos de obras concretas que se analizarán en comentario de texto. Unha vez dominado o tema, tras varias clases, explicacións, lecturas e exercicios, proxectamos algunha película que reflicte esa época ou que leve a imaxes unha obra concreta. Iso axudará a afianzar o xa lido e estudado, a comprendelo mellor, espertar o interese e establecer reflexións comparativas entre a obra literaria e a versión cinematográfica.
- Visionado de teatro filmado durante algunhas sesións de clase.
- Isto completárase no posible coa asistencia a algunha obra de teatro, o que implica unha saída do centro, actividade que resulta interesante tamén para outras materias: a obra dependerá da oferta existente nese momento, nas cidades próximas.

- Pensamos que ver representadas obras teatrais literarias, sobre todo se coinciden con algunha lida en clase, esperta o interese do alumnado e permítelle percibir a influencia da boa interpretación na comprensión do contido e na experimentación de sensacións.
- Lectura de obras literarias completas por curso. Unha en cada avaliación. A lectura dunha obra completa en casa pretende que o alumno se enfrente por si só á lectura, establecendo a relación persoal e solitaria que xorde entre lector e autor. Desenvolve a capacidade de concentración e esforzo e tenta que os estudantes lle perdan medo a ler un libro completo, comprobando que en moitos casos pode ser unha experiencia agradable e mesmo absorbente, a medida que se adentran na historia e coñecen ós personaxes. Propoñemos para 3º La llamada de lo salvaje (J.London), El camino (Miguel Delibes) coa posibilidade de cambiar algunha desas obras en función das capacidades do alumnado, pero respectando sempre a calidade literaria.

A actividade complétase cunha proba escrita destinada a comprobar que a lectura se realizou e que o libro foi comprendido. Esta proba puntúa nas cualificacións, como xeito de motivar tamén ó alumnado cara a lectura e de premiar o esforzo realizado. Para escoller os libros empregaremos, unha vez máis, un criterio de calidade literaria aínda que se tentará que resulten tamén amenos e comprensibles para o alumnado.

- Lectura dramatizada de fragmentos teatrais en clase. Resulta atractiva para boa parte do alumnado porque lle permite ter certo protagonismo durante uns momentos e xogar a representar personaxes, empregando a entoación. Supón certo reto para algúns e un xeito de exercitarse na expresión e indución de sensacións. Puntuará para avaliar os estándares de lingua oral.
- Lectura en voz alta de poemas, en clase (pertencentes a diversas épocas.) O alumnado, trala explicación previa do contido, ensaiará a lectura dun poema para logo facela en voz alta ante toda a clase. O obxectivo é a valoración da lectura correcta como xeito de facilitar a comprensión do texto, e da entoación axeitada como medio para expresar e xerar sensacións nos demais. A práctica axudará ademais a perder o medo a ler ou falar en público, a superar a timidez, o que elevará a autoestima e a consideración por parte dos demais. Puntuará para avaliar os estándares de lingua oral.
- Elaboración de textos literarios persoais. Coidamos que, ademais de exercitar unha expresión máis clara e correcta por escrito, a elaboración de textos literarios propios desenvolve a sensibilidade e a imaxinación. Tamén permite buscar estratexias para influír nos demais, expresando e provocando sensacións. Tentaremos darlles certa liberdade no que respecta á temática e xénero literario elixido, procurando que as súas composicións varíen neses aspectos. Puntuarán para avaliar os estándares relacionados coa expresión escrita, a creatividade e a corrección ortográfica e gramatical.
- Participación en concursos literarios. Como complemento da actividade anterior, a participación en concursos literarios de diversos tipo (poemas, frases, cartas, contos...) propostos polo centro, ou nalgún caso polo concello aumentará o interese pola escritura. Tamén levará a valorar a dificultade que conleva escribir un bo texto literario. Ademais, aquelas alumnas e alumnos gañadores elevarán a súa autoestima e contarán con certa aceptación social, cousa que é interesante para nenos e nenas que, nalgúns casos, son tímidos ou destacan menos

noutro tipo de actividades.

- Elaboración de traballos de documentación sobre obras, autores, épocas, movementos literarios. Empregando materiais propios, e outros cos que conta o centro: libros, enciclopedias, acceso a Internet... na biblioteca.
- Desenvolvemento de xogos relacionados con personaxes literarios, mitolóxicos, autores e obras famosas... Estes xogos poden incluír a superación de probas intelectuais e tamén físicas para obter a cambio información sobre os personaxes elixidos. Xa o fixemos con personaxes da mitoloxía clásica, monstros famosos, e tamén se podería facer con obras literarias, escritores... Son xogos realizados en colaboración co departamento de actividades extraescolares.
- Conexión entre literatura e cine, incluíndo en clase explicacións relacionadas coas técnicas narrativas comúns a ambas artes, aspectos sobre guión cinematográfico e exercicios para pasar dunha linguaxe á outra.

Proposta para 4º ESO

Lectura de contos seleccionados pola profesora.

- A periodicidade é un conto por semana, durante todo o curso.
- Pode abarcar entre 10 e 20 min. da clase, dependendo da súa extensión.

O criterio prioritario na selección de contos é a calidade literaria, aínda que tamén se teña moi en conta o interese que poidan despertar no alumnado. Buscamos por tanto contos escritos por grandes autores e autoras da literatura, tanto clásicos como actuais, de recoñecido prestixio, de literatura española e hispanoamericana, pero tamén doutras literaturas, sen restrición de nacionalidades. Procuramos que teñan, con eses textos, acceso a experiencias e mundos diferentes ós seus e que perciban todo tipo de emocións (tenrura, melancolía, terror, tristeza, humor, desconcerto...) Tentamos que os textos estean próximos ó seu nivel de comprensión, pero que tamén lles esixan un relativo esforzo de dedución. Coidamos que temos que propoñerlles retos intelectuais, alcanzables, pero non simplistas, para lograr que as súas mentes se desenvolvan.

Entre eses autores mencionamos só algúns exemplos dos moitos que utilizamos: Horacio Quiroga, Mario Benedetti, Julio Cortázar, Susana Tamaro, Quim Monzó, Edgar Allan Poe, Fernando Iwasaki, Katherine Mansfield, Xosé L. Méndez Ferrín, Nadine Gordimer, Guy de Maupassant, Juan Rulfo...

- A profesora le o conto en voz alta, tentando xogar coa entoación e o ritmo de lectura para acentuar as sensacións no alumnado e demostrarlle que a habilidade lectora inflúe no interese despertado e no pracer obtido. Os estudantes seguen a lectura ó mesmo tempo, nun exemplar que se lles reparte previamente.

- Non se lles esixe ningún traballo sobre o conto, basta coa súa comprensión. O motivo é que, nesta actividade concreta, aspiramos simplemente a que disfruten da lectura, abran a súa mente, experimenten sensacións e rompan cos seus prexuízos. Cremos que neste caso, esixirlles un traballo por cada conto contribuiría a que os afrontasen como unha obriga e non un pracer, e a que lles atribuísen un fin utilitario.
- Lectura, nas clases de literatura, de poemas e fragmentos de obras literarias (relacionadas coas épocas estudadas no curso: sec. XVII, XVIII XIX e XX.)
- Comentario de texto detallado deses poemas e fragmentos.

A periodicidade non é fixa. Tentamos ler polo menos algún fragmento, ou varios poemas de cada autor ou autora estudado, en relación á época literaria que tratamos en cada momento

- Neste caso si esiximos do alumnado un esforzo de análise e comentario de texto, aplicando nel a capacidade de observación e dedución persoal (que aumenta coa práctica) os coñecementos adquiridos sobre a época, o movemento literario e o autor estudado e aqueles relacionados coa técnica literaria (recursos estilísticos, métrica, tipos de narradores, análise temporal, estrutura...)
- A función destas actividades é a utilización da lóxica, a sensibilidade e a capacidade de observación para a análise literaria. Tamén buscan aplicar na práctica os coñecementos teóricos e superar a idea conservadora e anticuada da literatura como simple memorización de datos ou como a extracción reduccionista dunha simple idea xeral sobre o contido do texto.
- Proxección de películas directamente relacionadas coa etapa literaria que os alumnos están estudando ou con algunha obra concreta, representativa desa etapa.
- Periodización: unha película en cada avaliación (de dúas a tres sesións de clase). As películas propostas para 4º de ESO son :
  - Frankenstein (relacionada co Romanticismo)
  - Ana Karenina (Relacionada con Realismo)
  - La novia (baseada e Bodas de sangre, de Lorca, para o século XX)
- Actividade complementaria: resposta a cuestionarios relacionados coa película ou elaboración dalgún traballo que teña que ver co tema ou obra tratado nela. Somos conscientes de que a lectura en xeral e a literatura en particular se confrontan a unha época difícil, dominada pola imaxe, pola satisfacción inmediata e pouco reflexiva. Aínda así, cremos que desconectar a literatura das outras artes, así como tamén da filosofía, da mitoloxía e do contexto histórico no que xorde é un erro, e un sistema empobrecedor de ensino, que non encaixa cunha

mentalidade humanista. Por iso decidimos contar coa imaxe como ferramenta e aliada para a nosa materia. E dentro do posible seleccionar películas de calidade, que eles poidan entender e resultarlles prazenteiras, pois coidamos que o bo cine tamén é unha arte e un elemento de aprendizaxe. Non se trata de proxectar películas porque si. Falamos de estudar unha época e movemento literario (Idade Media, Renacemento, Barroco, Romanticismo...) e de ler fragmentos de obras concretas que se analizarán en comentario de texto. Unha vez dominado o tema, tras varias clases, explicacións, lecturas e exercicios, proxectamos algunha película que reflicte esa época ou que leve a imaxes unha obra concreta. Iso axudará a afianzar o xa lido e estudado, a comprendelo mellor, espertar o interese e establecer reflexións comparativas entre a obra literaria e a versión cinematográfica.

- Asistencia a algunha obra de teatro ó longo do curso.

Isto implica unha saída do centro, actividade que resulta interesante tamén para outras materias: a obra dependerá da oferta existente nese momento nas cidades próximas. Pensamos que ver representadas obras teatrais literarias, sobre todo se coinciden con algunha lida en clase, esperta o interese do alumnado e permítelle percibir a influencia da boa interpretación na comprensión do contido e na experimentación de sensacións. Tamén sería interesante atopar unha obra literaria relacionada co teatro clásico grecolatino, que enlazaría coas materias de cultura clásica ou latín impartidas polo departamento.

- Lectura de obras literarias completas durante o curso. Unha en cada avaliación. Puntuará na cualificación e servirá para avaliar estándares específicos de lectura e tamén aqueles relacionados coa comprensión e expresión escrita.

A lectura dunha obra completa en casa pretende que o alumno se enfrente por si só á lectura, establecendo a relación persoal e solitaria que xorde entre lector e autor. Desenvolve a capacidade de concentración e esforzo e tenta que os estudantes lle perdan medo a ler un libro completo, comprobando que en moitos casos pode ser unha experiencia agradable e mesmo absorbente, a medida que se adentran na historia e coñecen ós personaxes

- Propoñemos:

- Crónica de una muerte anunciada (Gabriel García Márquez)
- El perfume (Patrik Suskind)
- Bodas de sangre, La casa de Bernarda Alba (Federico García Lorca)

Ademais engadimos:

- Selección de poemas do século XX (de literatura española)

- A actividade complétase cunha proba escrita destinada a comprobar que a lectura se realizou e que cada libro foi comprendido. Esta proba puntúa nas cualificacións, como xeito de motivar tamén ó alumnado cara a lectura e de valorar o esforzo realizado. Para escoller os libros empregaremos, unha vez máis, un criterio de calidade literaria aínda que se tentará que resulten tamén amenos e comprensibles para o

alumnado.

- Lectura dramatizada de fragmentos teatrais en clase.
- Resulta atractiva para boa parte do alumnado porque lle permite ter certo protagonismo durante uns momentos e xogar a representar personaxes, empregando a entoación. Supón certo reto para algúns e un xeito de exercitarse na expresión e indución de sensacións.
- Lectura en voz alta de poemas, en clase (pertencentes ós séculos XVII, XIX e XX.) O alumnado, trala explicación previa do contido, ensaiará a lectura dun poema para logo facela en voz alta ante toda a clase. O obxectivo é a valoración da lectura correcta como xeito de facilitar a comprensión do texto, e da entoación axeitada como medio para expresar e xerar sensacións nos demais. A práctica axudará ademais a perder o medo a ler ou falar en público, a superar a timidez, o que elevará a autoestima e a consideración por parte dos demais.
- Elaboración de textos literarios persoais. Puntúa na cualificación e servirá para avaliar os estándares relacionados coa expresión escrita e a creatividade.
- Coidamos que, ademais de exercitar unha expresión máis clara e correcta por escrito, a elaboración de textos literarios propios desenvolve a sensibilidade e a imaxinación. Tamén permite buscar estratexias para influír nos demais, expresando e provocando sensacións. Tentaremos darlles certa liberdade no que respecta á temática e xénero literario elixido, procurando que as súas composicións varíen neses aspectos.
- Participación en concursos literarios,
- Como complemento da actividade anterior, a participación en concursos literarios de diversos tipo (poemas, frases, cartas, contos...) propostos polo centro, ou nalgún caso polo concello aumentará o interese pola escritura. Tamén levará a valorar a dificultade que conleva escribir un bo texto literario. Ademais, aquelas alumnas e alumnos gañadores elevarán a súa autoestima e contarán con certa aceptación social, cousa que é interesante para nenos e nenas que, nalgúns casos, son tímidos ou destacan menos noutro tipo de actividades.
- Elaboración de traballos relacionados coa mitoloxía e con personaxes literarios míticos de distintas épocas e literaturas.
- Dado que o departamento tamén asumiu a materia de cultura clásica, e agora a de latín, incluímos a elaboración de traballos sobre mitoloxía que analizan, ademais dos mitos en cuestión, a súa presenza na literatura e nas diferentes artes. Iso conleva tamén o estudo de grandes obras da literatura clásica grecolatina (lírica, narrativa e teatro) que tanto influíu e inflúe na nosa. A estas obras tamén se lles aplicarán os correspondentes comentarios de texto e o a visión de películas e obras teatrais relacionadas. Tamén se poden incorporar aspectos básicos outras mitoloxías: mitoloxía galega, nórdica, celta, hispanoamericana, exipcia, monstros míticos do Romanticismo...
- Elaboración de traballos de documentación sobre obras, autores, épocas, movementos literarios...Empregando materiais propios, e outros

cos que conta o centro: libros, enciclopedias, acceso a Internet... na biblioteca.

- Desenvolvemento de xogos relacionados con personaxes literarios, mitolóxicos, autores e obras famosas... Estes xogos poden incluír a superación de probas intelectuais e tamén físicas para obter a cambio información sobre os personaxes elixidos. Xa o fixemos con personaxes da mitoloxía clásica, monstros famosos, e tamén se podería facer con obras literarias, escritores... Son xogos realizados en colaboración co departamento de actividades extraescolares.
- Afondamento nas conexións entre literatura e cine, incluíndo en clase explicacións relacionadas coas técnicas narrativas comúns a ambas artes, aspectos sobre guión cinematográfico e exercicios para pasar dunha linguaxe á outra.

5. Conclusións

Como dicíamos ao principio, a familia, a escola e a biblioteca son os axentes e ámbitos non só da Animación á Lectura, senón tamén de todo o proceso lector. Cada un deles debe asumir as súas responsabilidades sen delegalas nos outros.

Todos os instrumentos e estratexias de animación (encontros con autores, hora do conto, talleres literarios, clubs de lectores, libro-fórum, etcétera.) son positivos só se forman parte dun proxecto amplo, coherente e continuado no que se definan os obxectivos, o grado de afondamento, as actitudes e o clima afectivo que debe adoptar polo profesorado.

Resaltar a absoluta necesidade de levar a cabo unha programación rigorosa que persiga a coherencia e a globalizade de estratexias, instrumentos, materiais, etcétera e que parta sempre da detección das necesidades dos destinatarios.

A demanda das distintas administracións da posta en práctica de cursos de especialización en programación e avaliación de Planes de Lectura e Animación Literaria e a esixencia do seu apoio estratéxico e financeiro non a campañas puntuais (semanas ou días do libro) senón a programas globais de Animación Lectora, non serán unha escusa para paralizar ou eludir o noso propio compromiso.

En resumo, se queremos mellorar as enquisas catastróficas que circulan por todas partes outras que acusan ao sistema de producir futuros universitarios con comprensión lectora case nula e formación lingüística plana, debemos entender a lectura como un proceso complexo e de capital importancia ao longo de toda a escolaridade, e como un xeito de formación e pracer para toda a vida.

A incidencia dos problemas de lectura (xa sexa de comprensión, de hábitos, ou de fluidez) no fracaso escolar é transcendental polo que merece a pena embarcarse na ardua e apaixonante travesía de deseño e desenvolvemento dun minucioso Proxecto de Lectura no que se lle dea protagonismo á biblioteca escolar como centro de recursos para o aprendizaxe e como ferramenta imprescindible para o descubrimento do gozo literario.

